

Talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2021-2023

Porin kaupunginvaltuuston hyväksymä 14.12.2020

Porin kaupunkisuunnittelusarja B90/2020

ISSN 0357-9948

ISBN 978-952-7020-59-3

Sisällysluettelo

Talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2021-2023	1
Talousarvion yleisperustelut	3
Taloudellinen kehitys	3
Talousarvion valmistelu ja taloudelliset lähtökohdat	4
Kaupunginjohtajan ehdotukseen sisältyvät määrärahamuutokset	5
Kaupunginhallituksen II lukemiseen tehdyt muutokset	6
Kaupunginhallituksen III lukemiseen tehdyt muutokset	7
Kaupunginvaltuuston käsittelyyn tehdyt muutokset	8
Viralliseen talousarviokirjaan tehdyt muutokset	9
Strateginen johtamisjärjestelmä	10
Kaupungin henkilöstöjohtaminen	11
YT- menettely ja sen huomioiminen talousarviossa	13
Kaupungin elinvoima	15
Tavoitteiden asettaminen konsernille	27
Talousarvion yhteydessä vahvistetut erillisvaltuudet	33
Käyttötalousosa	36
Käyttötalouden esittely ja sitovuus	36
Toimialojen ulkopuolisten tehtävien meno- ja tuloarviot	37
Tarkastustoimi	37
Kaupunginvaltuusto	37
Kaupunginhallitus	37
Konsernipalvelut	38
Energian välitys	39
Porin pelastustoiminnan kustannukset	39
Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät	39
Toimialakohtaiset esitykset	40
Perusturva	40
Iäkkäiden palvelut	45
Vammaispalvelut	49
Avosairaanhoito ja terveydenhuolto	55
Sairaalapalvelut ja Akuutti kotikeskus	58
Lastensuojelu	61
Psykososiaaliset palvelut	68
Suun terveydenhuolto	75
Sivistystoimiala	81
Perusopetus	84
Varhaiskasvatus	87
Lukiokoulutus	92
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	95
Tekninen toimiala	98
Tilatehokkuus	100
Satakunnan Pelastuslaitos	105
Tuloslaskelmaosa	107
Investointiosa	111
Investointiosan esittely ja sitovuus	111
Irtain ja muut investoinnit	111
Infrastruktuuriin kohdistuvat investoinnit	112
Tiloihin kohdistuvat investoinnit	115
Rahoitusosa	118
Talousarvion meno- ja tuloarvioiden yhteenvedo	119
Liikelaitosten talousarviot	120
Porin Palveluliikelaitos	120
Porin Vesi	122
Liikelaitosten vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen	124

Talousarvion yleisperustelut

Taloudellinen kehitys

Suomen talous on supistunut kolme vuosineljännestä peräkkäin. Talouden tuotanto oli vuoden 2020 toisella neljänneksellä noin 6,5 % pienempi kuin vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Suurin syyllinen talouden syöksyyn on covid-19-pandemia. Se kuritti taloutta keväällä – olkoonkin, että ennakkotietojen mukaan hieman vähemmän kuin kumppaneitamme muualla Euroopassa. Suomen talous oli kuitenkin ajautunut taantumaan jo ennen kuin pandemia, sen etenemiseen liittyvä epävarmuus ja pandemian leviämistä hillitsevät sulkutoimet iskivät ulkomaankauppaan, yritysten tuotantoon ja investointeihin, työllisyyteen ja kotitalouksien kulutukseen.

Valtiovarainministeriön kokonaistaloudellisen ennusteen mukaan talous on alkanut kasvaa kesän aikana ja kasvu jatkuu niin, että ensi vuonna talous kasvaisi keskimäärin runsaan 2,5 prosentin vauhtia. Yksityinen kulutus elpyy ensimmäisenä ja vienti maailmantalouden imussa, mutta yksityiset investoinnit rivakammin vasta, kun kasvunäkymä on varmistunut ja tuotantokapasiteetti on jälleen täydemmissä käytössä. Julkinen kysyntä tukee kasvua erityisesti tänä vuonna ja lievemmin ensi vuonna.

Keskuspankkien määrällisen keventämisen, mittavien kansallisten toimien ja aikanaan myös EU:n elpymis- ja palautumisvälineen käyttöönoton myötä talouspolitiikka tukee kasvua globaalisti.

Kesän aikana epidemia rauhoittui, mikä sai kotitaloudet liikkeelle ja kuluttamaan useissa maissa Suomi mukaan lukien. Kesän jälkeen epidemia on kuitenkin nostanut uudelleen päätään sekä Suomessa että monissa muissa Euroopan maissa. Talous on uudelleen taitekohdassa; kotitaloudet ja yritykset pysyvät varovaisina. Lisäksi tuotannon ja investointien elpyminen vaatii tuekseen uusia tilauksia. Teollisuuden tilauskanta on pienentynyt huolestuttavasti ja jos uusia tilauksia ei saada, takapotku talouteen voi olla iso.

Epidemian ja sen epäsuotuisia vaikutuksia lievittävien julkisen vallan toimien myötä Suomen julkisen talouden alijäämä syvenee ja julkinen talous velkaantuu lisää yli 20 mrd. euroa tänä vuonna. Huolestuttavaa on, että ministeriön arvion mukaan julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä ja velkaantumineen jatkuu senkin jälkeen, kun epidemiasta on päästy eroon. Suomen julkisen talouden rahoitus on pitkällä aikavälillä epätasapainossa, joka vastaa noin 3,5 prosenttia BKT:sta eli lähes 10 mrd. euroa v. 2024.

Kuntatalouden suurin ongelma koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi on jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt palvelutarvetta ja sote-menoja, ja tämä kehitys tulee jatkumaan alkavalla vuosikymmenellä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneminen heikentää veropohjaa.

Alueellista taloudellista kehitystä on käsitelty kohdassa kaupungin elinvoima.

Lähteet:
VM taloudellinen katsaus, syksy 2020
VM kuntatalousohjelma vuodelle 2021

Talousarvion valmistelu ja taloudelliset lähtökohdat

Talousarvion valmistelu käynnistyi samoihin aikoihin kuin koronatilanne Suomessa alkoi eskaloitua. Tiedossa oli jo ennen tätä, että vuoden 2020 talousarvion toteuttamisessa on suuria haasteita erityisesti perusturvan osalta. Koronatilanne toi kuitenkin lisää ongelmia erityisesti kaupungin verorahoituksen osalta. Synkimmissä arvioissa tutkimuslaitokset ennustivat jopa seitsemän prosentin laskua bruttokansantuotteeseen ja verotuloarviot olivat sen mukaisia. Kevään aikana toimialat tekivät omia suunnitelmia talouden tasapainottamiseksi. Tähän liittyen kaupunginvaltuusto teki kesäkuussa päätöksen sivistystoimialan palveluverkkouudistuksesta. Suurin osa palveluverkkosuunnitelmaan esitetyistä muutoksista kuitenkin hylättiin ja sen taloudelliset vaikutukset jäivät melko pieniksi.

Johtuen hyvin epävarmasta taloustilanteesta, kaupunginhallitus teki talousarvion valmistelua ohjaavan kehyspäätöksen vasta 24.8. 2020. Kehys päättyi seitsemän miljoonan euron alijäämään, vaikka siihen oli arvioitu mukaan laaja veronkorotuspaketti, jonka taloudellinen vaikutus oli noin 13 miljoonaa euroa. Kehykseen oli laskettu myös 250 henkilötyövuoden vähennys, jonka vaikutukseksi arvioitiin 10 miljoonaa euroa. Vähennys perustui kaupunginhallituksen keväällä 2020 asettamaan rekrytointikieltoon ja sijaisten käytön rajoituksiin. Lisäksi kehyksessä huomioitiin kaikki toimialajohtajien esittämät talouden tasapainotuskeinot, joiden vaikutus oli yhteensä noin viisi miljoonaa euroa. Kehystä kasvattavina lisäyksinä perusturvan vuoden 2020 ylitysennuste huomioitiin täysimääräisesti ja työmarkkinatuen kuntaosuuksiin varattiin miljoona euroa enemmän kuin vuoden 2020 alkuperäisessä talousarviossa.

Johtuen kehysten alijäämästä kaupunginhallitus päätti käynnistää yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoiteltiin seitsemän miljoonan euron taloudellista vaikutusta. Yhteistoimintaneuvottelujen ulkopuolelle rajattiin mahdollisuus olennaisten palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen, osa-aikaistamiseen, lomauttamiseen ja irtisanomisiin. Satakunnan pelastuslaitos rajattiin yt-neuvottelujen ulkopuolelle.

Sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta hyväksyivät talousarvioesityksensä kehysten mukaisesti. Elinvoima- ja ympäristölautakunta esitti ylitystarpeen erityisesti työllisyydenhoitoon ja perusturvalautakunta jätti Noormarkun sairaalaa ja Himmeliä koskeneet esitykset päätettäväksi tuottavuusohjelman yhteydessä. Tuottavuusohjelmaan tarvittavia määräraharakteja ei oltu huomioitu kehyksessä.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus laadittiin tilanteessa, jossa maan hallitus oli julkaissut budjettiriihensä linjaukset ja kuntatalousohjelman. Taloustilanteen kannalta oli huojentavaa, että valtionosuuksiin tuli korotusta myös ensi vuodelle ja yhteisöveron korotettu jako-osuus jatkui sekin ensi vuoteen. Samalla mahdollisiin suoriin koronasta aiheutuviin kustannuksiin on varauduttu valtion budjetissa, jotta kunnat eivät joudu niitä kattamaan omalla verorahoituksellaan. On kuitenkin huomattava, että valtion tukitoimenpiteet koskevat toistaiseksi vain vuotta 2021.

Kaupunginhallituksen käynnistämät yt-neuvottelut eivät tuoneet suoria talousvaikutuksia vuoteen 2021, mutta niiden yhteydessä saatiin henkilöstöltä yli 300 ehdotusta, joiden joukossa oli hyviä kehittämisehdotuksia. Niiden osalta on talousarviossa nyt oma osio, jossa ehdotusten jatkovalmistelu vastuutetaan toimialoille.

Koska yleiset talousennusteet ja verotuloarviot ovat parantuneet syksyn aikana, kaupunginjohtajan ehdotus sisältää kehysvaiheen arvioita pienemmän veronkorotusesityksen. Esityksessä kunnallisveroprosenttia nostetaan 0,5 prosenttiyksikköä. Kiinteistöveroprosentteja ei nosteta. Koska esityksessä panostetaan perusturvan tuottavuusohjelmaan yli 4,5 miljoonaa euroa ja työllisyydenhoitoon yli 1,5 miljoonaa sekä varmistetaan rahoitus kaupungin ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tehtävään ekosysteemisopimukseen, tulos jää noin 5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Edellä mainittujen lisäysten odotetaan kuitenkin tuovan tulevina vuosina huomattavaa taloudellista hyötyä sekä menojen alentumisena että verotulojen kasvuna.

Esityksessä ei ole toistaiseksi arvioitu suunnitelmavuoden 2023 osalta tulevan sote-uudistuksen vaikutuksia. Esitykseen ei myöskään sisälly sote-uudistukseen liittyviä ennakoivia organisaatorakennemuutoksia. Kaupunki on mukana Satakuntaliiton koordinoimassa satakunnan sote-valmistelussa ja suhtautuu tulevaan uudistukseen myönteisesti. Kun lakiehdotukset on hyväksytty eduskunnassa, käynnistää kaupunki omalta osaltaan uudistuksen täytäntöönpanon koskien mm. henkilöstön siirtoa, kiinteistöjä ja muita omaisuuseriä sekä kaupungille jäävän toiminnan uudelleenorganisoinnin ottaen huomioon uudistuksen taloudelliset vaikutukset.

Kaupunginjohtajan ehdotukseen sisältyvät määrärahamuutokset

Kaupunginjohtajan ehdotuksessa on otettu huomioon uusimmat arviot kaupungin verotuloista ja valtionosuustuloista ja rahoitustuotot ja –kulut on arvioitu uudelleen. Ehdotukseen sisältyy pieniä kehyskorjauksia (vaikutus alle 0,5 M€) sekä kehystä kasvattamattomia organisaatiomuutoksiin, henkilöstösiirtoihin ja avustusmenettelyihin liittyviä siirtoja toimialojen välillä. Lisäksi esitykseen sisältyvät seuraavat kaupunginhallituksen vahvistamasta kehyksestä poikkeavat muutokset:

Kaupunginhallitus

- Ekosysteemisopimus työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. 400 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle.
- Yhdistysten avustusten karsinta 181 313 euroa, josta 100 000 euroa hyvinvointirahaa.
- Teatterisäätiön tuen vähennys 105 792 euroa.

Konsernipalvelut

- Vaaleihin 332 471 euroa vuodelle 2021.
- Perusturvan tuottavuusohjelman projektijohtajan palkkausmääräraha 140 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Perusturva

- Tuottavuusohjelman täytäntöönpanoon 4 550 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle. (KH:n käyttöön)
- Noormarkun sairaalan toiminnan jatkamiseksi 2 900 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Sivistystoimiala

- Ohjaamo-toiminnan jatkamiseksi sivistystoimialan toimintana 200 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle.
- Joukkoliikenteen palvelutason turvaamiseksi 1.1.-6.6.2021 välisenä aikana perusopetuslain mukaisten matkojen leimauskorvauksen korotukseen 250 000 euroa.
- Täsmennetty perusopetus-prosessin pitkän aikavälin tavoitteen numero 1. toimenpide (valtuustoon nähden sitova tavoite) muotoon: ”Koulun oppilasmäärä tarkistetaan lukuvuosittain syyskuun 20. päivä. Jos koulun oppilaiden määrä on alle 50 kahtena peräkkäisenä tarkastuspäivänä, koulun toiminta lopetetaan lukuvuoden viimeisenä päivänä. Jos koulu sijaitsee varhaiskasvatusyksikön välittömässä läheisyydessä päätetään erikseen mahdollisuudesta yhdistää varhaiskasvatus ja luokkien 1-2 toiminta samaan rakennukseen.”

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

- Työllisyydenhoitoon työllistämispalkkoihin 1 000 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle.
- Työllisyydenhoitoon kuntakokeiluun 600 000 euroa vuosille 2021 ja 2022 sekä 300 000 euroa vuodelle 2023.
- Joukkoliikenneviranomaisen tarvitsemien tuki- ja kehittämistehtävien korvaus Porin Linjat Oy:lle 230 000 euroa.

Investointiosa

- Yritysjärjestelyihin 790 000 euron lisäys vuodelle 2021 (jonka jälkeen yritysjärjestelyt yht. 2 000 000 euroa).
- Elinvoima- ja ympäristötoimialalle Yterin piletirakennuksen suunnitteluun 180 000 euroa.
- Elinvoima- ja ympäristötoimialan irtaimen investointeihin lisäys 180 000 euroa vuodelle 2021 ja 170 000 euroa vuosille 2022-2023 lautakunnan esityksen mukaisesti.
- Elinvoima- ja ympäristötoimialan irtaimen investointeihin 100 000 euron lisäys vuodelle 2021 Intelligent Cities Challenge (ICC)-ohjelmaan osallistumiseksi yli sadan muun eurooppalaisen kaupungin kanssa. Määräraha varataan pilottihankkeiden toteuttamiseen, jotta Porin kaupunki pystyy tuomaan digitalisaation ja kiertotalouden edistämiseksi riittävästi toteutusympäristöjä ja pilotoimaan digitalisaation, ohjelmistorobotiikan ja tekoälyn mahdollisuuksia. Investoinnilla edistetään kaupungin toiminnan tehostumista, parannetaan kuntalaisen saamaa palvelukokemusta ja mahdollistetaan ICT-yrityksille oman tuotteen kehittäminen todellisessa ympäristössä tulevan liiketoiminnan kasvun pohjaksi. Lisäys on katettu vähentämällä infrastruktuuriin kohdistuvista investoinneista ajoneuvojen hankintaan osoitettua määrärahaa vastaavasti.
- Pelastuslaitoksen investointimäärärahan lisäys koronaviruksen aiheuttamien toimitusviivästysten vuoksi 283 345 euroa vuodelle 2021. Vastaava summa jää käyttämättä vuonna 2020.
- Infrastruktuuriin kohdistuviin investointeihin 700 000 euron vähennys vuonna 2021 teknisen lautakunnan esityksen mukaisesti.
- Infrastruktuuriin kohdistuviin investointeihin Jokikeskus-hankkeen siirtymisen johdosta 3 400 000 euron lisäys vuodelle 2021.
- Elinvoiman edistämiseksi teollisuusalueiden valmiusasteen nostamiseen 2 000 000 euroa vuodelle 2021. Ketaan jokikeskus-hankkeen määrärahoista, joista 2 000 000 euroa siirretään edelleen vuodelle 2022.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin 4 005 000 euron lisäys vuodelle 2021, 7 423 000 euron lisäys vuodelle 2022 ja 290 000 euron lisäys vuodelle 2023 teknisen lautakunnan esityksen mukaisesti.
- Lykkääntyneiden tai kesken jääneiden tilainvestointien siirrot vuodelta 2020 vuodelle 2021 yhteensä 2 055 000 euroa.

Kaupunginhallituksen II lukemiseen tehdyt muutokset

Kaupunginhallituksen I lukemisen (26.10.2020) jälkeen talousarviokirjaan tehtiin seuraavat muutokset:

Kaupunginhallitus

- Lisätty 100 000 euroa Pelastusharjoitusalueesäätiön kumppanuussopimukseen jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Perusturva

- Lisätty 200 000 euroa viiden perhetyöntekijän palkkaamiseksi kouluihin jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Sivistystoimiala

Kumottu seuraavat sivistyslautakunnan hyväksymään talousarvioesitykseen sisältyneet karsinnat ja lisätty tarvittavat määrärahat (suluissa lisäys jokaiselle suunnitelmavuodelle):

Perusopetus

- Tuntimäärän muuttaminen valtioneuvoston asetuksen mukaiseen 224 tunnin tasoon nykyisestä 226 tunnista 8/2021 alkaen. (100 000 euroa)
- Tuntikehyksen 4% karsinta 8/2021 alkaen. (541 000 euroa)
- Koulukohtaisen käyttörahan 15% karsinta 1/2021 alkaen. (228 000 euroa)
- Koulunkäynnin ohjaajien määrän 32% karsinta 8/2020 verrattuna 8/2021. (338 200 euroa)

Lukiokoulutus

- Tuntikehyksen 7% karsinta 8/2021 alkaen. (172 000 euroa)
- Koulukohtaisen käyttörahan 15% karsinta 1/2021 alkaen. (14 000 euroa)

Sivistävä koulutus

- Kansalaisopiston tuntimäärän karsinta 1000 tuntia. (15 100 euroa)
- Palmgren-konservatorion taiteen perusopetuksen tuntimäärän karsinta 420 tuntia tai vastaavat karsinnat toiminnasta. (6 000 euroa)
- Taidekoulun taiteen perusopetuksen tuntimäärän karsinta 80 tuntia tai vastaavat karsinnat toiminnasta. (1 100 euroa)

Varhaiskasvatus

- Yksityisen hoidon tuen kuntalisän poisto. Kuntalisä ollut 270 €/kk alle 3-vuotias lapsi ja 170 €/kk 3 -vuotias, mutta alle 5-vuotias lapsi. (275 000 euroa)
- Avoimien päiväkotien sulkeminen, 8 työntekijää. (280 000 euroa)
- Kesäleikkikenttätöiminnan lakkauttaminen. (25 000 euroa)

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

- Lisätty 400 000 euroa jokaiselle suunnitelmavuodelle lakisääteisen ennakkoivan tietoturvan järjestämiseen, jotta hyökkäykset kaupungin digitaaliseen infrastruktuuriin voidaan havaita reaaliaikaisesti ja tietomurrot torjua pitkälti automaattisesti.

Rahoitusosa

- Kasvatettu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 2 700 000 euroa käyttötaloulososaan tehtyjen määrärahalisäysten kattamiseksi.

Kaupunginhallituksen III lukemiseen tehdyt muutokset

Kaupunginhallituksen II lukemisen (6.11.2020) jälkeen talousarviokirjaan tehtiin seuraavat muutokset:

Perusturva

- Lisätty 50 000 euroa Pihlavan asukastuvan toiminnan jatkamiseen jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Lisätty seuraavat kirjaukset perusturvan käyttötalousosaan:

- Asukastupien toimintaa jatketaan Pihlavassa ja Pormestarinluodossa. Pormestarinluodon asukastuvan osalta selvitetään yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa mahdollisuutta yhdistää toimintoja saman katon alle esimerkiksi kumppanuussopimusmenettelyn kautta. Tavoitteena on toimijoiden välisen yhteistyön tiivistäminen ja asukaspalveluiden kehittäminen.
- Kyläsaaren pitkäaikaishoidon yksikön tulevaisuus ratkaistaan osana tuottavuusohjelmaa ja sen viitoittamaa palvelurakenteen muutosta. Päätöksissä tulee huomioida Kyläsaaren eri osastojen toiminnot.

Lisätty KH:n käyttöön merkittävä tuottavuusohjelman määrärahaa jokaiselle suunnitelmavuodelle seuraavasti:

- Vammaispalveluiden kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen 200 000 euroa.
- Lastensuojelun moniammatilliset koulutukset vaikuttavista menetelmistä ja verkkoauttaminen 100 000 euroa.
- Henkilöstökokonaisuus 200 000 euroa.

Sivistystoimiala

Kumottu seuraavat sivistyslautakunnan hyväksymään talousarvioesitykseen sisältyneet karsinnat ja lisätty tarvittavat määrärahat (suluissa lisäys jokaiselle suunnitelmavuodelle):

Perusopetus

- Iltapäivätoiminnan maksujen korotus 20 €/lla 8/2021 alkaen. (50 000 euroa)

Varhaiskasvatus

- Kotihoidon tuen kuntalisän poisto. (570 000 euroa)

Museopalvelut

- Rosenlew-museon ja luontotalo Arkin muuttaminen "tilausmuseoiksi" 1.8.2021 alkaen. (50 000 euroa)

Liikuntapalvelut

- Meri-Porin uimahallin aukiolojärjestelyt. (41 000 euroa)

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

- Lisätty 30 000 euroa vuodelle 2021 seniorimatkustamisen kokeiluun palvelulinjalla. Yli 80-vuotiaille ilmainen, yli 75-vuotiaat eurolla.

Tuloslaskelmaosa

- Kunnallisveroprosentin korotus 21,00 prosenttiin. Vuoden 2021 verotulon lisäys 3 203 572 euroa, vuoden 2022 lisäys 4 087 788 euroa ja vuoden 2023 lisäys 3 932 029 euroa.
- Perusteluteksteihin vuoden 2020 verotulo-, valtionosuus- ja tulosennusteiden päivitys.

Investointiosa

- Infrastruktuuriin kohdistuviin investointeihin jokikeskus-hankkeelta 2 900 000 euron vähennys vuodelle 2021.
- Infrastruktuuriin kohdistuviin investointeihin katujen perusparantamiseen 400 000 euron lisäys vuodelle 2021.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin kiinteistöjen kunnossapitoon 2 400 000 euron lisäys vuodelle 2021.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin Reposaaren kalasatamaan 100 000 euron lisäys vuodelle 2021.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin PSYL- ja Lyseo-korttelin muutostöiden suunnitteluun 50 000 vuodelle 2021.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin Isomäen palloiluhallin investointisuunnitelman aikaistus vuodelle.
- Tiloihin kohdistuviin investointeihin Noormarkun palolaitoksen investointisuunnitelman aikaistus 2 vuodelle.

Rahoitusosa

- Vähennetty pitkäaikaisten lainojen lisäystä 1 000 000 euroa vuonna 2021 veronkorotuksesta saadun tulolisäyksen ja käyttötalousosaan sekä investointiosaan tehtyjen määrärahamuutosten nettovaikutuksesta. Suunnitelmavuosien lainanlisäykset on oikaistu samaa periaatetta noudattaen.

Kaupunginvaltuuston käsittelyyn tehdyt muutokset

Kaupunginhallituksen III lukemisen (30.11.2020) jälkeen talousarviokirjaan tehtiin seuraavat muutokset:

Perusturva

- Lisätty 200 000 euroa Lavian Kotiranta I toiminnan jatkamiseen jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Sivistystoimiala

- Lisätty 65 000 euroa kulttuuriyksikölle kirjaston henkilöstömenoihin jokaiselle suunnitelmavuodelle.

Tilannekuva-kohdasta poistettu seuraava kappale perusopetuksen alta:

- Pienissä kouluissa on haasteita järjestää opetus normien ja nykytarpeiden tasolla. Koulujen oppilasmäärät tarkastetaan lukuvuosittain syyskuun 20. päivä. Jos koulun oppilaiden määrä on alle 50 kahtena peräkkäisenä tarkastuspäivänä, koulun toiminta lopetetaan lukuvuoden viimeisenä päivänä. Jos koulu sijaitsee varhaiskasvatussyksikön välittömässä läheisyydessä, päätetään erikseen mahdollisuudesta yhdistää varhaiskasvatus ja luokkien 1-2 toiminta samaan rakennukseen.

Top 11-prosessi: Perusopetus – Pitkän aikavälin tavoite 1 muutettu muotoon:

Pitkän aikavälin tavoite 1. Lasten ja nuorten hyvinvointi lisääntyy

Toimenpide: Vahvistetaan mielenterveystaitoja, varmistetaan riittävä henkilöstöresurssi ja osaaminen, valmistellaan Porilaisten lasten ja nuorten turvataidot -suunnitelma osaksi Intopolku-sivustoa.

Mittari 1. Kouluterveyskyselyn kiusaamisen liittyvät tunnusluvut/paraneva kehitystrendi.

Mittari 2. Koulujen lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvän tilasto-osion koulukiusaamistapausten määrä / laskeva trendi.

Mittari 3. Koulupsykologien htv suhteutettuna oppilasmäärään.

Mittari 4. Turvataidot-suunnitelma on valmis.

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Lisätty seuraava kirjaus elinvoima- ja ympäristötoimialan käyttötalousosaan:

- Oppisopimuksen kuntalisäkokeilu: selvitetään ja kokeillaan vuoden 2021 aikana mahdollisuutta tukea heikosti työllistyviä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria tukemalla yrityksiä, jotka tarjoavat heille mahdollisuuden oppisopimuskoulutukseen. Kokeilun koordinoinnista vastaa työllisyysyksikkö ja sen etenemistä seuraa ja raportoi kaupunginhallitukselle elinvoima- ja ympäristötoimialan johtaja. Kokeilu toteutetaan talousarviota muuttamatta.

Rahoitusosa

- Kasvatettu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 300 000 euroa käyttötalousosaan tehtyjen määrärahalisäysten kattamiseksi.

Viralliseen talousarviokirjaan tehdyt muutokset

Kaupunginvaltuuston käsittelyn (14.12.2020) jälkeen talousarviokirjaan tehtiin seuraavat muutokset:

Konsernipalvelut

- Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti, että nuorisovaltuuston budjettiin lisätään 3 000 euroa ja määräraha nostetaan 15 000 euroon. Lisäys on katettu konsernipalveluiden budjetista talousarvion loppusummaa muuttamatta.

Muut virheiden korjaukset

- Sivistystoimialan määrärahoista sivun 83 taulukossa puuttui inhimillisen virheen vuoksi kaupunginhallituksen käsittelyssä tehty Meri-Porin uimahallin aukiolojärjestelyiden lisäys 41 000 euroa. Summat on korjattu sivun 83 taulukkoon ja pylväskaavioon.

Strateginen johtamisjärjestelmä

Strategia on kaupunginvaltuuston hyväksymä pitkän aikavälin suunnitelma. Se osoittaa suunnan ja suuret linjat, joiden mukaan kaupunki toimii. Strategia ohjaa kaupungin muuta suunnittelua. Strategia hyväksytään kahdeksi valtuustokaudeksi, mutta se päivitetään aina valtuustokauden alkaessa. Voimassa oleva strategia valmisteltiin ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa (KV 27.2.2017 § 4) poikkeuksellisesti ennen valtuustokauden vaihtumista, osana vuoden 2017 organisaatiouudistusta.

Pori. Asenne. Strategia 2025:ssä painopisteet ovat:

- Työn ja yrittämisen Pori
- Lasten ja nuorten Pori
- Hyvän elämän Pori
- Tunnettu Pori

Alla oleva kuva esittää Porin strategista johtamisjärjestelmää, jota lapsiystävällisessä kaupungissa kutsutaan myös strategiaperheeksi. Sen keskeisiä osia ovat itse strategian lisäksi kaupunginvaltuuston hyväksymät ohjelma-asiakirjat: hyvinvointiohjelma, kasvu- ja elinvoimaohjelma, kasvatuksen ja sivistyksen kehittämisohjelma sekä valtuustoryhmien keskenään solmima Pori-sopimus. Lisäksi ydinperheeseen kuuluu talousarvio- ja suunnitelma.

Talousarvioon ja -suunnitelmaan kirjattavat palvelulupaukset ja toiminnalliset tavoitteet konkretisoivat kaupunginvaltuuston hyväksymää strategiaa ja kolmea strategista ohjelmaa. Kaupungin elinvoimaa koskevassa osiossa esitetään kaupungin yhteinen palvelulupaus, jota kaikki toimialat sitoutuvat omalta osaltaan toteuttamaan. Toiminnalliset tavoitteet kytkeytyvät ensisijaisesti kaupungin Top 11- prosesseihin, jotka on esitetty toimialojen yhteydessä.

Asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuranta- ja raportointijärjestelmän avulla. Strategiaan on valittu joukko strategisia mittareita, joita seurataan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa. Hyvinvointiohjelman toteutumisesta ja johtopäätöksistä tehdään hyvinvointiraportti kerran vuodessa sekä laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa. Kasvu- ja elinvoimaohjelman sekä kasvatuksen ja sivistyksen kehittämisohjelman toteutumista seurataan erillisillä nettelyillä.

Toimialat ja liikelaitokset voivat halutessaan tehdä lisäksi itselleen vuositavoitteet, jotka ovat joko sitovia ao. lautakuntaan/johtokuntaan nähden, tai ne käsitellään johtoryhmätasolla. Toimialajohtaja tai liikelaitoksissa johtaja sopii asiasta lautakunnan/johtokunnan kanssa. Lisäksi yhdessä sovitaan, kuinka vuositavoitteiden toteutumisesta raportoidaan.

Kaupungin henkilöstöjohtaminen

Strategisen henkilöstöjohtamisen keskeiset painopistealueet ovat henkilöstövoimavarojen, henkilöstön työhyvinvoinnin sekä osaamisen johtaminen ja hallinta. Vastuullinen henkilöstöpolitiikka mahdollistaa perustehtävässä onnistumisen ja kehittymisen, tuloksellisen toiminnan ja laadukkaiden palveluiden tarjoamisen uudistuvassa toimintaympäristössä. HR-yksikkö ohjaa henkilöstöpoliittisten linjausten käytäntöön saattamista ja yhteistyötä toimialojen välillä henkilöstövoimavarojen kohdentamisessa, työhyvinvointia ja työkykyisyyttä edistävien toimenpiteiden toteuttamisessa, osaamistarpeiden määrittelyssä sekä osaamisen kehittämisessä. Ohjauksen ja toiminnan tulee perustua mm. vahvistettuun henkilöstöohjelmaan, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan, työhyvinvointia ja työkykyisyyttä edistäviin käytössä oleviin toimintamalleihin, osaamisen johtamisen linjauksiin sekä henkilöstö- ja koulutussuunnittelua koskevaan ohjeistukseen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa palvelutoiminnan laajuuden ja siihen tarvittavat henkilöstöresurssit. Ennakoiva henkilöstövoimavarojen suunnittelu ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä toimintatapoja, joiden avulla pystytään tulokselliseen toimintaan. Henkilöstörakenteen, -määrän ja -poistuman sekä osaamistarpeiden muutokset tulee ennakoita. Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä toimialakohtaiset henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat HR-yksikön tuella annettujen ohjeiden mukaisesti. Toimialakohtaiset perustiedot henkilöstövoimavarojen tarpeesta ja kehityksestä sisältyvät talousarvioon. Henkilöstösuunnitelmien valmistelussa huomioidaan mahdollisuus tehtävien siirtämiseen toimialojen välillä, mahdollisuus toimintojen keskittämiseen tai keskitettyyn johtamiseen. Samalla tulee pohdittavaksi tarkoituksenmukaisimmat palvelujen tuottamistavat, kuten toimintojen suorittaminen kaupungin omana työnä vai hankinta ulkoisilta palvelujen tarjoajilta. Suunnitelmien ja käytettyjen toimenpiteiden toteutumista ja vaikutusta on seurattava ja arvioitava säännöllisesti. Seurannan ja arvioinnin pohjana toimivat tiedolla johtaminen ja sen sisältämät seurantajärjestelmät sekä säännöllinen avaintietojen analyysi.

Porin kaupunki on yksi työnantaja ja toiminnallisissa muutoksissa sekä toiminnan kehittämishankkeissa tulee aina huomioida niiden vaikutukset organisaation kokonaisuuden kannalta. Kaupungin HR-tehtävien hoidossa siirrytään keskitettyihin HR-toimintoihin, jolloin niiden avulla pystytään arvioimaan aikaisempaa paremmin muutosten vaikutus mm. organisaatio- ja henkilöstörakenteeseen, palkkausjärjestelmiin, osaamisen kehittämisen tarpeisiin ja muihin keskeisiin henkilöstövaikutuksiin. Keskitetyillä HR-toiminnoilla tuetaan erityisesti esimiehiä muutosjohtamisessa ja vahvistetaan esimiesten osaamisen hallintaa toiminnan, prosessien ja ihmisten johtamisessa yhdenmukaisesti läpi koko organisaation. Kaupungin tulee huolehtia henkilöstön yhdenvertaisuudesta, jonka toteutumisessa olennaista on yhteisten pelisääntöjen, toimintatapojen ja ohjeiden noudattaminen toimialoilla ja laitoksissa. Tämä on koko henkilöstön velvollisuus, mutta erityisesti esimiesten tulee huolehtia tämän toteutumisesta. HR-yksikön tehtävänä on toimia esimiesten tukena HR-asioissa sekä olla yhdessä valmistelemassa henkilöstöön vaikuttavia muutoshankkeita toimialojen ja laitosten kanssa. Henkilöstön osallisuuden mahdollistuminen muutoshankkeiden läpiviemiseen ja toiminnan kehittämiseen tulee turvata toimialoilla ja liikelaitoksissa.

Yhtenä osana keskitettyjä HR-toimintoja on osaamisen kehittämisen toimintamallin uudistaminen. Osaamisen kehittämisessä ja henkilöstökoulutusten tarjonnassa siirrytään keskitettyyn toimintamalliin, jolloin HR-yksikkö ohjaa, koordinoi ja organisoii keskitetysti valmennuskokonaisuuksia ja koulutuksia sekä hallinnoi keskitetysti organisaatiossa koulutuksiin osoitettuja määrärahoja. Keskittämisellä edistetään osaamisen kehittämisen kokonaisuuden hallintaa ja ohjausta, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta koulutuksiin pääsyssä, budjetoinnin kokonaisuuden hallintaa sekä selkeyttä. Kohdennetusti perustehtävää tukevan ja sen hallintaa vahvistavien substanssikoulutusten järjestämisvastuu sijoittuu edelleen toimialoille ja laitoksiin tietyin määrärahoihin. Keskitettyyn toimintamalliin siirtymisen tavoitteena on henkilöstön ja esimiesten tarkoituksenmukaisen ja tavoitteellisen osaamisen kehittämisen toteutuminen hallitusti kaupungin strategisten tavoitteiden ja perustehtävän suuntaisesti. Koulutusmäärärahojen keskitetyn hallinnan tavoitteina ovat rahojen oikeudenmukainen kohdentuminen, budjetoinnin selkeys ja kokonaisuuden suunnitelmallinen seuranta, arviointi ja raportointi.

Henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä tuetaan henkilöstöetuihin kuuluvilla liikunta- ja virkistyseduilla. Tavoitteena on kehittää etuja monipuolisemmiksi ja lisätä niiden yhdenvertaista käyttömahdollisuutta. Yhdenvertaisuutta edistetään lisäämällä etujen alueellista tarjontaa ja yhdenmukaistamalla työpaikoilla toteutettavaan työhyvinvointitoimintaan käytettävä määräraha koko organisaatioon. Henkilöstöetujen kehittämisen tavoitteena on myös vahvistaa sekä ulkoista että sisäistä työnantajakuva.

Työhyvinvoinnin strategisella johtamisella ohjataan työhyvinvointitoimenpiteiden suuntaa yhdenmukaiseksi organisaation johtamisen kanssa vahvistaen motivaatiota, osaamista ja työkykyä. Osana työhyvinvoinnin johtamista huolehditaan hyvän yhteistoiminnan toteutumisesta. Henkilöstölle vaikutusmahdollisuuden kokemusta synnyttävän yhteistoiminnan toteutuminen varmistetaan toimimalla Hyvän yhteistoiminnan käsikirjan mukaisesti. Keskiössä on niin välittömässä kuin edustuksellisessa yhteistoiminnassa tapahtuva aito vuorovaikutus.

Uudet tiedolla johtamisen välineet mahdollistavat strategisen työhyvinvoinnin johtamiselle asetettujen tavoitteiden toteutumisen säännöllisen seurannan ja tiedolla johtamisen eri organisaatiotasolla. HR-yksikkö tukee johtoa ja esimiehiä strategisen työhyvinvoinnin johtamisen menetelmien käyttöönotossa. Aktiivista yhteistyötä jatketaan työterveyshuollon, Kevan ja tapaturmavakuutusyhtiön kanssa henkilöstön työkyvyn hallinnan kehittämiseksi.

Työn sujumista vahvistetaan vuorovaikutteisella johtamisella, joustavilla työaikajärjestelyillä, palkkausjärjestelmiä kehittämällä, palkitsemisella, säännöllisellä henkilöstön ja esimiesten koulutuksella sekä valmennuksella. Vuonna 2021 painottuvat työ- ja toimintakulttuurin muutoksiin liittyvät valmennukset ja koulutukset sekä muutosjohtamisen hallinnan edistäminen. Vuonna 2020 alkanut henkilöstön asiakaspalvelutaitojen kehittämiseen ja hyvän palvelukokemuksen tuottamiseen kohdentuva valmennuskokonaisuus kielikoulutuksineen jatkuu edelleen. Uusien työntekijöiden ja esimiesten perehdytyksen suunnitelmallisuuteen panostetaan perehdytyskäytäntöjä kehittämällä.

Henkilöstökustannukset eli palkat sivukuluineen muodostavat talousarvion suurimman yksittäisen menoerän. Toteutuviin kustannuksiin vaikuttavat aikaisemmat ja uudet korotukset sekä henkilöstörakenne ja -määrä. Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.4.2020–28.2.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan ns. yleistä linjaa eli niiden kustannusvaikutus on 23 kuukauden sopimusjaksolla 3,04 prosenttia. Vuonna 2021 palkkakustannukset nousevat vastaavasti keskimäärin 2,07 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Vuoden 2020 sopimuskorotukset ovat yhteensä 1,22 % ja vuoden 2021 sopimuskorotukset 1,80 %. Sopimuskaudella tehdään kaksi yleiskorotusta ja jaetaan paikallista järjestelyerää. Sopimuskorotukset sisältävät palkantarkistukset sekä muut kustannusvaikutteiset työehtojen muutokset, mutta ei kilpailukyky sopimukseen liittyviä muutoksia. Palkkakustannukset nousevat vuonna 2020 keskimäärin 0,09 prosenttia verrattuna vuoden 2019 vuosikeskiarvoon. Luvun pienuuteen vaikuttaa muun muassa vertailuvuoden 2019 tammikuussa maksettu kertaerä, joka nostaa sen vuoden vuosikeskiarvoa. Jos edellisen lisäksi huomioidaan vielä lomarahaleikkauksen päättymisen ja sen kirjanpidollisen perusteen syntyminen huhtikuusta 2019 eteenpäin, vuoden 2020 työvoimakustannukset nousevat 1,12 %.

Talousarviota toteutettaessa ja talouden tasapainosta huolehdittaessa noudatetaan seuraavia periaatteita ja toimenpiteitä:

- Ennakoivaa henkilöstö- ja koulutussuunnittelua toteutetaan ohjeistuksen mukaisesti osana talousarviosuunnittelua kaupungin kokonaisuus huomioiden.
- Toimialat ja laitokset noudattavat yhteisiä pelisääntöjä, toimintatapoja ja ohjeita henkilöstön yhdenvertaisen ja oikeudenmukaisen kohtelun turvaamiseksi.
- Henkilöstövoimavarojen joustavaa käyttöä edistetään yhteistyössä toimialojen kesken. Näin mahdollistetaan toimintatapojen kehittäminen, selkeä johtaminen, työkierto eri tehtävissä ja urapolkujen muodostuminen organisaation sisällä.
- Nykyistä palvelutarvetta vastaavat palvelut tuotetaan oikeanlaisella henkilöstövoimavarojen kohdentamisella.
- Päällekkäistä toimintaa puretaan edelleen ja toiminnan uudelleen järjestämistapoja arvioidaan tavoitteena toimintojen keskittäminen ja henkilöstön sijoittuminen yhden johdon ja vastuualueen alle.
- Tiedolla johtamiseen panostetaan toteuttamalla huolellista arviointia siitä, miten toimintaa harjoitetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti taloudellisten reunaehtojen puitteissa (mm. omana toimintana vai organisaation ulkopuolelta ostettuna toimintana, vuokratyövoiman käyttö).
- Vapautuvien palvelussuhteiden täyttämistä harkitaan talouden reunaehdot ja pitkäjänteinen henkilöstösuunnittelu huomioiden. Ensisijaisesti tehtäviä järjestellään uudelleen hyödyntämällä mm. uusia toimintatapoja, henkilöstön sisäistä liikkuvuutta, tehtäväkuvien tarkistamista, henkilöstön hankkimaa ammatillista osaamista, työaikajärjestelyjä ja työvuorosuunnittelua.
- Täyttölupaohjeistusta noudatetaan ja osatyökykyisen vakinaisen henkilöstön uudelleensijoittumismahdollisuudet tarkastetaan ennen vapautuvien tehtävien sisäistä tai ulkoista hakumenettelyä. Rekrytointien osalta noudatetaan kaupunginhallituksen tekemiä päätöksiä ja säästötavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.
- Tehtäväkohtaisten palkkojen tarkastuksia tehdään harkitusti ja vain toiminnan edellyttämien tarpeiden ja palkkausjärjestelmäsopimusten perusteiden mukaisesti.
- Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan kehittämällä työn ja muun elämän yhteensovittamista.
- Työhyvinvoinnin muutoksia mitataan ja analysoidaan yhdessä ja arvioidaan tarvittavia toimenpiteitä.
- Osaamisen ajantasaisuus varmistetaan huolehtimalla henkilöstön ja esimiesten osallistumisesta työn edellyttämiin koulutuksiin ja valmennuksiin keskitetyn osaamisen kehittämisen toimintamallin puitteissa.
- Hallinto- ja toimintasääntöjä päivitetään tarpeen mukaan, jotta päätöksentekoprosessit ja -valtuudet tukevat tarkoituksenmukaista ja tehokasta toimintaa.

YT- menettely ja sen huomioiminen talousarviossa

Kaupunginhallitus käynnisti 24.8.2020 yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoiteltiin seitsemän miljoonan euron taloudellista vaikutusta talousarvion tasapainottamiseksi. Yhteistoimintaneuvottelujen ulkopuolelle rajattiin sivistystoimialalta peruskoulun ja lukion opettajat, perusturvasta lääkärit, hoitohenkilöstö ja sosiaalityöntekijät sekä Satakunnan pelastuslaitoksen henkilöstö. Yt-neuvottelujen ulkopuolelle rajattiin myös mahdollisuus olennaisten palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen, osa-aikaistamiseen, lomauttamiseen ja irtisanomisiin.

Toimialojen talousarvioehdotukset käsiteltiin kunkin toimialan yt.-toimikunnassa. Niissä oli mahdollista tuoda esiin keinoja talouden tasapainottamiseksi. Lisäksi kaikille kaupungin työntekijöille avattiin sähköinen kysely, jossa oli mahdollisuus esittää säästö- ja kehittämisehdotuksia. Vastauksia saatiin yli 300. Menettelyn kautta ei saatu suoraa katetta seitsemän miljoonan euron tavoitteelle vuonna 2021. Kaikki ehdotukset annettiin kuitenkin toimialojen käyttöön ja myöskin ne käsiteltiin niiden yhteistyötoimikunnissa. Joukossa oli sen tyyppisiä ehdotuksia, jotka onnistuessaan voivat tuoda positiivisia talousvaikutuksia kaupungille pidemmällä aikavälillä. Kaupunkitason yhteistyötoimikunta valitsi esitysten joukosta ne ehdotukset, jotka vastuutetaan talousarvion yhteydessä jatkovalmisteluun 2021 vuoden aikana. Valmistelusta raportoidaan kaupunginvaltuustolle puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Sulkeissa ehdotuksen valmistelusta vastaavaa henkilöä.

Sivistystoimiala (Esa Kohtamäki)

1. Varhaiskasvatuksen lasten läsnäolon sääntillisempi ilmoittaminen varhaiskasvatukseen. Tämä mahdollistaa lasten lukumäärän huomioinnin myös henkilöstömitoituksessa ja työvuorosuunnittelussa.
2. Kannettavien tietokoneiden (Chromebookit) vaihtoperusteiden arviointi. ICT:n kanssa. Myös leasing-kauden pituus uudelleenarvioidaan.
3. Ruokahävikin pienentäminen kouluissa ja päiväkodeissa. Arvioinnilla on vaikutusta Porin Palveluliikelaitoksen toimintaan.
4. Henkilöstön kanssa kokonais kuvan luominen: Johto jalkautuu kentälle.
5. Kaikkien toimialojen yhteisenä tavoitteena pyritään kalusteiden kierrätykseen.

Perusturva (Sanna Mustajoki- Kunnas)

1. Työaikojen järjestyttäminen. Sovitaan yhtenäiset työaikatarkistukset ja lisätään joustavuutta.
2. Työasut, pesulapalvelut, logistiikka ja hankinnat uudelleenarviointi. Työajan käyttö näihin minimoidaan.
3. Laskutuksen kiertonopeuden parantaminen.

Porin Vesi (Ilkka Mikkola)

1. Aurinkosähkö Lukkarinsannan vesilaitokselle.
2. Manuaalisten tuntiappujen korvaaminen sähköisellä järjestelmällä.
3. Saneerausinvestointien lisääminen vikojen ja käyttökustannusten vähentämiseksi.
4. Henkilöstön vähentämisen lopettaminen ja joustavuutta palkkatasoon rekrytoinneissa käyttökustannusten vähentämiseksi.

Palveluliikelaitos (Liikelaitoksen johtaja)

1. Materiaali- ja tarvikehankintojen arviointi.
2. Toimintayksiköiden toimitilat. Hallinnon toimitilat karsitaan.
3. Ruokalistat. Menekin seurantaan kiinnitetään erityishuomio.
4. Työn tehokkuus. Siivousmitoitus sopimukset läpikäydään niin, että ne vastaavat todellista tarvetta.
5. Toimialojen tilojen karsinta tuo säästöä.
6. Asiakkaan toiminnan muutoksiin osallistutaan ja etsitään yhdessä taloudellisia ratkaisuja.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala (Lauri Kilku)

1. Työpuhelimien hankinnassa käytetään tarveharkintaa.
2. Tulostamisen vähentäminen.
3. Ohjelmistojen, joita ei käytetä, lisenssien tarkistaminen.
4. Työttömien työllistäminen ja sakkomaksujen vähentäminen. Edistetään toimintakulttuurin muutosta toimialoilla.
5. Rakennusvalvonnan arkistointiprosessin kehittäminen.
6. Työpajatoiminnan toimitilat – Pressapajan siirtyminen nuorisotalolle.

Tekninen toimiala (Marko Kilpeläinen)

1. Ostopalveluiden kriittinen tarkastelu.

Konsernipalvelut / koko kaupunkia koskevat ehdotukset

1. Tarvikehankintojen keskittäminen. (Outi Karinharju - Konsernipalvelut)
2. Sisäisten työmarkkinoiden kehittäminen, osaamisen hyödyntäminen ja liikkuvuus. (Timo Jauhiainen - Konsernipalvelut)
3. Tyky-toiminnan periaatteiden yhdenmukaistaminen, toimialaerot huomioiden. (Timo Jauhiainen - Konsernipalvelut)
4. Työtilojen joustava käyttö, etätyön lisääminen. (Marko Kilpeläinen ja Timo Jauhiainen)
5. Sähköinen kauppapaikka kaupungin käytöstä poistetulle irtaimelle. (Marko Kilpeläinen)
6. Tarkastellaan logistiikan kokonaisuutta. (Timo Widbom- Konsernipalvelut)

Kaupungin elinvoima

Palvelulupaus: Porissa Suomen sujuvimmat prosessit

Perusturva: Odotusaika enintään 7 vuorokautta lääkärin kiireettömälle vastaanotolle asiantuntijan tehtyä hoidon tarpeen arvioinnin asiakkaan yhteydenoton yhteydessä.

Sivistystoimiala: Varhaiskasvatuspaikka tarjotaan kiireellisissä tapauksissa (ennakoimaton työllistyminen, opiskelupaikka, muutto ym.) viikon sisällä hakemuksen jättämisestä.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala: Porin kaavoituksen ja lupaprosessien palveluvaste alittaa C10-kaupunkien mediaanin.

Porin elinkeinoympäristö

Pori on perinteinen teollisuuskaupunki, jota rakennemuutos on vuosien saatossa muokannut. Teollisuus on edelleen merkittävä kaupungin elinvoiman kivijalka, mutta suuria tuhansia henkiä työllistäviä tehtaita ei kaupungissa enää ole. Teollisuusyritysten omistus on muuttunut, toimintaa on pilkottu pienempiin osiin ja toisaalta teollisuutta palveleva liike-toiminta on noussut merkittäväksi toimialakseen. Työpaikat sijaitsevat yksittäisen tehtaan sijaan teollisuusalueilla, joissa on lukuisia toisilleen synergisiä yhtiöitä.

Kaupungin merkitys maakunnan keskuksena on viime vuosina korostunut, kun kaupan sektori on merkittävästi investoinut ja laajentanut toimintaansa. Suurin yksityinen työnantaja kaupungissa on kaupan alalla toimiva Satakunnan Osuuskauppa. Muita merkittäviä työnantajia ovat Enersense International, Luvata Pori, Sampo-Rosenlew, Aurubis Finland, RKW Finland, Componenta Finland, Metso Outotec, Bronto Skylift ja Cupori – lähes kaikki teollisuusyrityksiä. Lisäksi työssäkäyntialueellamme lähikunnissa on merkittäviä teollisuusyrityksiä, jotka työllistävät porilaisia.

Porin ja laajemmin koko Satakunnan elinkeinoelämää leimaa vientipainotteisuus. Maakunta onkin kokoaan suurempi viennin ja bkt:n tekijä. Vientipainotteisuus vaikuttaa suoraan suhdanneherkkyyteen: kun maailmataloudessa tapahtuu muutoksia, näkyy se yritystemme menestyksessä. Oli sitten kyse suurvaltioiden kauppasodasta tai pandemiasta, on näillä vaikutuksensa alueemme yrityksiin.

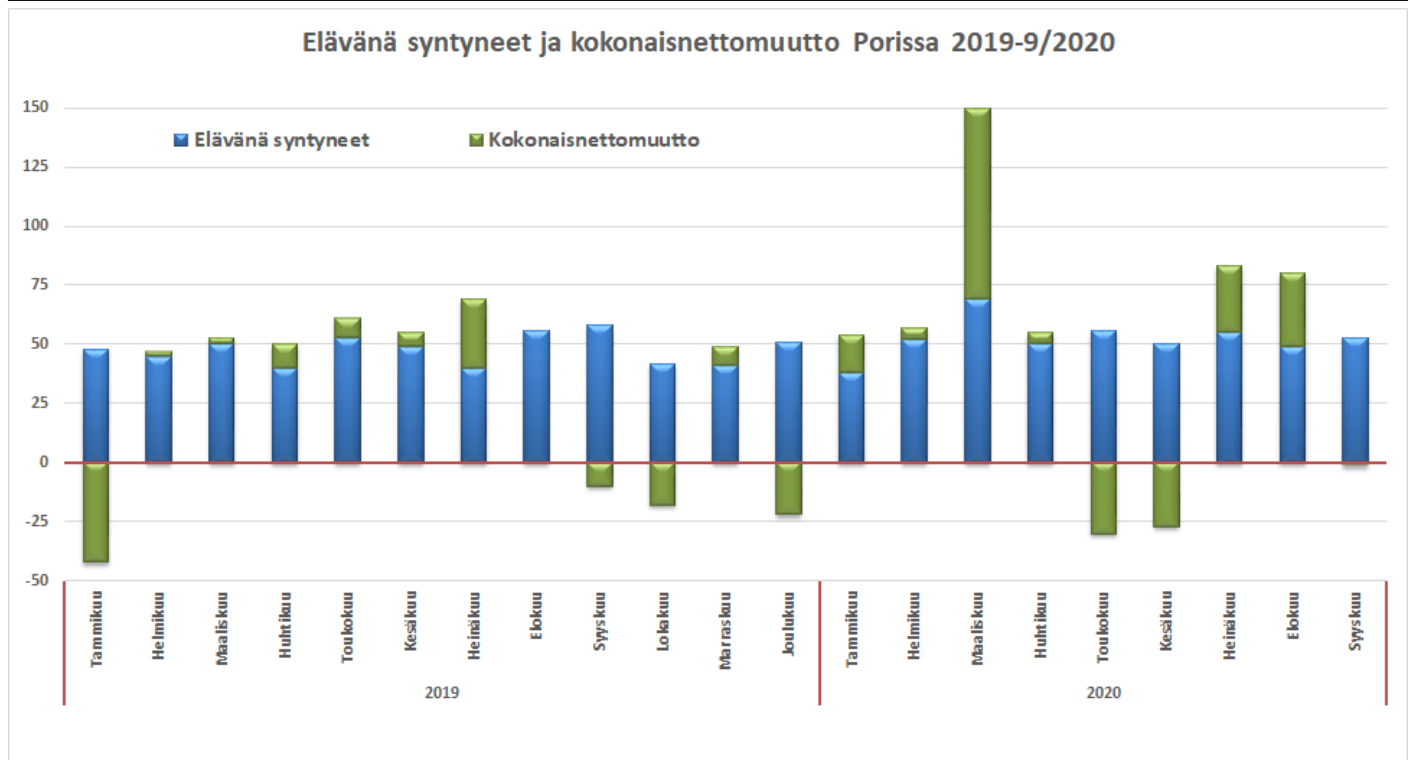
Porin seudun ja koko Lounais-Suomen kehitys oli hyvällä kasvu-uralla, kunnes 2020 globaali koronapandemia muutti talouden suhdannekuvaa. Erityisesti paikalliset palveluyritykset matkailu- ja ravintola-alalla joutuivat etulinjassa kärsimään rajoitustoimenpiteistä. Alueemme teollisuuden tilanne on säilynyt melko vakaana, mutta kansainvälisten toimitusketjujen haavoittuvuus on näkynyt mm. lomautuksina alueen teollisuusyrityksissä. Pidemmällä aikajänteellä päämarkkina-alueiden kuluttajien epävarmuuden pelätään vaikuttavan yritysten investointihalukkuuteen, mikä erityisesti näkyy alueemme vientiteollisuudessa. Kuitenkin meneillään olevaa laskusuhdannetta pidetään poikkeuksellisena ja nopeasti ohimenevänä, sillä talouden perusrakenteet ovat kunnossa. Merkittävä rooli tulee olemaan koronarokotteen saatavuudella. Koronan lisäksi epävarmuutta aiheuttavat Yhdysvaltojen presidentinvaalit ja edelleen epäselvä Britannian EU-ero, jotka vaikuttavat vientiteollisuuden näkymiin.

Koronapandemiasta huolimatta alueellamme on meneillään investointeja, jotka luovat uskoa nopeaan toipumiseen. Mikäli koronarokote saadaan markkinoille nopeasti ja pandemia ei pitkity, on alueellamme mahdollisuutta palata normaaliin vuodeen, kahden kuluessa.

Merkittävänä alueemme yritysten kasvun haasteena on osaavan työvoiman saatavuus, joka näkyy myös noususuhdanteiden ulkopuolella. Lisäksi kasvun haasteeksi voi nostaa alueemme vähäisen panostuksen tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Tämän näkyy myös vähäisenä kasvuhaluukkuutena.

Väestönkehitys Porissa ja vertailukaupungeissa

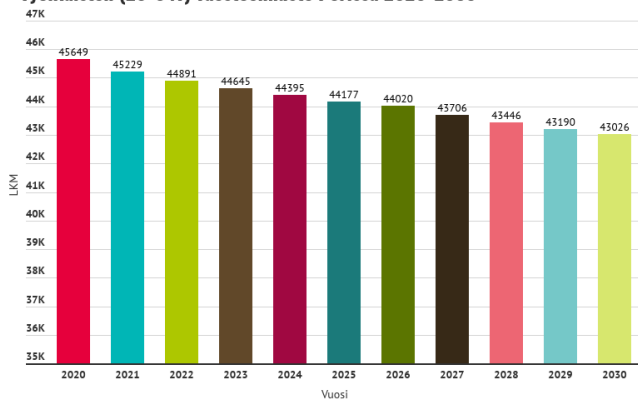
Väestön ikääntyminen ja syntyvyyden voimakas väheneminen on tosiasia, joka koskettaa suurinta osaa suomalaisista kunnista ja kaupungeista. Yleisesti väestönkasvu on keskittynyt voimakkaasti suurimmille kaupunkiseuduille, kun samaan aikaan valtaosa kunnista on menettänyt väestöään. Tämä kehitystrendi tulee Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vahvistumaan entisestään. Porin väestönmuutoksen haasteena on myös väestön ikääntyminen. Porissa syntyneiden määrä on kuitenkin kääntynyt kasvuun edelliseen vuoteen verrattuna; kasvua oli 33 syntynyttä enemmän tammi-syyskuussa 2020 edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Kuntien kokonaisnettomuutto (maassamuutto ja maahanmuutto) vaihtelee kausittain. Vuoden 2020 syyskuun loppuun mennessä kokonaisnettomuutto oli kääntynyt reippaasti kasvuun (+108), kun vielä vuonna 2019 koko vuoden kokonaisnettomuutto oli negatiivinen (-26).

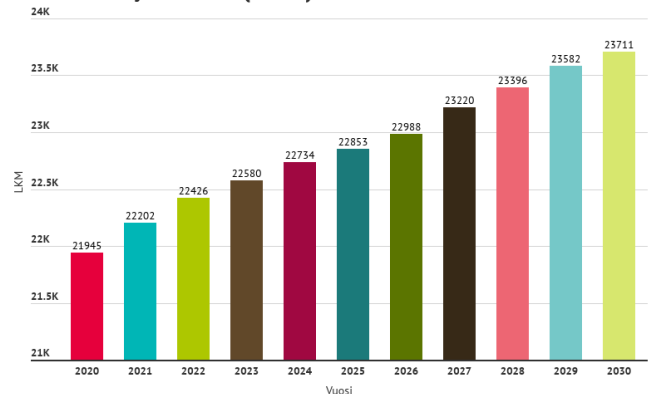
Kuva 1. Syntyneet ja kokonaisnettomuutto Porissa vuosina 2019- 9/2020

Vuoteen 2030 mennessä työikäisten (20-64 –vuotiaat) määrä tulee ennusteen mukaan vähenemään yli 2 600 työikäisellä. Vastaavana aikana eläkeikäisten ja iäkkäiden (yli 65 –vuotiaat) määrän kasvu on lähes 1700.

Työikäisten (20-64v) väestöennuste Porissa 2020-2030

Eläkeikäisten ja vanhusten (Yli 65v) väestöennuste Porissa 2020-2030

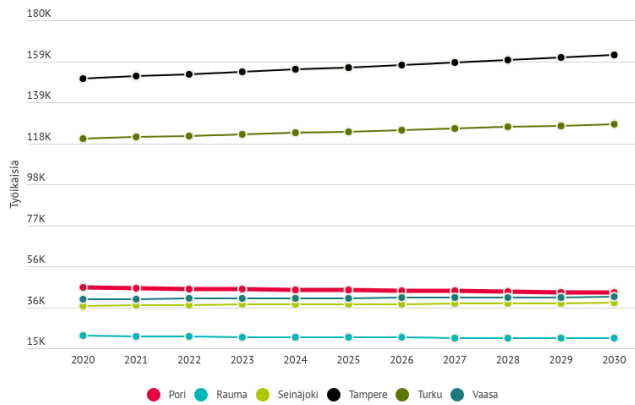

Kuva 2. Työikäisten ja eläke- sekä vanhusikäisten muutos Porissa 2020-30

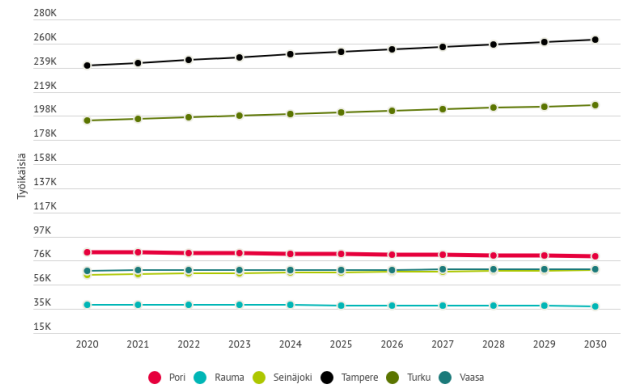
Tilastotarkastelun vertailuun otettiin mukaan myös Porin lähimmät isot kaupungit: Rauma, Turku, Tampere, Seinäjoki ja Vaasa. Vertailukaupungeista Turku ja Tampere kuuluvat kasvukeskuksiin, joiden väestö ennustetaan kasvavan keskimäärin 8 %:lla vuoteen 2030 mennessä. Myös Seinäjoen väestön ennustetaan kasvavan noin 6 %:lla ja Vaasan n. 2 %:lla vuosikymmenen aikana. Porin ja Rauma tilanne on ennusteen mukaan päinvastainen: Väestö vähenee Porissa yli 4 %:lla ja Raumalla yli 3 %:lla vuoteen 2030 mennessä.

Tämä näkyy myös työikäisten (20-64 v.) muutoksessa. Kasvukeskusten työikäisten kasvu on samaa luokkaa kokonaismuutoksen kanssa. Myös Vaasassa ja Seinäjoella työikäisten määrät kasvavat ja lähestyvät Porin työikäisten määrää vuosikymmenen loppuun mennessä. Vaasan työikäisten määrä ero kaventuu n. 6000:sta reilu 2 000:een vuosikymmenen aikana. Raumalla työikäisten väheneminen on ennusteen mukaan maltillisempaa: vähennys noin tuhat 2030 mennessä.

Työikäisten (20-64v.) ennuste Porissa ja vertailukaupungeissa 2020-30

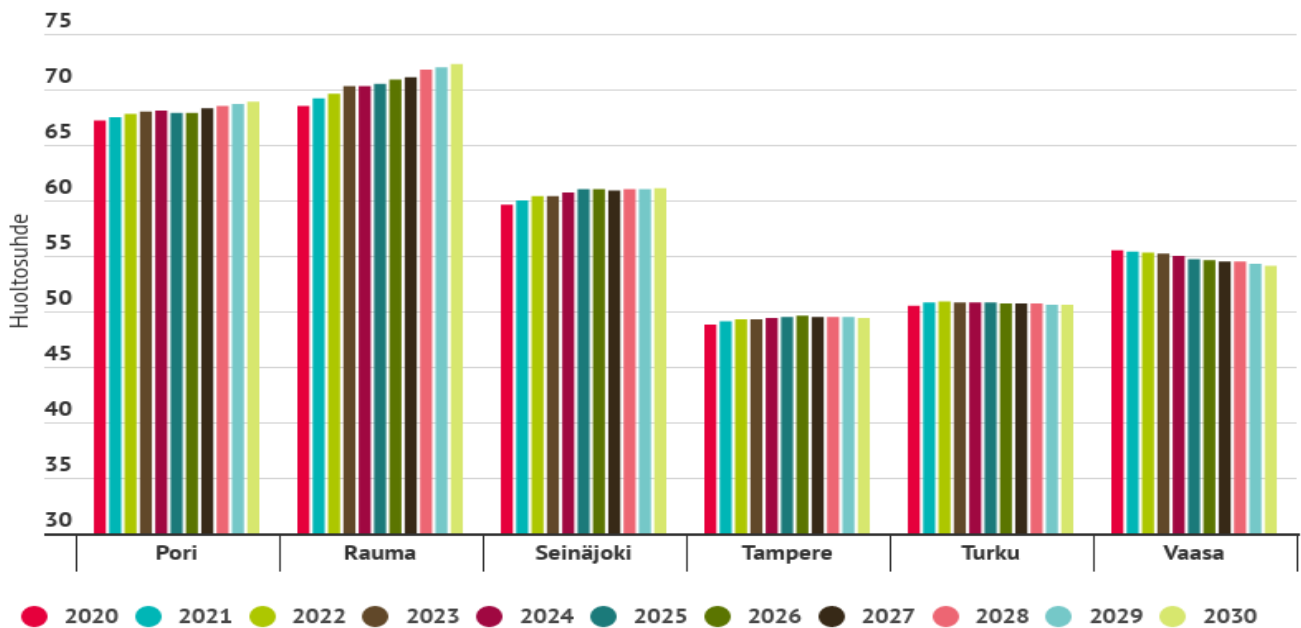
Väestöennuste Porissa ja vertailukaupungeissa 2020-30

Kuva 3. Työikäisten ja koko väkiluvun ennusteet Porissa ja vertailukaupungeissa 2020-30

Väestönmuutoksen tilanteen kuvaa hyvin myös demografinen eli väestöllinen huoltosuhde, joka kertoo, kuinka monta ei-työikäistä on sataa työikäistä kohden. Kuvassa 4 Porin ja Rauman väestöllinen huoltosuhde eroaa merkittävästi vertailukaupunkien vastaavasta tilanteesta. Väestön vanheneminen, syntyvyyden lasku ja negatiivinen muuttoliike nostavat huoltosuhteen korkealle tasolle väestöltään vähenevissä kunnissa ja kaupungeissa. Huoltosuhde koko maassa on ollut keskimäärin 61 ei-työikäistä sataa työikäistä kohden. Porissa huoltosuhde vuonna 2020 on n. 67 ja Raumalla n. 69 sataa työikäistä kohde. Tilanne tulee ennusteen mukaan heikkenemään seuraavan 10 vuoden aikana Porissa 1,7:llä ja Raumalla 3,8:lla ei-työikäisellä sataa työikäistä kohti. Vertailukaupungeissa tilanne on huomattavasti positiivisempi. Vaasassa huoltosuhteen ennustetaan jopa paranevan vuosittain.

Väestöllinen huoltosuhde 2020-30 Porissa ja vertailukaupungeissa

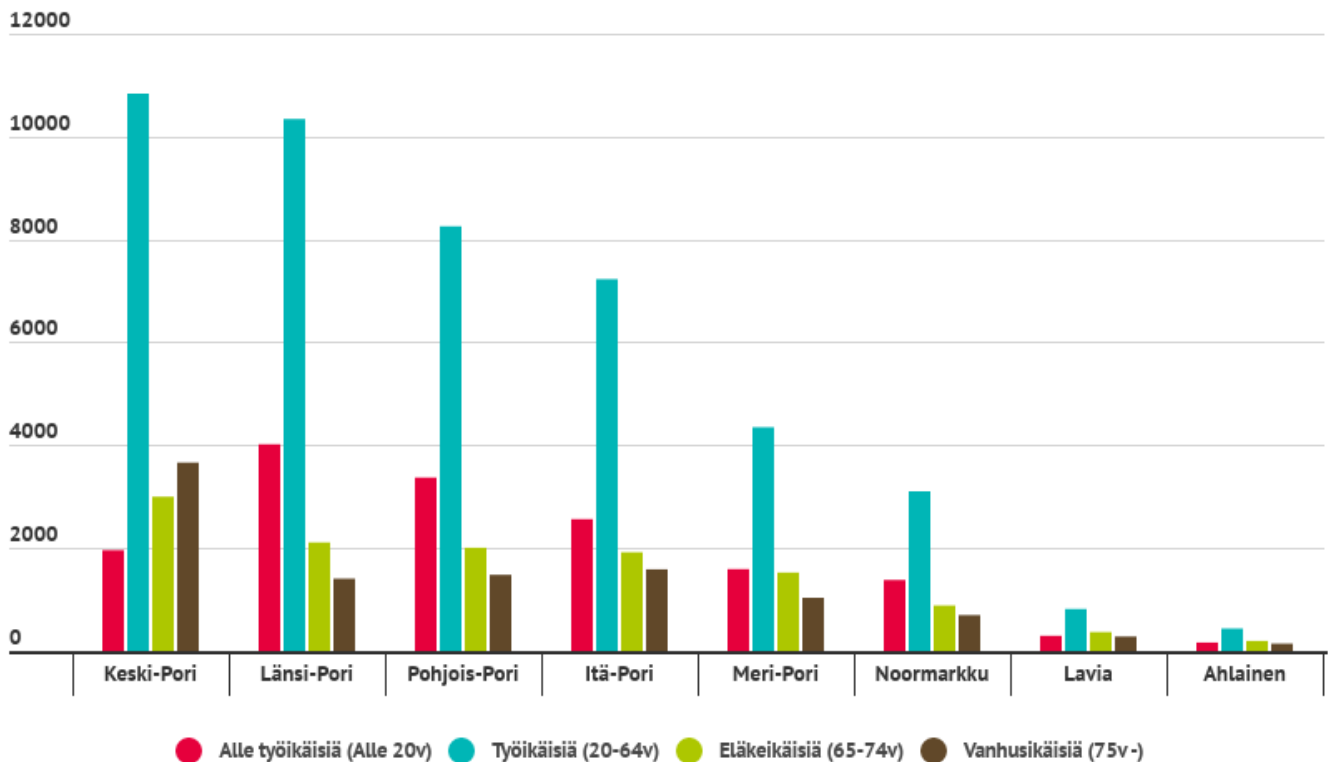
Kuva 4. Väestöllinen huoltosuhde Porissa ja vertailukaupungeissa 2020-30

Palvelualueet ja niiden väestörakenne

Ahlainen, Itä-Pori, Keskusta, Lavia, Länsi-Pori, Meri-Pori, Noormarkku, Pohjois-Pori

Porin palvelualueiden väestön määrä poikkeaa suuresti toisistaan. Suurimman, Keski-Porin ja pienimmän, Ahlaisten ero on merkittävä. Tämä näkyy myös alueiden väestörakenteessa. Keski-Porin ja Länsi-Porin työikäisten määrä ovat melko samat. Keski-Porin väestörakenteessa erottuu selvästi kuitenkin eläke- ja vanhusikäisten suurempi määrä, minkä voi tulkita myös lähipalveluiden saatavuudella Keski-Porin alueella. Länsi-Porin, Pohjois-Porin ja Itä-Porin iäkkäiden määrät ovat samanlaisia vaikka toisaalta työikäisten määrät vaihtelevat suuresti. Tämä heijastuu silloin myös alueen huoltosuhteeseen negatiivisesti. Suurimmat ongelmat huoltosuhteessa on erityisesti Laviassa ja Ahlaisissa, jossa työikäisten määrä suhteessa alle työikäisiin ja eläke- ja vanhusikäisten määrään on pieni.

Väestörakenne Porin palvelualueilla 4/2020

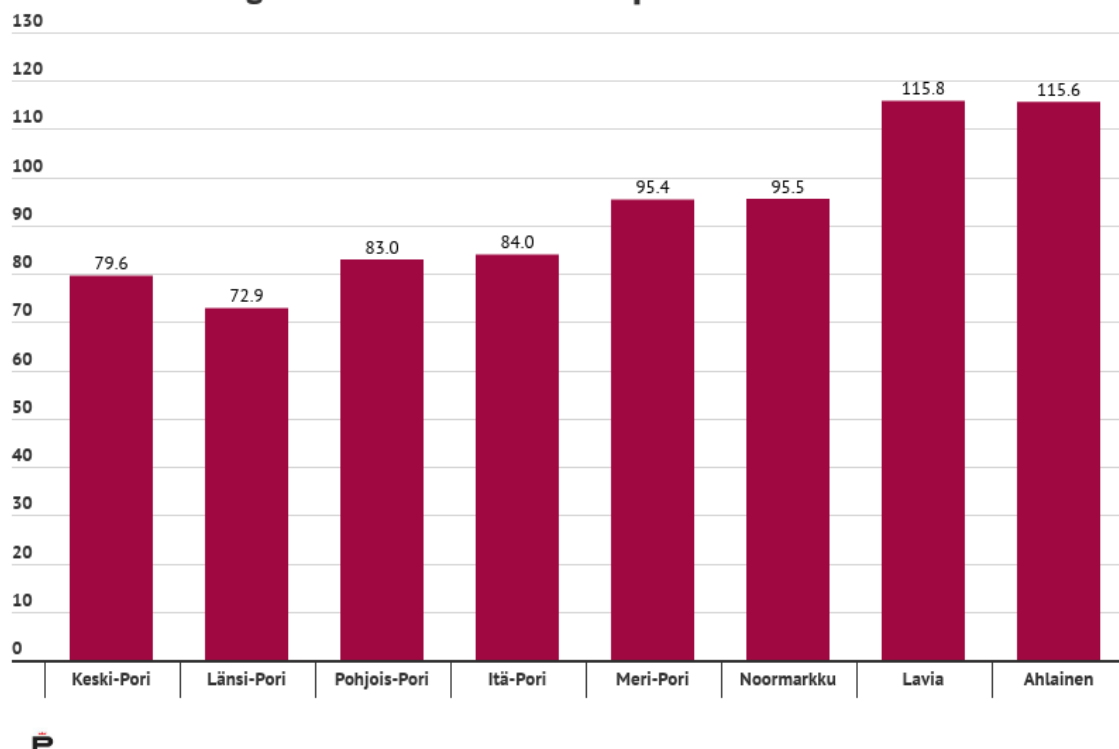

P

Kuva 5. Väestörakenne Porin palvelualueilla huhtikuussa 2020

Kaikilla Porin palvelualueilla huoltosuhde ylittää kuntien keskimääräisen arvon 61 sataa työikäistä kohti. Paras tilanne on Länsi-Porin palvelualueilla, jossa on myös vähiten vanhusikäisiä työikäisiin nähden. Toisaalta alueella on myös eniten alle 20-vuotiaita. Heikoin tilanne on Laviassa ja Ahlaisissa, jossa lasten ja iäkkäiden määrä ylittää työikäisten määrän, jossa väestöllinen huoltosuhde lähestyy 116.

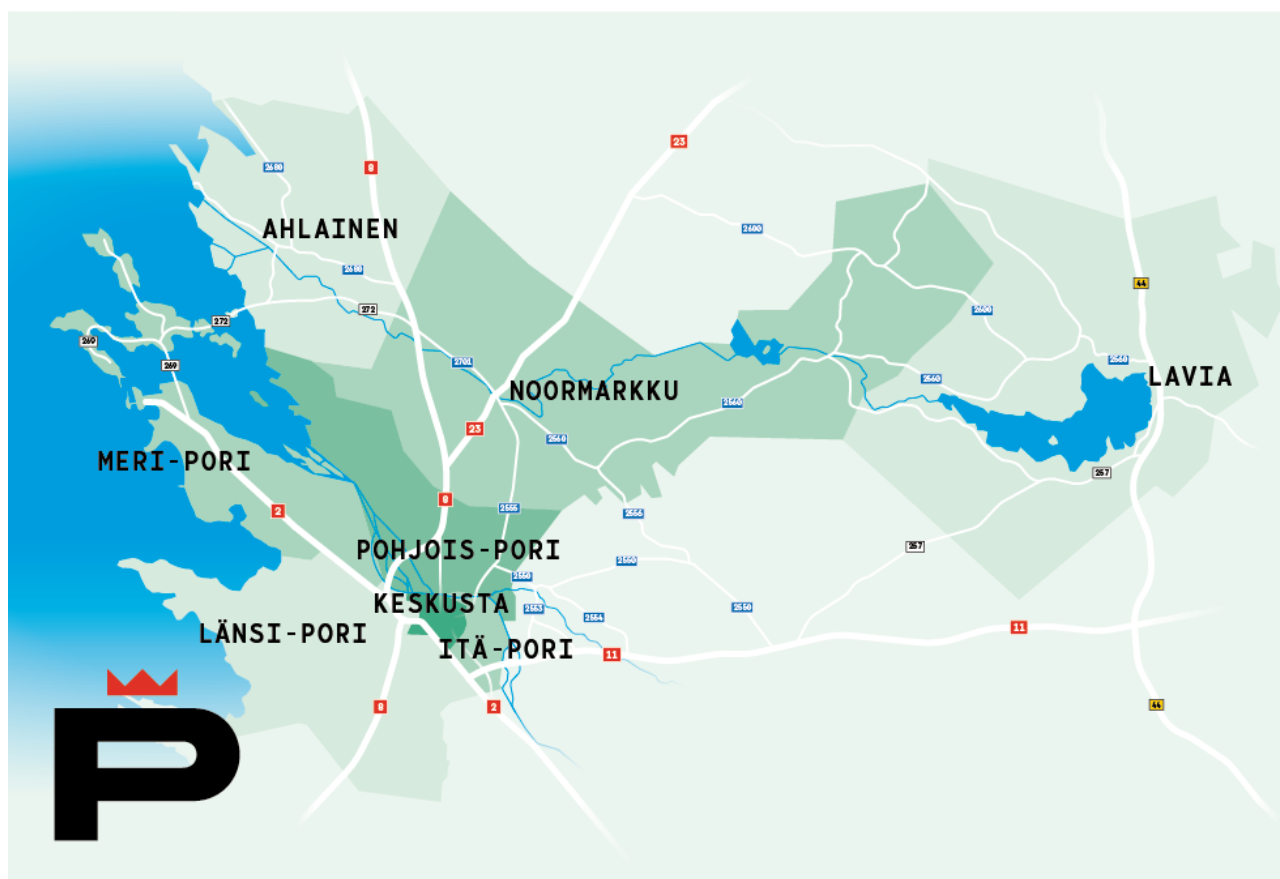
Demografinen huoltosuhde Porin palvelualueilla 4/2020

Kuva 6. Väestöllinen huoltosuhde Porin palvelualueilla huhtikuussa 2020

Alle kouluikäisten muutosta palvelualueilla voi tarkastella sivulla: <https://palvelualueet-pori.hub.arcgis.com/>

[Yksityiskohtaisempaa tilastografiikkaa](#)

[Palvelualueiden tarkat kartat](#)

Työllisyys

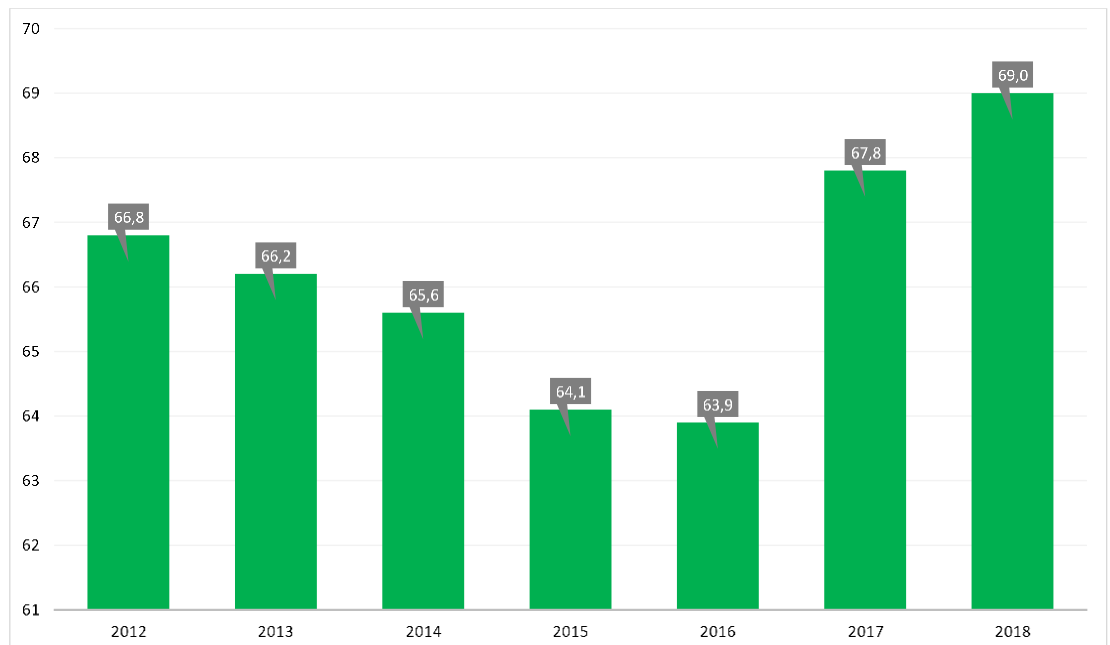
2018 syksyllä Venator ilmoitti sulkevansa Kaanaankorven tehtaansa. Taustalla päätökseen vaikutti odotettua kalliimaksi osoittautunut jälleenrakennustyö massiivisen vuonna 2017 tapahtuneen tulipalon jäljiltä. Venatorin lakkautuspäätös koski suoraan 450 työntekijää ja välillisesti vähintään kaksinkertaista alihankkijoiden määrää. Alasajoa on toteutettu portaittain, ja nyt 2020 yritys työllistää vielä n. 100 henkilöä. Osin hyvän suhdanteen ja toisaalta henkilöstön hyvän osaamisen vuoksi Venatorilta irtisanotut henkilöt eivät ole aiheuttaneet näkyvää piikkiä työttömyystilastoihin, vaan he ovat työllistyneet hyvin. Lisäksi Venator on ilmoittanut, ettei tuotannon päättymisen ei tule toteutumaan alun perin suunnitellussa aikataulussa. Kuitenkin Venatorin alasajotoimenpiteet ovat vaikuttaneet todennäköisesti alueen palkkasummaan, joka on laskenut.

Koronan takia toteutettujen lomautusten ja irtisanomisten vuoksi Porin työttömyys on kohonnut, mutta maltillisemmin kuin suurissa kasvukeskuksissa, joiden elinkeinorakenteessa palvelut näyttelevät Poria suurempaa osaa. On lähes historiallista, että Porin työttömyys on alempi kuin Helsingissä. Viimeisimmän tilaston (8/2020) mukaan Porin työttömyysaste oli 14,2 % (7/2019 12,8 %). Tampereen työttömyysaste oli elokuussa 15,7 % ja Turun 15,3 %. Helsingin työttömyysaste oli 14,3 %. Kuitenkin työllisyys on kaupungissamme heikentynyt, ja riippuen pandemian kestosta voi olla odotettavissa vientiyrityksiä koskevia taloushaasteita, jotka realisoituvat uusina lomautus- ja irtisanomistoimenpiteinä.

Vuodesta 2021 alkaen Pori osallistuu yhdessä Ulvilan ja Kokemäen kanssa työllisyyskokeiluun, jossa TE-toimiston tehtäviä, vastuita ja resursseja siirretään kaupungille kaikkien Kelan työttömyysturvaetuksia saavien, kaikkien alle 30-vuotiaiden ja vieraskielisten asiakkaiden työllistämiseksi. Porissa asiakaskuntaan kuuluu n. 4800 henkilöä. Erityisesti panostetaan yritys yhteistyön kehittämiseen, jotta yritysten kasvun esteenä oleviin piilotyöpaikkoihin löydetään tekijöitä.

69,0 %

Porin työllisyysaste vuonna 2018

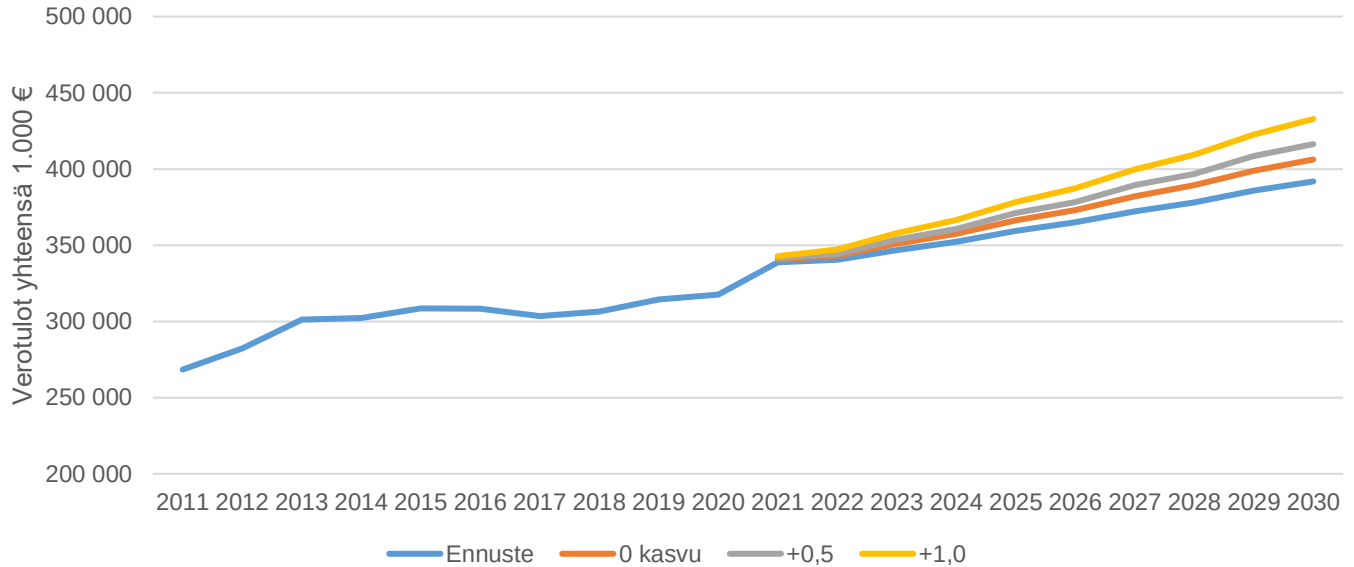
Kuvio 1. Porin työllisyysaste (%) vuosina 2012–2018 (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut)

Graafissa kuvataan työllisyysasteen (%) kehitystä vuosina 2012–2018. Työllisyysasteella tarkoitetaan kaikkien 15–64-vuotiaiden työllisten prosentiosuutta suhteessa saman ikäiseen väestöön. Porin työllisyysaste on ollut koko tarkastelujakson ajan matalampi kuin koko maan työllisyysaste. Työllisyysaste on heikentynyt Porissa vuodesta 2012 alkaen mutta kääntyi reippaaseen kasvuun vuonna 2017.

Verotulot

Porin väestöennuste on hitaasti laskeva. Laskua tapahtuu erityisesti alle työikäisissä ja työikäisissä. Väestön vähentyminen syö osan verotulojen luonnollisesta kasvusta. Jos työikäisten määrän vähenemistä voitaisiin hidastaa, tai jopa kääntää kasvuun, niin tällä olisi iso merkitys verotulotulojen kasvulle. Verotulojen kasvun kannalta merkittävintä olisi uusien työpaikkojen synty seutukunnalle.

Verotulojen muutos eri väestökasvuennusteilla

Verotulo 1.000 €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ennuste -0,5 %	317 669	338 864	340 372	346 740	352 231	359 280	364 970	372 274	378 170	385 738	391 847
0 kasvu		340 619	343 127	350 989	357 581	366 243	373 122	382 161	389 339	398 770	406 260
+0,5 kasvu		341 491	344 189	353 771	360 607	371 121	378 292	389 322	396 845	408 416	416 308
+1,0 kasvu		342 794	347 161	357 814	366 480	378 209	387 369	399 767	409 449	422 554	432 788

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite: Teollisuusalueiden valmiusasteen nosto.

1. Vuonna 2021 laaditaan suunnitelma tarvittavista investoinneista ja valmistellaan niiden rahoitustarpeet vuoden 2022 talousarvioon ja vuosien 2023- 2024 taloussuunnitelmaan sekä käynnistetään talousarvioon varatun kahden miljoonan euron puitteissa tiettyjen kohteiden toteutus.
2. Vuonna 2022 aloitetaan vahvistetun suunnitelman mukaiset valmiusastetta parantavat toimenpiteet.

Elinvoimaa edistävät investoinnit

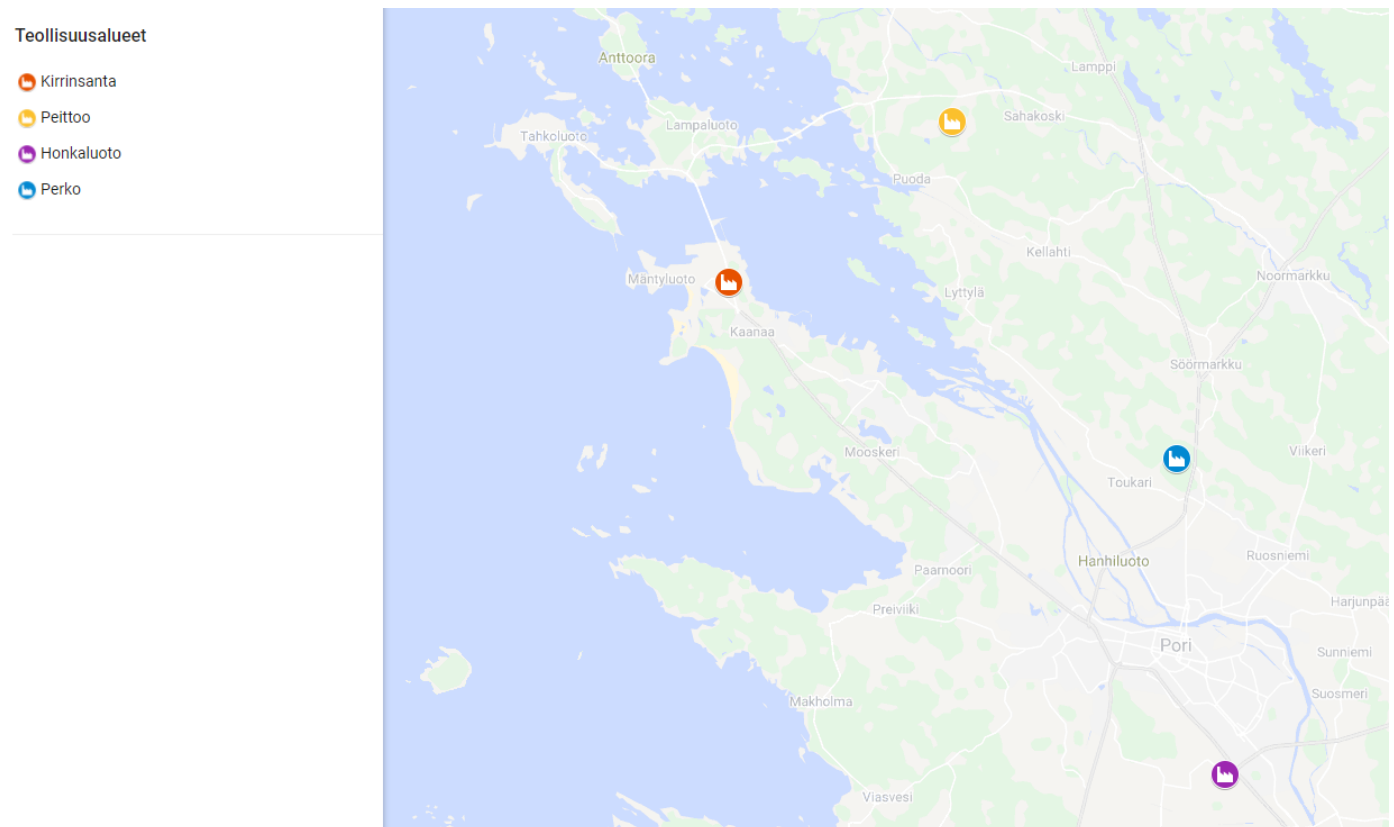
Kaupungin elinvoima perustana ovat menestyvät, kasvavat ja uudet yritykset, jotka työllistävät ja tuottavat kaupungille verotuloja. Olemme alueellamme kärkekasvualoiksemme valinneet automaatio- ja robotiikka- alan sekä sähköistyvälle yhteiskunnalle merkittävän teknologiametallien ja kiertotalouden teeman. Jotta kaupunki näiden alojen kasvua voisi edistää ja esimerkiksi etsiä uusia ulkomaisia yrityksiä alueelle, pitää meillä olla tarjolla myös kilpailukykyisiä teollisuusalueita, jotka sopivat alueelle haluttujen yritysten profiiliin.

Porissa perinteisesti teollisuusalueiden valmiusastetta ei kaavoituksen valmistumisen jälkeen ole aktiivisesti korotettu, vaan on odotettu sopivaa toimijaa ja menty sen tarpeiden ja vaatimusten mukaan. Tämä ei enää nykykilpailussa riitä: yritysten suunnittelun aikajänne on lyhentynyt, jolloin heillä ei ole enää aikaa odottaa kunnallistekniikan valmistumista, vaan valintatilanteessa vahvoilla ovat mahdollisimman valmiit sijoittumisalueet. Parhaimmillaan kunta on jopa tehnyt oletetun toimijan tai toimialan tiedoilla valmiin ympäristövaikutusten arvioinnin, jolloin sopivan yrityksen sijoittumiselle on yksi hidaste vähemmän.

Elinvoiman edistämiseksi Porin tulee panostaa enemmän teollisuusalueiden valmiusasteen nostamiseen. Tämä tarkoittaa teollisuusalueiden kunnallistekniikan toteuttamista mm. katujen, vesi- ja sähkölinjojen ja tietoliikenteen osalta. Tämän lisäksi toteutetaan myös teollisuustontteja koskevaa alustavaa maanrakennustyötä.

Toteutusalueet

Alla olevaan karttaan merkitty kohteena olevat toteutusalueet.

Kirrinsanta – suurteollisuuden alue

Suurteollisuuden tarpeeseen Porissa on käytännössä sijoittumistilaa vain Kirrinsannassa ja Porin Sataman alueella Tahkoluodossa. Kirrinsannan tonttien rakennettavuus tulee selvittää, toteuttaa alueen kunnallistekniikka ja tarvittaessa edistää maanrakennus- ja maantäyttötoimenpiteitä. Harkitaan, voidaanko painopistealoista johtaa haluttuja ennakoituja teollisia toimintoja, joille voitaisiin toteuttaa ympäristövaikutusten arviointi valmiiksi. Kirrinsannan kanssa tulee tarkastella myös Porin sataman hallinnassa olevien alueiden synergioita.

Kirrinsanta.

Honkaluoto – logistiikan alue

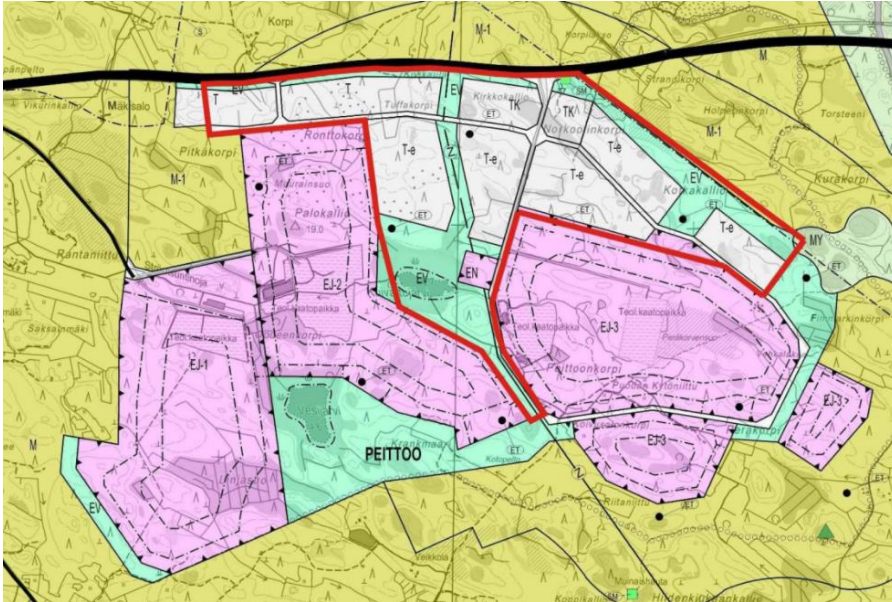
Honkaluodon alueen toteutuksen etenemistä on rajoittanut maaperän ominaisuudesta johtuva luvitustarve. Lupien valmistuttua alueen kunnallistekniikkaa pitää lähteä toteuttamaan ja valmistelemaan alueen profiiliin sopivalle teollisuudelle. Myös alueen asemakaavan laajentamiseen tulee panostaa, mihin on hyvät valmiudet kaupungin omistuksessa olevien maa-alueiden osalta. Kaavan valmistuttua alueen kunnallisteknistä valmiusastetta nostetaan.

Honkaluoto.

Peittoon – kiertotalouden alue

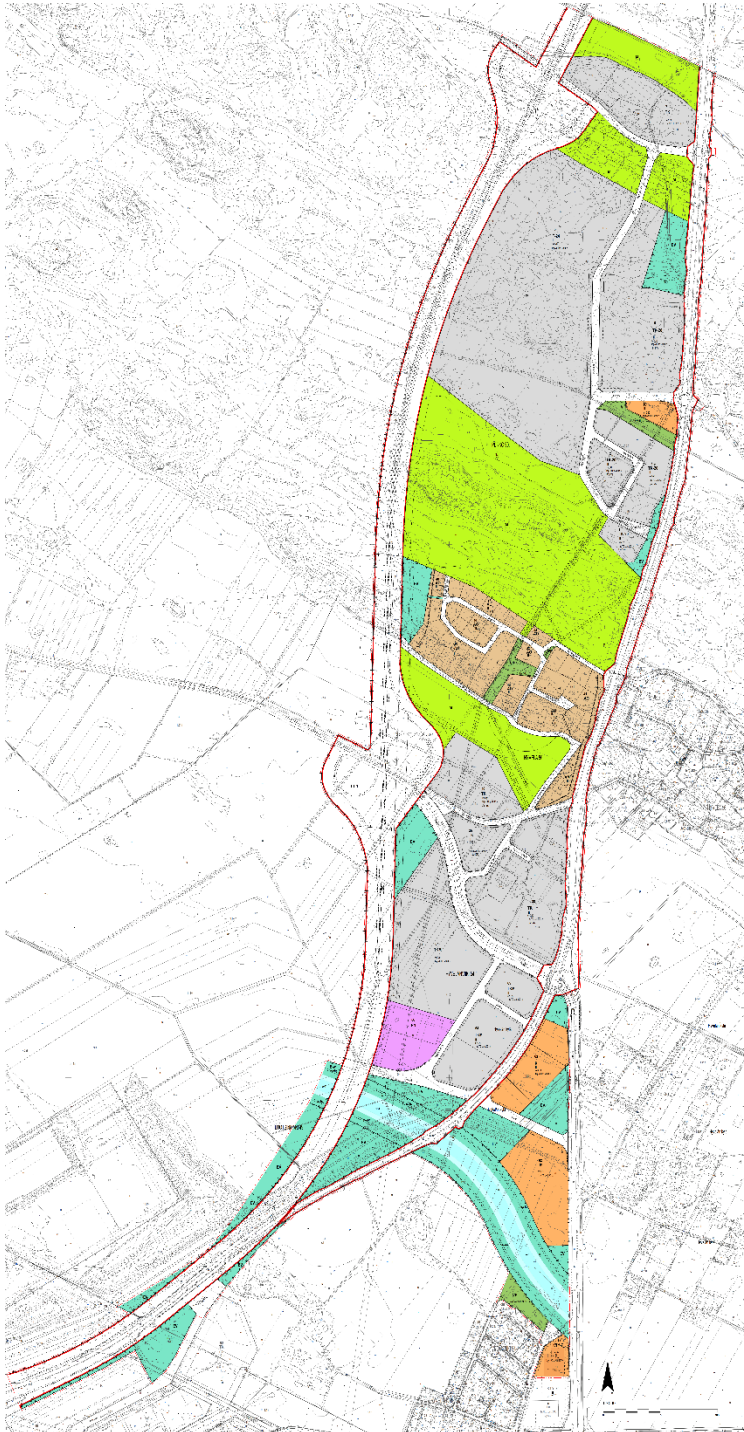
Peittoon on teolliseen kiertotalouteen keskittyvä alue. Alueella on voimassa osayleiskaava ja asemakaava on vireilläolovaiheessa. Peittoon profiili tukee suoraan Porin kiertotalouden ja teknologiametallien painopistealuetta. Alueella olevia yleiskaavassa läjitysalueiksi osoitettuja alueita on vielä tarjolla, mutta niiden kysyntä on viime aikoina ollut runsasta, joten lisämaa-alueiden hankintaa tulee Peittoon ympäröiviltä alueilta edistää. Peittoon kaavoituksen etenemistä tulee edistää. Peittoon kanssa tulee tarkastella myös Porin sataman hallinnassa olevien alueiden synergioita.

Peittoon.

Perko – tulevaisuuden alue

Perkon eli VT8:n länsipuolisen Luotsinmäen ja Pyntösjärvenojan välisen alueen asemakaava on ehdotusvaiheessa. Perko sijaitsee näkyvällä paikalla vilkkaan liikenneväylän varrella, joten alueen valmistelu teollisuuden tarpeeseen kannattaa myös markkinoinnillisesta syystä. Kaavan valmistumista tulee edistää ja samanaikaisesti toteuttaa maanhankintaa alueella. Tämän jälkeen mahdollisimman pian pitää vuorossa olla alueen kunnallistekninen rakentaminen.

Perko.

Markkinointi

Teollisuusalueet eivät myy itse itseään, vaan tarvitaan tehokasta kohdistettua markkinointia. Markkinointi kohdistetaan painopistealueiden kohderyhmille kansallisella ja erityisesti kansainvälisellä tasolla. Pääyhteistyökumppanina ja markkinointikanavana käytetään Business Finlandin Invest in Finland -verkostoa, joka markkinoi Suomen tarjontaa ulkomaisille investoreille ja toimijoille. Lisäksi varmistetaan, että tarjolla olevat teollisuuden käyttöön tarkoitetut alueet kilpailuineen ovat helposti löydettävissä Business Pori -verkkopalvelussa. Yhteistyötä kaupungin tasolla näissä markkinointitoimenpiteissä tekevät matkailu- ja markkinointiyksikkö, kasvupalvelut ja kaupunkisuunnittelu -yksikkö ja elinkeino-yhtiö yhdessä Infrajohtamisen kanssa sekä Porin Vesi liikelaitos. Konserniyhtiöistä mukana ovat Pori Energia Oy ja Porin Satama Oy.

Yyterin kehittäminen

Perinteisten teollisuudenalojen ohella Porissa satsataan matkailuteollisuuteen. Yyteri on kaupungin valitsema matkailun kärkikohde, jota kehitetään vuosittain noin. 400 000 euron vuosibudjetilla. Yyterin alueen tarjoama potentiaali tarjoaa kasvualustan eri tyyppiselle yrittämiselle, jota kaupunki investoinneillaan mahdollistaa.

Yyterin kehittämisen ensi vaiheen infran parannukset ja markkinoinnin vahvistaminen näkyvät neljän kehittämisvuoden jälkeen käytännössä Yyterin matkailukohteen vahvempuna tunnettuutena sekä kävijämäärien kasvuna myös sesongin ulkopuolella.

Kehittämistoimenpiteiden tavoitteena on lisätä Yyterin houkuttelevuutta, tunnistettavuutta, yleisilmettä ja käytännön toimivuutta kaikkina vuodenaikoina. Lisäksi tavoitteena on luoda uusia edellytyksiä liiketoiminnalle ja sitä kautta myös uusia mahdollisuuksia Yyterin käyttäjille. Kesäsesongin pidentäminen, syys- ja kevätseasonkien tunnistaminen ja hyödyntäminen luontomatkailussa sekä talvisesongin luominen ovat keskeisessä roolissa yrittäjyyden houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Kasvun mahdollistamisen tueksi luotu kasvuohjelma antaa suuntaviivat tuleville investoinneille ja tekemistä vähintään kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Toimenpideohjelmassa on määritetty, mitä tarvitaan Yyterin kestävä kasvun tavoitteiden saavuttamiseksi. Osa-alueina kasvua tavoitellaan majoituskapasiteettia sekä palveluita ja aktiviteetteja kestävästi laajentamalla, alueen ulkoista saavutettavuutta sekä sisäisiä yhteyksiä parantamalla, sekä yhteistyötä, brändiä ja tunnettuutta kehittämällä. Maankäytön ja kaavoituksen rooli on keskeinen kasvun mahdollistaja.

Lisäksi kasvua mahdollistaa yleissuunnitelma, joka tarjoaa valmiita yrittämisen paikkoja sekä niitä ideoita, joiden on katsottu puuttuvan matkailukokonaisuudesta. Yleissuunnitelmassa 2019 hyväksytty, Porin ensimmäinen lähes nollahii-lirakennus ja Yyterin aukion keskipiste, Piletti toimii alueen yksityisten investointien veturina ja määrittää rakentuessaan uudelleen myös liikenteen rannalle. Pilettirakennus on selkämeren kansallispuiston sekä Yyterin opastuskeskus ja täydentää osaltaan myös alueen palveluja.

Ekosysteemisopimus

Maan hallitus linjasi toukokuussa 2020 valtion ja kaupunkien välillä solmittavista ekosysteemisopimuksista. Sopimukset ovat keskeinen osa kansallista sopimuksellista kaupunkipolitiikkaa ja linjauksen mukaan kaupungit ja valtio sopivat kehittämisen kärjistä innovaatioekosysteemien vahvistamiseksi vuosiksi 2021-2027. Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuus nykyisestä 2,7 prosenttiin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä.

Ekosysteemi on yhteistyömalli, joka tuo yhteen yritykset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, rahoittajat ja muut TKI-toiminnan sidosryhmät vauhdittamaan innovaatioita. Aietyypiset sopimukset laaditaan neuvotellen pääkaupunkiseudun sekä muiden yliopistokaupunkien ja yliopistokeskuskaupunkien kanssa. Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten innovaatiokeskittymien ja -ekosysteemien rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin.

Ekosysteemisopimuksilla odotetaan olevan kytkentä alueen strategiaan tavoitteisiin ja kaupunkien odotetaan hyödyntävän omien vahvuksiensa mukaisesti globaalit liiketoimintamahdollisuudet. Porin kaupunki on neuvotellut kahden strategisesti tärkeän painopistealan sisällyttämisestä sopimukseen: teknologiametallit ja kiertotalous sekä automaatio ja robotiikka. Sopimuksen strategisia painopistealoja tarkistetaan ja päivitetään vähintään kerran ohjelmakaudella, eli hallituskauden vaihtuessa.

Sopimusten toteuttamiseen tarkoitettu valtion ja EU:n rahoitus myönnetään indikaatiivisesti kahdeksi vuodeksi kerrallaan (valtio 60% / kunta 40%). Kaupungit ja niiden innovaatiotoimijat voivat hakea ekosysteemisopimusten toteuttamista tukeviin toimenpiteisiinsä lisäresursseja EU:n ohjelmakokonaisuuksista.

Porin kaupunki tavoittelee sopimuksella TKI-toiminnan kasvun lisäksi investointeja ja yritysten kasvua talousalueella. Sopimuksen on tarkoitus rakentaa siltä tutkimus- ja kehityshankkeista investointeihin. Pää tavoitteet painopisteittäin ovat:

Teknologiametallit ja kiertotalous: Teollisten investointien kasvattaminen hyödyntäen olemassa olevia alustoja – Meri-Porin uudelleen teollistaminen

Automaatio ja robotiikka: Yritysten vuosittaisen liikevaihdon kasvun jatkuminen läpi ohjelmakauden – tuhansien uusien asiantuntijoiden saaminen alueelle

Tavoitteiden asettaminen konsernille

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Osana tätä työtä kaupunkikonserniin kuuluvilta tytäryhtiöiltä on kerätty tiedot päätetyistä ja suunnitteilla olevista investoinneista 2021-2023. Investoinneista on pyydetty ilmoittamaan, mikäli niillä on suora vaikutus kaupungin käyttötalouteen. Lisäksi yhtiöt raportoivat ennustetun lainakan-
nan kehityksen tuleville kolmelle vuodelle. Kuntakonsernin taloutta käsittelevä osio sisältyy talousarvioon informatiivisena osana pois lukien ne investointikohteet, joilla on suora vaikutus kaupungin käyttötalouteen. Näistä kaupunginvaltuusto tekee aina erillisen päätöksen. Porin YH-Asunnot Oy:n tytäryhtiöt on esitetty taulukoissa erikseen, koska ne toteuttavat merkittäviä kaupungin käyttötalouteen vaikuttavia investointeja.

Tytäryhtiöt	
Strategiset tytäryhtiöt Länsirannikon Koulutus Oy, Pori Energia Oy, Porin Linjat Oy, Porin Satama Oy, Porin Toimitilat Oy, Porin YH-asunnot Oy, Prizztech Oy, Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy	Muut tytäryhtiöt As Oy Porin Kiertokatu 16-18, KOy Domus Arctopolis, KOy Keskusmarkku, KOy Lavian Virastotalo, KOy Luotsinmäen Puhdistamo, KOy Otavankatu 3, KOy Porin Jäähalli, KOy Porin Tiilimäki, KOy Porin Uimahalli, KOy Porin Winnova, KOy Pormestarinluodon Keskus, KOy Ulvilanpuisto, KOy Viikkarin Valkama, Meri- Porin Palvelukeskus Oy, Pori Jazz Oy, Porin Linja- autoasemakiinteistö Oy, Sampolan Palvelukeskus Oy, Visit Pori Oy, Yyterin Meriravintola Oy

Tytäryhtiöiden päätetyt ja suunnitteilla olevat investoinnit 2021 – 2023

Tytäryhtiöt	Investoinnit 1 000 €			Vaikutus käyttötalouteen 1 000 €		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Kiint Oy Luotsinmäen Puhdistamo	200	200	200			
Kiint Oy PAKK	30	30	30			
Kiint Oy Porin Winnova	2 833	2 833	2 833			
Kiint Oy Viikkarin Valkama	100	0	50			
Länsirannikon Koulutus Oy	2 000	2 000	2 000			
Meri-Porin Palvelukeskus Oy	150	150	150			
Pori Energia Oy-konserni	23 000	26 300	23 800			
Porin Linjat Oy	440	150	440			
Porin Satama Oy	26 000	24 000	3 000			
Porin Teatteritalo Oy	70	30	30			
Porin Toimitilat Oy	2 800	1 000	1 000			
Porin YH-asunnot Oy	1 100	1 100	1 100			
Sampolan Palvelukeskus Oy	4 000	9 000	5 000			
Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy	150	150	150			
Porin YH-Asunnot Oy:n tytäryhtiöt						
Kiint Oy Porin Päiväkodit	2 600			0	100	350
Yhteensä	62 873	66 943	39 783	0	100	350

Vuonna 2021 konserniyhtiöiden suunnitelluista investoinneista noin 78 % koostuu Pori Energian ja Porin Sataman investoinneista. Kaupunginhallituksen 12.10.2020 (§ 542) hyväksymän hankesuunnitelman mukaisesti Kiinteistö Oy Porin Päiväkodit toteuttaa päiväkodin Pihlajaan. Päiväkodin arvioidut rakentamiskustannukset ovat 2,6 M€ ja se valmistuu vuonna 2022. Muilta osin investoinnit ovat pääasiassa korjaus- ja ylläpitoinvestointeja.

Tytäryhtiöiden lainakannan kehitys

		Konsernin ulkop. velka 1 000 €	Lainakannan muutos 1 000 €			
Tytäryhtiöt		31.12.2019	2020	2021	2022	2023
As Oy Porin Kiertokatu 16-18	(L)	1 802	-100	-100	-100	-100
Kiint Oy Otavankatu 3		85	-50	-35	0	0
Kiint Oy Porin Jäähalli*	(L)	7 637	-557	-676	-752	-752
Kiint Oy Porin Tiilimäki, tytäryhtiö:						
Suisto Kiinteistö Oy	(L)	2 700	-100	-100	-100	-100
Kiint Oy Porin Uimahalli		6 952	-497	-497	-497	-497
Kiint Oy Porin Winnova		25 281	-2 761	1 285	12 82	1 280
Kiint Oy Ulvilanpuisto		484	-22	-22	-22	-26
Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalue	(L)	437	-105	-105	-105	-105
Meri-Porin Palvelukeskus Oy		5 174	-621	-621	-588	-554
Pori Energia Oy-konserni	(L)	95 300	6 600	-5 826	-6 752	-6 936
Porin Linjat Oy	(L)	950	-250	150	120	-60
Porin Satama Oy	(L)	1 218	3 000	24 000	22 000	2 000
Porin Teatteritalo Oy	(L)	6 117	-348	-348	-348	-348
Porin Toimitilat Oy	(L)	6 950	-900	-900	-900	-900
Porin YH-asunnot Oy	(L)	45 973	-2 718	-2 718	-2 722	-2 698
Sampolan Palvelukeskus Oy		24 468	-1 060	3 000	8 000	4 000
Yhteensä		231 528	-489	16 487	18 516	-5 796
Porin YH-Asunnot Oy:n tytäryhtiöt						
Kaarisillan Koulu Oy		9 039	-565	-565	-565	-565
Kiint Oy Porin Annankatu 8	(L)	5 550	-175	-176	-177	-195
Kiint Oy Porin Päiväkodit		8 955	-574	2 024	-837	-838
Porin Erityiskiinteistöt Oy		8 811	-367	-372	-379	-389
Porin Haka Oy	(L)	9 794	-424	-424	-424	-424
> Otavan kruunu (Hakan tytäryhtiö)	(L)	9 100	-325	-325	-325	-325
Porin Palvelukiinteistöt Oy		21 241	-203	-203	-203	-239
Yhteensä		72 490	-2 633	-41	-2 910	-2 975
Kaikki yhteensä		304 018	-3 122	16 446	15 606	-8 771

L = Liiketoimintaa harjoittava yhtiö.

* Kaupungin osuus Kiinteistö Oy Porin Jäähallin velasta oli 3,6 miljoonaa euroa 31.12.2019.

Tytäryhtiöiden veloista suurin osuus 38 % on Porin YH-Asunnot -konsernilla sekä 34 % Pori Energialla.

Kaupunkikonsernin velat käyttötarkoituksen mukaan

- Kaupungin ulkoinen lainakanta
- Osuus sairaanhoitopiiriin velasta
- Tytäryhtiöiden toteuttamat kaupungin investoinnit
- Tytäryhtiöiden liiketoiminnan rahoitus

Tytäryhtiöiden tuloutusperiaatteet

Porin Satama Oy

Porin Satama Oy maksaa 31.12.2034 kokonaan maksettavaksi erääntyvästä 25 M€ junior-lainasta kaupungille kiinteää vuosittaista korkoa 6 % (1,5 M€). Korkoa maksetaan vain mikäli yhtiön tulos ennen veroja ei ole nolla tai tappiollinen.

Pori Energia Oy

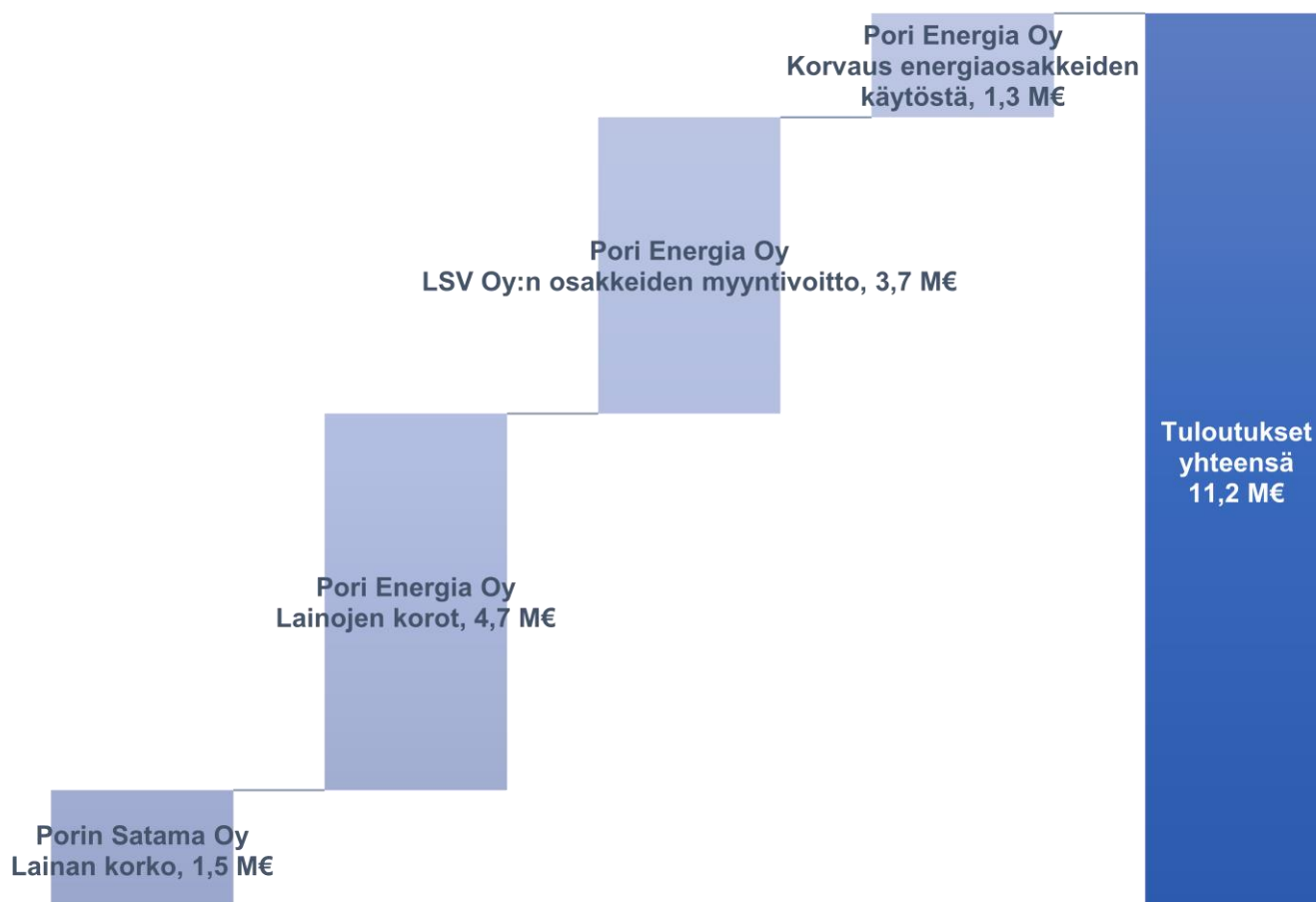
Pori Energia Oy maksaa kaupungille korkoja seuraavista lainoista:

1. 31.12.2025 kokonaan maksettavaksi erääntyvä 50 M€ pääomalaina. Korko 6kk euribor + 2 % marginaali, kuitenkin vähintään 5 %.
2. 31.12.2025 kokonaan maksettavaksi erääntyvä 10 M€ kertalyhennettävä laina. Korko 6kk euribor + 1 % marginaali, kuitenkin vähintään 4 %.
3. 31.12.2025 päättyvä lyhennettävä 56,9 M€ laina. Lainan lyhennykset ovat 3 M€ vuodessa ja laina-ajan päättyessä viimeinen maksettava erä 26,9 M€. Laina-aikana voidaan sopia lainan muuttamisesta pääomalainaksi. Korko 6kk euribor + 1 % marginaali, kuitenkin vähintään 3,5 %.

Porin kaupunki myy puitesopimukseen perustuen kiinteän määrän omistamiaan Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeita Pori Energia Oy:lle vuosittain. Kauppoja toteutetaan vuoteen 2025 asti, jolloin kaikki kaupungin omistamat osakkeet on siirretty Pori Energia Oy:n omistukseen. Kauppahinta määritetään erikseen vuosittain.

Lisäksi Pori Energia Oy maksaa Porin kaupungille korvausta Pohjolan Voima Oy:n ja Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeiden tuottamista sähköntuotannon käyttöoikeuksista. Korvauksen määrä laskee vuosittain, koska kaupunki myy edellä esitetyn mukaisesti Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeita Energialle.

Tytäryhtiöiden tuloutukset TA 2021

Konsernitason tavoitteet

Porin kaupunkikonsernin konserniohjauksen lähtökohtana ovat kaupunginvaltuuston määrittelemät tavoitteet ja niiden mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa. Näillä valtuuston vahvistamilla konserniohjeilla ja omistajapolitiittisilla linjauksilla ohjataan pääoman käyttöä ja eri omaisuuseriä koskevaa päätöksentekoa. Lisäksi kaupunginvaltuusto kaupunkikonsernin ylimpänä päättävänä elimenä asettaa kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet.

Kaupunkikonsernin tavoitteet jakaantuvat konsernijohdolle ja tytäryhteisöille asetettuihin tavoitteisiin. Konsernijohdolle asetetut tavoitteet konserniohjauksen periaatteista ja menettelytavoista on otettu pääsääntöisesti valtuuston hyväksymään konserniohjeeseen. Esimerkiksi vieraan pääoman hankinta tehdään konserniohjeen mukaisesti yhteistyössä konsernihallinnon omistajaohjausyksikön kanssa ja lähtökohtaisesti tytäryhteisöjen tulee suunnitella ja mitoittaa lainamääränsä siten, että velka pystytään kuolettamaan vähintään investoinnin taloudellista pitoaikaa vastaavassa ajassa.

Talousarviovuoteen 2021 sidottuja tavoitteita konsernijohdolle ovat:

1. Konsernin lainanhoitokatteessa tavoitellaan yli yhden olevaa lukua.
2. Uudistettu konserniohje (valtuusto hyväksyy) on vahvistettu yhtiöiden yhtiökokouksissa yhtiöitä sitovaksi.
3. Tytäryhtiöiden riskienhallinnan raportointitapa Porin kaupungille uudistetaan osana tytäryhtiöiden raportointitapaa.

Aktiivisen omistajaohjauksen ensisijainen tehtävä on aina varmistaa kunnan strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen pitkällä aikavälillä. Kaupunkikonsernin omistajapolitiikassa kaupungin omistamisen ja määräysvallan tulee lähtökohtaisesti tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin yhteiskunnallisia tavoitteita. Omistajuudella ja määräysvallalla tulee saavuttaa taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä.

Kaupungin tytäryhteisöjen toimintaa ohjaavat erityisesti konserniohje ja omistajapolitiittiset linjaukset. Samoin konsernijohton toimintaa ohjaavat hallintosääntö sekä konsernipalveluiden toimintasääntö. Omistajapolitiittisiin linjauksiin sisältyy kuvaus kaupungin omistajapolitiikasta sekä kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet. Linjauksissa määritellään muun muassa missä tehtävissä kaupunki on mukana omistajana ja minkä toimintaperiaatteiden mukaan konsernia ohjataan ja valvotaan. Omistajapolitiittisten linjausten tarkoitus on tukea konsernijohton työtä ja yhteisöjen toimintaa pitkällä tähtäimellä. Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on tytäryhteisöjen toiminnan kehittäminen kaupungin strategisten linjausten mukaisesti sekä omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvun tukeminen. Konserniyhtiöillä on aina jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja ne toteuttavat kunnan kokonaisuuteen perustuen tuloksellisesti näitä omistajan tavoitteita. Lisäksi yhtiöitä ohjataan taloudellisen aseman kehittymistä kuvastavilla tavoitteilla ja tunnusluvuilla.

Omaisuuksien hyvä hoito on osa sitoutuneiden pääomien tehokasta käyttöä. Taloudellisten resurssien rajallisuus edellyttää sitä, että kaikessa omistuksessa on pyrittävä sijoitettavan tai sijoitetun pääoman tehokkaaseen käyttöön. Ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Omistusta koskevissa linjauksissa on otettu huomioon julkisen intressin ja strategisen merkityksen näkökulma sekä omistuksen taloudellinen ulottuvuus. Julkinen intressi nousee kunnille asetetuista lainsäädännöllisistä velvoitteista ja julkisen palvelutehtävän luonteesta. Strateginen merkitys näkyy toimintaan sitoutuneena korkeana odotusarvona. Omistuksen taloudellista ulottuvuutta arvioitaessa otetaan huomioon sekä tuotto- että kustannusvaikutukset.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta Porin kaupunkikonsernin strategiset tytäryhtiöt raportoivat neljä kertaa vuodessa. Raporttien tulee sisältää konserniohjeen mukaisesti katsoen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja niihin tehtyihin korjaaviin toimenpiteisiin. Neljännesvuosiraportissa pitää kertoa myös palvelutuotannon toteutuneet tärkeimmät suoritteet raportointihetkeen 31.3 ja 30.9. sekä myös päivitetty ennuste koko vuoden toteutumasta.

Strategisten yhtiöiden tavoitteet

Konserniohjeen mukaan kaupunginvaltuusto vahvistaa kahdeksalle strategiselle yhtiölle omistajan/pääomistajan vuositason strategiset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosittain sekä koko tilikaudesta konsernitilinpäätöksen yhteydessä.

Länsirannikon Koulutus Oy

Tavoite

Yhtiön laatiman strategian mukaiset tavoitteet saavutettu

Toiminnan tulos vähintään 0 €

Mittari

Vetovoimaluku 1,01, tutkintojen määrä 1 750, tutkinnon osien määrä 12 500, opiskelijapalaute 4,3

Toteutunut tulos

Pori Energia Oy

Tavoite

Sijoitetun pääoman tuotto vähintään 4,5 %

Liikevoittoprosentti vähintään 14,0 %

Hiilidioksidivapaan tuotannon kasvu vuoteen 2025 mennessä 70 %:iin laskettuna 36 kk liukuvana keskiarvona

Asiakkaiden keskeytyskustannukset ovat enintään Energiaviraston valvontamallin mukaiset

Työtapaturmien määrä 0 kappaletta

Mittari

Toteutunut sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Toteutunut liikevoittoprosentti

Kehitysuralla pysyminen

Kustannusten toteuma verrattuna valvontamallin sallimaan 1 387 000 euroa

Toteutunut työtapaturmien määrä

Porin Linjat Oy

Tavoite

Toimintaedellytysten turvaaminen uudessa sopimusmallissa

Yhteistoiminnan kehittäminen ja parantaminen joukkoliikenneviranomaisen kanssa

Tilausajotoiminnan kehittäminen kaupunkikonsernin sisäisenä palveluna

Kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

Mittari

Uusi liikennöintisopimus tehty, sopimuksen pituus 8+2 vuotta, sopimuksen palveluhinta antaa mahdollisuuden yhtiön toiminnan kehittämiseen

Säännölliset viranomaispalaverit järjestetään, yhtiöllä on selkeät vastuut joukkoliikenteen kehittämisessä Porissa, yhtiön tekemä liikennöinnin ulkopuolinen kehitystyö hinnoitellaan erillispalveluna, liikennöintisopimus on hyvästä työstä palkitseva

Yhtiö toimii operaattorina kaupunkikonsernin sisäisessä säännöllisessä tilausajotoiminnassa

Matkustajamäärä vuoden 2019 tasolle, maksuvalmius quick ratio yli 1, oman pääoman tuotto % ROE yli 5 %, sijoitetun pääoman tuotto % ROCE yli 3 %

Porin Satama Oy

Tavoite

Sataman toiminnallisen kilpailukyvyn turvaaminen – toiminnan ja laadun turvaaminen

Satamatoiminnan kannattavuus

Tavaraliikenteen liikevaihto kasvaa 6 %

Porin Satama on oikein organisoitu, työmäärään nähden oikea määrä henkilöstöä, jonka moniosaaminen on korkealla tasolla

Mittari

Investoinnit toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti

Liikevoitto 0,2 M€, pääoman tuotto 0,2 %

Tavaramaksujen, alusmaksujen ja nosturituottojen kasvu-%

Sairauspoissaolo-% <2,5%, koulutuspäivät 0,5 pvä/hlö

Porin Toimitilat Oy

Tavoite

Lainojen lyhennys n. 0,9 M€

Vuokrausasteen kasvutavoite 3 %

Mittari

Lyhennysten määrä €

Kokonaisvuokrausaste 86 %

Porin YH-Asunnot Oy

Tavoite

Maksuvalmius on yli 2 (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)

Nykyisen lainakannan pieneneminen yli 2,5 M€ vuodessa

Käyttöaste tavallisissa vuokra-asunnoissa yli 95 % ja opiskelija-asunnoissa yli 80 %

Asukkaiden vaihtuvuus keskimäärin tavallisissa vuokra-asunnoissa alle 25 % ja opiskelija-asunnoissa 30 %

Mittari

Toteutunut maksuvalmius (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)

Lainojen nettolyhennys euroissa

Toteutunut käyttöaste; toteutuneet vuokratuotot suhteessa teoreettiseen maksimivuokratuottoon

Toteutunut vaihtuvuus: uudet sopimukset koko asuntosopimuskannasta

Prizztech Oy

Tavoite

Tulos vähintään 0-tasolla

Yrittäjyyden edistäminen

Yritysten liiketoiminnan kasvun edistäminen

Mittari

Toteutunut tulos

Asiakkaina olleiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden henkilöiden määrä 500, Prizztech Oy:n neuvonnan kautta perustettujen yritysten määrä 40% alueella perustettavista yrityksistä, kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)

Yritysten kasvutavoitekartoitukset ja toimenpiteet kasvutavoitteiden saavuttamiseksi 30 kpl, kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Tavoite

SAMKin opiskelijoiden työllistyminen on valmistumisen jälkeen metropolialueen ulkopuolella Suomen parasta

SAMKin työhyvinvointia kuvaavan ParTy-indeksin arvo on parempi kuin koulutustoimialalla keskimäärin

SAMKin osuus rahoitusmallin mukaisista kaikkien ammattikorkeakoulujen tutkintopisteistä on vähintään 3,9 %

SAMKin TKI-toiminnan volyymi on vähintään 4,3 M€

Positiivinen liike-tulos

Mittari

Työllistymisaste (Tilastokeskuksen työllistymistilasto, OKM rahoitusmittari)

SAMKissa vuosittain tehtävän THL:n parempi työyhteisö-kyselyn työhyvinvointi-indeksi verrattuna koulutustoimialaan

Osuus tutkintopisteistä (OKM-rahoitusmittari, korkeakoulujen extranet Vipunen)

TKI-toiminnan volyymi (OKM-rahoitusmittari)

Liike-tulos

Talousarvion yhteydessä vahvistetut erillisvaltuudet

1. Kaupunginhallituksella on kaupungin taloudellisen tilanteen niin edellyttäessä oikeus antaa kaikille toimialoille tarkempia ohjeita määrärahojen käytöstä ja tarvittaessa rajoittaa määrärahojen käyttöä.
2. Kaupunginhallituksella on oikeus päättää vuoden 2021 talousarviolainojen ottamisesta talousarvion rahoitusosassa esitetyn lainanottoon varatun summan puitteissa. Kaupunginhallituksella on myös oikeus käyttää lyhytaikaisia (alle 1 v.) luottoja 100 M€ määrään asti. Lisäksi kaupunginhallituksella on oikeus tehdä tarvittaessa myös muita kaupungin rahoitusasemaa turvaavia päätöksiä.
3. Kaupunginhallituksella on oikeus myöntää enintään 250 000 € hissiavustuksiin vuonna 2021. Avustuksia vastaavat määrärahalisäykset katetaan asuntotuotantorahastosta.

Kaupungin myöntämät avustukset vuonna 2021

Uudistetut avustusperiaatteet ja -käytännöt

Kaupunginhallitus hyväksyi uudet avustusperiaatteet 28.9.2020. Uudessa avustusmallissa avustukset jaetaan viiteen kategoriaan: kumppanuussopimuksiin perustuvat avustukset, toiminta-avustukset, kevytavustukset, hankeavustukset ja tapahtuma-avustukset. Näiden lisäksi voidaan edelleen myöntää avustusta yksityisteiden kunnossapitoon. Uudet avustuskäytännöt otetaan käyttöön vaiheittain vuoteen 2022 mennessä.

Eräiden yhdistysten avustukset on aiemmin kirjattu suoraan talousarviokirjaan. Jatkossa talousarviossa varataan yhdistykselle kohdennettu avustus vain siinä tapauksessa, että kaupunki on sitoutunut siihen yhdistyksen kanssa solmitulla sopimuksella.

Erillisistä vuokra-avustuksista, työllisyysmäärärahoista jaetuista avustuksista sekä kattojärjestöille ja vaikuttamistoimielimille suoraan osoitetuista edelleen jaettavista avustuksista luovuttiin uudistuksen yhteydessä. Lisäksi avustuksista on siirretty pois vaikuttamistoimielimien ja Porin teatterisäätiön määrärahat, jotka on kirjattu toisaalle talousarviokirjaan.

Kumppanuussopimuksiin perustuvat ja muut kaupunkia sitovat avustukset 1.331.496 €*

Porin kaupungilla on voimassa oleva kumppanuussopimus tai muu avustuksiin liittyvä sopimus kymmenen toimijan kanssa ja niiden kanssa on sovittu avustussummat vuodelle 2021.

Kumppanuussopimus:

- Satakunnan Monikulttuuriyhdistys ry	100.300
- Satakunnan yhteisöt ry	190.000
- Tukiranka ry	185.000

Yhteistyösopimus tai sopimus hanke- tai tapahtuma-avustuksesta:

- Karhuseutu ry/Kokemuksella duuniin -hanke 2020-2023	28.728
- Läntinen tanssin aluekeskisyhdistys ry 2019-2021	20.082
- Pori Jazz 66 ry	219.387
- Porin kaupunkikeskusta ry/keskustan kehittäminen	83.000
- Porispere Oy/Porispere-tapahtuma	12.000
- Rauman katulähetys ry/Fructus-hanke 2020-2023	13.000
- Suomen Pesäpalloliitto/ Itä-Länsi pesäpallo-ottelu v. 2021	30.000

Kaikista ylläolevista avustuksista on jo tehty sitova päätös.

Varaus uusiin kumppanuussopimuksiin (kaupunginhallitus)	450.000
---	---------

Toiminta-avustukset 1.076.555 €*

Yhdistykset voivat hakea toiminta-avustusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä liikuntaan, nuorisotoimintaan ja kulttuuriin. Vuoden 2021 toiminta-avustusten hakuaika on keväällä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (elinvoima- ja ympäristötoimiala)	500.000
Liikunnan ja nuorisotyön tukemiseen (sivistystoimiala)	489.736
Kulttuurin tukemiseen (sivistystoimiala)	86.819

Kevytavustukset 111.000 €*

Kevytavustukset on tarkoitettu kaupunkilaisten hyvinvointia tukevan toiminnan järjestämiseen ja avustuksia voivat hakea kaikenlaiset toimijat. Toiminta voi olla toistuvaa tai kertaluonteista. Rakkaudella porilaisille -hyvinvointirahalla tuetaan kaikille avoimen toiminnan järjestämistä ja toimintatonttia voi hakea rajatun ryhmän toimintaan. Starttiraha on tarkoitettu tukemaan uusien yhdistysten perustamista.

Rakkaudella porilaisille -hyvinvointiraha (kaupunginhallitus)	100.000
Toimintatonnit	10.000
Starttiraha	1.000

Hankeavustukset 150.000 €*

Hankeavustusta voi hakea yhdistyksen toteuttaman hankkeen rahoittajan edellyttämän omavastuuosuuden kattamiseen 1-3 vuodeksi tai hankeavustuksella voidaan tukea yhdistyksen omarahoitteisen, korkeintaan vuoden mittaisen hankkeen toteuttamista.

Hankeavustukset (elinvoima- ja ympäristötoimiala)	150.000
---	---------

Tapahtuma-avustukset 100.000 €*

Tapahtuma-avustuksia voi hakea ympäri vuoden, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen tapahtuman ajankohtaa. Avustusta voivat hakea kaikki toimijat.

Tapahtuma-avustukset (elinvoima- ja ympäristötoimiala)	100.000
--	---------

Yksityistieavustukset 146.000*

Yksityistieavustukset (tekninen toimiala)	146.000
---	---------

Tilojen vastikkeeton käyttö*

Uusiin avustusperiaatteisiin on kirjattu kaupungin omistamien tilojen vastikkeettoman käytön periaatteet. Kaupunki voi antaa tilojaan yhdistysten käyttöön vastikkeetta tai alennetulla vuokralla. Lisäksi yhdistysten toimintaedellytyksiä parantaakseen kaupunki tarjoaa määrättyjä tilojaan yhdistysten käyttöön vastikkeetta. Käytettävät tilat määritellään erikseen kaupunginhallituksen päätöksellä.

Vuonna 2021 käynnistetään Itätuulen koululla kokeilu, jossa testataan ja mallinnetaan yhteisökoulun konseptia. Tämä tarkoittaa, että koulun tilat palvelevat ympäröivän yhteisön tarpeita koulun työaikojen ulkopuolella. Tarkoitus on mahdollistaa yhteisöllisyyttä lisäävää matalan kynnyksen toimintaa, lisätä sosiaalisten kohtaamisten määrää, kehittää uusia työllistämisen tapoja ja nostaa toimitilojen käyttöastetta. Aiheesta on tarkoitus tehdä tutkimus yhteistyössä yliopiston kanssa.

Yhteisökoulu-kokeilu (kaupunginhallitus)	50.000
--	--------

Avustukset yhteensä 2.965.051 euroa

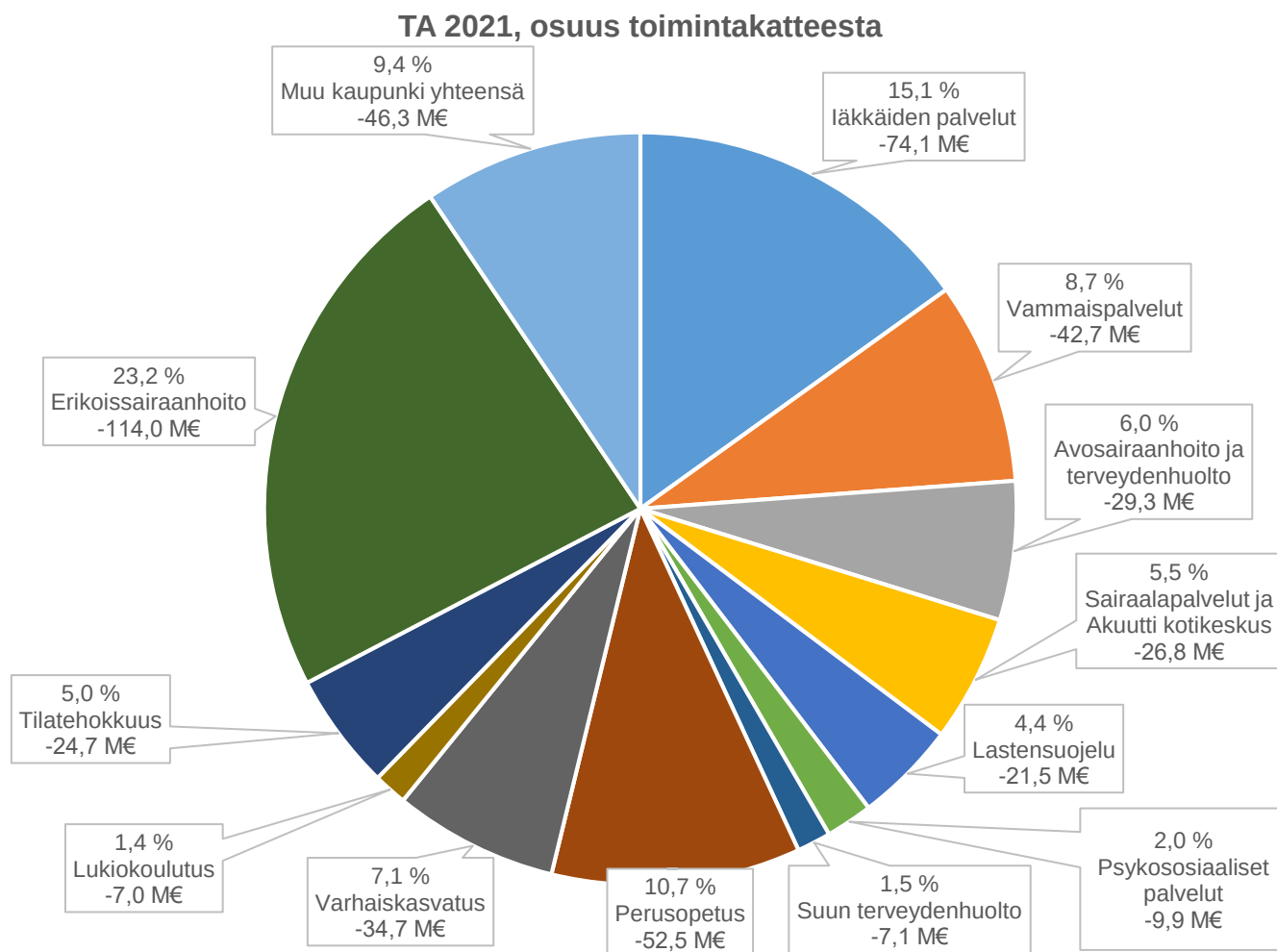
Avustuskategorioihin myönnettävät määrärahat ovat valtuustoon nähden sitova taso (merkitty *-merkillä). Avustusmäärärahoja voidaan talousarviovuoden aikana kuitenkin siirtää avustuskategoriasta toiseen talous- ja hallintojohtajan päätöksellä.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan esittely ja sitovuus

Toimialakohtaiset esitykset sisältävät toiminnallisena osiona kaupungin 11 taloudellisesti suurimman prosessin kuvaukset ja niiden arvioidun kehityksen sekä taloudelliset vaikutukset. Prosesseista 7 kpl on esitetty Perusturvan yhteydessä, 3 kpl Sivistystoimialan yhteydessä ja 1 kpl Teknisen toimialan yhteydessä. Kuka prosessikuvaus sisältää prosessiin kohdistuvat pitkän aikavälin tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat toimenpidetavoitteet talousarviovuodelle.

Taloudellisena osiona toimialojen esityksissä on esitetty meno- ja tuloarviot, joiden summana muodostuva toimintakate on toimialan sitova tavoite eli kaupunginvaltuuston vahvistama määräraha, ellei toisin ole esitetty. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja konsernihallinnon osalta noudatetaan yhteissitovuutta. Lisäksi toimialojen talouden osalta on esitetty toimintakatteen alapuolella laskennalliset erät, joka sisältää suunnitelman mukaiset poistot ja muut laskennalliset kustannukset. Nämä muut laskennalliset kustannukset ovat ns. vyörytyseriä, joilla on korvattu vuoden 2017 organisaatiouudistuksen yhteydessä toimintatuloihin ja toimintamenoihin sisältyneet sisäiseen laskutukseen perustuneet erät. Toimintakate yhteenlaskettuna laskennallisilla erillä kuvaa kokonaiskustannuksia, mikäli niitä halutaan vertailla esim. valtakunnallisesti tai hyödyntää kustannuslaskennassa. Jokaisen toimialan osalta on esitetty lisäksi toimintakatteen jakautuminen yksiköittäin, toimialan menolajijakauma sekä henkilöstösuunnitelman mukaiset suunnitellut henkilötövuodet.

Top 11-prosessien ja erikoissairaanhoidon osuudet kaupungin toimintakatteesta.

Toimialojen ulkopuolisten tehtävien meno- ja tuloarviot

Tarkastustoimi

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	6	11	11	11	11
Toimintamenot	-438	-512	-513	-513	-513
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-432	-501	-502	-502	-502
Laskennalliset tulot	17	30	0	0	0
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-70	-69	-65	-65	-65
Tehtävän kokonaiskustannukset	-485	-540	-567	-567	-567

Kaupunginvaltuusto

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintamenot	-298	-246	-248	-248	-248
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-298	-246	-248	-248	-248
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-30	-32	-31	-31	-31
Tehtävän kokonaiskustannukset	-327	-278	-279	-279	-279

Kaupunginhallitus

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	277	133	71	71	21
Valmistus omaan käyttöön	346	0	0	0	0
Toimintamenot	-6 934	-9 420	-10 352	-10 252	-10 202
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-6 311	-9 288	-10 281	-10 181	-10 181
Laskennalliset tulot	8	0	0	0	0
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-46	-29	-29	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-233	-21	-250	-250	-250
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 583	-9 338	-10 559	-10 430	-10 430

Muut kaupunginhallituksen käyttöön merkityt määrärahat			TA 2021	TS 2022	TS 2023
Perusturva: Tuottavuusohjelman täytäntöönpano			5 050	5 050	5 050
<i>Projektijohtaja raportoi määrärahan käytöstä kaupunginhallitukselle ja tuottavuusohjelman ohjausryhmälle.</i>					

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyvät tuet lentoliikenteelle (3,4 M€), Porin Teatterisäätiölle (2,0 M€) sekä Pelastusharjoitusalue-säätiölle (0,1 M€).

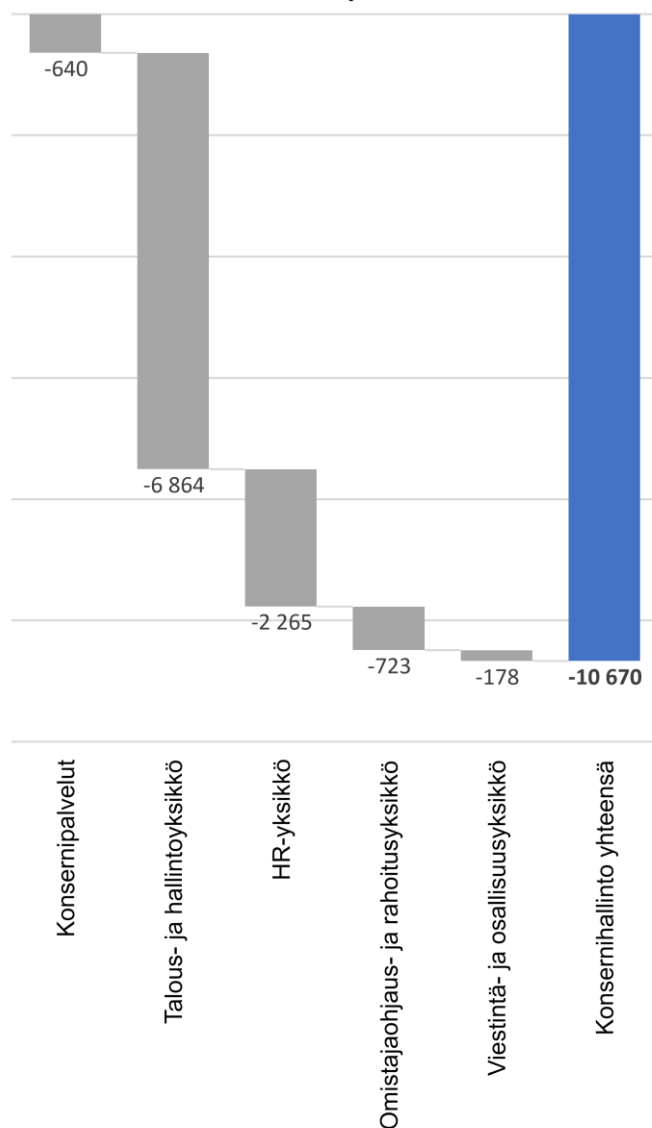
Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy varaus Jyrki Kankaan muistomerkkiin.

= valtuustoon nähden sitova erä

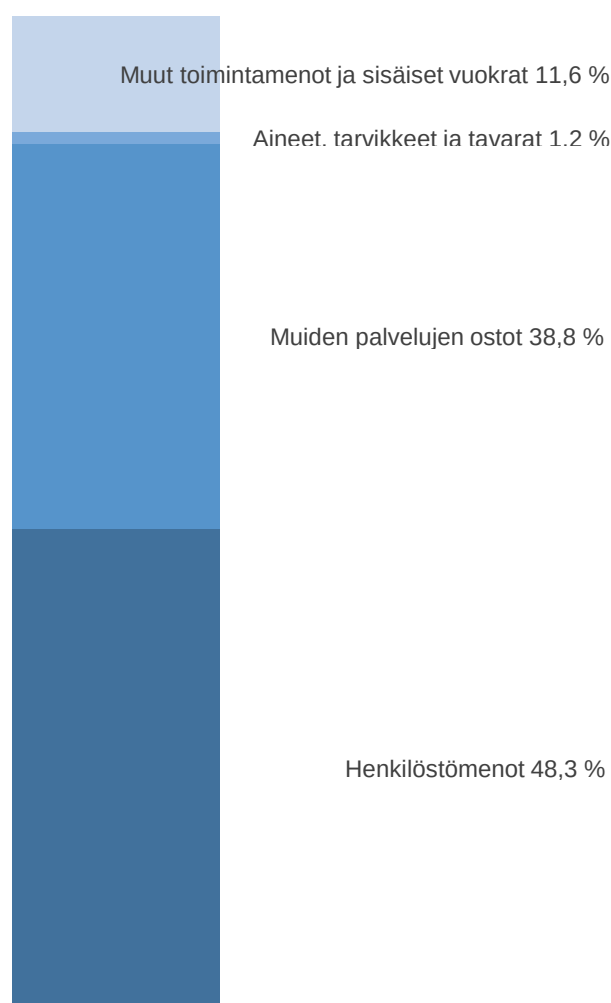
Konsernipalvelut

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	5 448	937	831	828	1 128
Valmistus omaan käyttöön	227	0	0	0	0
Toimintamenot	-31 404	-10 097	-11 501	-10 779	-10 691
<i>Toimintakate (Netto)</i>	<i>-25 729</i>	<i>-9 160</i>	<i>-10 670</i>	<i>-9 950</i>	<i>-9 563</i>
Laskennalliset tulot	6 901	3 156	3 155	3 155	3 155
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-785	-34	-34	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-2 839	-676	-1 813	-1 813	-1 813
Tehtävän kokonaiskustannukset	-22 607	-6 714	-9 362	-8 608	-8 221
			= valtuustoon nähden sitova erä		

TA 2021 toimintakate yksiköittäin, 1 000 €

Esikuntayksikön menolajijakauma TA 2021

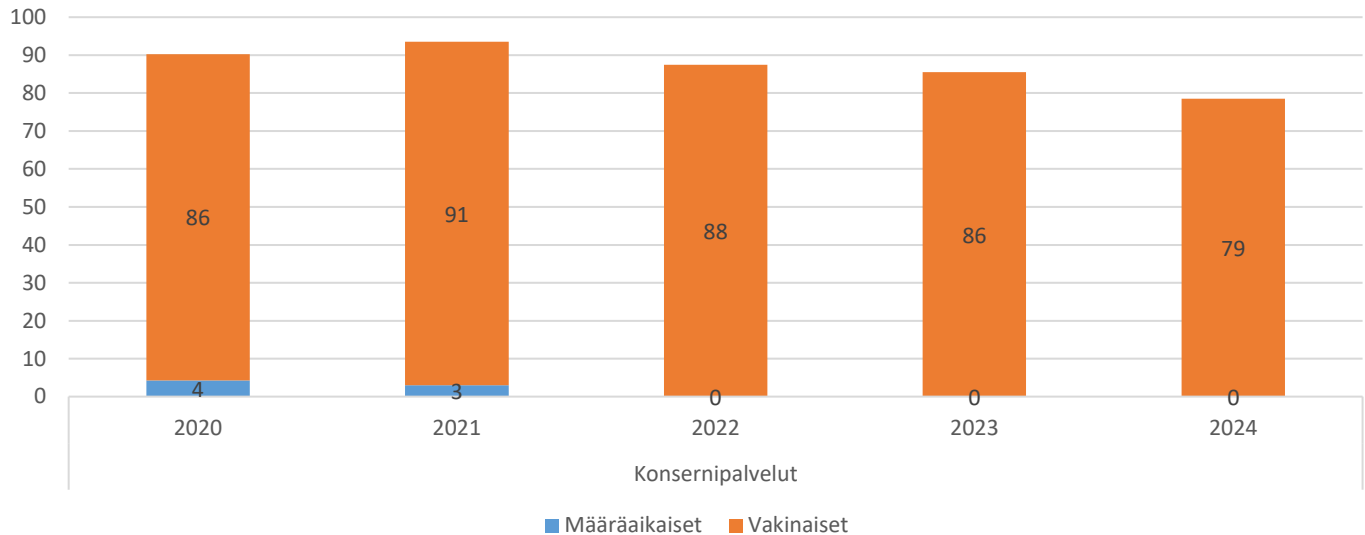
Konsernipalvelujen palvelujen ostot ovat yhteensä 5 M€. Merkittävimmän osan muodostavat talous- ja henkilöstöpalvelujen ostot Sarastia Oy:ltä (n. 3 M€).

Vaikuttamistoimielimien määrärahat

Porin kaupungissa on neljä vaikuttamistoimielintä, jotka on määritelty hallintosäännön 15 §:ssä. Nämä ovat nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja rintamaveteraaniain neuvottelukunta. Näiden määrärahat ovat ensiksi mainittua lukuun ottamatta olleet aiemmin avustusten alla, mutta ne käsitellään jatkossa erillään, koska määrärahoista ei enää jaeta avustuksia yhdistyksille. Vammaisneuvoston ja rintamaveteraaniain neuvottelukunnan määrärahoja on tästä syystä vähennetty. Vaikuttamistoimielimien toimintaedellytysten kehittämisestä vastaa talous- ja hallintoyksikkö kaupunginhallituksen alaisuudessa. Toiminnan tukemiseksi kaupunki osoittaa sihteerit vaikuttamistoimielimille. Määrärahat varataan konsernipalveluille talous- ja hallintoyksikön budjettiin. Vuoden 2021 aikana vaikuttamistoimielimet siirtyvät käyttämään sähköistä kokousjärjestelmää Aapelia.

Vaikuttamistoimielin	Määräraha
Nuorisovaltuusto	15 000
Vanhusneuvosto	12 000
Vammaisneuvosto	12 000
Rintamaveteraaniain neuvottelukunta	12 000

Konsernipalveluiden suunnitellut henkilötyövuodet

Energian välitys

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	20 959	23 000	23 000	23 000	23 000
Toimintamenot	-20 959	-23 000	-23 000	-23 000	-23 000
<i>Toimintakate (Netto)</i>	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	0	0	0

Porin pelastustoiminnan kustannukset

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintamenot	-8 022	-7 937	-8 148	-8 148	-8 148
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-8 022	-7 937	-8 148	-8 148	-8 148
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-5	-5	-5	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-4	-4	-4	-4	-4
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 031	-7 946	-8 157	-8 151	-8 151

Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	8 798	4 831	4 900	4 900	4 900
Valmistus omaan käyttöön	9 484	9 861	7 037	7 037	7 037
Toimintamenot	-21 089	-16 963	-16 710	-16 710	-16 710
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-2 807	-2 271	-4 773	-4 773	-4 773

Merkittävimmit toimialoille kohdistamattomat toimintamenot ovat työmarkkinatuen kuntaosuudet 4,95 M€, eläkemenoperusteiset maksut 2,48 M€ ja kaupungin osuus verotuskustannuksiin 1,98 M€.

Eläkemenoperusteisista maksuista osakassopimuksen muutosten perusteella kaupungin maksettavaksi kuuluvat Län-sirannikon koulutus Oy:n ja Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n perustamishetkiä edeltävät maksut ovat yhteensä 1,37 M€. Loppuosa 1,11 M€ on maksuosuus, jota ei aiheuttamisperiaatteen mukaan ole suoraan pystytty kohdistamaan toimialoille, esimerkiksi entisen puhelinlaitoksen maksut.

Tehtävälle merkityt toimintatulot koostuvat myyntivoitoista, jotka aiheutuvat pääosin Pori Energian tuloutukseen kuu-luvista osakkeiden myynneistä sekä maaomaisuuden myynnistä. Myyntivoittojen yhteismääräksi on arvioitu 4,80 M€.

Lisäksi eriin on budjetoitu 7,04 M€ omajohtoiseen rakentamiseen kohdistuvia investointimenoja ja niitä vastaava valmis-tus omaan käyttöön-erä. Kirjauksilla ei ole nettovaikutusta käyttötalouteen.

= valtuustoon nähden sitova erä

Toimialakohtaiset esitykset

Perusturva

Tilannekuva

COVID-19: Perusturvalautakunnalla on tartuntatautilain mukainen toimivalta. Satakunnan alueellinen tartuntatautiin torjunnan työryhmä (jossa on edustettuina Satasairaala, kaikki Satakunnan kunnat, THL:n, Lounais-Suomen AVI:n ja ELY-keskuksen edustajat) vastaa ohjauksesta, tekee tilannearvion ja antaa alueelliset suositukset sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaisesti.

Perusturva edistää ja tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta Porin, Ulvilan ja Merikarvian alueella. Perusturvan yhteistoiminta-alueetta hallinnoidaan isäntä-/vastuukuntamallilla. Yhteistoiminta-alueen palveluiden tasa-arvoisesta järjestämisestä alueellaan vastaa Porin kaupungin perusturvalautakunta, yhteislautakunta, jossa on sopijakuntien valtuustojen nimeämä edustus.

Kuntalaisen päivittäin tarvitsemat palvelut tuotetaan lähipalveluina lähipalvelupisteissä ja palveluiltaan laajemmissa sote-keskuksissa. Perusturvan toimintamalli perustuu väestön palvelutarpeeseen, ennaltaehkäisyyn ja moniammatilliseen työskentelyyn.

Perusturva osallistuu tulevaan sote-uudistukseen alueellisesti ja valtakunnallisesti. Perusturva toteuttaa Satakunnan sote-uudistuksen, Satasoten, maakunnallisten osahankkeiden toimintasuunnitelmia. Tulevaisuuden sote-keskuksia kehitetään moniammatillisen tiimityömallin pohjalta ja kotiin annettavia palveluita vahvistetaan esimerkiksi kasvattamalla kotihoidon palveluita 24/7 palveluiksi. Lisäksi kehitetään lasten ja nuorten palveluja sekä kuntalaisten oma hyvinvointi – palveluja.

Iäkkäiden palvelut

Kunnan on toteutettava iäkkään henkilön itsenäistä elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (2012/980, 14§, jatkossa Vanhuspalvelulaki). Sosiaalihuoltolain mukaisena sosiaalipalveluna myönnettävän ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon palveluihin Porin perusturvakeskuksen alueella kuuluvat lyhytaikainen hoito, tehostettu palveluasuminen, ryhmäkodit ja perhehoito sekä pitkäaikainen laitoshoidon hoito. Palvelut perustuvat Sosiaalihuoltolakiin (1301/2014, 11§, 14§, 21§ ja 22§), Sosiaalihuoltoasetukseen (607/1983, 10§ ja 11§) ja Vanhuspalvelulakiin (2012/980, 14§).

Kotihoidon

Kotihoidon palveluilla tarkoitetaan Sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisia kotipalveluja (kotipalvelu ja tukipalvelut) sekä Terveystieteiden laitoksen (1326/2010) tarkoittamaa kotisairaanhoitoa. Kotihoidon keskiössä ovat pääsääntöisesti iäkkäät asiakkaat.

Kaikenikäisten omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitolaissa (937/2005) tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

Ympäri vuorokautinen hoito

Ympäri vuorokautisessa hoidossa (tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaishoidossa) järjestetään hoivaa ja hoitoa vanhuksille sekä pitkäaikaissairaille, joiden kotona asuminen käytettävissä olevien palvelujen turvin ei ole mahdollista.

Terveys- ja sairaalapalvelut

Avosairaanhoito ja avoterveydenhuolto sekä suun terveydenhuolto

Avosairaanhoidon ja avoterveydenhuollon sekä suun terveydenhuollon tehtävänä on järjestää yhteistoiminta-alueen asukkaille kansanterveyslain mukaisia perusterveydenhuollon palveluita.

Perusturvan alueella toimii kolme sote-keskusta ja yksi koronaviruspandemian aikainen, yhteinen infektiovastaanotto. Tulevaisuuden tavoitteena on vahvistaa etäpalveluiden merkitystä. Äitiys- ja lastenneuvola- sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toimivat lähellä asiakkaita päiväkodeissa, kouluilla ja ammatillisissa koulutusyksiköissä.

Psykososiaaliset palvelut

Psykososiaalisten palvelujen yksikkö tuottaa palveluja mielenterveys- ja päihdeongelmallisille. Yksikkö edistää mielen- terveyttä ja tavoittelee päihdehaittojen vähentämistä yhdessä muiden palveluntuottajien kanssa. Tavoitteena on tuettujen asumispalveluiden kautta tukea asiakkaita kohti itsenäistä asumista.

Sairaalapalvelut

Sairaalapalvelut järjestävät äkillisen sairauden vaatiman kuntouttavan sairaalahoidon ja sen jälkeisen kotiuttamisen. Kotiuttamisprosessissa tehdään aktiivista yhteistyötä kuntoutuspalveluiden, akuutti kotikeskuksen ja iäkkäiden palveluiden kanssa. Vuodeosastot ovat joko kuntoutus- tai lyhytaikaisia akuutinhoidon osastoja.

Akuutti kotikeskus

Akuutti kotikeskus järjestää kotona asumista tukevaa geriatrasta arviointia ja kuntoutusta, vaativan saattohoidon ja palliativisen hoidon kotisairaala- ja osastopalvelua, kotiuttamiseen liittyviä kotiutustiimin palveluja, kotiin annettavaa äkillisen sairaanhoidon mobiilipalvelua, potilaan siirtoon liittyvää palvelua ja turvapuuhelinpalvelua.

Sosiaali- ja perhepalvelut

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on avainroolissa työikäisten ja työelämän ulkopuolella olevien ihmisten osallisuuden edistäjänä sekä arkipäivän sujuvuuden ja yhteiskunnan sosiaalisen eheyden turvaamisessa. Aikuissosiaalityö vastaa myös maahanmuuttotyöstä. Aikuissosiaalityön / työikäisen sosiaalityön tulee vastata asiakkaiden toiveisiin ja tarpeisiin, joita ovat muun muassa toiminnallisuus, matalan kynnyksen palvelut, kotikäynnit, jalkautuva sosiaalityö sekä ryhmätoiminnot.

Lastensuojelu

Lastensuojelun toiminta perustuu lastensuojelulakiin 417/2007. Lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvu-ympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelulla on viimesijainen vastuu lapsen hyvinvoinnin turvaamisesta.

Perheneuvola

Perheneuvola järjestää kasvatus- ja perheneuvontaa Porin perusturvan asukkaille. Kasvatus- ja perheneuvontaa annetaan lapsen hyvinvoinnin, yksilöllisen kasvun ja myönteisen kehityksen edistämiseksi, vanhemmuuden tukemiseksi sekä lapsiperheiden suoriutumisen ja omien voimavarojen vahvistamiseksi. Kasvatus- ja perheneuvontaa toteutetaan monialaisesti sosiaalityön, psykologian ja lääketieteen sekä tarpeen mukaan muiden asiantuntijoiden kanssa.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vammaisten palveluihin kuuluvat vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaiset palvelut. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ovat kuljetuspalvelu, henkilökohtainen apu, palveluasuminen, vaikeavammaisen päivätoiminta, asunnon muutostyöt ja asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet. Kehitysvammaisten erityishuollosta säädetyn lain mukaisia palveluja ovat kuntoutusohjaus, kehitysvammaisten asumispalvelut, laitoshoido, työtoiminta, päivätoiminta ja muut erityishuoltona annettavat palvelut.

Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystyksellä tarkoitetaan välttämättömien ja kiireellisten sosiaalipalvelujen ja muiden tukitoimien järjestämistä erilaisissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina. Sosiaalipäivystystä järjestetään ympäri-vuorokautisen kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi. Kiireellisinä sosiaalipalveluina järjestetään mm. kiireellistä majoittamista, taloudellista tukea ja muita välttämättömiä palveluja tarpeen mukaan.

Satakunnan sovittelutoimisto

Satakunnan sovittelutoimisto tarjoaa rikos- ja riita-asioiden sovittelua. Rikos- ja riita-asioiden sovittelussa on kyse maksuttomasta palvelusta, jossa vapaaehtoiset sovittelijat toimivat välittäjinä tapahtuneen rikoksen tai riidan osapuolten välillä ja auttavat heitä neuvottelussa. Tarkoituksena on käsitellä uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja sekä pyrkiä sopimaan toimenpiteistä niiden hyvittämiseksi.

Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö

Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö toimii maakunnallisena yksikkönä, joka on osa Satakunnan kuntien palvelurakennetta ja palvelujen kehittämistä. Tehtävänä on edistää lastensuojelun sijaishuollossa tasavertaisten palveluiden saamista ja lastensuojelutyön osaamista asuinkunnasta riippumatta.

Sisäiset palvelut

Perusturvan sisäiset palvelut koostuvat talouspalveluista sekä henkilöstö- ja hallintopalveluista. Sisäisten palveluiden tehtävänä on luoda perusturvan toiminnan yleislinjaukset ja edellytykset yhtenäisille toimintakäytännöille.

Toimialan riskit

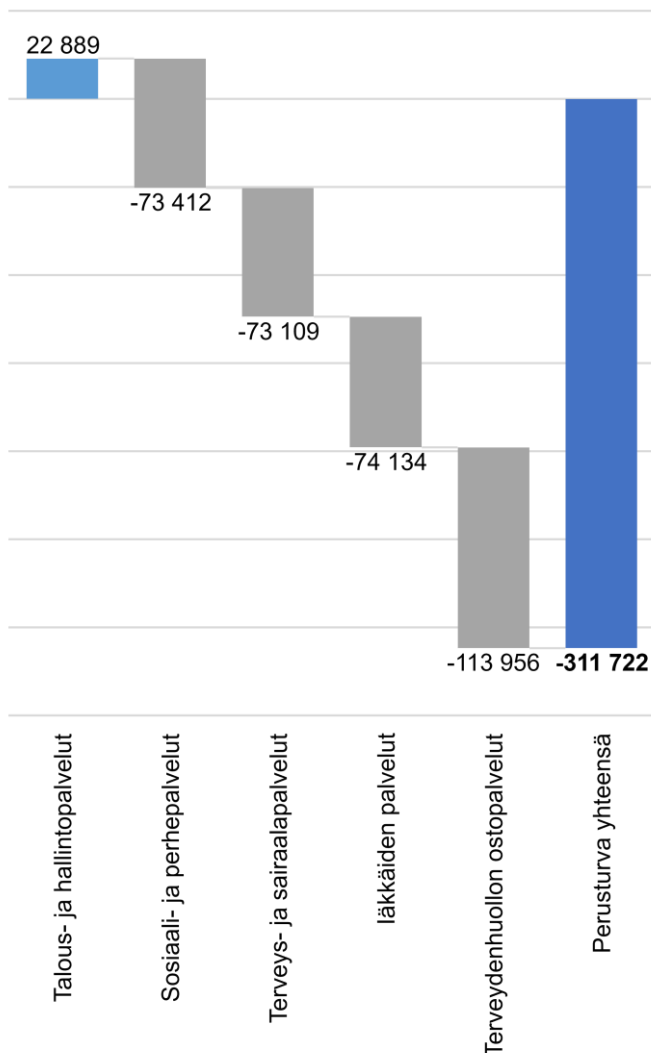
Nykyisessä taloustilanteessa perusturvan toimialan toiminnan järjestämisen riskejä ovat erityisesti laadukkaiden palveluiden tarjoaminen ja mahdollisuus panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin. Myös väestön ikääntyminen haastaa palveluiden tuottamista: vuoden 2019 lopussa Porin kaupungissa asuvien yli 65-vuotiaiden määrä oli 25 % väestöstä, mikä vaikuttaa erityisesti palvelutarpeen kasvuun. Taloustilannetta haastaa myös se, että suurten kaupunkien vertailussa Porin perusturva tuottaa palvelut lähtökohtaisesti jo edullisesti.

Henkilöstön saatavuus ja osaavan henkilöstön pysyvyys ovat riskitekijä kaikissa ammattiryhmissä ja sitä kautta toiminnan järjestämisessä. Lisäksi riskeinä ovat mahdolliset lainsäädäntömuutokset, jotka toteutuessaan vaikuttavat toimialan velvoitteisiin sekä kustannuksiin. Lainsäädäntömuutoksia ovat esimerkiksi mahdolliset hoitotakuun ja henkilöstön vähimmäismitoituksen tiukennukset sekä lakisääteisten palveluiden saatavuuden sanktiointi. Nämä ovat merkittävä haaste palveluvelvoitteiden toteuttamiselle sekä resurssien riittävyyden että osaavan henkilöstön saatavuuden näkökulmista.

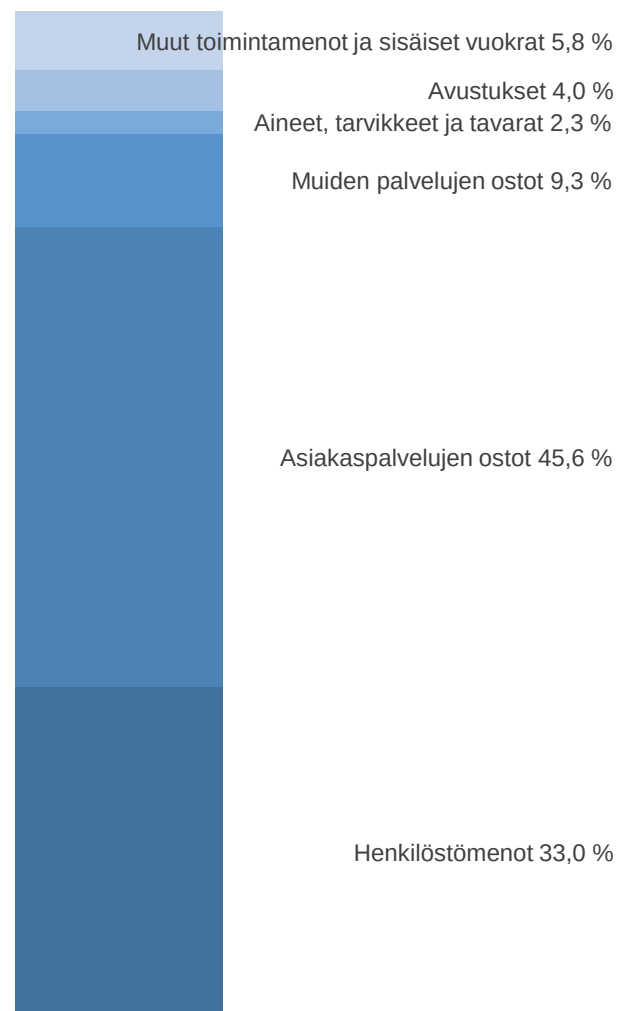
Perusturvan käyttötalous

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	75 524	71 303	70 180	70 180	70 180
Toimintamenot	-366 620	-363 648	-381 902	-386 500	-391 573
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-291 096	-292 345	-311 722	-316 320	-321 394
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-333	-172	-202	-202	-202
Muut laskennalliset kustannukset	-7 962	-7 918	-8 473	-8 473	-8 473
Tehtävän kokonaiskustannukset	-299 396	-300 436	-320 397	-324 996	-330 069
			= valtuustoon nähden sitova erä		

TA 2021 toimintakate palvelualoittain, 1 000 €

Toimialan menolajijakauma TA 2021

Yhteenveto lisäyksistä Perusturvan tuottavuusohjelman täytäntöönpanoon

M€

Yhteistyö erikoissairaanhoidon, sivistystoimen, yksityisen ja 3. sektorin kanssa:

Moniammatillisen tiimityön tukeminen kehitysvaiheessa (6 sairaanhoitajaa ja 2 lääkärinä) 0,50

Sotekeskusten potilaiden hoidon tarpeen arviointi ja hoitaminen monialaisena etäpalveluna. Mobiilien omahoitopalveluiden, esim. Omaolo ja digitaalisten asiointipalveluiden käyttöönotto sekä puhelinpalvelun kehittäminen vaativat ohjelmien pääkäyttäjävastuuta tekeviä sairaanhoitajia ja lääkäreitä, jotta toiminnanmuutos onnistuu. Uusi toimintatapa tulee oppia, opettaa ja vahvistaa systeemiseksi toimintatavaksi.

Paljon palveluita tarvitsevien prosessin kehittäminen (3 sote-työntekijää monialaiseen asiakkaiden kartoitus- ja arviointityöhön ja 3 sote-työntekijää vastaamaan monialaisesta omatyöntekijä-mallista) 0,30

Ko. asiakkaiden kartoitus- ja arviointityö vaatii sekä sote- että ict-osaamista. Sote-osaamisessa tulee olla mukana myös päihde- ja mielenterveysosaamista. Tätä työtä ei voi tehdä oman asiakas- tai esimiestyön ohessa. Pitää olla omatyöntekijä-mallin vastuutyöntekijöitä, jotta malli saadaan tuotettua, että se vahvistuu ja kehittyy kaikilla palvelualueilla koko perusturvassa.

Palvelurakenteen keventäminen:

lääkkäiden palvelut, Kotihoito 24/7 (23 hoitajan palkkaus kotihoitoon) 1,20

Rekrytointi tehty syksyllä 2020.

Kaikenikäisten omaishoidon kehittäminen ja tukiluokkien korotukset 0,70

Omaishoidontuen asiakkaiden tukeminen lyhytaikashoidon uusilla ratkaisulla ja omaishoidon lakisääteisten vapaiden käyttömahdollisuuksien laajentaminen palvelusetelillä. Tavoitteena uusien omaishoitajien saaminen. Sisältää lääkkäiden palveluiden ja vammaispalveluiden omaishoidontuen.

Kuntoutuspalvelujen kehittäminen 0,30

lääkkään toimintakyvyn monialainen arviointi asiakkaan kotona systemaattiseksi toimintatavaksi. Määräraha sisältää fysioterapeutin ja toimintaterapeutin palkkauksen.

Kotihoidon palvelusetelin ja suorahankinnan käyttöönotto 0,10

Perhehoidon lisääminen 0,20

Välimuotoinen asumismalli tehostetun ja palveluasumisen välillä, soveltuu erityisesti turvattomille ja yksinäisille vanhuksille. Määrärahalla saadaan perhehoitajia lisää mm. lyhytaikaisiin perhehoidon tarpeisiin.

Vammaispalveluiden kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen 0,20

Lastensuojelun moniammatilliset koulutukset vaikuttavista menetelmistä ja verkkoauttaminen 0,10

Psykososiaalisten omien asumispalvelun vahvistaminen 0,05

Jalkautuvan lääkehoidon käynnistäminen ja kehittäminen. Asukkaat voivat siirtyä pois asumispalveluista, kun sairaanhoitaja tukee heitä psykiatrihoidon toteutuksessa ja seurannassa itsenäisessä asumisessa. Säästöä saadaan asumisen ostopalvelusta.

Muut kokonaisuudet:

Digitalisaatio ja tiedolla johtaminen 1,00

Sisältää esimerkiksi seuraavia kokonaisuuksia: sähkölukot asiakkaiden koteihin, hoitotarvikejakelun kehittäminen Smart Post tai verkkokauppa, hoitotyötä tukevat ja helpottavat mobiilisovellukset, eri palveluiden toiminnanohjaus ja asiakkuudenhallinta tietojärjestelmiä sekä tiedolla johtamisen kokonaisuuksia.

Henkilöstökokonaisuus 0,30

Raha työhyvinvointiosuuteen. Projektipäällikön palkkaus ja esimiesten valmennus.

Kotihoidon tuottavuuden parantaminen ja kehittäminen sekä benchmarking 0,10

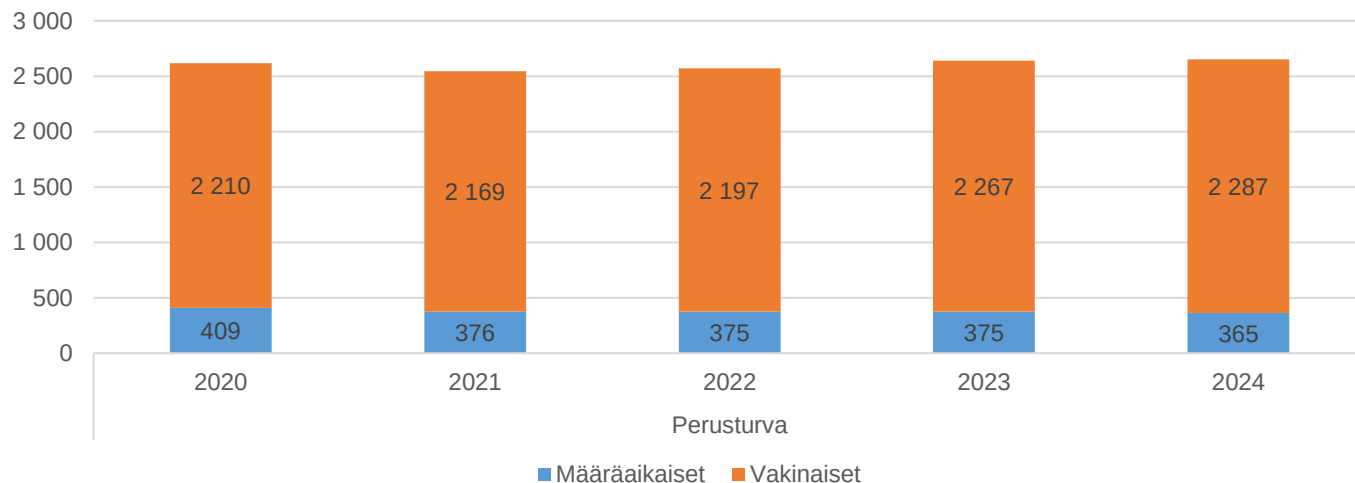
Kehittämisen koordinaattori (ulkoinen asiantuntija).

Kaikki lisäykset yhteensä 5,05

Himmeli

Himmelin kehittämistyöryhmän loppuraportti hyväksyttiin kh:ssa toimenpiteitä varten 8.6.2020 § 334. Rakennushistoriaselvitys, tilaohjelman suunnitteluvaihe sekä arkkitehtikilpailutus toteutetaan vuoden 2020 aikana. Peruskorjaussuunnittelu, aiesopimukset, ennakkokäsityspyyntö, lainakilpailutus sekä STM:n lupahakemus hankkeelle laaditaan vuonna 2021. Peruskorjausvaihe alkaa seuraavana vuonna ja toiminta kiinteistössä alkaa vuoden 2024 aikana. Perusturvan toimintojen alasajo kiinteistössä tapahtuu hallitusti talousarviovuotena. Henkilöstö siirretään kotihoidon lisäresursointiin sekä avoinna oleviin muihin tehtäviin.

Perusturvan suunnitellut henkilötyövuodet

Kaupunginhallituksen päättämät kirjaukset

Asukastupien toimintaa jatketaan Pihlavassa ja Pormestarinluodossa. Pormestarinluodon asukastuvan osalta selvitetään yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa mahdollisuutta yhdistää toimintoja saman katon alle esimerkiksi kumppanuussopimusmenettelyn kautta. Tavoitteena on toimijoiden välisen yhteistyön tiivistäminen ja asukaspalveluiden kehittäminen.

Kyläsaaren pitkäaikaishoidon yksikön tulevaisuus ratkaistaan osana tuottavuusohjelmaa ja sen viitoittamaa palvelurakenteen muutosta. Päätöksissä tulee huomioida Kyläsaaren eri osastojen toiminnot.

Iäkkäiden palvelut

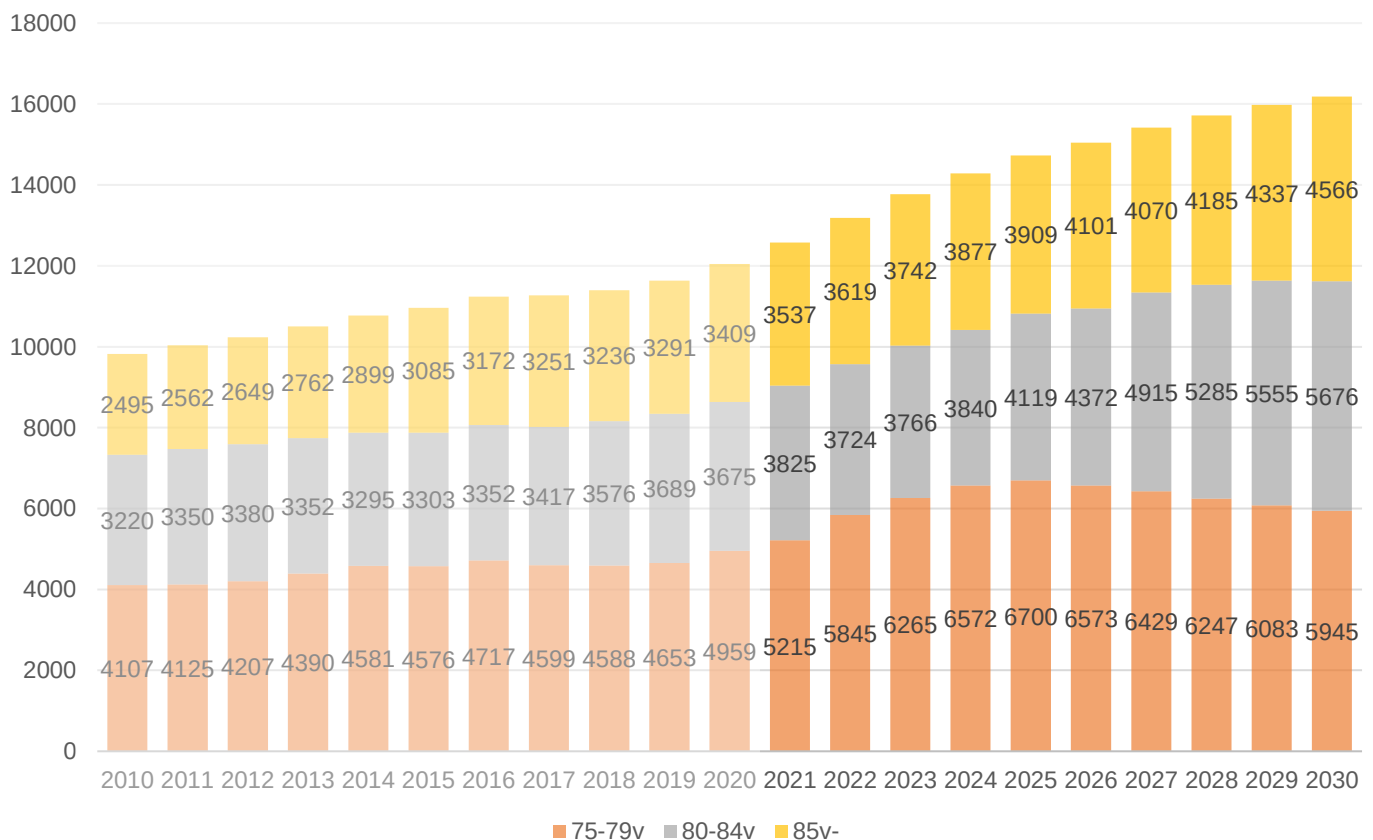
Palvelun tilannekuva

Iäkkäiden palveluiden asiakaslähtöisenä tavoitteena on terveiden ja toimintakykyisten elinvuosien lisääminen sekä mahdollistaa asuminen kotona niin kauan kuin se ihmisarvoa kunnioittaen on tarkoituksenmukaista. Iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä valtakunnallisina tavoitteina on vähentää pitkäaikaista laitoshoidtoa, edistää kotona asumista mahdollisimman pitkään sekä monipuolistaa palveluvalikoimaa. Laitosmaista asumis- ja palveluasumistuotantoa on vähennetty ja kotiin tai palveluasumiseen suunnattua palvelua lisätty. Iäkkäille suunnattuja palveluita on tarkasteltava kokonaisuutena. Sen eri osat vaikuttavat toisiinsa ja samalla palveluiden kysyntään. Tasapainoinen palvelurakenne vastaa paikallisiin tarpeisiin ja perustuu käytettävissä oleviin voimavaroihin, joita hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti. Palvelurakennetta on kehitettävä suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Ikääntyminen on normaali elämänvaihe ja iäkkäät tarvitsevat samoja asioita kuin muutkin väestöryhmät. Iäkäs väestö ei ole yhdenmukainen ryhmä, vaan yksilöllinen vaihtelu lisääntyy iän myötä.

Yhteistoiminta-alueen iäkkäiden palvelut muodostuvat ennaltaehkäisevästä työstä, asiakasohjauksesta, kotihoitoon palveluista sekä asumispalveluista. Kotihoitopalvelut järjestävät asiakkaan tarpeista lähtevää riittävää ja oikeinkohdennettua palvelua, jolla luodaan edellytykset asiakkaan kotona selviytymiselle ja hyvinvoinnille. Kotihoitopalveluissa on säännöllistä kotihoitoa sekä erilaisia tukipalveluita, kuten ateria-, asiointi-, kauppa-, päivätoiminta-, kylvytys-, kuljetus- ja pyykkipalvelua. Kotihoitopalveluihin kuuluu lisäksi muita kotona asumista tukevia palveluita, kuten omais- ja perhehoidon järjestämistä. Asumispalveluihin kuuluvat omat ympärivuorokautisen hoidon yksiköt sekä ostopalveluiden kautta järjestetyt palvelut.

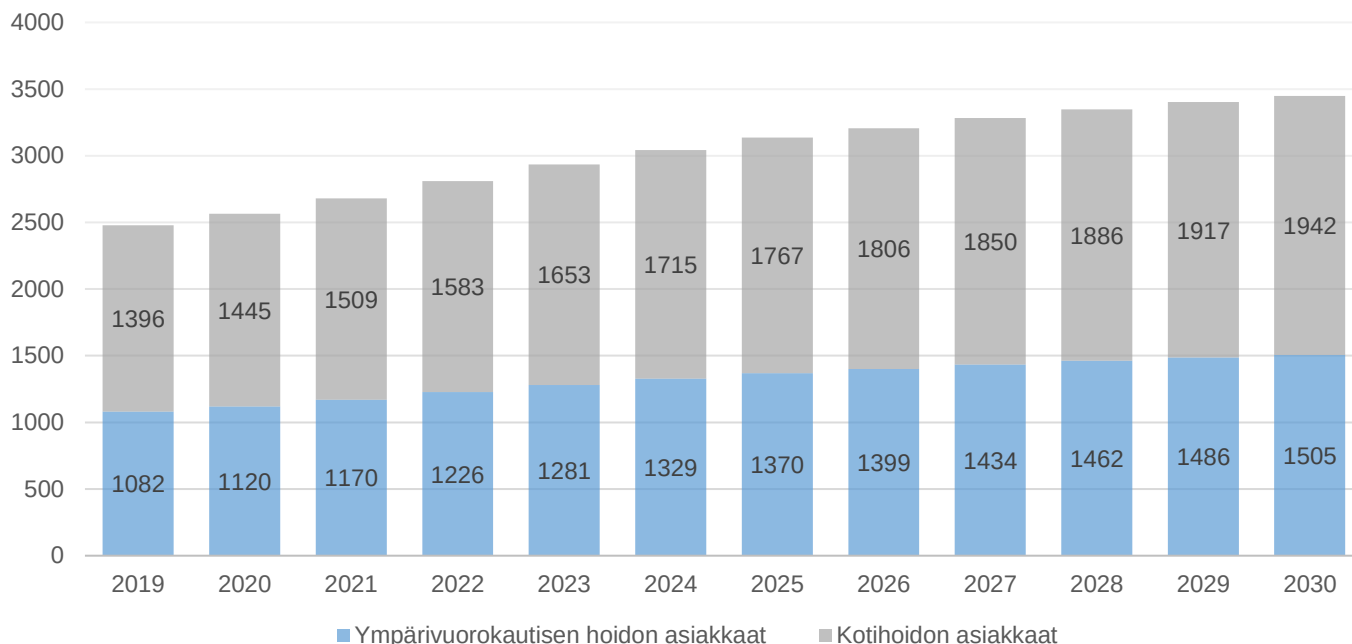
Samanaikaisesti tapahtuva iäkkäiden määrän kasvu, suurten ikäluokkien eläkkeelle jäänti, iäkkäiden sekä vanhustyön heikko arvostaminen ovat suuria haasteita. Osaavan henkilöstön rekrytointi ja työhyvinvointi ovat palvelujen tuottamisen kriittisiä menestystekijöitä tulevaisuudessa. Lainsäädännön muutoksilla saattaa olla merkittävä vaikutus iäkkäiden palveluiden kustannusrakenteeseen. Uutena palveluun vaikuttavana riskinä ovat nousseet pandemiauhat, joilla saattaa olla merkittävä vaikutus iäkkäiden henkilöiden elämään sekä palvelualueen henkilöstön työhön.

YLI 75-VUOTIAIDEN KEHITYS PERUSTURVAN YHTEISTOIMINTA-ALUEELLA 2010-2030

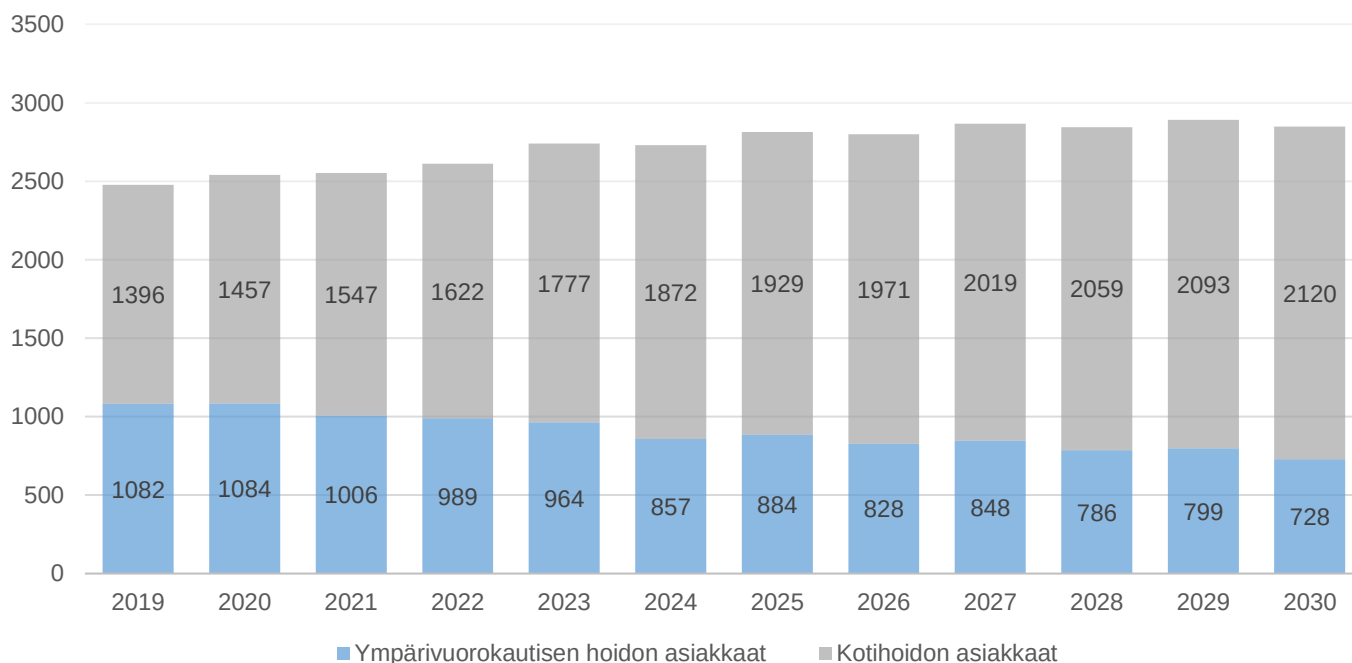

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvoi vuodesta 2010 vuoteen 2020 yhteensä 2221 henkilöllä (+23 %). Yli 75-vuotiaiden määrän ennustetaan kasvavan vuosien 2020 ja 2030 välillä 4144 henkilöä (+34 %). Lähde: Tilastokeskus.

VUODEN 2019 PALVELURAKENTEELLA YMPÄRIVUOROKAUTISEN HOIDON ASIAKKAIDEN (9,3%) JA KOTIHOIDON (12,0%) ASIAKKAIDEN MÄÄRÄN KEHITYS

TAVOITTEELLINEN PALVELURAKENNE, YMPÄRIVUOROKAUTISEN HOIDON ASIAKKAIDEN (VUONNA 2024 6 %, VUONNA 2030 4,5 %) JA KOTIHOIDON ASIAKKAIDEN (13,1 %) MÄÄRÄN KEHITYS

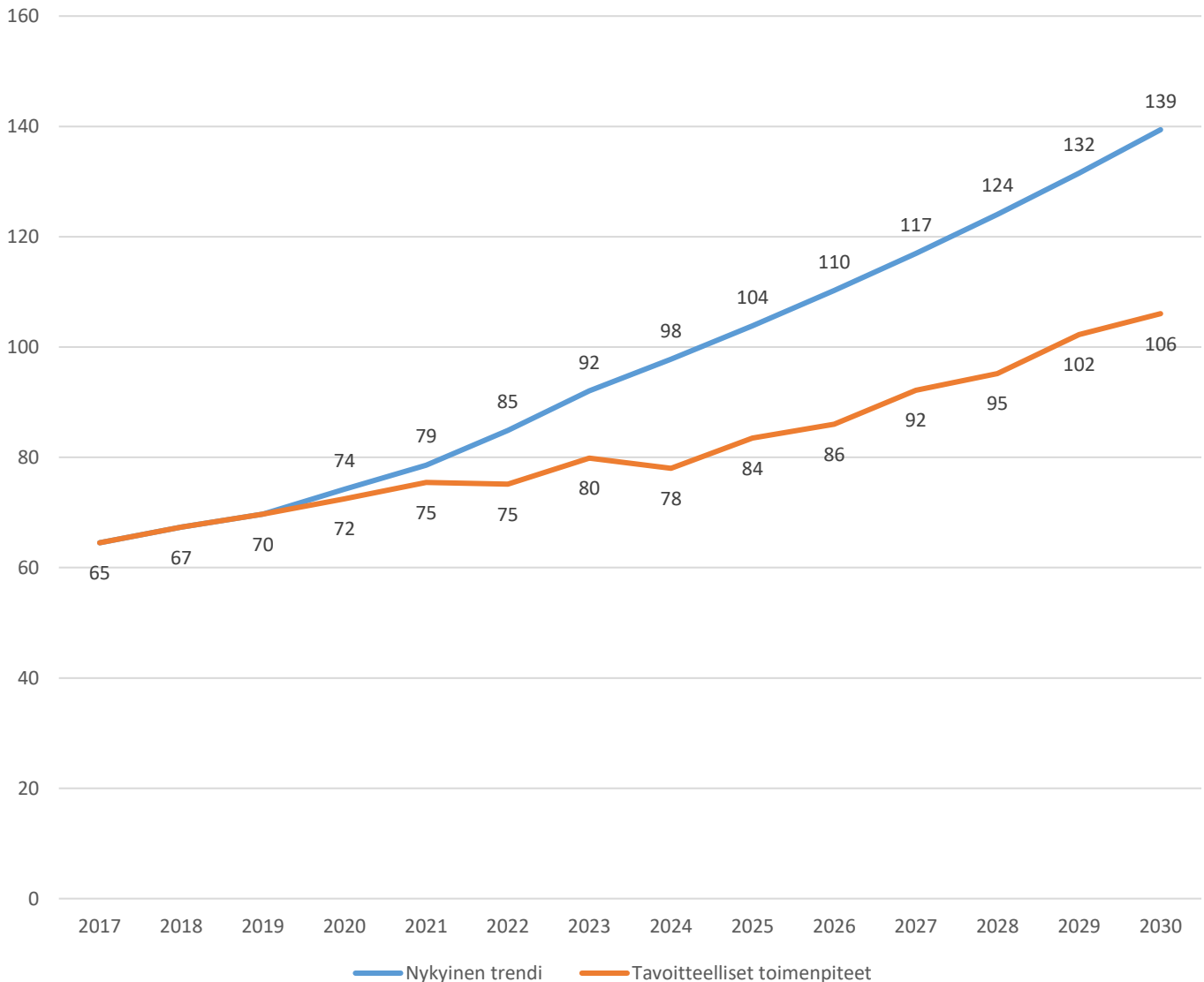

Porin perusturvan väestöalueella nykyisellä palvelurakenteella palvelutarve tulee kasvamaan 34 % vuodesta 2020 vuoteen 2030. Tämä tarkoittaa ympärivuorokautisen hoidon kasvua 385 asiakkaalla ja kotihoidon 497 asiakkaalla. Palvelutarve tulisi kokonaisuutena kasvamaan 882 asiakasta.

Tavoitteellisella palvelurakenteen muutoksella kotihoidon asiakkaiden määrä kasvaa 46 % eli 663 asiakasta vuodesta 2020 vuoteen 2030. Kotiin tarjottavia palveluita kehittämällä ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden määrä laskee 356 paikkaa eli 32 % ja kokonaisuudessaan asiakasmäärän kasvu olisi 307 asiakasta seuraavan kymmenen vuoden aikana. Seuraavan kymmenen vuoden aikana ennaltaehkäisevä työ, omais- ja perhehoito tukevat entistä vahvemmin kotona asumista.

Taloudelliset vaikutukset

IÄKKÄIDEN PALVELUIDEN PROSESSIN KUSTANNUSKEHITYS (M€)

Iäkkäiden palveluiden kustannukset kasvavat seuraavan 10 vuoden aikana keskimäärin seitsemän prosentin vuosivauhdilla väestörakenteen kehityksen vuoksi. Tavoitteellisilla toimenpiteillä kustannusten kasvu saadaan keskimäärin neljään prosenttiin muuttamalla palvelurakennetta ympärivuorokautista hoitoa vähentämällä sekä panostamalla erityisesti kotiin annettaviin palveluihin. Entistä kattavamamman kotona asumisen mahdollistavat 24/7-kotihoito, omaishoidon tukeminen sekä panostukset hyvinvointiteknologiaratkaisuihin.

Vuoden 2021 alusta iäkkäiden palveluiden kustannuksiin yhdistyvät myös vammaispalveluiden omaishoidon tuen määrärahat muodostaen kaikenikäisten omaishoidon tukikokonaisuuden. Iäkkäiden palveluiden kustannuskehityskäyrällä on huomioitu vammaispalveluista siirtynyt määrärahaosuus noin 2 miljoonaa euroa vuodesta 2021 alkaen.

Toiminnallisilla tavoitteilla pyritään vuoteen 2024 mennessä saavuttamaan kuuden prosentin taso ympärivuorokautisen hoidon osalta. Lopullisen 4,5 prosentin tavoitteen saavuttaminen vuonna 2030 edellyttää lainsäädännöllisesti yhteisöllisen asumisratkaisun tarkempaa selvittämistä sekä siihen liittyvää kotihoidon henkilöstön mitoitustarpeen arvioimista suunnitelmien tarkentuessa.

Taloudellista riskiä sisältyy siihen, että nykyinen kustannustrendi jatkuisi tuottavuuden paranemiseksi tehdyistä europa-nostuksista huolimatta. Riskiä konkretisoituu myös, jos vakavat, ympärivuorokautista hoitoa vaativien muistisairauksien suhteellinen määrä tai pandemiat lisääntyvät tulevina vuosina. Iäkkäiden palveluiden kustannuskehityksen kannalta on myös oleellista, että kaupunkikonsernin sisäinen vuokrataso ja Palveluliikelaitoksen hintataso pysyvät kohtuullisina.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Ennaltaehkäisevän työn yhteistyömallien kehittäminen, normaali elämän tukeminen

Toimenpide 1. Asiakasohjausmallin rakentaminen: keskitetyn asiakaspalveluneuvonnan ja -ohjauksen kehittäminen sekä palvelutarpeen arviointi

Mittari: Yhteydenotoista 70 % kulkee keskitetyn kautta vuoteen 2021 mennessä ja 100 % vuoteen 2024 mennessä

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 2. Vapaaehtoistyön ja avoimen päivätoiminnan edelleen kehittäminen

Mittari 1: Vapaaehtoiskeskus Liisan avoimissa ryhmissä kävijöiden määrä kasvaa vuosittain 5 % vuoden 2019 tasosta

Mittari 2: Vapaaehtoistyöntekijän tukikäyntien määrä kasvaa 5 % vuoden 2019 tasosta vuoden 2021 loppuun mennessä

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 3. Seniorineuvolatoiminnan edelleen kehittäminen

Mittari 1: Seniorineuvolan asiakasmäärän kasvattaminen 5 % vuoden tasosta 2019 vuoden 2021 loppuun mennessä

Mittari 2: Vuoden 2021 alusta alkaen kaikki uudet omaishoitajat kutsutaan 6 kk kuluessa hyvinvointi- ja terveystarkastukseen omaishoitajuuden alkaessa ja uusintatarkastus suoritetaan 3 vuoden kuluttua. Pääsääntöisesti poislu-
kien omaishoitajat, jotka ovat käyneet 75-vuotiaiden tarkastuksessa tai kuuluvat työterveyshuollon piiriin ja on siellä tarkastettu.

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2. Palvelurakenteen keventäminen

Toimenpide 1. 24/7 kotihoito

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 2. Hyvinvointiteknologian käyttöönotto

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 3. Omais- ja perhehoidon kehittäminen

Mittari: Omaishoidon asiakkaiden määrä kotona asuvista yli 75-vuotiaista on vuosittain 7 %

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 4. Monialainen, kotona asumista tukeva kuntouttava henkilöstörakenne

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 5. Ympäri vuorokautisten hoitopaikkojen hallittu vähentäminen

Mittari: 6 % iäkkäistä ympärivuorokautisessa hoidossa vuonna 2024

Vastuuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Vammaispalvelut

Palvelun tilannekuva

Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammaisten palveluihin kuuluvat vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaiset palvelut.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään henkilöille, joilla on vamman tai sairauden johdosta pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Palvelut edellyttävät, ettei henkilölle ole tarjolla riittäviä ja sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla muun muassa sosiaalihuoltolain nojalla, jonka mukaisia palveluja myönnetään myös vammaispalveluissa.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut koskevat myös kehitysvammaisia ihmisiä.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja:

- kuljetuspalvelu
- henkilökohtainen apu
- palveluasuminen
- vaikeavammaisen päivätoiminta
- asunnon muutostyöt
- asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet

Kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat palvelut on tarkoitettu vaikeavammaisille. Näitä ovat esim. kuljetuspalvelu, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt ja palveluasuminen. Lisäksi omaishoidon tuki on lakisääteinen yleiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva palvelu, jonka järjestämisestä kunta huolehtii määrärahojensa puitteissa. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet perustuvat lakiin omaishoidon tuesta (937/2005). Määrärahasidonnaisia palveluja ovat mm. tuki päivittäisissä toiminnoissa tarvittaviin välineisiin ja laitteisiin sekä sopeutumisvalmennus.

Kehitysvammaisten palvelut

Kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia palveluja järjestetään henkilöille, joiden kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vamman tai vian vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja.

Kehitysvammaisten palvelut järjestetään ensisijaisesti normaaleina sosiaali- ja terveystalouden palveluina.

Kehitysvammaisten erityishuollosta säädetyn lain mukaisia palveluja:

- kuntoutusohjaus
- kehitysvammaisten asumispalvelut
- laitoshoido
- työtoiminta
- päivätoiminta
- muut erityishuoltona annettavat palvelut

Vammaispalvelut ovat kunnan vastuulle kuuluvaa sosiaalihuoltoa. Päätöksen vammaispalvelujen myöntämisestä kunnassa tekee sosiaalialan ammattihenkilö vamman tai sairauden aiheuttaman toimintakyvyn alenemisen perusteella. Kunnan on aloitettava palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittäminen viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun vammaisen henkilö tai joku muu on ottanut yhteyttä kuntaan palvelujen saamiseksi. Selvityksen perusteella tehdään vammaiselle henkilölle palvelusuunnitelma. Palvelusuunnitelmassa olevista vammaislain mukaisista palveluista ja tukitoimista on tehtävä päätös viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vammaisen henkilö tai hänen edustajansa on esittänyt palvelua tai tukitoimintaa koskevan hakemuksen.

Asiakasmaksut

Sosiaalipalvelut ovat maksuttomia, mutta joitakin maksuja asiakkailta voidaan periä. Asiakasmaksut vahvistetaan Porin perusturvalautakunnassa vuosittain.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain perusteella toteutettu erityishuolto sekä erityishuollon matkat ovat maksuttomia. Kehitysvammaisten asumisesta voidaan periä vuokra, ateriat ja ylläpitokorvaus, johon ei saa sisältyä hoitoa. Samalla tavoin määräytyvät asiakasmaksut myös vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa. Tilapäisestä asumisesta peritään asiakasmaksu. Kotiin annettavat palvelut (esim. palveluasuminen kotiin tai henkilökohtainen apu) ovat asiakkaalle maksutonta palvelua.

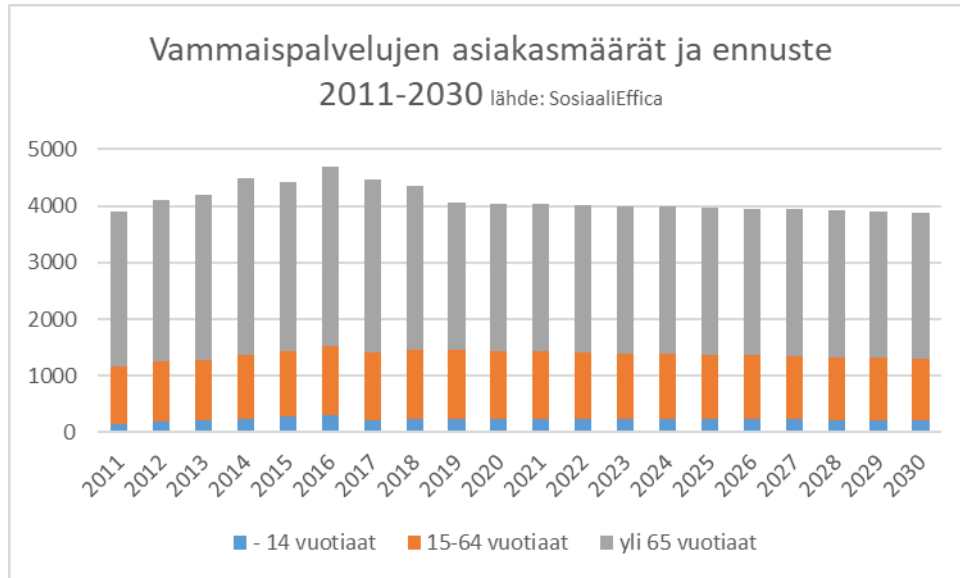
Työ- ja päivätoiminta on maksuton palvelu. Kehitysvammalain mukaisessa työ- ja päivätoiminnassa kunta maksaa myös matkat. Asiaksmaksuna peritään ateriamaksut 5,37 €. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnassa asiakas saa läsnäolopäiviltä työosuusrahaa, joka on 5,37 €. Avotyössä työosuusraha on 12 €/läsnäolopäivä.

Laitoshoidosta peritään laitoshoitomaksu.

Kuljetuspalvelussa asiakkaan omavastuuosuudeksi jää vain julkisen liikenteen mukainen maksu taksikuljetuksessa.

Palveluista voidaan periä maksua, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla. Porin perusturvan vammaispalveluiden vakuutuskorvauksia haetaan vuosittain vakuutusyhtiöistä.

Asiakasmäärät ja niiden kehitys

Porin perusturvan alueella vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärät kasvoivat vuodesta 2011 vuoteen 2016, jonka jälkeen kasvu on pysähtynyt ja vuodesta 2016 vuoteen 2019 asiakasmäärät laskivat 3 prosentilla. Syynä asiakasmäärien laskuun vuodesta 2016 on se, että tilastoista poistettiin palvelujen piiristä poistuneita asiakkaita kerralla, ja sen jälkeen asiakastilastot on pidetty ajantasaisina. Asiakasmäärien kehitystä voidaan analysoida lähinnä tulevan väestökehityksen perusteella. Perusturvan alueella väestön kokonaismäärä tulee väestöennusteen mukaan laskemaan n. 5 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Syntyvyyden lasku ja sen seurauksena lasten määrän väheneminen kokonaisuudessaan vaikuttaa myös vammaispalvelujen asiakasmääriin ainakin nuorten ikäluokissa (0-14-vuotiaat). Vastaavasti väestön ikääntyminen todennäköisesti kasvattaa asiakasmäärien suhteellista osuutta vanhemmissa ikäluokissa (yli 65-vuotiaat) ja lisäksi eliniän ennusteen kasvu vaikuttaa asiakasmääriin. Väestön ikääntyminen vaikuttaa myös kotona asuvien vammaisten vanhempien kykyyn hoitaa täysi-ikäisiä lapsiaan kotona. Iäkkäät siirtyvät pääsääntöisesti raskaampien palvelujen piiriin, mikä vaikuttaa taas kustannusten kasvuun. Työikäisten määrän osuus laskee jonkin verran ennusteiden mukaan vuoteen 2030. Perusturvan tuottavuusohjelman mukaan sosiaali- ja perhepalvelujen kysyntä pysyy melko tasaisena vuoteen 2030. Väestörakenteen ja -määrän muutoksiin perustuvan ennusteen mukaan palvelujen kysynnän määrä olisi 95 %. Palvelujen kysyntä siis laskisi jonkin verran nykytasosta. Toisaalta vammaisten tarvitsemien palvelujen määrä ja tarve on kasvussa.

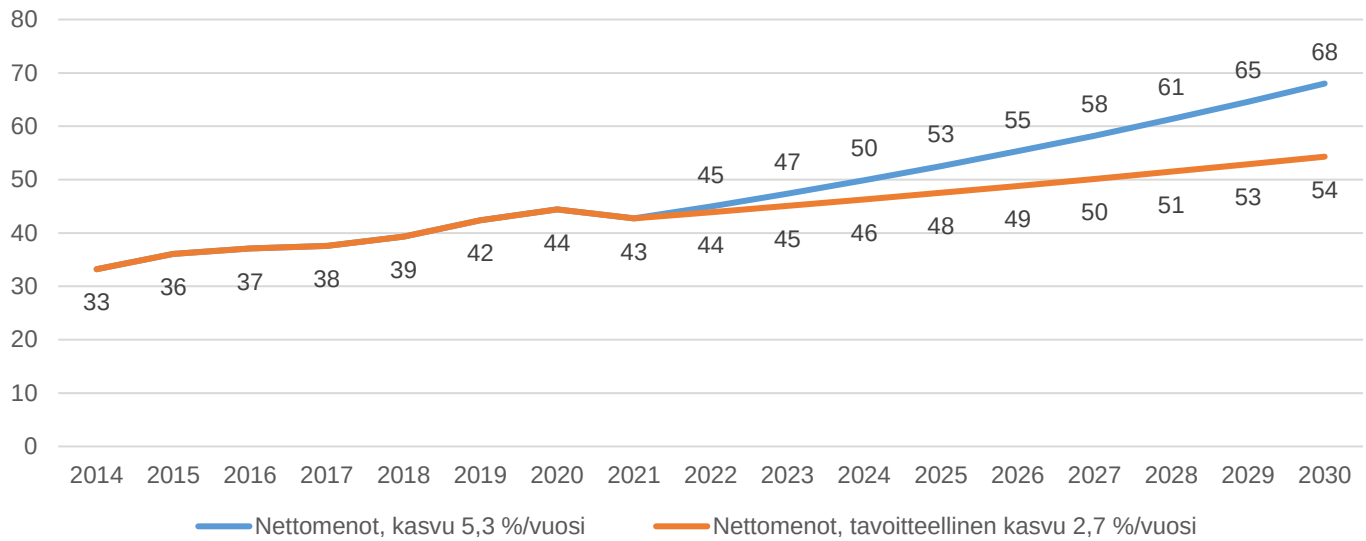
Joidenkin arvioiden mukaan kehitysvammaisten lasten syntyvyys olisi laskenut. Tilastomäärien kerääminen on vaikeaa, koska mikään tahoe ei kerää systemaattista tietoa kehitysvammaisten lasten syntyvyyden osalta. Kehitysvamma voidaan diagnosoida myös myöhemmällä iällä. Kehitysvammaisten mahdollinen väheneminen syntyneissä ei vähennä vammaispalvelujen asiakasmäärää. Vuodesta 2015 alkaen sosiaalihuoltolaki on laajentunut. Vammaisten henkilöiden sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Sosiaalihuoltolaki on yleislaki, joka ottaa huomioon kaikkien ikäryhmien tarpeet ja edun. Sosiaalihuoltolain keskeisenä tavoitteena on vahvistaa sosiaalihuollon yleislain asemaa. Sosiaalihuoltolain vahvistaminen on tuonut mukanaan uusia asiakasryhmiä vammaispalveluiden alle. Lisääntyvänä asiakaskuntana ovat neuropsykiatrisesti oirehtivat lapset. Toinen lisääntyvä asiakaskunta on keski-ikäiset muistisairaat.

Vammaispalvelut on kaiken kaikkiaan laaja kokonaisuus, joka käsittää koko ihmisen elinkaaren. Useimmat asiakkaista ovat myös asiakkaina läpi koko elämän. Näin ollen poistuma palvelujen piiristä tapahtuu vasta luonnollisen poistuman myötä.

Taloudelliset vaikutukset

Vammaispalvelujen kustannukset

Vammaispalvelujen nettokustannukset v. 2014-2030 ennuste M€

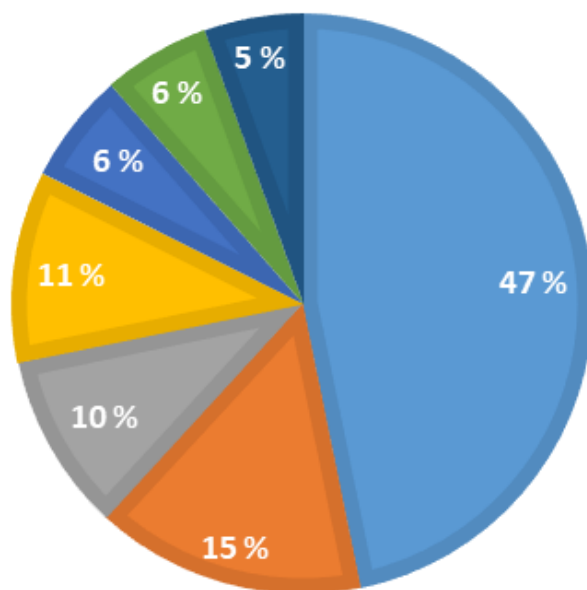

Vammaispalvelujen nettokustannukset ovat nousseet vuosina 2014-2019 yhteensä 26,7 %, keskimäärin 5,3 % vuosittain. Nousua selittäviä syitä ovat mm. hinnan korotuksen, laitoshoidon hidas purkaminen, tasakattoisen ylläpitomaksujen määrittely erityslain nojalla ja asiakkaiden eliniän nousu. Yllä olevassa kuviossa on arvioitu nettomenojen kasvua 5,3 % vuosittaisella kustannusten nousulla sekä vaihtoehtoisesti tavoitteellisella kustannuskehityksellä 2,7 %. Kustannusten kasvun hillintä on vammaispalveluissa välttämätöntä. Kustannusten kasvu on ollut muihin sosiaali- ja terveystalouteen verrattuna nopeampaa. Porin perusturvan kokonaiskustannuskehitystä on saatu hillittyä 4,9 %:sta 3,5 %:iin. Vammaispalvelujen tuottavuuden kehittämistoimenpiteillä pyritään kustannusten kasvua merkittävästi hillitsemään nykyisestä.

Kustannukset palveluittain

Palvelukohtaiset nettokustannukset v. 2019

lähde: FPM

- Asumispalvelut omat ja ostetut 19,7 m€
- Päivä- ja työtoiminta 6,3 m€
- Laitoshoidon tuki 4,2 m€
- Henkilökohtainen apu, 4,5 m€
- Omaishoidon tuki 2,6 m€
- Kuljetuspalvelut 2,5 m€
- Muut palvelut 2,3 m€

Palvelujen ja tuottavuuden kehittäminen

Vammaispalveluita kehitetään mahdollisuuksien mukaan raskaista palveluista kevyempiin palvelumuotoihin. Palveluita tulee kehittää siten, että toiminnan vajavuuksiin pystyttäisiin puuttumaan ensisijaisesti peruspalveluissa ja vasta niiden ollessa riittämättömiä palvelut järjestetään erityislakien mukaisesti. Palvelujen kehittämisessä pääkohteena ovat palvelut, joista aiheutuu merkittävimmät kustannukset.

Asiakas- ja palveluohjaus

Asiakasohjausta tulee yhä kehittää moniammatilliseen suuntaan. Asiakkaalle tehdään säännöllisesti palvelutarpeen arvio ja palvelua muutetaan palvelutarpeen mukaisesti. Palvelukokonaisuus suunnitellaan asiakaslähtöisesti huomioiden yksilökohtaiset tarpeet. Palvelujen myöntämisessä on noudatettava yhtenäistä lakeihin perustuvaa kriteeristöä. Asiakaita on kohdeltava tasaveroisesti ja yhdenmukaisesti. On varmistettava, että asiakkaat saavat samantasoista palvelua alueesta riippumatta. Palvelujen myöntämiskriteeristöä on tarvittaessa tarkennettava. Edellä mainittujen toimenpiteiden kehittämiseen on suunnitteilla RAI-järjestelmän käyttöönotto. Järjestelmä on tarkoitettu vammaispalveluasiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen.

Asumispalvelut

Asumispalveluja voidaan järjestää vammaispalvelulain, kehitysvammalain tai sosiaalihuoltolain mukaan. Vammaisille henkilöille järjestettävistä asumispalveluista säädetään vammaispalvelulaissa ja kehitysvammalaissa. Näitä erityislakeja sovelletaan, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle soveltuvia sekä hänen etunsa mukaisia palveluja sosiaalihuoltolain perusteella. Vammaispalvelulaki on ensisijainen laki kehitysvammalakiin nähden. Kunta tekee päätöksen sovellettavasta laista ja siitä, kuinka asuminen käytännössä toteutetaan. Aina on kuitenkin kuultava vammaista henkilöä ja otettava huomioon asiakkaan toiveet, tarpeet ja varmistettava, että henkilön etu toteutuu.

Asumispalveluja ovat sosiaalihuoltolain tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen.

Vammaisten asumispalveluissa on varmistettava, että tarjolla on kevyitä palveluita eli ohjattua ja tuettua asumista. Tarvittaessa tulee rakentaa uusia tai muuttaa vanhoja kevyemmiksi. Asumispalvelujen rakennemuutos on tuottavuuden kannalta erityisen tärkeässä asemassa.

Esimerkiksi kotiin annettavien palveluiden kehittäminen monimuotoisimmiksi sekä digitalisaation mukaan ottaminen saattaa vähentää asumisen kustannuksia ja tuo asiakkaalle mahdollisuuden asua kotona mahdollisimman pitkään.

Työ- ja päivätoiminta

Päivätoiminnan tarkoituksena on tukea itsenäisessä elämässä suoriutumista sekä edistää osallisuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta. Päivätoiminta on tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista.

Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa vammaispalvelulain perusteella, jos henkilö tarvitsee vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Päivätoimintaa voidaan järjestää myös kehitysvammalain tai sosiaalihuoltolain perusteella. Kehitysvammalain mukaisen työtoiminnan muotoja ovat työkeskuksissa tehtävä työtoiminta sekä tavallisilla työpaikoilla järjestettävä avotyötoiminta. Työtoimintana tehdystä työstä ei makseta palkkaa, eikä siinä ole työsuhteen turvaa.

Porin perusturvan vammaispalveluilla on omia kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintayksiköitä sekä ostopalveluna tuotettua palvelua. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Omaishoidon tuki

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki on lakisääteinen yleiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva palvelu, jonka järjestämisestä kunta huolehtii määrärahojensa puitteissa. Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että hoidettavan omainen tai läheinen haluaa ryhtyä omaishoitajaksi ja hoidettava hyväksyy hänet hoitajakseen. Omaishoidon kehittämisen ja lisäämisen tavoitteena on ollut kustannusten kasvun hillitseminen korvaamalla omaishoidolla kalliimpia hoitomuotoja. Lisäksi omaishoito mahdollistaa turvallisen kotona asumisen pidempään.

Vuoden 2021 alusta alkaen vammaispalveluiden omaishoidon tuen määrärahat yhdistyvät iäkkäiden palveluiden kustannuspaikalle muodostaen kaikenikäisten omaishoidon tukikokonaisuuden.

Henkilökohtainen apu

Henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Laissa ei määritellä minimi- tai enimmäistuntimäärää, vaan arviointi tulee tehdä yksilöllisen tarpeen perusteella. Henkilökohtaisen avun järjestämistä omana toimintana arvioidaan kustannusten näkökulmasta. Ostopalveluna hankittu henkilökohtainen apu on osoittautunut kalliiksi.

Laitoshoido

Valtioneuvoston marraskuussa 2012 tekemä periaatepäätös linjasi, että laitosasuminen lakkautetaan Suomessa asteittain. Päämääränä on, että vuoden 2020 jälkeen kukaan ei asu laitoksessa. Jokaisella kehitysvammaisella henkilöllä on oikeus asua samoin kuin muutkin kuntalaiset, tehdä asumiseensa liittyviä valintoja yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä saada tarvitsemansa tukipalvelut. Periaatepäätös nojaa Suomen perustuslakiin sekä Suomen vuonna 2008 allekirjoittamaan YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevaan yleissopimukseen, jonka mukaan vammaisilla henkilöillä on oikeus valita, miten, missä ja kenen kanssa he asuvat.

Kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain (SHL 14 § ja 23 §) mukaisia yksilöllisiä liikkumista tukevia kuljetuspalveluita järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään kutsuperiaatteella toimivaa palveluliikennettä tai muuta julkista liikennevälinettä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka eivät ole vammaispalvelulain tarkoittamalla tavalla vaikeavammaisia. Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut ovat tarveharkintaisia ja määrärahasidonnaisia.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Kuljetuspalvelu on kunnan erityiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva palvelu. Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kuljetuspalveluja määrärahoista riippumatta, koska kuljetuspalvelu on subjektiivinen oikeus.

Kuljetuspalveluiden kriittinen tarkastelu vammaispalvelulain sekä sosiaalihuoltolain kesken sekä kuljetusmuotojen kehittäminen yhteistyössä julkisen liikenteen kanssa esim. palveluliikenteen lisäämisen ja matalabussien käyttämisen kautta toisi henkilökuljetukseen säästöjä.

Riskit palvelujen ja tuottavuuden kehittämisessä

Palveluiden kehittämisen ja tuottavuuden parantamisen edellytyksenä on se, että palveluprosessit ja asiakasohjaus ovat tehokkaita. Näiden toteuttamiseksi on välttämätöntä onnistua sähköisten palveluiden ja niihin tarvittavien ohjelmistojen hankinnassa, henkilöstön koulutuksessa ja käyttöönotossa. Riskinä on, että näitä ei kyetä toteuttamaan. Asiakkaiden sitoutuminen uusien palvelumuotojen vastaanottamiseen etenkin kotiin annettavien palveluiden osalta on tärkeää. Mikäli digitaalisia palveluja ei haluta käyttää, riskinä on, että palvelumuotoja ei saada uudistettua ja kevennettyä.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1: Vammaispalveluiden palvelurakenteen keventäminen

Päätösten toteuttaminen yleislakien perusteella erityislakien sijaan

Vammaispalveluiden palvelurakenteen keventäminen vaatii panostusta digitalisaatioon esim. RAI-järjestelmän käyttöönottoa. Palveluiden toteuttaminen yleislakien pohjalta erityislakien sijaan vaatii mm. sosiaalihuoltolain mukaisesti järjestettävän asumisen (21 §) ja liikkumisen tuen (23 §) uudenlaisia linjauksia lautakunnalta. Kaikenikäisten kotihoidon käyttöönotto vaatii henkilöstöresursseja sekä digitaalisten palveluiden tuomista asiakkaiden koteihin mm. turvaratkaisuja ja tabletin kautta ohjausta.

Toimenpide 1: Sosiaalihuoltolain ensisijaisuuden mahdollistaminen asumisessa ja kuljetuspalvelussa

Mittari: Asumisen ja kuljetuspalveluiden kustannukset €/asukas, €/kuljetusasiakas laskevat 2 % vuodesta 2020 vuoteen 2024

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 2: Kaikenikäisten kotihoidon käyttöönotto

Mittari: Kotihoidon piirissä olevien asiakkaiden määrä nousee 2 % vuodesta 2020 vuoteen 2024

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 3: Palveluiden toteuttaminen yleislakien perusteella

Mittari: Yleislain mukaan tehtyjen päätösten lukumäärä nousee 2 %:lla vuodesta 2020 vuoteen 2024

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2: Välimuotoiset asumismuodot

Tukiasumisen lisääminen

Välimuotoiset asumisratkaisut vaativat henkilöstöresurssia sillä kotiin annettavien palveluiden määrän tulee lisääntyä.

Toimenpide 1: Henkilöstöresurssin lisääminen avohuollon palveluihin

Mittari: Kotiin annettavien palveluiden piirissä olevat asiakkaiden määrä kasvaa 20:llä vuoteen 2024.

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 2: Digitaalisten palveluiden käyttöönotto

Mittari: Asiakas kykenee asumaan itsenäisesti/itsenäisesti asuvien määrän kasvaa 10 asiakkaalla vuodesta 2020 vuosittain

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 3: Tukiasumisen lisääminen

Mittari: Tukiasumisen asukkaiden määrän nousu 10 asiakasta/vuosi

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 4: Ohjatun asumisen peittävyys nousee 15 %:sta 22 %:iin vuoteen 2024 ja tuetun asumisen peittävyys nousee 13 %:sta 20 %:iin vuoteen 2024

Mittari: Prosenttiosuuden kasvu vuosittain

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3: Yksilölliset palvelut ja tukitoimet

Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto toteutetaan. Tähän luodaan järjestelmä ja toimintamalli.

Toimenpide 1: Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto

Mittari: Palvelun piirissä olevien asiakkaiden määrä kasvaa vuosittain 10 asiakkaalla vuoteen 2020 verrattuna

Vastuuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

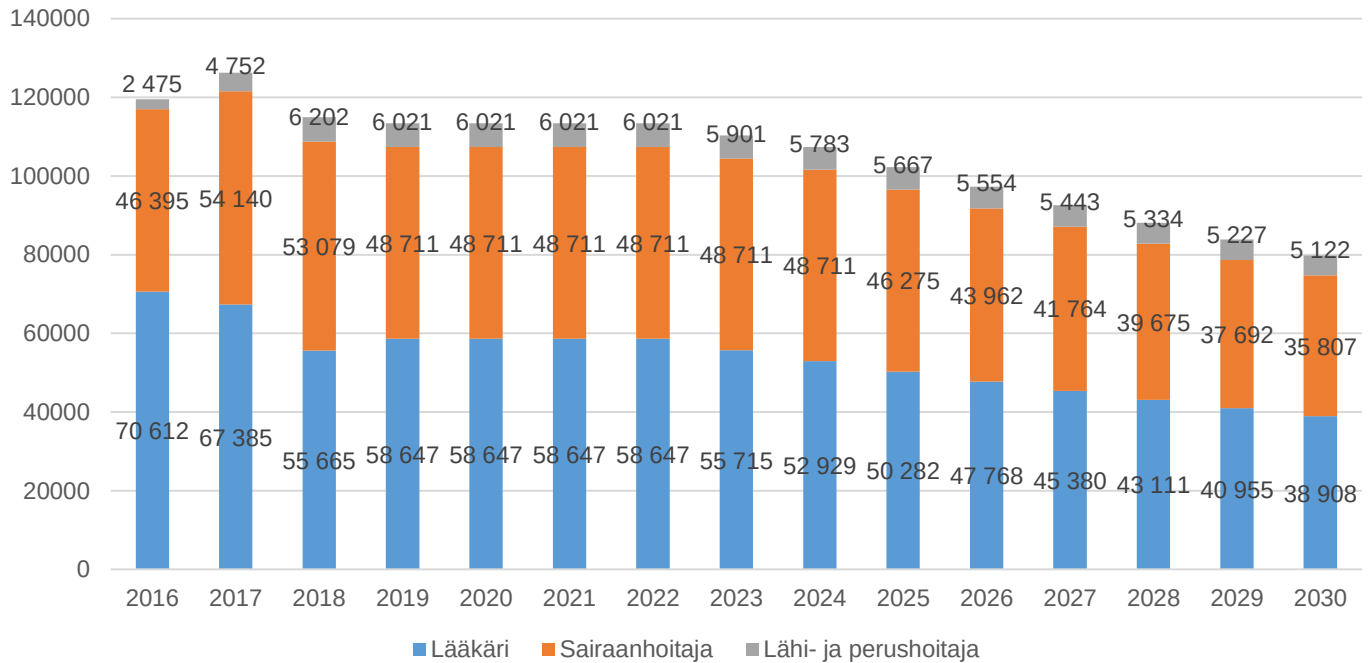
Avosairaanhoito ja terveydenhuolto

Palvelun tilannekuva

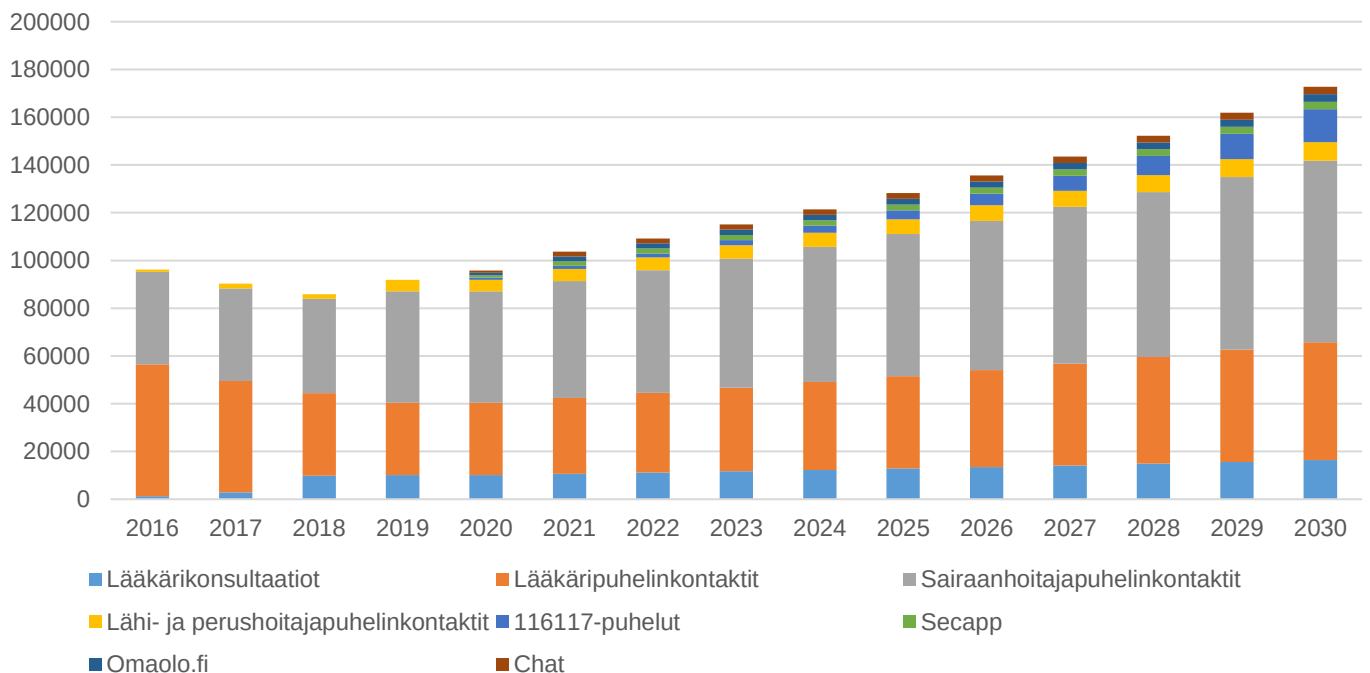
Avosairaanhoito ja terveydenhuolto tuottavat terveyttä ja hyvinvointia tukevia perusterveydenhuollon palveluita, joihin kuuluvat sairaanhoitajien, terveydenhoitajien, fysioterapeuttien ja lääkärin vastaanotot, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, äitiys- ja lastenneuvolanpalvelut sekä kuntoutus- ja terapiapalvelut.

Avosairaanhoito ja terveydenhuolto sisältää kolme laaja-alaista sotekeskusta, joiden alla toimii lähipalveluna terveysasemia sekä äitiys- ja lastenneuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimipisteitä.

Sotekeskukset vastaanottokäyntien toteuma ja ennuste

Sotekeskukset mobiili- ja digipalveluiden toteuma ja ennuste

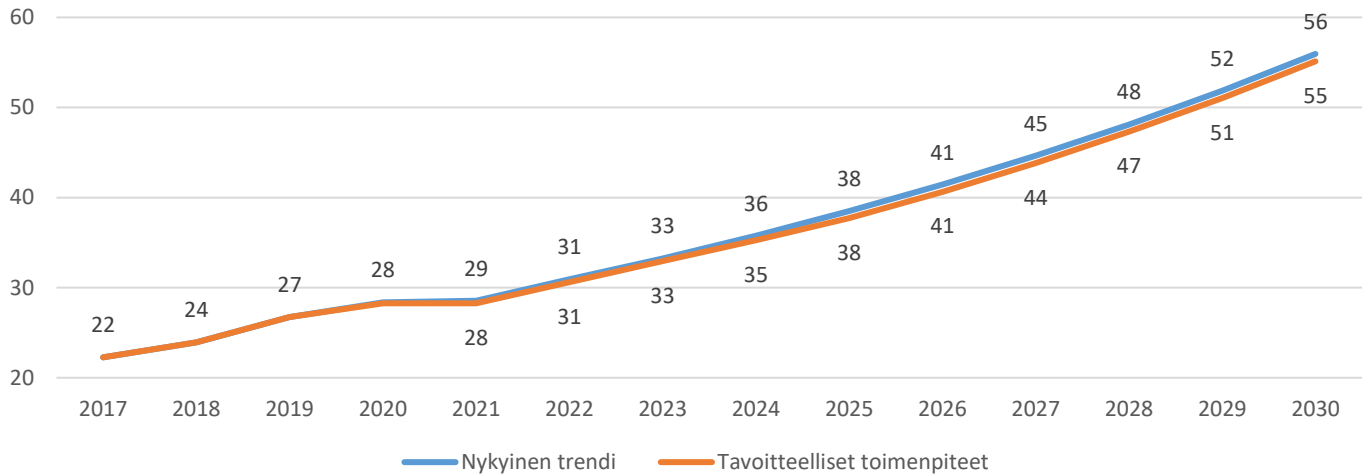

Toteumatietojen lähde: Lifecare ja Terveys Efficia

Avosairaanhoidon ja terveydenhuollon osalta otettiin käyttöön vuonna 2020 uusia palvelumuotoja, kuten Omaolo.fi- ja chat-palvelut, joiden kautta annetaan asiakkaille jo ensikontaktissa ohjausta ja hoitoa. Nämä vähentävät fyysisten asiakaskäyntien tarvetta. Fyysisten asiakaskäyntien määrä laskee edelleen puhelinpalvelun ja moniammatillisten konsultaatoiden laajentuessa. Vuoden 2018 alusta alkaen on kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomioita henkilöstön työajan kirjauksiin ja tilastointiin. Jatkossa onkin tärkeää yhdenmukaistaa Lifecare-järjestelmän yhteiset kirjaustoimintatavat, jotta tietoa asiakaspalvelusta saadaan tiedolla johtamisen tueksi.

Taloudelliset vaikutukset

AVOSAIRAANHOIDON JA TERVEYDENHUOLLON PROSESSIN KUSTANNUSKEHITYS (M€)

Nykykustannuskehityksellä avosairaanhoidon ja terveydenhuollon kustannuksien, vyörytyserät huomioiden, ennustetaan kasvavan noin 7 % vuodessa. Väestörakenteessa tapahtuvat muutokset lisäävät ikääntyneiden ja monisairaiden määrää, mikä on haasteena prosessin kustannuskehitykselle. Kustannuksien nousua pyritään hillitsemään ottamalla käyttöön mobiileja omahoitopalveluita sekä digitaalisia asiointi- ja hoitopalveluita. Infektiovastaanotolle on haussa pysyvät toimitilat. Kustannuksien nousua pyritään hillitsemään yhdistämällä terveysasemia tulevaisuudessa. Jatkossa tavoitellaan, että Pohjois-Porin monialainen sotekeskus siirtyy toisiin toimitiloihin, pois ulkoa vuokratuista toimitiloista, vuokrasopimuksen päättyessä vuonna 2024. Itä-Porin sotekeskuksen osalta tilakustannusten nousu siirtymisestä Itäisen sotekeskus Himmeliin vuoden 2024 aikana on huomioitu laskelmissa. Asiakkaiden palveluneuvonnan kehittäminen ja yhteistyön vahvistaminen kolmannen sektorin kanssa pienentävät henkilöstökuluja. Laboratorio-, kuvantamis- ja hoitotarvikkeet kohdistuvat nostavasti prosessin kuluihin ilman, että niihin on suoraa toiminnallista vaikutusmahdollisuutta (esimerkiksi Satasairaala). Satasairaalan kanssa tehtävässä yhteistyössä onkin tuottavuuspotentiaalia, mutta sitä ei ole huomioitu tässä laskennassa. Kustannuskehityksessä on riskinä palvelutarpeen ennakoimaton kasvu, esimerkiksi pandemian johdosta ja kalliimmat, maksuttomat hoitomuodot sekä osaavan henkilöstön saatavuus.

Tulevaisuuden kustannuskehityksen hallintaan vaikuttavat oleellisesti moniammatillisen tiimityömallin sekä yhteisten toimintaperiaatteiden määrittely ja vakiinnuttaminen niin perusturvan sisällä kuin sen yhteistyökumppanienkin kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Asiakkaiden palveluprosessin kehittäminen sujuvan arjen saavuttamiseksi - tavoitteina: saatavuus, oikea-aikaisuus, jatkuvuus

Toimenpide 1. Mobiilien omahoitopalveluiden ja digitaalisten asiointipalveluiden käyttöönotto sekä puhelinpalvelun kehittäminen

Mittari 1: Hoito päivystysasioissa 1 vrk aikana, kiireettömissä asioissa 7 vrk aikana vuoden 2021 alusta alkaen

Mittari 2: Fyysiseen paikkaan sidottujen hoitaja- ja lääkärikäyntien määrä on laskenut 30 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2019 tasosta

Mittari 3: Mobiiliin sekä digitaalisten asiointipalveluiden kautta annettu hoito kasvaa ja on yli kaksinkertainen verrattuna sotekeskuskäyntien määrään vuonna 2030

Vastuhenkilö: Alueylilääkäri ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelujen parantaminen

Mittari 1: 100 % kaikki ovat saaneet omahoitajan/omatyöntekijän ja hoitosuunnitelman vuoden 2021 loppuun mennessä

Mittari 2: Hoitosuunnitelmaan kuulumattomat käynnit perusturvan terveyskeskusvastaanotoilla loppuvat vuoden 2021 loppuun mennessä

Vastuhenkilö: Erityisasiantuntija ja osastonhoitaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Yhteistyön edelleen kehittäminen Satasairaalan kanssa

Toimenpide 1. Erikoissairaanhoidon konsultaatioiden lisääminen sotekeskuksissa

Mittari 1: Satasairaalaan tehtyjen läheteiden kokonaismäärä laskee 10 % (n. 1600 kpl) vuodesta 2019 vuoteen 2022

Vastuhenkilö: Alueylilääkäri ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Hoitotarvikejakelun kehittäminen ja sääntökirjan noudattaminen

Mittari: Hoitotarvikekustannusten kokonaisuromäärä on korkeintaan 10 % noussut edellisestä vuodesta

Vastuhenkilö: Osastonhoitaja

Toimenpide 3. Yhteistyön vahvistaminen jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa

Mittari 1: Avosairaanhoidon ja terveydenhuollon hankkeita suunniteltaessa laaja-alainen osallistumiskutsu ja osallistuminen Satasairaalan kokouskutsuihin

Vastuhenkilö: Terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja

Toimenpide 4. Päivystyspotilaiden hoitaminen oikeassa paikassa

Mittari 1: 116117-puheluista 30 % hoidetaan puhelimesta vuoteen 2030 mennessä

Mittari 2: Yhteisen tilannekeskuksen tukemana päivystyskäyntien määrä noin 52000 käynnin lähtötasosta laskee joka vuosi noin 4 % saavuttaen tavoitetason 42000-45000 käyntiä vuoden 2024 loppuun mennessä

Mittari 3: Paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat tunnistetaan yhteispäivystyksessä vuoden 2021 loppuun mennessä ja case manager -toimintamalli pilotoitu vuoden 2023 loppuun mennessä

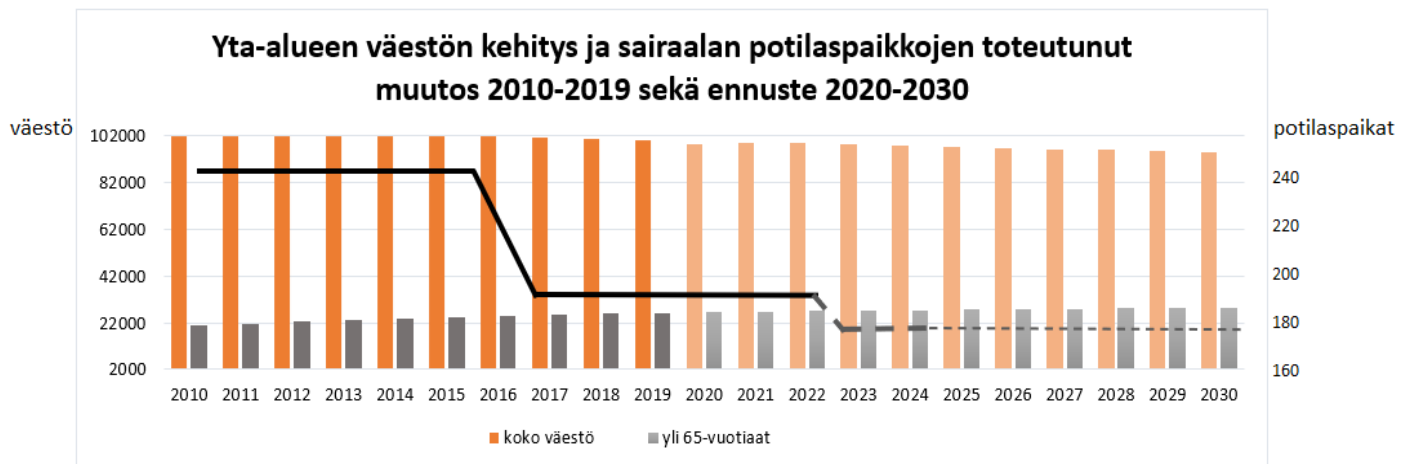
Vastuhenkilö: Ylilääkäri ja osastonhoitaja

Sairaalapalvelut ja Akuutti kotikeskus

Palvelun tilannekuva

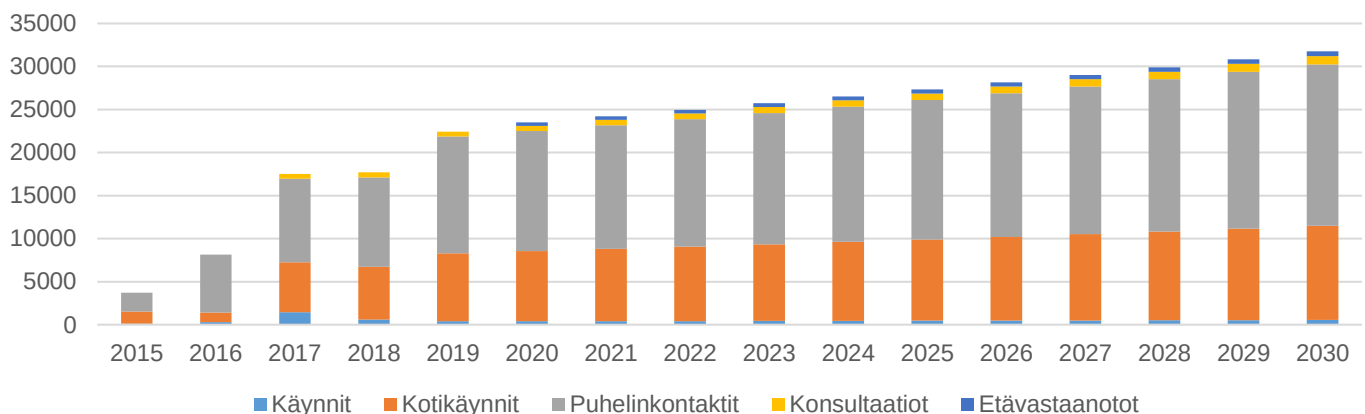
Sairaalapalvelut koostuu neljästä akuutti lyhytaikaisosastosta ja neljästä kuntoutusosastosta sekä kuntoutuspalvelusta. Osastot ovat erikokoisia. Niiden varsinaiset potilaspaikat vaihtelevat 14-28. Akuutti lyhytaikaishoidossa olevan potilaan hoitojakson pituus on keskimäärin 1,5 viikkoa ja kuntoutusjaksolla olevan potilaan hoitojakso on keskimäärin kolme viikkoa.

Akuutti kotikeskuksen toiminta sisältää liikkuvat kotiin annettavat palvelut: kotiuttamis-, turvapuhelin-, kotisairaala- ja mobiilitoiminta; mukaan lukien kotisaattohoito ja Combilanssi. Akuutti kotikeskuksen tukiosastona, jossa mm. kotisaattohoitopotilaiden tuki 24/7, toimii geriatrinen arviointiyksikkö.

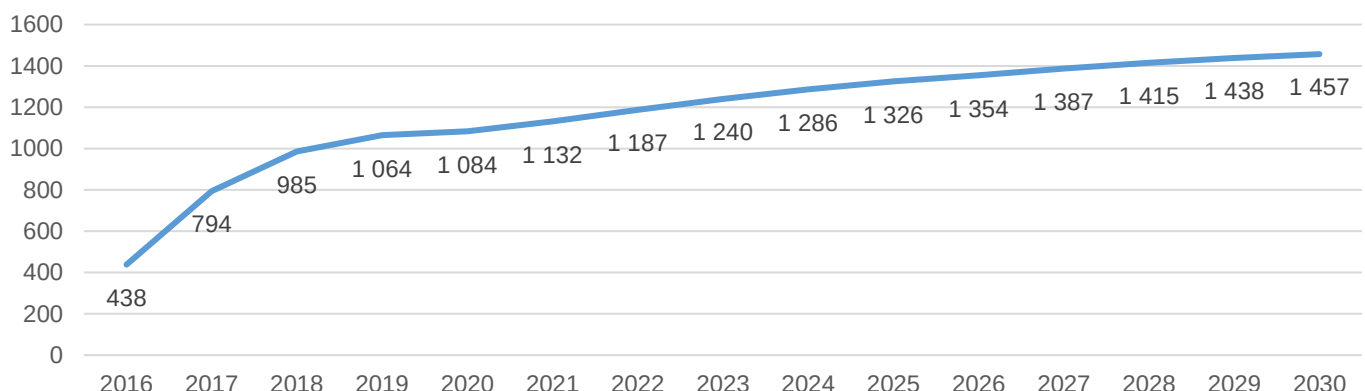

Musta viiva kuvaa potilaspaikkojen määrän muutosta vuosina 2010-2019 ja ennustetta 2020-2030.

Akuutti kotikeskus kaikki ammattiryhmät toteuma ja kasvuennuste

Turvapuhelinasiakkaiden määrä toteuma ja kasvuennuste

Toteumatietojen lähde: Lifecare ja Terveys Efficia

Sairaalapalveluissa on vähennetty 50 potilaspaikkaa vuosina 2014-2016. Samaan aikaan muodostettiin akuutti kotikeskus. Kesäkuussa 2020 Porin perusturvan sairaalapalveluissa on 191 potilaspaikkaa eli yksi potilaspaikka 520 asukasta kohden ja osastoilla kuormittavuusprosentti noin 110. Tuottavuussuunnitelman 15 potilaspaikan vähentämisen jälkeen 1.1.2023 alkaen on perusturvassa 176 potilaspaikkaa eli yksi potilaspaikka 568 asukasta kohden. Yhteistoiminta-alueen Porin kaupungin väestö on Kuntaliiton vuoden 2019 raportin mukaan 10 suurimman kaupungin ikääntynein (25,9 %).

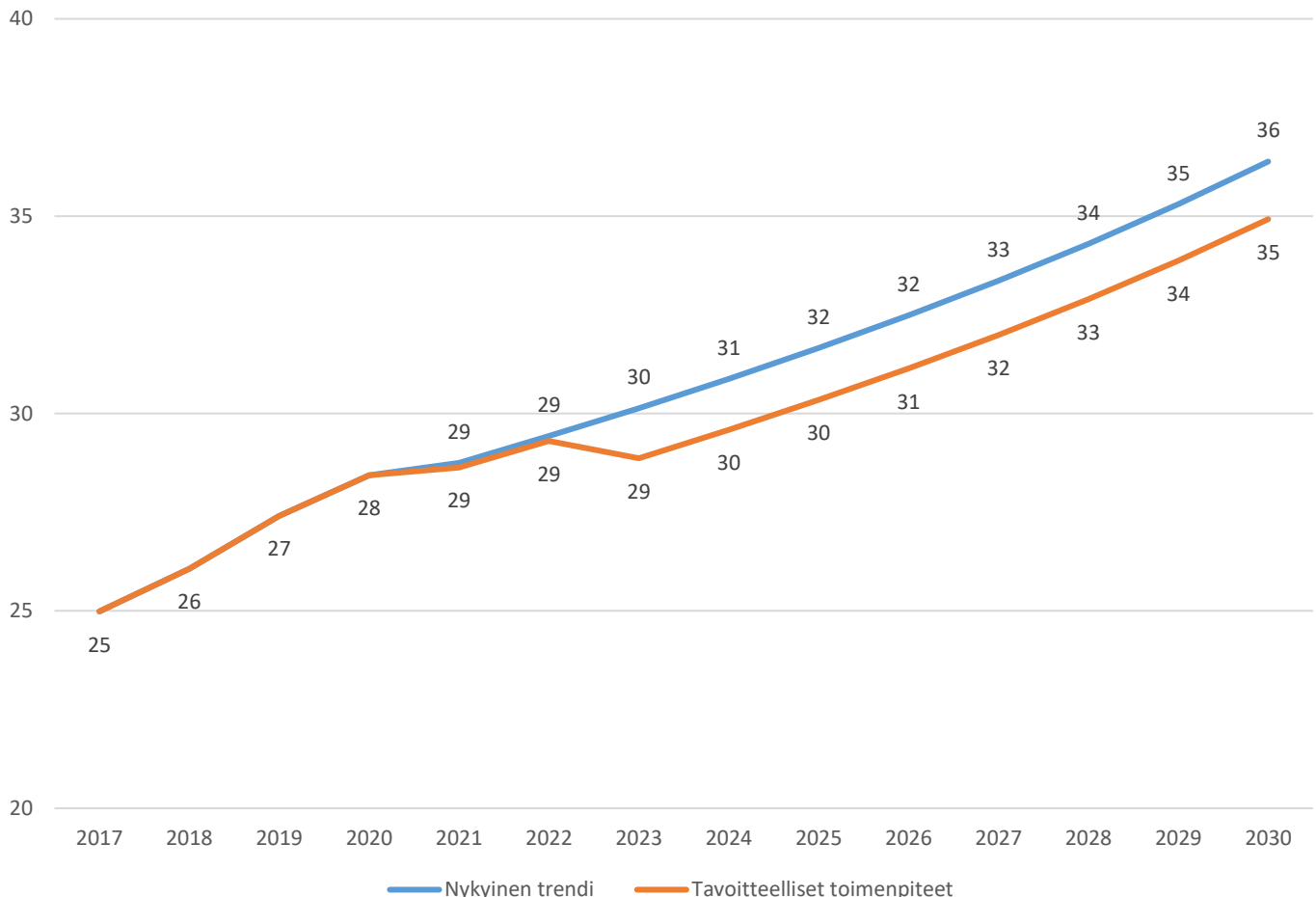
Akuutti kotikeskuksen toimintaa on kehitetty voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Akuutti kotikeskus tukee monen prosessin myönteistä kehitystä esimerkiksi iäkkäiden palveluissa ja vammaispalveluissa. Akuutti kotikeskus vähentää ensihoidon ja päivystyskäyntien tarvetta sekä pienentää sairaalapalveluiden osastopaikkojen kuormitusta ja määrällistä tarvetta. Akuutin kotikeskuksen toiminta edellyttää vahvistamista edelleen iäkkään väestön lisääntyessä. Vuodesta 2020 alkaen toimintaa vahvistetaan videokonsultaatioita lisäämällä.

Turvapuhelinasiakkaiden määrä on ollut kasvussa ja sen ennustetaan edelleen kasvavan osana kotona asumista tukevia palveluita.

Tulevaisuuden kustannuskehityksen hallintaan vaikuttavat oleellisesti moniammatillisen tiimityömallin sekä yhteisten toimintaperiaatteiden määrittely ja vakiinnuttaminen niin perusturvan sisällä kuin sen yhteistyökumppanienkin kanssa, erityisesti Satasairaalan kanssa.

Taloudelliset vaikutukset

SAIRAALAPALVELUT JA AKUUTTI KOTIKESKUS PROSESSIN KUSTANNUSKEHITYS (M€)

Sairaalapalveluiden kustannuksien ennustetaan kasvavan seuraavan 10 vuoden aikana keskimäärin kaksi prosenttia vuodessa ja akuutti kotikeskuksen keskimäärin viisi prosenttia vuodessa. Sairaalapalveluissa kustannuksien kasvua pyritään hillitsemään vähentämällä 15 vuodeosastopaikkaa. Kotisaattohoitoa pyritään lisäämään.

Väestörakenteen muutos lisää palvelutarvetta tulevina vuosina iäkkään väestön määrän kasvaessa. Akuutti kotikeskus on keskeisessä roolissa useamman palveluprosessin osalta palvelurakenteen keventämiseksi kohti kotiin annettavia palveluita. Satasairaalan kanssa tehtävä yhteistyö on sairaalapalveluiden vuodepaikkojen mitoituksessa oleellisessa roolissa. Lähtökohta taloudellisten vaikutusten osalta on se, että Satasairaalaan tulevat jatkossa vain oikeat potilaat vuodeosastopaikoille. Kustannuskehityksessä riskinä on palvelutarpeen ennakoimaton kasvu sekä osaavan henkilöstön saatavuus. Pandemiat muuttavat hoitoa, esimerkiksi lisäävät eristysshoidon tarvetta.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Asiakkaan hoito- ja palveluprosessin kehittäminen perusturvan sisällä sekä yhteistyössä Satasairaalan kanssa

Toimenpide 1. Sairaalapalveluiden optimaaliset potilasvirrat ja potilaskuljetukset / Yhteiset potilaiden palveluprosessit

- Mittari 1: Sairaalapalveluiden yhden vuodeosaston (15 potilaspaikkaa) vähennys vuoden 2022 aikana
- Mittari 2: Satasairaalaan kotiutuneiden määrä suhteessa perusturvan sairaalapalveluiden osastoille siirtyneiden määrään
- Mittari 3: Satasairaalaan potilaat siirretään välittömästi perusturvan sairaalaan, kun jatkohoidon tarve on määritetty
- Mittari 4: Perusturvan osastolta siirrytään välittömästi pois, kun sairaalahoidon tarve päättyy
- Mittari 5: Kotiin kuntouttava malli luotu ja käyttöön otettu moniammatillisena tiimityönä vuoden 2020 loppuun mennessä

Vastuuhenkilö: Terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden päivystyksellisten ongelmien hoitaminen oikea-aikaisesti, oikeassa paikassa, tarkoituksenmukaisimmalla resurssilla

- Mittari 1: Koti- ja ympärivuorokautisen hoidon yhteydenotot, akuuttisairaanhoidon ja -hoivan kotikäynnit
 - Mittari 2: Maakunnan tilannekeskuksen kautta Akuutti kotikeskuksen hoitoon tulleet kiireettömät ensihoitotehtävät (tunnusluvut + miten hoidettu)
 - Mittari 3: Maakunnan tilannekeskuksen toiminta: Kiireettömien ensihoitotehtävien määrä ja tehtävien luonne; ilman ensihoitoyksikköä hoidetut tehtävät; liikkuvien palveluiden käyttö
- Vastuuhenkilö: Ylilääkäri ja osastonhoitaja

Lastensuojelu

Palvelun tilannekuva

Lastensuojelun tarkoitus ja tavoitteet

Lastensuojelun tavoitteena on turvata lastensuojelulain edellyttämä lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelu tukee vanhempia ja huoltajia silloin, kun lapsi tai perhe tarvitsee apua hyvinvointia uhkaavien ongelmien ratkaisemiseksi. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua ovat lastensuojelutarpeen selvitys, avohuollon tukitoimet ja lapsen kiireellinen sijoitus ja sijais- ja jälkihuolto.

Lastensuojelulain lisäksi lastensuojelutoimintaa ohjaa sosiaalihuoltolaki. Sosiaalihuoltolaki määrittelee laajemmin kuntien sosiaalipalveluja kaikille kuntalaisille. Sosiaalihuoltolain mukaisesti kaikissa sosiaalihuollon palveluissa, jotka koskevat lasta, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

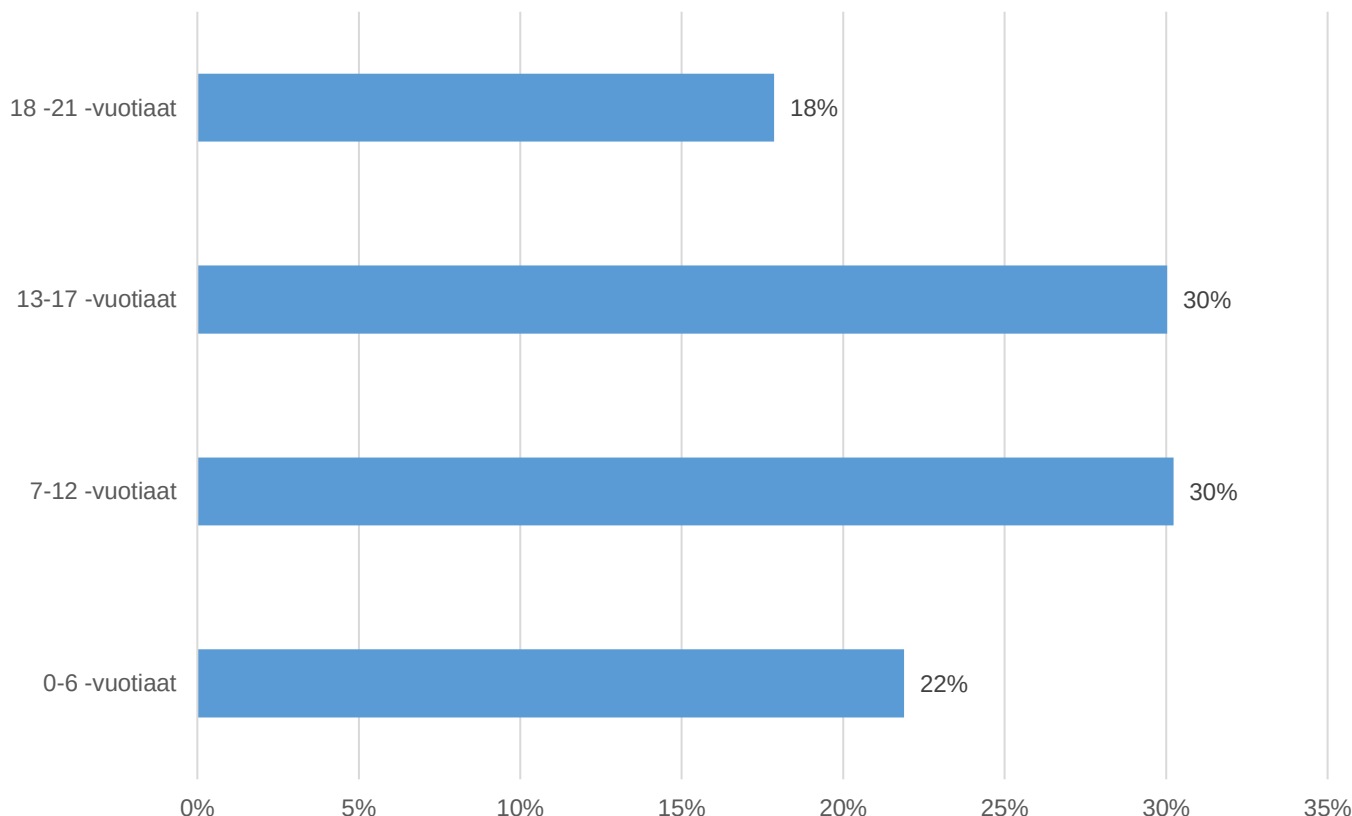
Nykyinen sosiaalihuoltolaki uudistui 1.4.2015. Sen myötä aiemmin vain lastensuojelun asiakkaille käytössä olleet palvelumuodot kuten perhetyö (kotiin annettavaa tavoitteellista ja määräämää palvelua), tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta sekä vertaisryhmätoiminta tulivat myös sosiaalihuollon asiakkaiden saataville ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lastensuojelun asiakkuus ei siten ala vielä asian vireille tulosta, vaan vasta, jos sosiaalityöntekijä on arvioinut lapsen tai perheen avuntarpeen sellaiseksi, että se edellyttää lastensuojelun asiakkuutta. Sosiaalihuoltolain muutos näkyi selkeästi lastensuojelun asiakasmäärissä. Asiakasmäärä väheni yhteistoiminta-alueella vuodesta 2014 vuoteen 2015 yli 700 asiakkaalla, koska moni siirtyi sosiaalihuoltolain mukaiseksi asiakkaaksi ja lastensuojeluasiakkuuden määritelmä muuttui.

Lastensuojelun asiakkaat

Lastensuojelun toimenpiteet kohdistuvat 0-17 -vuotiaisiin lapsiin ja jälkihuolto vuodesta 2020 alkaen 18-25 -vuotiaisiin nuoriin. 0-17-vuotiaiden määrä yhteistoiminta-alueella vuonna 2019 oli Tilastokeskuksen mukaan 17 133 henkilöä. Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaita heistä oli 860 eli noin 5% 0-17 -vuotiaiden ikäluokasta. Jälkihuollon piirissä vuonna 2019 oli 172 18-20 -vuotiasta nuorta.

Lastensuojelun asiakkaissa erottuu selkeästi kaksi ikäryhmää, 7-12 -vuotiaat ja 13-17 -vuotiaat. Molemmissa ryhmissä on noin 300 lasta ja molempien osuus asiakkaista on noin 30%.

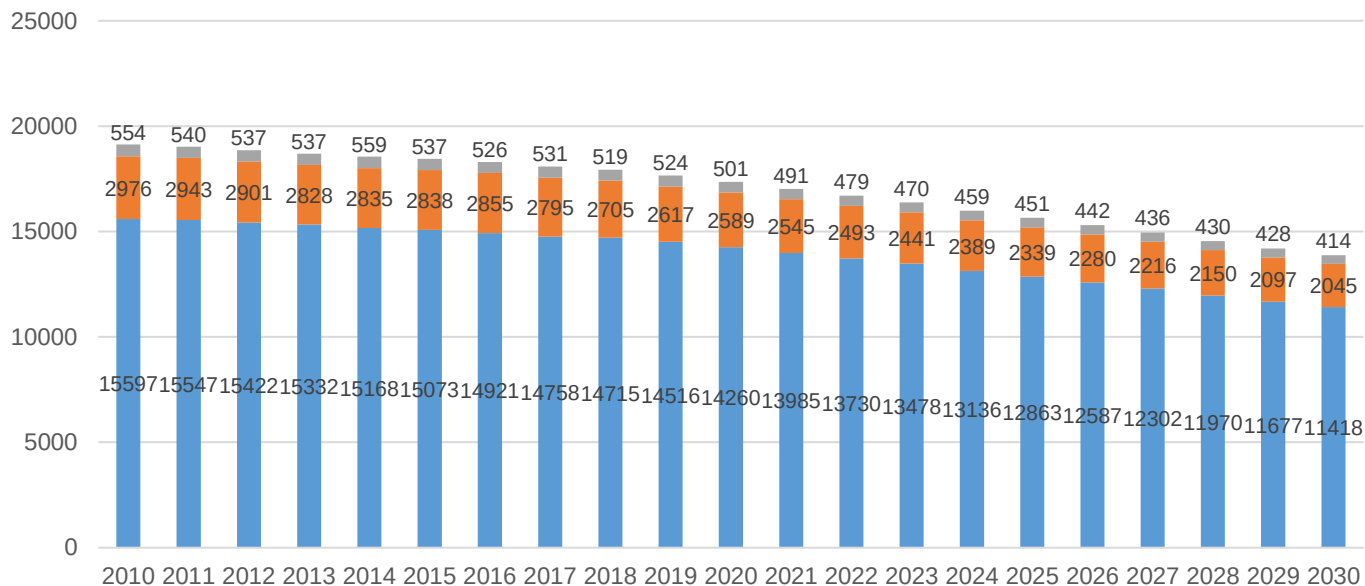
Lastensuojelun asiakkaiden prosentuaalinen ikäjakauma 2019

Lastensuojelun asiakkuuden taustalla vaikuttaa erilaisia syitä, esimerkiksi vuonna 2019 tehdyistä huostaanotoista lähes 70% johtui joko vanhempien tai lasten ja nuorten omasta päihteiden käytöstä. Myös vanhempien ja lasten mielenterveyden ongelmat näkyvät lastensuojelutarpeen taustalla.

0-17 -vuotiaiden määrän ennustetaan yhteistoiminta-alueella laskevan vuodesta 2019 vuoteen 2030 yhteensä 3670 lapsella.

0-17 -vuotiaiden väestöennuste vuoteen 2030 yhteistoiminta-alueella

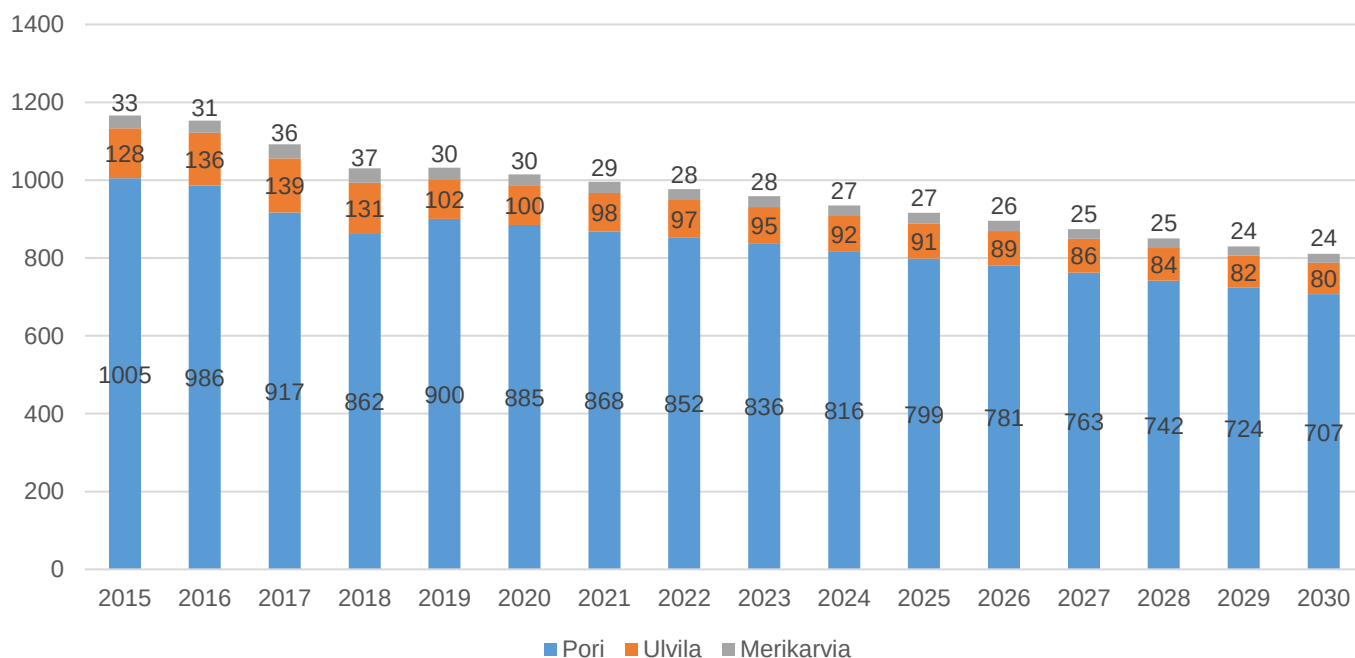

Lähde: Tilastokeskus

■ Pori 0 - 17 ■ Ulvila 0 - 17 ■ Merikarvia 0 - 17

Ikäluokan pieneneminen vaikuttaa oletettavasti myös lastensuojelun asiakasmääriin ja ennuste on, että ikäluokan pienentyessä myös lastensuojeluasiakkaiden määrä tulee laskemaan mahdollisesti samassa suhteessa. Se tarkoittaisi, että lastensuojelun asiakkaana on vuonna 2030 yli 200 lasta nykyistä vähemmän.

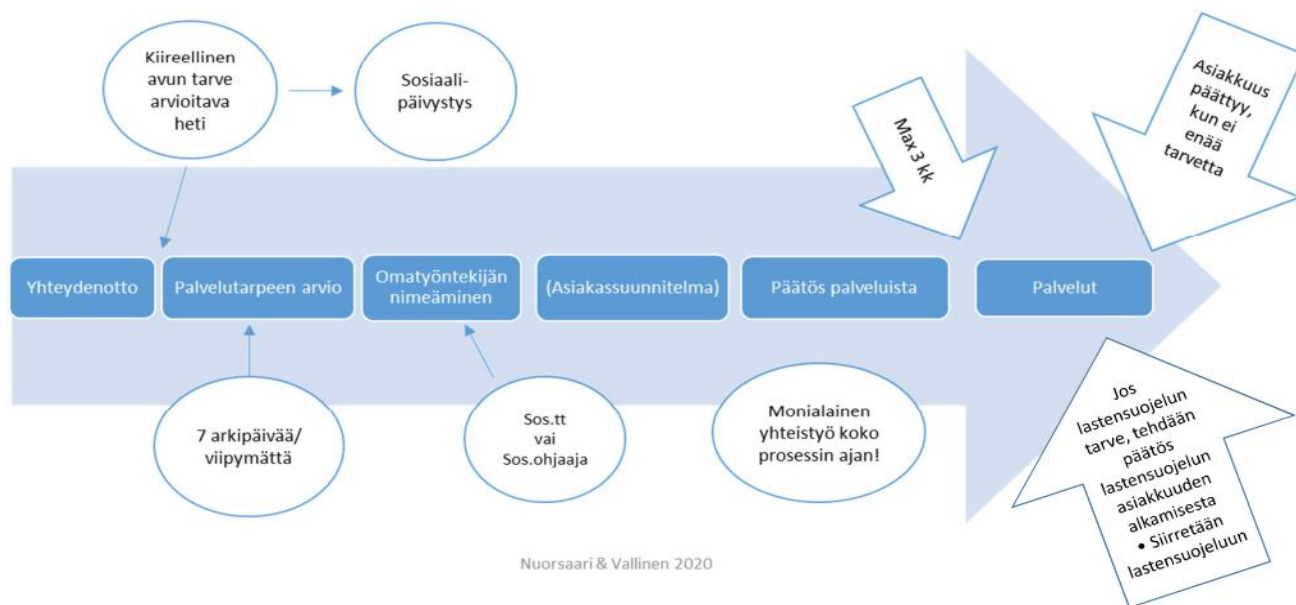
Lastensuojelun asiakkaat 2015-2019 ja ennuste 2020-2030

■ Pori ■ Ulvila ■ Merikarvia

Lastensuojelu toimintana

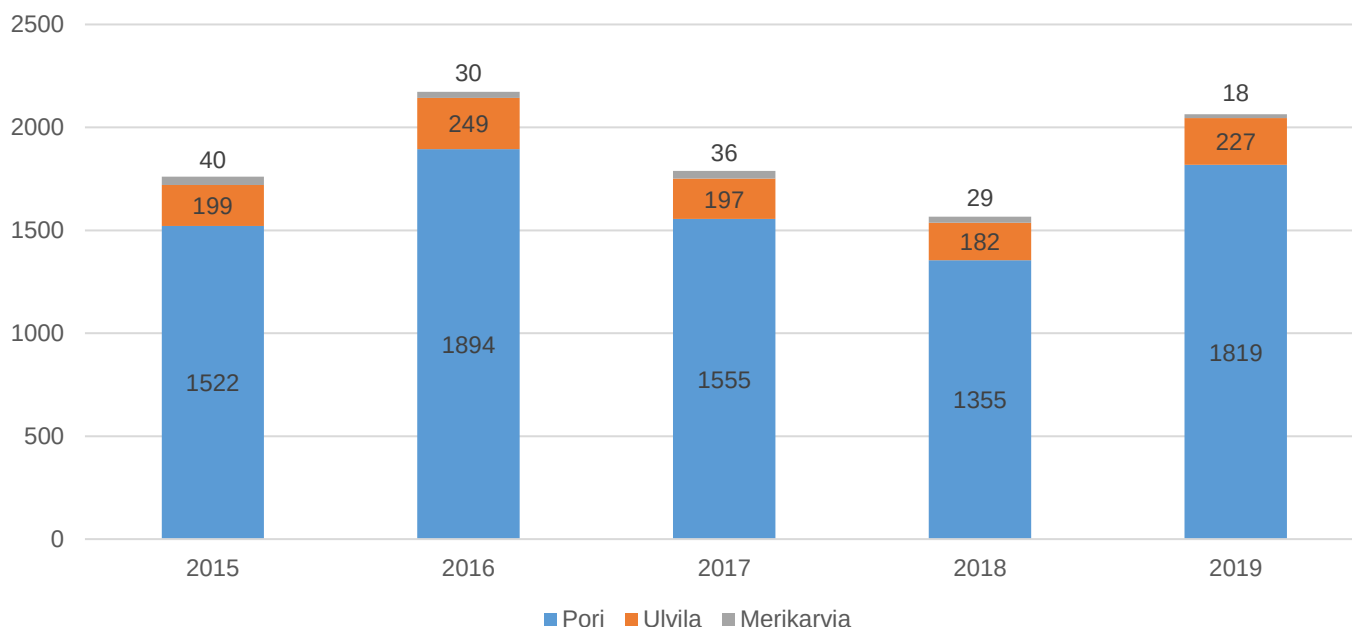
Lastensuojeluprosessi käynnistyy asian vireille tulosta, mikä voi tapahtua erilaisia kanavia pitkin: yhteydenotolla sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi, lastensuojeluilmoituksella, hakemuksella tai muulla tavoin esiin tulleella lastensuojelun tarpeella. Mikäli kyseessä ei ole kiireellinen lastensuojeluavun tarve, pitää sosiaalityöntekijän seitsemän arkipäivän kuluessa arvioida, tuleeko tehdä lastensuojelutarpeen selvitys. Jos lastensuojelutarpeen selvitys päätetään tehdä, tulee se tehdä kolmen kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Selvityksessä käydään läpi, millaiseen ja kuinka kiireelliseen tukeen on tarvetta. Selvityksessä voidaan päätyä myös siihen, että tarvetta sosiaalihuollon tai lastensuojelun asiakkuuteen ei ole. Jos päädytään siihen, että sosiaalihuoltolain mukaiset tukipalvelut riittävät, tarkoittaa se erilaisia perhepalveluita, kuten kotipalvelua ja perhetyötä. Alla on kuvattu sosiaalipalvelujen asiakkuusprosessi.

Viimeisimmällä tarkastelujaksolla 1.10.19 – 29.2.20 on käsittelyajoissa pysytty hyvin lain asettamissa määräaajoissa. Vireille tulleista ilmoituksista on seitsemän arkipäivän aikana pystytty käsittelemään 99 prosenttia. Lastensuojelutarpeen selvitys on 94 prosentissa tehty kolmen kuukauden aikana.

Lastensuojeluilmoitusten määrä vaihtelee vuosittain huomattavasti yhteistoiminta-alueella. Keskimäärin ilmoituksia on tullut vuosittain vuosien 2015 - 2019 aikana noin 1 900 kappaletta, mutta määrä on vuosittain vaihdellut jopa noin 500 ilmoituksella. Viimeisten vuosien aikana ilmoitusten lukumäärä on ollut korkeimmillaan vuonna 2016, jolloin ilmoituksia tehtiin 2 173 kappaletta. Alimmillaan ilmoitusten lukumäärä taas oli vuonna 2018, jolloin ilmoituksia tehtiin 1 566 kappaletta. Ilmoitusten lukumäärään vaikuttavat niin perheissä kuin yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Muun muassa erilaiset epidemiat aiheuttavat muutoksia perheiden arkeen ja laajemmin yhteiskuntaan ja voivat siten lisätä myös lastensuojeluilmoitusten lukumäärää.

Lastensuojeluilmoitukset 2015-2019

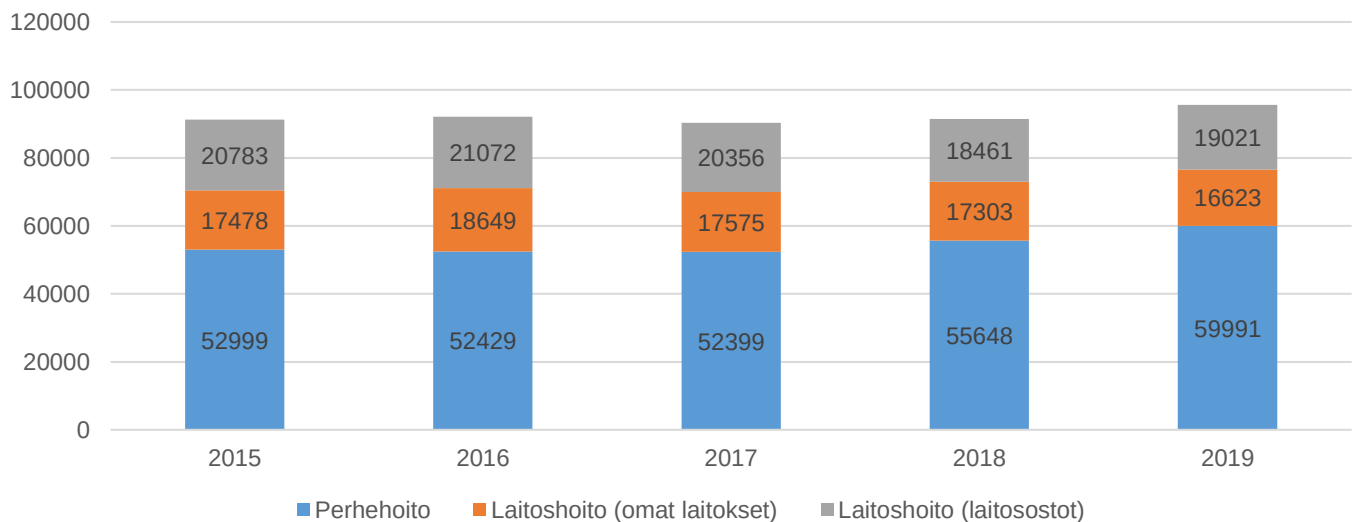

Jos lastensuojelutarpeen selvityksessä on päädytty siihen, että lastensuojelun asiakkuus on tarpeellinen, se voi lapsen ja perheen tilanteen mukaan sisältää avohuollon tukitoimina muun muassa perhetyötä ja -kuntoutusta. Näissä perheitä tuetaan niin arjessa selviytymisessä kuin erilaisissa kriisitilanteissa, jotta perhe pärjää jatkossa omin voimavaroin.

Joskus avohuollon tukitoimet eivät riitä ja joudutaan turvautumaan kodin ulkopuoliseen sijoitukseen. Suurimpana kodin ulkopuolisena sijoitusmuotona on perhehoito. Yhteistoiminta-alueella on vuoden 2021 alusta kolme omaa lastensuojelulaitosta, Uudenkoiviston vastaanottokoti (14-paikkainen nuorten vastaanottokoti), Keisarinviitta (14 -paikkainen pitkäaikaista sijaishuoltoa tarvitseville lapsille ja nuorille) sekä loppuvuodesta 2020 käyttöön otettava lastensuojelulaitos Pellava (14-paikkainen nuorten vastaanottokoti), joka korvaa Kalevanpuiston ja Kotolan laitokset. Lastensuojelulaitos Pellavan yhteyteen tulee myös nelipaikkainen perhekuntoutus Villa Pumpuli. Lisäksi vuoden 2021 aikana avataan Väinölään uusi 14-paikkainen lastensuojelulaitos. Omiin lastensuojelulaitoksiin sijoitetaan sekä avohuollon kautta tulevia että kiireellistä sijoitusta tarvitsevia ja huostaan otettuja lapsia ja nuoria. Omien laitosten lisäksi erityisesti vaativaa lastensuojelun hoitoa tarvitsevia sijoitetaan valtion koulukoteihin tai esimerkiksi päihdehuoltoon erikoistuneisiin yksityisten palveluntuottajien laitoksiin. Itsenäistymisessään tukea tarvitseville 17-25 -vuotiaille avohuollon ja jälkihuollon asiakkaille on lisäksi 15-paikkainen tuetun asumisen yksikkö Tuulikoti.

Vuonna 2019 kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 -vuotiaiden lasten yleisin sijoitusmuoto hoitovuorokausina mitattuna YTA-alueella oli perhehoito 66%:n osuudella (noin 60 000 vrk). Omien laitosten osuus oli 13% (noin 11 800 vrk) ja yksityisten laitosten osuus 21% (noin 19 000 vrk). Omien laitosten keskimääräiset täyttöasteet vuonna 2019 vaihtelevat Uudenkoiviston vastaanottokodin 87%:sta Keisarinviitan 97%:iin. Kodin ulkopuolisten sijoitusten hoitovuorokaudet ovat vuodesta 2015 nousseet yhteensä noin 4 400 vuorokautta. Perhehoidon osuus on pysynyt vahvana ja on lisääntynyt vuodesta 2015 vuoteen 2019 lähes 7 000 vuorokaudella laitoshoidon samanaikaisesti vähentyessä noin 2600 vuorokaudella.

Kodin ulkopuoliset sijoitukset 2019 hoitomuodoittain, vrk

Vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0-17 -vuotiaita lapsia oli eripituisissa sijoitusjaksoissa lastensuojelun asiakkaista 311, mikä on 1,8% ikäluokasta.

Jälkihuollon osalta Tuulikodissa hoitovuorokausia kertyi 4 782 vuorokautta vuonna 2019. Vuosittainen vaihtelu on ollut vuodesta 2015 noin 500 vuorokaudesta muutamaan kymmeneen vuorokauteen.

Henkilökunta

Porin perusturvan lastensuojelussa on sosiaalityöntekijän virkoja yhteensä 25 avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon piirissä. Asiakasmäärät vaihtelevat kuukausittain noin 850 – 900 lapsen ja nuoren välillä. Tämä tarkoittaa noin 35 asiakasta / sosiaalityöntekijää. Asiakkaat eivät tosin jakaudu näin tasaisesti, vaan asiakasmäärissä työntekijää kohden on vaihtelua riippuen tilanteesta. Myöskään kaikki virat eivät ole jatkuvasti täytettyinä, mikä nostaa työntekijää kohden olevien asiakkaiden määrän lähes 40 asiakkaaseen. Vuonna 2024 astuu voimaan lakimuutos, jossa lastensuojelun asiakasmäärä saa olla enintään 30 asiakasta / työntekijää. Tämä tarkoittaisi nykyisellä asiakasmäärällä noin 4 lisätyöntekijää. Kuukausittaisen asiakasmäärän tulisi pudota alle 750 asiakkaan vuoteen 2024, jotta lain edellytykset pystyttäisiin täyttämään nykyisellä henkilömäärällä.

Lastensuojelussa on otettu käyttöön työnteontapana systeeminen lastensuojelu. Toimintamalli on tapa organisoida lastensuojelun sosiaalityö uudella tavalla tiimityöksi. Mallin käyttöönotolla tavoitellaan ihmissuhdeperustaisen työn vahvistumista, kohtaavan, tiiviin ja vaikuttavan asiakastyön mahdollistamista, lasten ja heidän läheistensä kuulluksi tulemisen ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamista sekä lapsen ja perheen tilanteen ja avuntarpeen syvällisempää ymmärtämistä lastensuojelutyössä. Lisäksi tavoitteena on työntekijöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin vahvistuminen sekä moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen.

Lastensuojelun systeemisessä mallissa asiakastyötä tekevät moniammatilliset lastensuojelun tiimit. Tiimit koostuvat sosiaalityöntekijöistä, konsultoivasta sosiaalityöntekijästä, perheterapeutista, sosiaaliohjaajasta ja/tai perhetyöntekijöistä ja tiimin koordinaattorista. Tiimien työ perustuu systeemiseen ja perheterapeuttiseen ajatteluun, ratkaisu- ja voimavara-keskeisyyteen, dialogisuuteen sekä reflektiivisen ja narratiivisen työotteen soveltamiseen lastensuojelun kontekstissa.

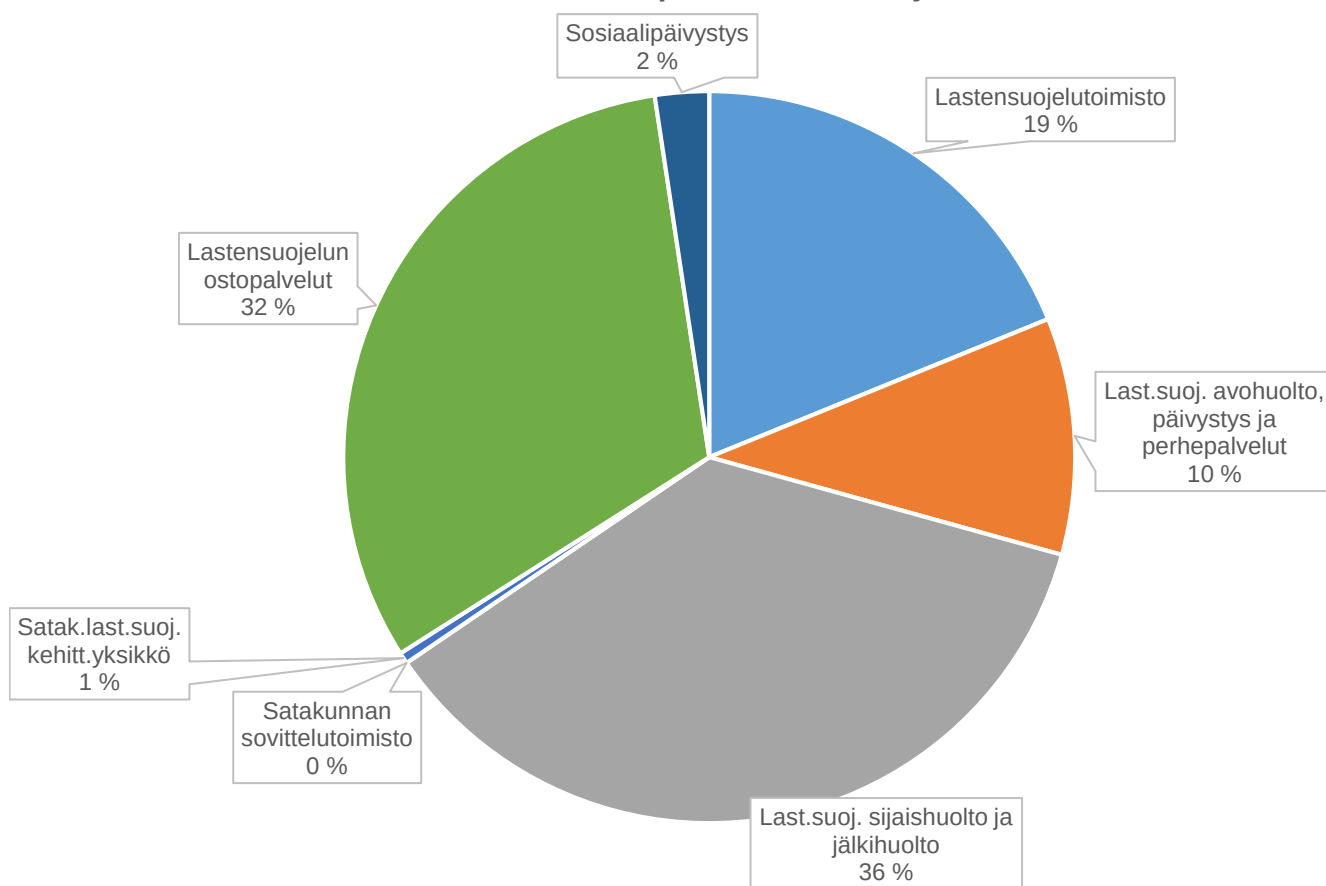
Systeemisessä tiimissä lapsella on edelleen hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä. Suosituksena on, että kullakin tiimin sosiaalityöntekijällä olisi vastuullaan noin 20 lasta perheineen.

Systeemistä lastensuojelun toimintamallia on levitetty kansallisesti ja sitä on pilotoitu useissa maakunnissa 2017-2018. THL on tukenut mallin leviämistä koulutuksen ja tutkimuksen avulla sekä järjestämällä erilaisia työkokouksia lastensuojelun edustajien kanssa. Porin perusturvan lastensuojelu on ollut mukana toimintamallin pilotoinnissa ja jatkanut mallin mukaista työtapa- ja pyrkinyt laajentamaan sen käyttöä koko lastensuojeluun ja jatkossa myös lapsiperheiden sosiaalipalveluihin.

Taloudelliset vaikutukset

Lastensuojelun kustannuksista vuonna 2019 lähes 70 % muodostuu kodin ulkopuolisista sijoituksista joko perhehoitoon tai laitoshoidon sekä jälkihuollon tuetusta asumisesta. Vuoden 2021 alusta organisaattiorakennetta muokataan siten, että sosiaalipäivystys, Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö ja Satakunnan sovittelutoimisto siirtyvät sosiaali- ja perhepalvelujen yhteisiin palveluihin. Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lapsiperheiden kotipalvelut muodostavat jatkossa vastuualueen, jonka nimi on Lapsiperheiden palvelut.

Nettokustannusten prosentuaalinen jako 2019

Vuonna 2019 kodin ulkopuolelle sijoitettuina oli 311 0-17-vuotiaasta lasta eripituisissa sijoitusjaksoissa ja 20 nuorta tuetun asumisen piirissä. Nämä yhteensä muodostavat noin 32% asiakkaista.

Lastensuojelun piiriin kuuluva ikäluokka (0-17-vuotiaat) pienenee jatkuvasti ja on ennusteen mukaan vuonna 2030 noin 3 700 lasta vähemmän. Tämä oletettavasti ja toivottavasti näkyy myös lastensuojelun asiakkaiden laskevana määränä, vaikkakaan ei takaa sitä. Ikäluokan pienenemisestä saatavan hyödyn vaikutus lastensuojelun asiakasmääriin edellyttää myös onnistumista pitkäjänteisessä ja suunnitelmallisessa ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Alla olevassa kuvassa on kuvattu nykyinen kustannuskehitys, yleisen kustannustason nousun ollessa vuosittain 2%. Toisena on kustannuskehitys huomioiden lastensuojelun kustannusten väheneminen ikäluokan pienenemisen kanssa samassa suhteessa yleisen kustannustason noustessa 2% vuodessa. Kaaviossa on huomioitu organisaattiorakenteessa aiemmin mainitut muutokset.

Lastensuojelun kustannuskehitys (M€)

Toiminnalliset tavoitteet

Lastensuojelu linkittyy hyvin vahvasti muiden perusturvan palvelualueiden sekä sivistystoimialan piirissä tehtävään ennaltaehkäisevään toimintaan. Siksi myös lastensuojelun toiminnalliset tavoitteet menevät yli toimialarajojen ja niiden saavuttamiseen vaikuttavat vahvasti muut toimialat.

Pitkän aikavälin tavoite 1: Lastensuojelun asiakkaisiksi päätyvien määrän vähentäminen

Toimenpide 1: Monialaisen yhteistyön määrittely ja vakiinnuttaminen lasten ja nuorten luonnollisessa ympäristössä

Mittari 1: Vahvistetun varhaisen tuen palvelumalli sovittu ja otettu käyttöön neuvoloissa, nuorisotoimissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja kouluterveydenhuollossa. Palvelumallin vaikuttavuuden seuranta ja vastuutahot on nimetty vuoden 2021 loppuun.

Mittari 2: Kodin ulkopuolisten sijoitusten määrä 0-17 -vuotiaiden ikäluokassa vähenee vuoden 2021 loppuun mennessä. Sijoitettuna on enintään 1,6 % ikäluokasta.

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 2: Sosiaali- ja terveystoimissa ja sivistystoimialalla toimivien ammattilaisten kouluttaminen tunnistamaan jo varhaisessa vaiheessa puuttumista vaativat lapset ja nuoret

Mittari 1: Koulutettavat henkilöt ja koulutustarve määritelty ja suunnitelma koulutuksen toteuttamistavaksi laadittu vuoden 2021 koulutussuunnitelmaan

Mittari 2: Lastensuojelun asiakasmäärä vähentynyt vähintään 5% vuoden 2019 tasosta vuoteen 2021

Mittari 3: Läheteiden määrä erikoissairaanhoidon nuorten psykiatrisessa hoidossa on vähentynyt 5% vuoteen 2024

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 3: Perusturvan sisäisen yhteistyön lisääminen perhekohtaisessa työskentelyssä

Mittari 1: Yhteistyömallit ja vastuut määritelty sosiaali- ja perhepalveluiden, terveys- ja sairaalapalveluiden ja sivistystoimen kanssa. Yhteistyömallin käyttöönotto, vaikuttavuuden seuranta ja vastuutahot on nimetty vuoden 2021 loppuun mennessä.

Mittari 2: Toiminnanohjausjärjestelmä otettu käyttöön perhekohtaisessa työskentelyssä vuoden 2021 loppuun

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2: Oikea-aikaisen puuttumisen lisäksi panostus ennalta ehkäisevään toimintaan digitaalisiin välineisiin hyödyntäen**Toimenpide 1: Sähköisen perhekeskuksen perustaminen**

Mittari 1: Sähköinen perhekeskus perustettu vuoden 2021 loppuun mennessä

Mittari 2: 60% palvelua käyttäneistä kokee palvelun vastanneen odotuksia

Mittari 3: 60% palvelua käyttäneistä kokee saaneensa vastauksen kysymyksiinsä

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 2: Nuorten verkkoauttaminen

Mittari 1: 60% palvelua käyttäneistä kokee palvelun vastanneen odotuksia

Mittari 2: 60% palvelua käyttäneistä kokee saaneensa vastauksen kysymyksiinsä

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3: Lastensuojelun asiakassuhteiden lyhentäminen**Toimenpide 1: Systeemisen työotteen asteittainen lisääminen lastensuojelun kaikissa palveluissa**

Mittari: Systeemisen työotteen käyttöönottoon laadittu etenemissuunnitelma vuoden 2020 loppuun ja sen mukainen eteneminen vuonna 2021.

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

**Toimenpide 2: Toimiva seurantajärjestelmä lastensuojelun asiakkuuksien kestojen seuraamiseen avohuollossa ja si-
jaishuollossa**

Mittari: Seurantajärjestelmä luotu vuoden 2021 loppuun

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

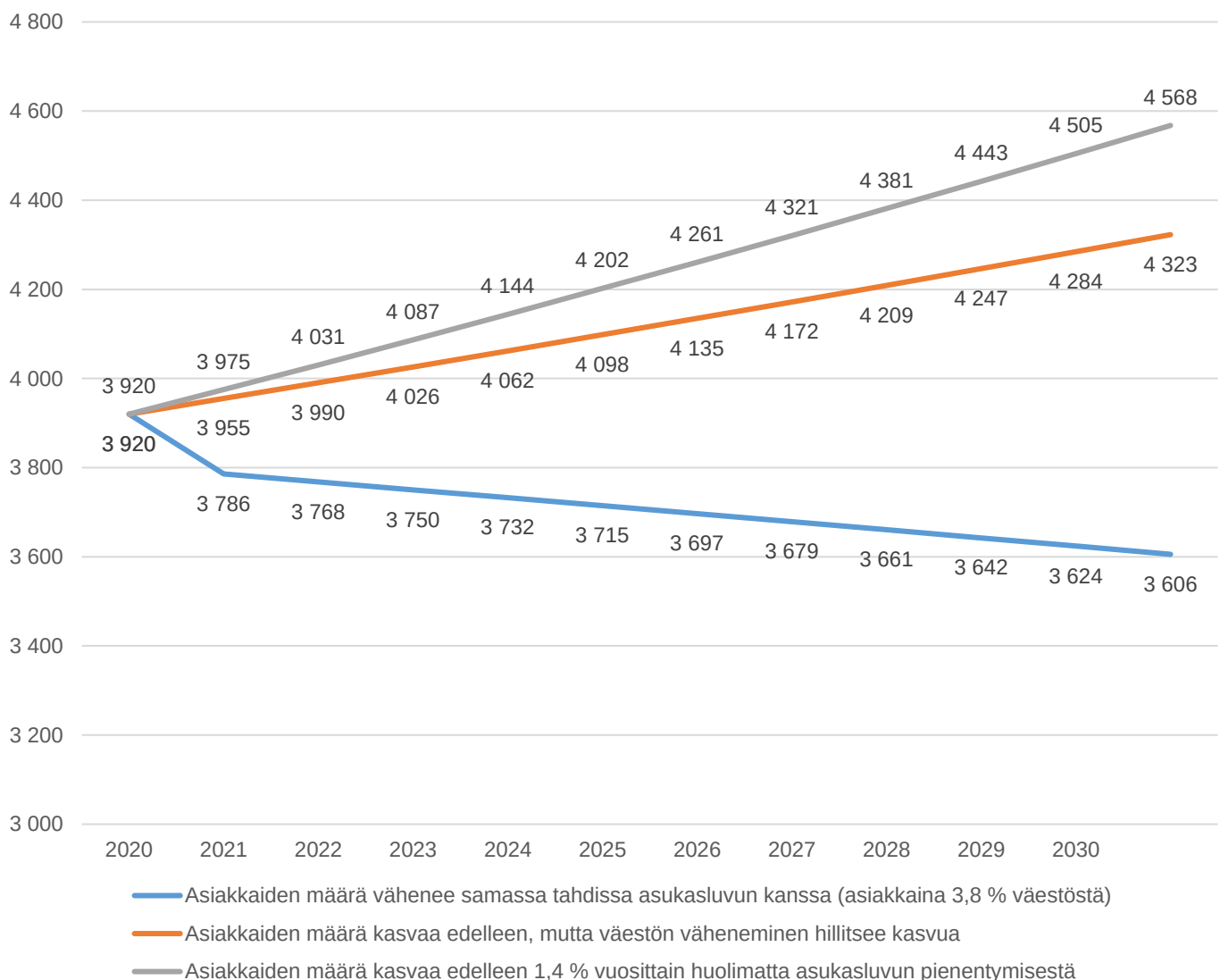
Psykososiaaliset palvelut

Palvelun tilannekuva

Mielenterveyden häiriöt ja päihdehäiriöt ovat suuria kansanterveydellisiä haasteita. Jopa puolella väestöstä on jokin mielenterveyden häiriö jossain vaiheessa elämää, ja niistä aiheutuu puolet työkyvyttömyyseläkkeistä. Vuosittain 20–25 % aikuisista sairastaa mielenterveyden häiriötä, ja joka neljäs lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on mielenterveyden häiriö. Näistä lapsista puolet sairastuu itse ennen 25. ikävuottaan, jos perheen tilanteeseen ei puututa. Kuitenkin yleisesti vain puolet mielenterveyden häiriötä sairastavista saa tarvitsemaansa hoitoa.

Porissa psykososiaalisten palveluiden asiakkaiden määrä on kasvanut jatkuvasti huolimatta yhteistoiminta-alueen asukasmäärän vähenemisestä, minkä lisäksi asiakkaiden ongelmat ovat muuttuneet aikaisempaa vaikeammiksi ja moninaisimmiksi. Tämä vaatii henkilöstöltä entistä enemmän osaamista ja aikaa asiakasta kohden. Asiakkaiden käyntijaksot ovat myös pidentyneet ja he tarvitsevat usein monia erilaisia palveluita myös psykososiaalisten palveluiden ulkopuolelta.

Psykososiaalisten palveluiden asiakasmäärän kehittymisen skenaariot

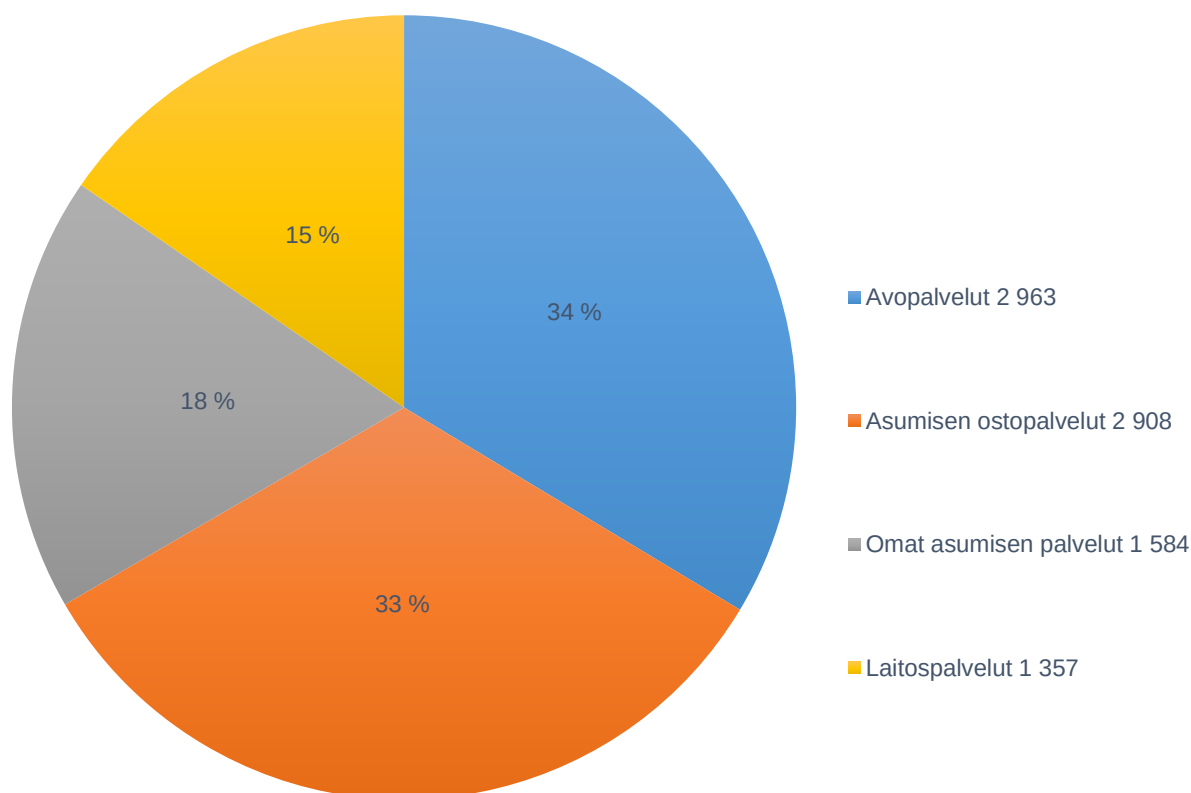

Kuva 1. Psykososiaalisten palveluiden asiakasmäärän odotetaan jatkavan kasvamista 10–17 % vuoteen 2030 mennessä huolimatta siitä, että samalla alueen väestömäärä vähenee 5 %. Palvelutarpeen kasvu haastaa resurssien riittävyyden.

Toiminnan lähtökohtana pitää olla puuttuminen varhaisessa vaiheessa, sillä näin voidaan ehkäistä ongelmien pitkittymistä ja vakavoitumista, mikä on myös taloudellisesti tehokkainta. Tutkimustiedon mukaan mielenterveyden edistämiseen investoidut eurot maksavat itsensä takaisin jopa viisinkertaisesti. Toimintaa onkin muutettava hyvinvointia ja terveyttä edistävään ja ongelmia ennaltaehkäisevään, sekä varhaisen vaiheen auttamisen suuntaan. Mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen vaatii palvelualue- ja hallintorajat ylittävää otetta. Päihteiden käyttöön ja henkiseen pahoinvointiin pitää puuttua siellä missä se on luontevinta kulloisessakin tilanteessa (neuvolat, päivähoito, koulu, työterveyshuolto, sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotto toiminta jne.).

Psykososiaaliset palvelut jaetaan avopalveluihin, asumispalveluihin ja laitospalveluihin. Asumispalveluista merkittävä osa hankitaan ostopalveluina, koska oma kapasiteetti ei kata palveluiden tarvetta.

PSYKOSOSIAALISTEN PALVELUIDEN KUSTANNUSJAKAUMA VUONNA 2019 netto 1000 €

Kuva 2. Kustannuksista puolet muodostuu asumispalveluista, minkä vuoksi kehittämistoimenpiteet kannattaa suunnata niihin.

Avopalvelut

Avopalveluihin kuuluvat nuorten ja aikuisten vastaanotto ja A-klinikka. Avopalveluihin ei tarvita lähetettä, vaan asiakas voi itse ottaa yhteyttä puhelinpäivystykseen tai saapua ajanvarauksettomalle päivystysvastaanotolle. Käynnit ovat maksuttomia. Käyntijaksosta vastaa moniammatillinen työryhmä.

Aikuisten ja nuorten (13-22 -vuotiaat) vastaanotot on eriytetty eri toimipisteisiin. Nuorten vastaanotto toimii Yrjönkadulla ja siellä voivat käydä yhteistoiminta-alueella asuvat ja Porissa opiskelevat nuoret, joilla on psykososiaalisia ongelmia liittyen esimerkiksi mielialaan, elämän kriisitilanteisiin, aikuistumiseen, ihmissuhteisiin, päihteiden käyttöön tai muihin nuoren elämää askarruttaviin asioihin. Tavoitteena on nuoren ongelmatilanteen selvittäminen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukeminen. Aikuisten vastaanotto toimii Maantiekadulla. Se vastaa lyhytaikaiseen hoitoon ja tuen tarpeisiin elämän kriisi- tai muissa ongelmatilanteissa, ihmissuhdeongelmissa sekä mielenterveyttä tai päihteiden käyttöä koskevissa ongelmissa.

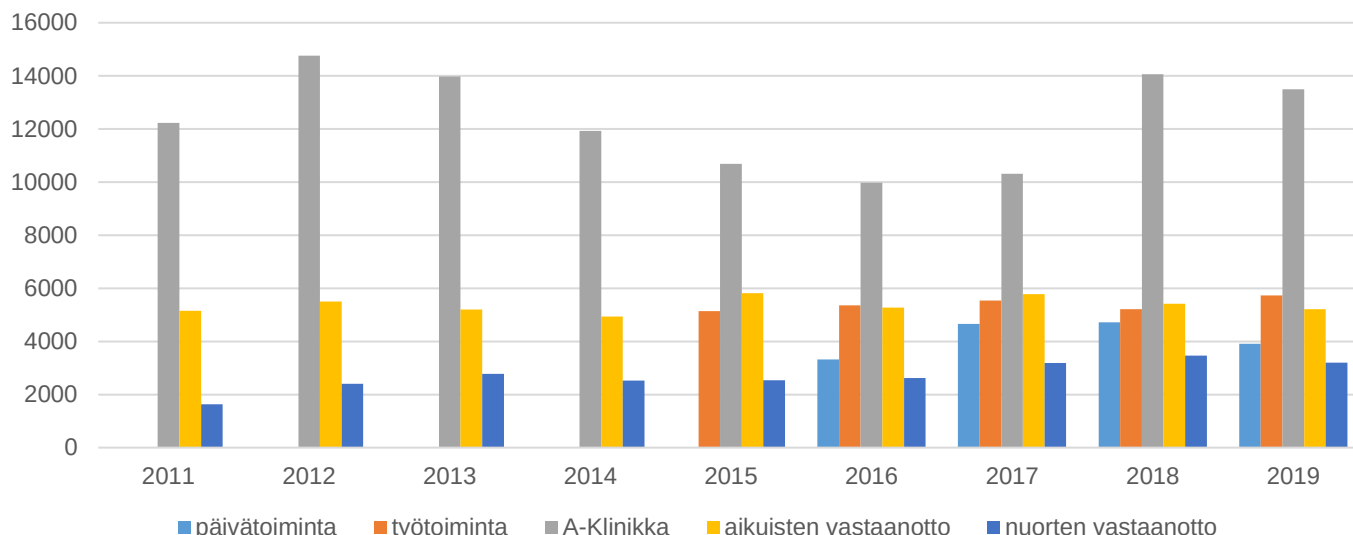
Aikuisten vastaanoton kanssa samassa tilassa toimivan A-klinikan palvelut on tarkoitettu päihteidenkäyttäjille, peliongelmistä sekä muista riippuvuuksista kärsiville sekä heidän omaisilleen. Tavoitteena on akuutin päihdekierteen katkaiseminen, päihteidenkäytön ja riippuvuuksien pitkäaikaisvaikutusten lieventäminen, raittiuden tukeminen sekä omaisten ja perheiden tukeminen.

Avovastaanottojen lisäksi avopalveluihin sisältyy päihde- ja mielenterveyskuntoutujille tarkoitettu työtoimintayksikkö Jopi ja päivätoimintayksikkö Tinki sekä kohtaamispaikka Positiimi. Jopin työtoiminta siirtyi sairaanhoitopiiriltä kaupungille vuonna 2014. Tinkin kuntouttava päivätoiminta ja Positiimi käynnistyivät samana vuonna.

Tinkin toiminnalla tavoitellaan voimavarojen ja sosiaalisuuden lisääntymistä, päivärytmin tukemista, työelämävalmiuksien harjoittamista ja kuntoutumisen myötä opiskeluun tai työelämään menoa. Jopissa toteutetaan sosiaalista kuntoutumista, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työelämäkuntoutusta. Päivä- ja työtoimintaan tulevien asiakkaiden kanssa laaditaan yksilöllinen asiakassuunnitelma. Monilla paluu työelämään tai opiskeluun on tärkeimpänä tavoitteena, mutta yhtä tärkeänä nähdään oman hyvän elämän löytäminen tai sen sisällön luominen. Jopin ja Tinkin toimintojen yhdistäminen samaan paikkaan edistäisi asiakkaiden siirtymistä palveluiden välillä ja tehostaisi resurssien käyttöä.

Liisankadulla sijaitseva kohtaamispaikka Positiimi on aikuisille tarkoitettu päihteetön matalan kynnyksen paikka, jossa voi turvallisesti tavata muita ihmisiä, tulla kohdatuksi yksilönä ja saada vertaistukea. Positiimista on mahdollista saada palveluohjausta ja tukea ilman ajanvarausta ja nimettömänä. Positiimin työntekijöillä on mahdollisuus ohjata kävijöitä tuen ja avun piiriin ennen tilanteiden vaikeutumista ja varhaisessa vaiheessa.

Käynnit avopalveluissa 2011-2019

Kuva 3. Korvaushoitoa saavat asiakkaat saattavat asioida A-klinikalla päivittäin, minkä vuoksi käyntejä kertyy enemmän kuin muissa avopalveluissa. Käynnit Positiimissä eivät ole mukana tilastossa.

Laitospalvelut

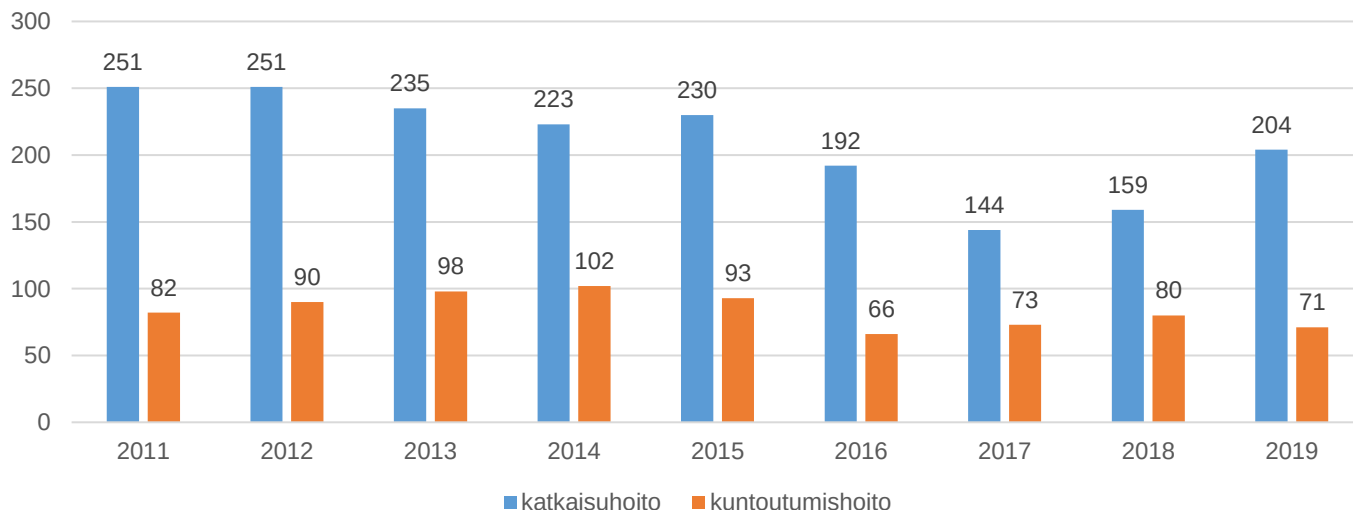
Katkaisuhuolto on lyhytaikaista akuuttihoitoa, jonka tarkoituksena on katkaista päihteidenkäyttö. Yksikössä toteutetaan vieroitushoitoa alkoholi-, lääke- ja huumausaineriippuvaisille ja päihteiden sekakäyttäjille. Veturitallinkadulla sijaitsevassa yksikössä tehdään myös korvaushoitoasetuksen mukaisia korvaushoidon aloituksia. Katkaisuhuolto keskittyy akuutin päihdekierteen katkaisuun, asiakkaan fyysisen ja psyykkisen tilanteen kohentamiseen, vieroitusoireiden lievittämiseen sekä jatkohoidon suunnitteluun ja jatkohoitoon ohjaamiseen. Hoitoaika vaihtelee muutamasta päivästä kolmeen viikkoon. Katkaisuhuoltoon tarvitaan aina lääkärin lähete.

Kotikatko-Klaari on asiakkaan kotiin annettavaa tukea alkoholikierteen katkaisuun sellaiselle asiakkaalle, joka kykenee omatoimiseen kuntoutukseen, mutta tarvitsee tukea päihteettömyyteen.

Kuntoutumisyksikkö on tarkoitettu ihmisille, joiden tavoitteena on vapautuminen riippuvuuskierteistä. Ympäri vuorokautista päihdekuntoutusta tarjoava yksikkö toimii jatkokuntoutumispaikkana, kun akuutti päihdekierte on katkaistu joko katkaisuhoidossa, sairaalassa tai omatoimisesti kotona. Tavoitteena on tukea päihde- tai muun riippuvuusongelmanaisen asiakkaan henkilökohtaista hyvinvointia ja toimintakykyä sekä osallisuutta yhteiskuntaan. Kuntoutumisyksikkö panostaa lääkkeettömään kuntoutukseen. Kuntoutumisyksikkö on useimmiten kuukauden mittainen.

Riippuvuusongelmaisten tukemiseksi järjestetään myös avokuntoutusta ja ryhmätoimintoja, joista osa toimii Yhteisötila Otavan tiloissa. Terveysneuvontapiste Helppi on suonensisäisten huumeiden käyttäjille tarkoitettu matalan kynnyksen paikka, joka tarjoaa asiakkaille terveysneuvontaa ja ohjausta sekä mahdollisuuden vaihtaa käytetyt välineet puhtaisiin. Helppi toimii Porin Sininauhan ensisuojan yhteydessä. Asiakkaat asioivat nimimerkillä eikä käynneistä tehdä kirjauksia.

Laitospalveluiden asiakkaat 2011-2019

Kuva 4. Katkaisuhoidon asiakasmäärä on ollut nousussa vuoden 2017 jälkeen.

Asumispalvelut

Asumispalvelut jaetaan tuen tarpeen mukaan eri asumismuotoihin. Raskainta (ja kalleinta) palvelua on tehostettu ympärivuorokautinen asuminen, jossa henkilöstö on paikalla 24/7. Palveluasumisessa henkilöstö ei ole paikalla yöaikaan. Tuetussa asumisessa asiakkaat asuvat itsenäisesti, mutta arkisin on saatavilla ammattilaisten tarjoamaa tukea tarvittaessa. Tavoitteena on asiakkaiden toipumista edistävän toiminnan kehittäminen ja tämän tuloksena asiakkaiden mahdollisimman itsenäinen elämän hallinta. Itsenäisen elämän toteutuessa myös kustannukset vähenevät merkittävästi.

Asumispalveluiden alaisuudessa toimii myös Liikkuvan tuen yksikkö LiTu. Maksuton palvelu on suunnattu työikäisille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, neuropsykiatrisille asiakkaille tai elämänhallintakriisissä oleville asiakkaille. Perustehtävänä on tukea asiakasta sekä hänen kotonaan että kodin ulkopuolella muissa asiakkaan toimintaympäristöissä. Tarkoituksena on mahdollistaa kotona asuminen silloin, kun asiakkaan tuen tarve ei vielä edellytä raskaita palveluja.

Asumispalveluita mielenterveys- ja päihdekuntoutujille tarjotaan Veturitallinkadulla sijaitsevassa tehostetun palveluasumisen Veturissa ja Taiteilijankadulla olevassa tuetun asumisen Taiteilijankodissa. Tavoitteena on oman elämän hallinnan kautta mahdollisimman itsenäinen pärjääminen ja osallisuus omassa arjessaan. Jokaisen asiakkaan kanssa tehdään yksilöllinen asiakassuunnitelma.

Asumispalveluyksikkö Veturi tarjoaa ympärivuorokautista tehostettua kuntouttavaa asumispalvelua. Veturissa on 33 asuntoa, joista kaksi on asumisen arvioinnin ja intervalliasumisen käytössä. Lisäksi Veturin työntekijöiden vastuulla on vieressä oleva Puutarhakodin seitsemän tuetun asunnon toiminta. Taiteilijankoti tarjoaa kuntouttavaa, tuettua asumista kahdessa kerrostalossa Porin Karjarannan asuinalueella. Yksikössä on 71 asuntoa, joista kaksi on asumisen arviointia ja intervalliasumista varten.

Päihde- ja mielenterveyskuntoutujille suunnattujen asumispalveluiden tarve yhteistoiminta-alueella on suurempi kuin psykososiaalisten palveluiden kapasiteetti, joten asumispalveluja hankitaan ostopalveluina eri palveluntuottajilta. Kaupungilla ei myöskään ole omaa palveluasumista, vaan se hankitaan kokonaisuudessaan ostopalveluna. Palveluasumisen paikkojen puutteellinen tarjonta alueella rajoittaa palveluasumisen saatavuutta ja pakottaa usein käyttämään tehostetun asumisen palveluita silloinkin, kun siihen asiakkaiden palvelutarpeen vuoksi ei olisi tarvetta. Tämän vuoksi on suunniteltu oman palveluasumisen tarjonnan aloittamista ja uuden kuntouttavan palveluasumisen yksikön perustamista.

Yhden asiakkaan asumispalvelun asumisvuorokausi- ja hintavertailu

Porin kaupungin omissa ja ostopalveluissa vuosina 2015- 2019

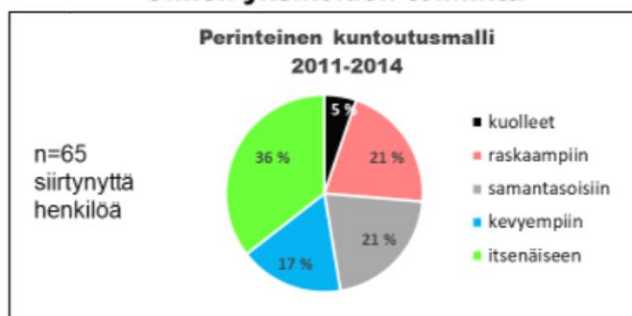
(Lähde: LivingSkills Oy)

	OMA PALVELU					OSTOPALVELU				
Jakso	Asumis- vrk:t/a	Kustannus €/a	Hlö, lkm (ka)	Asumisvrk /hlö	Euroa/ hlö/a	Asumis- vrk:t/a	Kustannus €/a	Hlö, lkm (ka)	Asumisvrk/ hlö	Euroa/ hlö/a
2012-2014	32 943	ei saatavilla	100	329	ei saatavilla	41 772	ei saatavilla	165	253	ei saatavilla
2015-2019	32 431	2 227 645	134	242	16 624	55 560	3 897 539	165	337	23 621
Johto- päätökset	- Omissa palveluissa keskimääräinen asumisaika lyhentynyt 95 vrk (28 %) toipumisorientaatiomallin käyttöönoton jälkeen - Omissa palveluissa 2015-2019 kustannukset 42 % pienemmät/asukas/vuosi (6997 €) kuin ostopalveluissa					- Ostopalveluissa käytössä edelleen perinteinen hoitomalli ja keskimääräinen asumisaika pidentynyt 84 vrk (33 %) vuoden 2015 jälkeen - Asiakkaiden siirtymiset palvelutasolta toiselle vähäisempiä kuin omissa palveluissa				

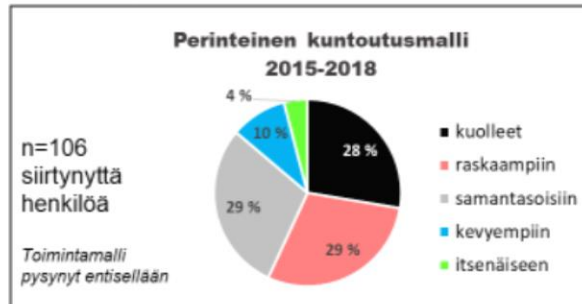
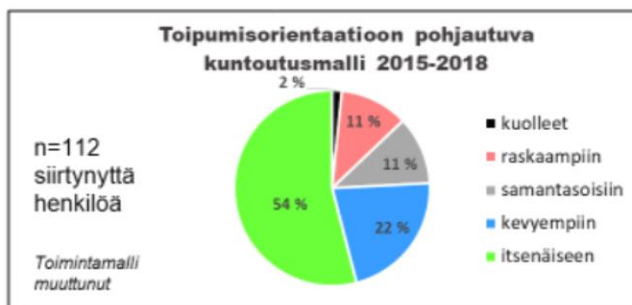
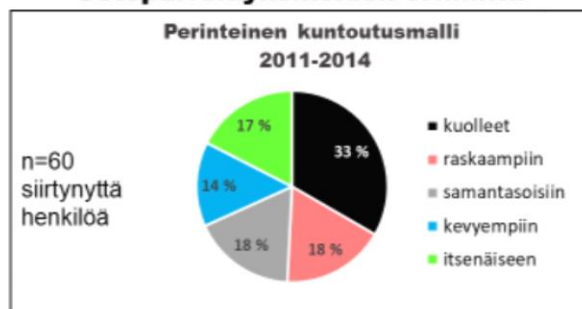
Porin kaupungin omissa palveluissa tuotettu asumispalvelu on konsulttiselvityksen mukaan kustannustehokkaampaa ja asiakkaita kuntouttavampaa ostopalveluihin verrattuna, mikä mahdollistaa asiakkaan siirtymisen kevyempään ja kustannuksiltaan edullisempaan palveluun. Lisäksi omissa asumispalveluissa on kyetty merkittävästi lyhentämään asiakas-kohtaisen asumisjakson pituutta ja madaltamaan asiakaskohtaisia kustannuksia.

Case Pori: Toipumisorientaation vaikutus palvelutarpeeseen

Omien yksiköiden toiminta

Ostopalveluyksiköiden toiminta

Kaisa Nyberg, LivingSkills Oy

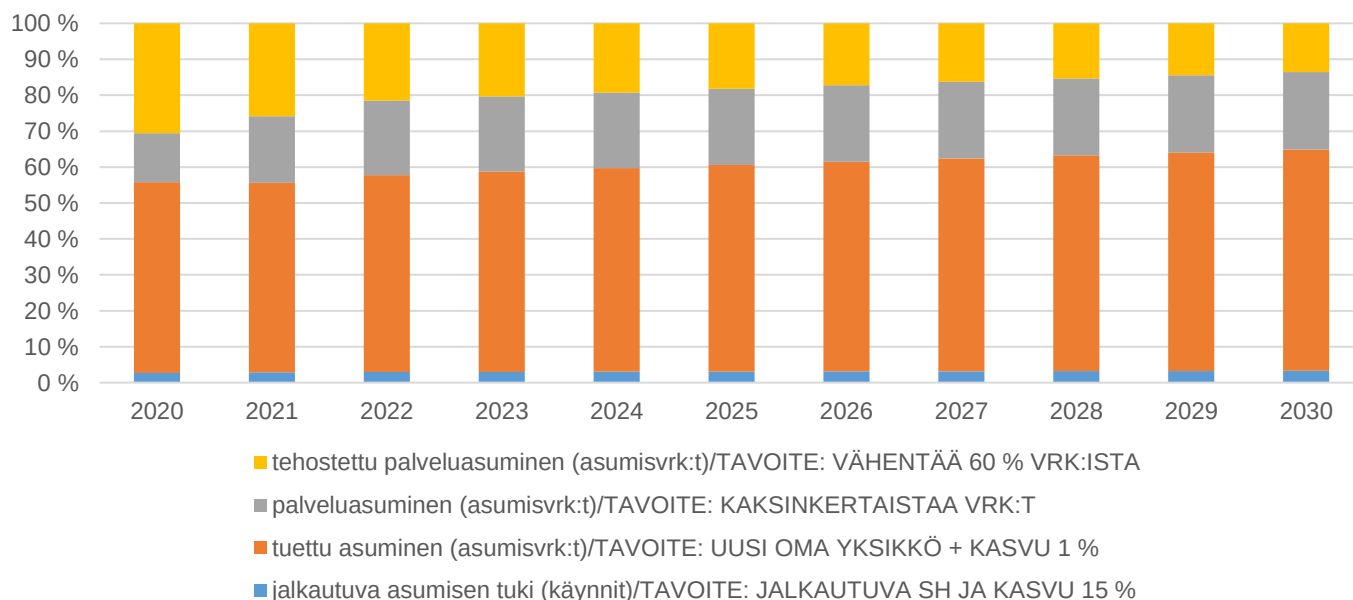
Kuva 5. Omien yksiköiden toiminnassa käytettävä toipumisorientaatio on osoittanut tehokkuutensa.

Taloudelliset vaikutukset

Asiakkaiden määrä ja haastavuus tulee kasvamaan edelleen voimakkaasti psykososiaalisissa palveluissa tulevina vuosina. Kevyillä ja ennalta ehkäisevillä palveluilla voidaan lyhentää asiakkuuksien kestoa ja ehkäistä asiakkaiden ongelmien pitkittymistä ja pahentumista. Tämä korostuu asumispalveluissa, joiden osuus psykososiaalisten palveluiden nettokustannuksista on puolet (4,5 miljoonaa euroa). Asumispalveluita käyttävät asiakkaat, jotka tarvitsevat vahvempaa tukea arjesta selviytymiseen ja kuntoutumiseen kohti itsenäistä asumista.

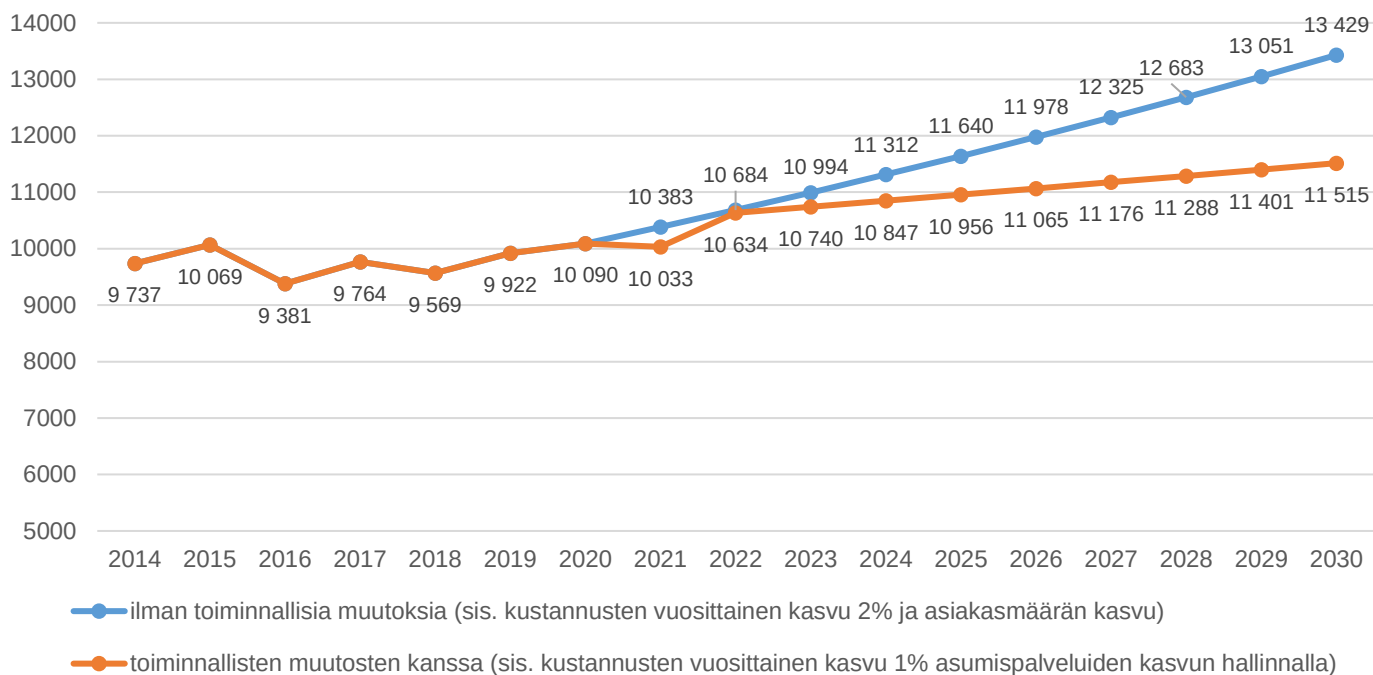
Asumispalveluiden kustannuksista 60 % muodostuu asumisen ostopalveluista. Ostopalveluissa asiakkaiden kuntoutuminen on hitaampaa ja asumisjaksot pidempiä kuin omissa palveluissa, joissa on saatu hyviä tuloksia siirryttäessä perinteisestä toimintatavasta toimimaan toipumisorientaation viitekehyksessä. Tämän vuoksi omien palveluiden vahvistaminen tarkoittaa asiakkaille laadukkaampaa palvelua ja kaupungin kannalta merkittäviä kustannussäästöjä.

Asumismuotojen tavoitteelliset osuudet 2020-2030

Kuva 6. Eri asumismuotojen käytölle asetetaan tavoitteet, joiden mukaan asiakkaita ohjataan palveluihin.

Psykososiaalisten palveluiden kustannuskehitys 2014-2030 (1000 €)

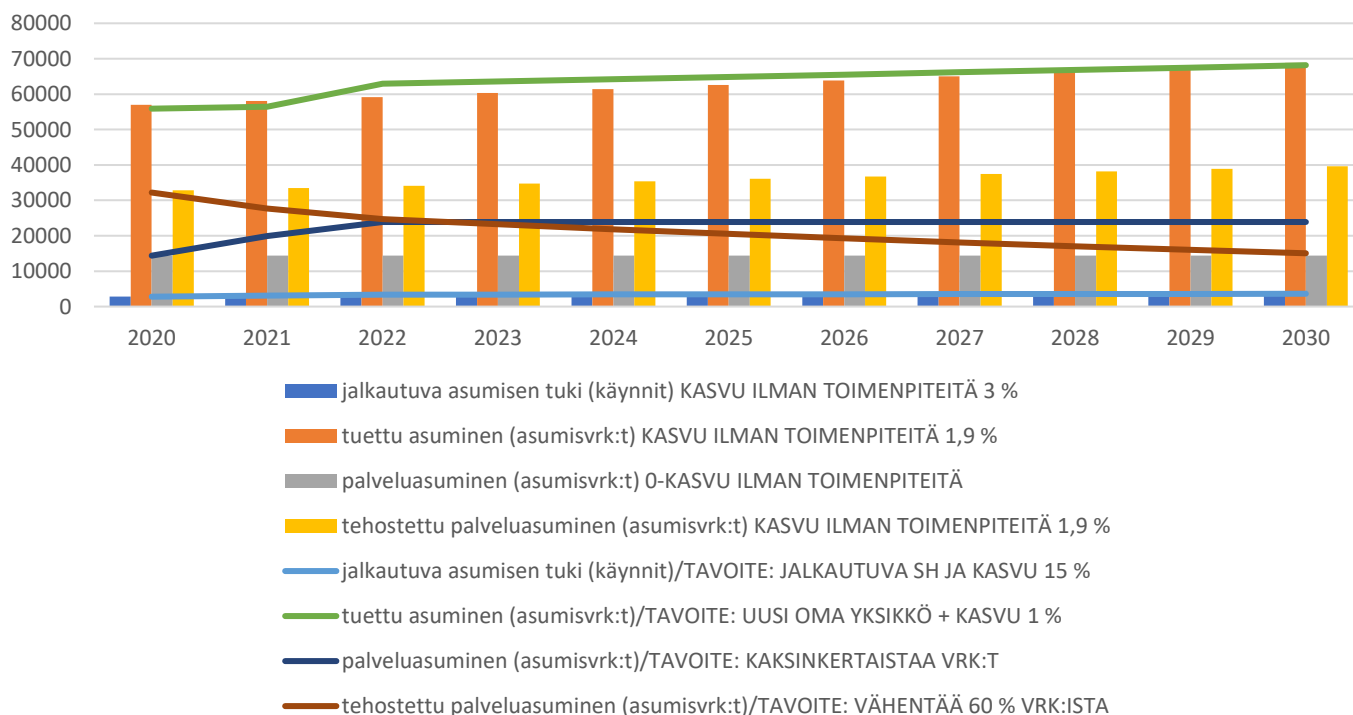
Kuva 7. Psykososiaalisten palveluiden kustannukset nousevat lähivuosina voimakkaasti erityisesti asumispalveluiden palvelutarpeen lisääntymisen vuoksi. Toiminnallisilla muutoksilla voidaan hillitä kustannusten kasvua.

Riskit

Palveluiden tarpeen kasvu ja asiakkaiden ongelmien haastavuuden lisääntyminen vaatii tulevana vuosina huolellista palveluiden ja resurssien suunnittelua. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää ostopalveluiden laadun ja saatavuuden kehittämistä, sopivien tilojen löytämistä omiin palveluihin, riittävää henkilöstöä ja panostamista henkilöstön kouluttamiseen. Uuden kuntouttavan yksikön perustaminen tarkoittaa rekrytointeja tilanteessa, kun kaupungin henkilötöyvuosien määrää supistetaan.

Toiminnalliset tavoitteet

MUUTOSTAVOITTEET ASUMISPALVELUISSA 2020-2030: PUOLET TEHOSTETUISTA PALVELUISTA KORVATAAN KEVYEMMILLÄ PALVELUILLA

Kuva 8. Asumispalveluiden tarve kasvaa yhteistoiminta-alueella. Asiakkaita tulee ohjata tehostetun ympärivuorokautisen asumisen sijaan kevyempiin asumismuotoihin, joissa asiakkaita voidaan kuntouttaa kohti itsenäistä asumista. Tämä edellyttää palveluasumisen ja tuetun asumisen tarjonnan lisäämistä alueella, jalkautuvan tuen vahvistamista ja kuntouttavan työtoimen tehostamista.

Pitkän aikavälin tavoite 1. Edistetään osatyökykyisten päihde- ja mielenterveyskuntoutujien työllistymistä

Toimenpide 1. Toiminnan tehostamiseksi sijoitetaan kuntouttava päivä- ja työtoiminta saman katon alle.

Mittari 1: Muutto toteutettu vuoden 2021 aikana

Mittari 2: Päivätoiminnan käyttöaste on 10 %-yksikköä ja työtoiminnan käyttöaste 5 %-yksikköä suurempi vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2019.

Vastuuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö ja psykososiaalisten avopalveluiden esimies

Toimenpide 2. Vakiinnutetaan työvalmennustiimin toiminta pysyväksi toimintamalliksi ja resursoidaan yritysysteistyöhön rekrytoimalla työvalmentaja ja lisäämällä oman henkilökunnan työvalmentajaosaamista.

Mittari 1: Siirtymiset työkokeiluun, työhön tai opiskelemaan tuplaantuvat vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2019.

Mittari 2: Toimenpide tuottaa säästöä työmarkkinatuen kuntaosuuksien maksuihin.

Vastuuhenkilö: Psykososiaalisten avopalveluiden esimies ja vastaava ohjaaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Vähennetään pitkäaikaista tehostettua palveluasumista ja lisätään kuntouttavaa työotetta asumispalveluissa

Toimenpide 1. Muutetaan osa tehostetun palveluasumisen yksikkö Veturin paikoista palveluasumisen paikoiksi ja lopu-osasta kehitetään lyhyemmän tehostetun kuntoutumisen asumisen paikkoja.

Mittari 1: Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokausien vähentyminen vuoden 2019 tasosta (32 000) 10 % vuoteen 2024 mennessä.

Vastuuhenkilö: Asumispalveluiden esimies ja sairaanhoitaja

Toimenpide 2. Lisätään omaa asumispalvelukapasiteettia perustamalla kuntouttava tuettu asumisyksikkö.

Mittari 1: Asumispalveluiden kokonaiskustannukset eivät kasva käynnistämiskustannuksia enempää, vaikka asiakkaiden määrä kasvaa.

Mittari 2: Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokausien vähentyminen puoleen vuoden 2019 tasosta (32 000) vuoteen 2030 mennessä.

Vastuuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö ja asumispalveluiden esimies

Toimenpide 3. Vahvistetaan jalkautuvaa asumisen tukea palkkaamalla Liikkuvan tuen tiimiin sairaanhoitaja.

Mittari 1: Rekrytointi toteutettu

Vastuuhenkilö: Asumispalveluiden esimies ja vastaava sairaanhoitaja

Pitkän aikavälin tavoite 3. Nuorten ja lapsiperheiden mielenterveysongelmien ja päihteiden käytön haittojen väheneminen

Toimenpide 1. Järjestetään lastensuojelun työntekijöille päihdekoulutusta.

Mittari 1: Koulutus tavoittaa kaikki lastensuojelun työntekijät.

Vastuuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö

Toimenpide 2. Laaditaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa suunnitelma ja toimenpideohjelma nuorten ja lapsiperheiden päihde- ja mielenterveysongelmien ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi ja niihin puuttumiseksi kouluissa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Mittari 1: Suunnitelma laadittu

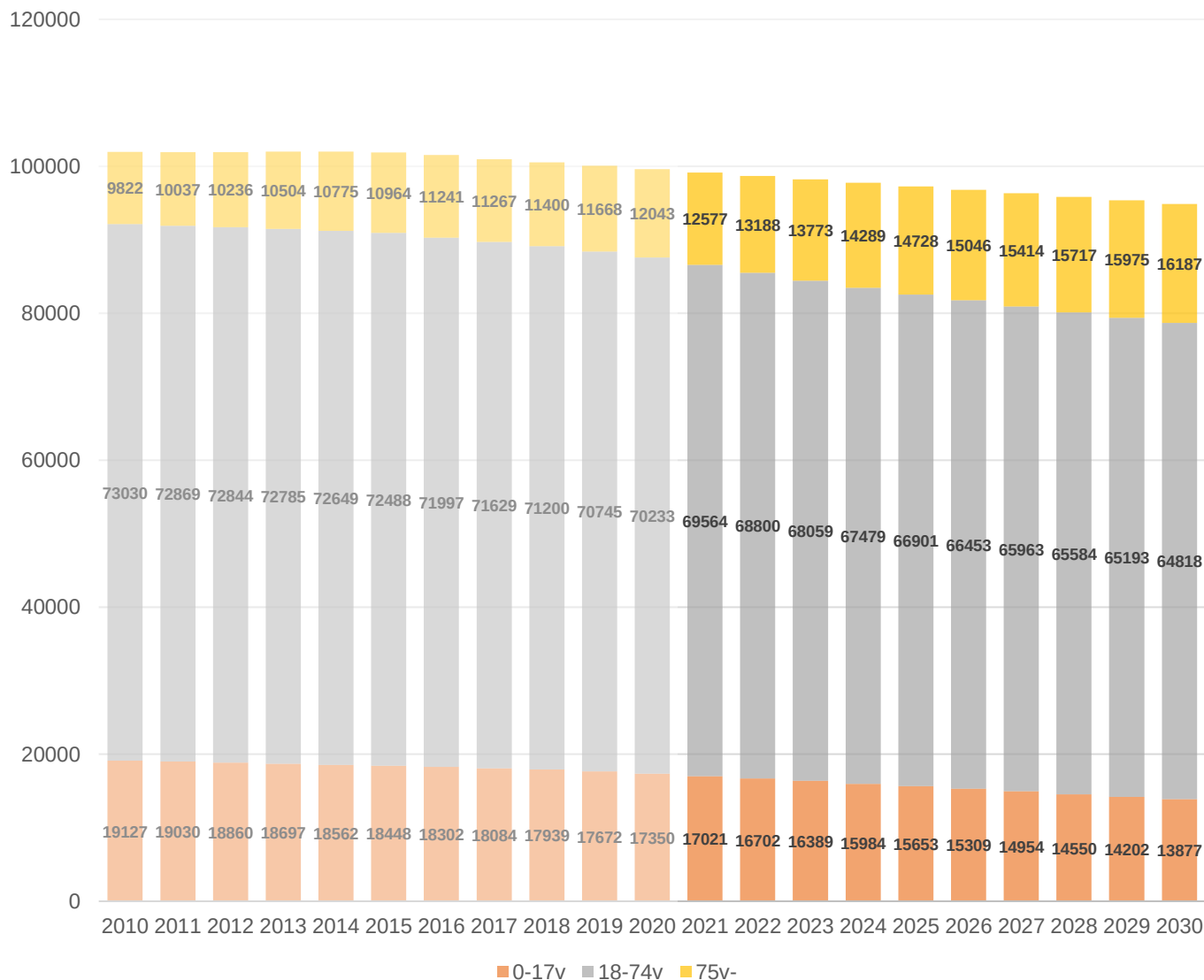
Vastuuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö, sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja, terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja ja opiskeluhoollon esimies

Suun terveydenhuolto

Palvelun tilannekuva

Julkisen suun terveydenhuollon palvelujen kysynnän voidaan olettaa kasvavan tulevaisuudessa pitkälti iäkkään väestön palvelukäytön myötä. Väestön määrä vähentyy, mutta ikäihmisten osuus tulee kasvamaan merkittävästi. Lasten ja nuorten osuus laskee huomattavasti lähivuosina näillä näkymin. Vuoteen 2025 mennessä julkisen osuuden odotetaan kasvavan vastaamaan n. 2/3 osaa Porin perusturvan alueen suun terveydenhuollosta.

VÄESTÖN KEHITYS PERUSTURVAN YTA-ALUEELLA 2010-2030

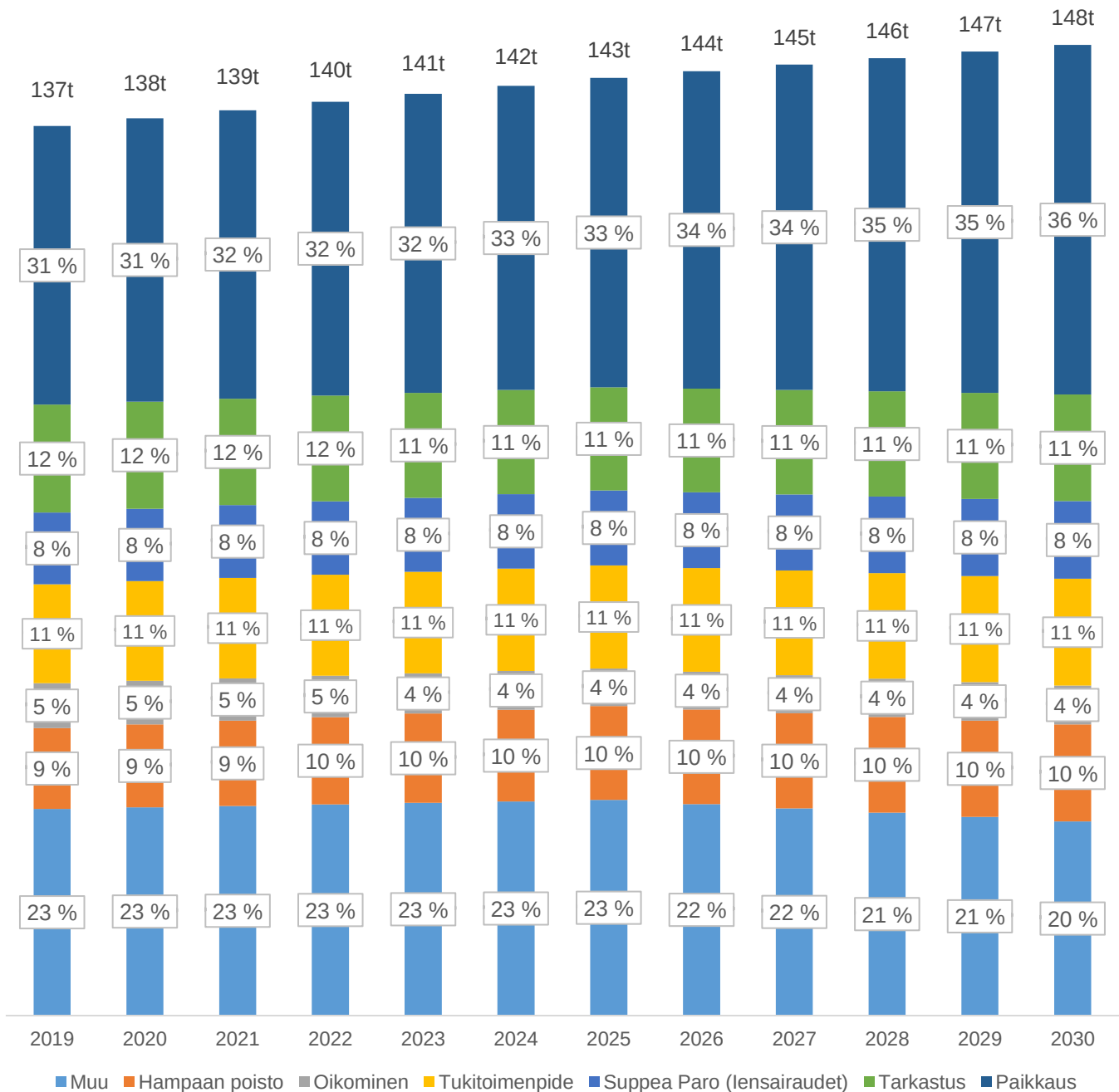

Julkisesti tuotetun suun terveydenhuollon **asiakasmäärien** kehitys vuodesta 2018 vuoteen 2025 tulee nousemaan 62 %:sta 66 %:iin. Jos kehitys jatkuu samalla trendillä, niin vuonna 2030 julkisen suun terveydenhuollon osuus asiakasmäärästä on 69-70 %. Kokonaisasiakasmäärän ei kuitenkaan oleteta kasvavan väestön vähenemisestä johtuen. Alle 18-vuotiaiden osuus asiakkaita on 28 %, kun se nyt on 36 % ja vuonna 2030 arviolta 23 %. Vastaavasti yli 65 vuotiaiden osuus oli vuonna 2019 17 %, ennusteen mukaan vuonna 2025 23 % ja vuonna 2030 se tulee olemaan n. 28 %.

Julkisesti tuotetun suun terveydenhuollon **palvelukäyttö** tulee kehittymään niin, että eläkeikäisten osuus toiminnan volyymistä ohittaa lasten ja nuorten osuuden lähivuosina. Suun terveydenhuollon palvelusta Porin perusturvan alueella julkisen palvelutuoton osuus oli 2019 59 % ja sen arvioidaan nousevan vuoteen 2025 63 %:iin ja vuoteen 2030 67 %:iin. Palvelukäytöstä kohdistuu yli 65-vuotiaisiin 2019 19%, 2025 25 % ja 2030 prosentti on jo 30-32 %. Yli 75-vuotiaiden osuus tulee kasvamaan 10 %:sta 22 %:iin. Vastaavasti alle 18-vuotiaiden palvelukäytön osuus tulee laskemaan vuoden 2019 tasosta 28 % vuoden 2030 16 %:iin.

Asiakasmaksulain muutos tulee voimaan vuoden 2021 puolivälissä näillä näkymin. Lakimuutos sisältyy VM:n talousarvioehdotukseen 2021. Uutta laissa on se, että asiakasmaksukattoa tulee kerryttämään myös suun terveydenhuollon julkisen puolen maksut; käyntimaksut ja toimenpidemaksut. Asiakasmaksutulujen suoran menetyksen lisäksi tämä tulee aiheuttamaan sen, että julkisen palvelun kysyntä kasvaa ennestään ja saattaa ylittää jopa edellä kuvatun kasvun. Julkisen hammashoidon kysynnän hillintä vaatisi yksityispuolen palvelujen Kela-korvausten nostamisen. Tähän emme voi itse vaikuttaa.

SUUN TERVEYDENHUOLLON JULKISEN PALVELURAKENTEEEN KEHITTYMINEN 2019-2030 TUHATTA PAINOTETTUA TOIMENPIDETTÄ

Lähde: NHG Benchmarking

Paikkaushoidon ja hampaan poistojen osuus toimenpiteistä tulee kasvamaan hieman, sitä vastoin oikomishoitojen osuus laskee alle 18-vuotiaiden määrän vähentymisen vuoksi. Oikomishoidon tarve suhteessa ikäluokan kokoon pysyy samana.

Kela-korvatun hammashoidon kysyntä laskee ja yhä vanhemmat asiakkaat tulevat julkisen palvelutuotannon piiriin tämän myötä. Kokonaisuutena julkisen hammashoidon asiakkaiden keski-ikä nousee ja yli 75-vuotiaiden potilaiden määrä kasvaa suhteellisesti eniten. Työikäisestä väestöstä yhä harvempi käyttää yksityistä suun terveydenhuoltoa. Julkisen palvelutuotannon kasvu syntyy lähes kokonaan yli 40-vuotiaan väestön palvelukäytöstä ja alle 18-vuotiaiden toimenpiteiden määrä laskee.

Kysynnän kasvun muutokseen vastataan parhaiten uusilla hoito- ja palvelutuotannon malleilla ja työnjakoa kehittämällä. Julkisen suun terveydenhuollon on sopeuduttava kasvaviin volyymeihin ja ikääntyviin asiakkaisiin. Palvelujen saatavuuden ja kustannusten näkökulmasta tulevaisuuden keskeisimmiksi ratkaisuuksi nousee ennalta ehkäisevä työ, varhaishoito, työjaon edistäminen ja toimintamallien käyttöönotto.

Ennalta ehkäisevä työ

	2017			2018			2019		
	D	DMF	Intakti %	D	DMF	Intakti %	D	DMF	Intakti %
3-vuotiaat	0,13	0,15	95,15	0,05	0,21	97,4	0,11	0,07	97,77
7-vuotiaat	0,11	0,14	90,71	0,07	0,11	93	0,06	0,21	89,94
11-vuotiaat	0,31	0,76	68,32	0,24	0,62	68,22	0,32	0,88	64,89
14-vuotiaat	0,84	2,04 !!	40,13	0,88	1,82	43,48	1,02	2,18 !!	37,11

D-indeksi = kuinka monta uutta karieshammasta (reikiintynyttä) on tarkastuksessa

DMF-indeksi = kuinka monta karieshammasta, poistettua ja paikattua hammasta on tarkastuksessa suussa

Intakti % = kuinka monen tarkastetun lapsen/nuoren hampaissa ei ole ollenkaan reikiä tai paikattuja hampaita.

Taulukossa on ikäluokat, joista tarkastetaan koko ikäluokka ja esitetty arvo on keskiarvo. Mitä alhaisempia D ja DMF ovat, sen parempi. DMF tavoitteena pitää olla alle 1.

Mitä korkeampi Intakti % on, sen parempi. Luvut osoittavat, että karies sairautena keskittyy, eli useampi on hyvähammainen, mutta ne, joilla reikiä on, on niitä useampia. Nämä lapset ja nuoret pitää tavoittaa ja panostaa heihin ennaltaehkäisevää ja kariesin pysäyttävää hoitoa. Pysäyttävä hoito ei ole paikkaamista vaan kariesin pysäyttämistä ja hampaiston terveyden ylläpitoa. Tämä vaatii monia käyntejä.

Yleisenä tavoitteena on, että kun nuori siirtyy pois maksuttomasta julkisesta suun terveydenhuollon piiristä, hän ymmärtää 1) suun terveyden merkityksen kokonaishyvinvointiin ja osaa huolehtia suunsa terveydestä, 2) ravinnon merkityksen kokonaishyvinvointiin ja osaa tehdä sen mukaisia valintoja, 3) hänellä ei ole yhtään tai vain muutama paikattu hammas eikä ole iensairautta ja 4) hän ei pelkää hammashoitoa. Näiden tavoitteiden toteutuessa iän myötä hampaiden paikkauksen, iensairauksien hoidon ja myöhemmin proteettisen hoidon tarve vähenee. Näin ollen syntyy myös säästöjä suun terveydenhuollossa. Tämä kehitys heijastuu muille palvelualueille vähentyneenä palveluntarpeena, suun terveyden vaikuttaessa kokonaishyvinvointiin. Ennaltaehkäisevän ja pysäyttävän hoidon tavoitteena on että paikkaustoimenpiteiden määrä ei kasva, vaan pysyy 30 prosentissa vuoteen 2030 mennessä.

Paikkaaminen vie eniten suun terveydenhuollon resursseja ja se on suurelta osin aikaisemmin paikattujen pintojen uusimista. Porin perusturvassa 55 % vuonna 2012-2019 vastaanotolla käyneistä potilaista on saanut paikkaustoimenpiteen. Paikoista kolmen vuoden sisällä on menetetty hampaan poistamisen vuoksi n. joka kolmaskymmenes paikka. Paikkojen ja paikattujen hampaiden selviämistä voidaan parantaa kehittämällä omaa toimintaa mm. niin että tehdään hammaskiven poisto ja iensairauksien hoito ennen paikkausta, arvioidaan realistisemmin hampaan kunto, kannattaako paikata vai poistaa. Myös alle 18-vuotiaiden alkavan kariesin havainnointi ja pysäyttävän hoidon parantaminen ehkäisee kariesin kehittymistä paikattavaksi asti.

Ennaltaehkäisevään työhön kuuluu myös se, että asiakkaalle osoitetaan alkava kariesvaurio ja opastetaan häntä suun hoidossa niin, ettei vaurio etene paikattavaksi asti.

Varhaishoito

Ikäihmisillä on yhä enemmän omia hampaita ja myös erilaisia proteettisia ratkaisuja suussa. Heidän suunsa terveys vaikuttaa koko ihmisen hyvinvointiin, terveyteen ja mahdollisiin sairauksiin, esim. diabeteksessa sokeritasapainoon. Jos ikäihmisen suu ei ole kunnossa, on syöminen ja sosiaalinen kanssakäynti hankalaa. Jopa aliravitsemus voi johtua suun huonosta kunnosta.

Ikäihmisten suun ja hampaiden hoito on vaativaa ja tarvitsee omaa osaamista, sairauksien ja erilaisten lääkitystenkin vuoksi. Yhteistyö muun terveydenhuollon ja iäkkäiden palveluiden kanssa onkin ensiarvoisen tärkeää. Mikäli ikäihmiselle voitaisiin tehdä suun terveystarkastus kun hän täyttää 75 tai jopa aiemminkin 70-vuotiaalle, välttäisi monilta ongelmilta ja hoito olisi kustannustehokkaampaa ja helpompaa niin itse potilaalle, kuin myös ammattilaiselle.

Työjaon edistäminen ja toimintamallien käyttöönotto

Omaishoitajia ja palvelukotien henkilökuntaa tulisi kouluttaa hoitamaan omaisen ja asukkaiden suun terveyttä. Sote-hankkeena onkin, että suuhygienisti käy palvelutaloissa ja kodinhoitajien kanssa omaishoitopotilaiden luona sekä jatkuvassa kotihoidossa olevien potilaiden luona säännöllisesti.

Porin perusturvan alueelle on rakentumassa uusia hammashoitoloita. Tämän vuoksi joitain hoitoloita voidaan sulkea. Hammaslääkäri tarvitsee aina työparikseen hammashoitajan avustamaan. Tällä hetkellä huonetilanne on se, ettei osalla suuhygienisteistä ole vakituista huonetta, vaan he tietävät korkeintaan kuukauden päähän, missä hoitolassa työskentelevät. Tämä vaikeuttaa tällä hetkellä asiakasajojen antamista ja heikentää työhyvinvointia.

Keskushammashoitolassa kerralla kuntoon-prosentti oli vuonna 2018 65,9 % ja vuonna 2019 67 %. Tämä tarkoittaa, että potilas käy vastaanotolla vain kerran ja saa suunsa ja hampaansa kuntoon. Kerralla kuntoon -toimintatavan kehittäminen ja toiminnan laajennus parantaa kustannustehokkuutta ja hoidon vaikuttavuutta.

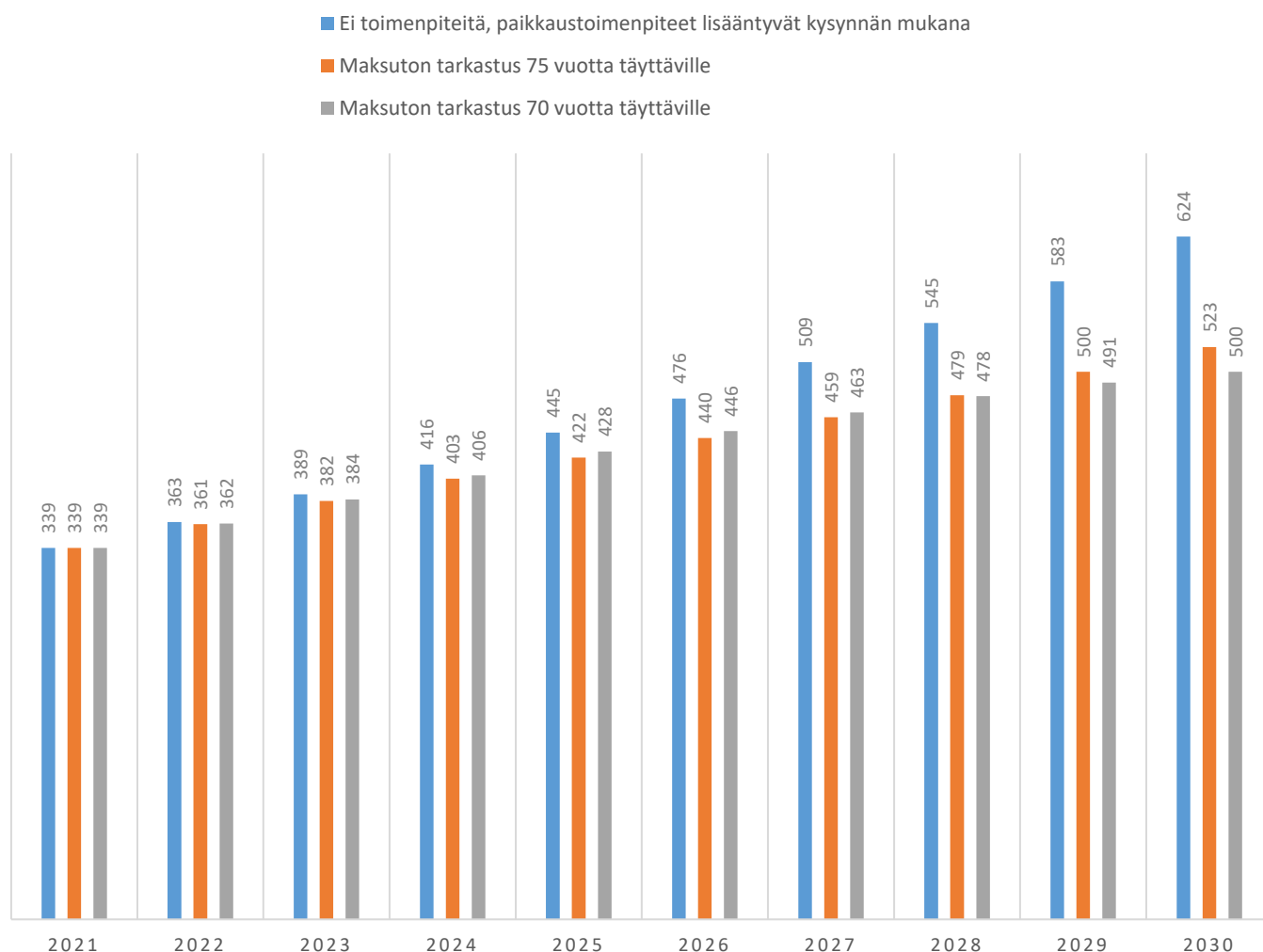
Kun ikäihmisten suun terveys saadaan pysymään hyvänä ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen myötä, vähenevät vaativat toimenpiteet ja usein pärjätään suuhygienistin antamalla hoidolla. Hammaslääkärit voivat keskittyä vaativampaan hoitoon eri ikäisillä. Näin ollen myös järkevällä työnjaolla resurssien käyttö tehostuu ja suun terveydenhuollon antama hoito on vaikuttavampaa.

Ennaltaehkäisevään työhön osallistuu myös osa hammashoitajista. He käyvät päiväkodeissa ja kouluissa. Hammashoitajien työpanosta kasvatetaan.

Toiminnan kehittämiseksi otetaan käyttöön plakki-indeksit ja aktiivisen initiaalikarieksen merkitseminen. Tämä tapahtuu kouluttamalla ja motivoimalla henkilöstöä. Myös potilastietojärjestelmä Lifecare mahdollistaa tämän.

Taloudelliset vaikutukset

YLI 70-VUOTIAIDEN PAIKKAUSKUSTANNUKSET 2021 - 2030, 1 000 €

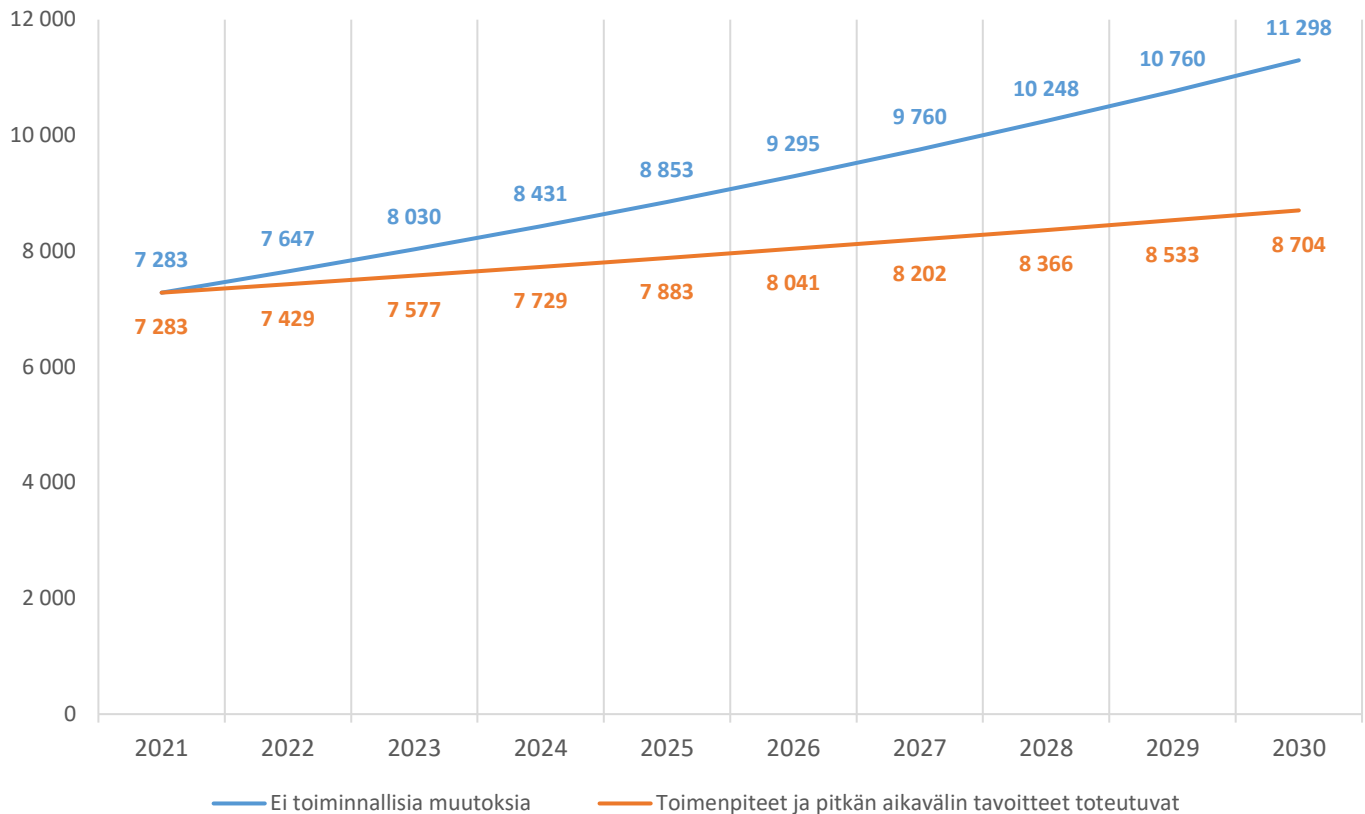

Vuonna 2019 tarkastuksessa kävi 115 70-vuotiasta ja asiakasmaksut näistä tarkastuksista olivat 2 174 euroa. 70-vuotiaiden asiakasmaksut kokonaisuudessaan olivat 33 588 euroa. 75-vuotiaita kävi tarkastuksessa vuonna 2019 80 henkilöä, asiakasmaksu 1 512 euroa ja asiakasmaksut kokonaisuudessaan 19 202 euroa. 70-vuotiaiden tarkastusmaksu-osuus on pieni verrattuna kokonaisasiakasmaksuihin, joten heidän suunsa terveyden ja kokonaisuhyvinvoinnin kannalta on kannattavaa tarjota suun terveystarkastus / -tutkimus maksutta. Mikäli 70-vuotiaiden tarkastukset aloitettaisiin vuoden 2021 alusta, saataisiin paikkaustoimenpiteissä yhteensä 0,4 M€ säästö vuoteen 2030 mennessä.

Tarkastukset pystytään toteuttamaan nykyisillä resursseilla vain mikäli uudet toimintamallit pystytään ottamaan käyttöön. Tämä vaatii henkilöstöltä sopeutumista ja henkilöstöjohtamisessa on onnistuttava. Henkilöstölle tulee myös kouluttaa geriatrisen suun hoidon osaamista.

Suun terveyden paraneminen näkyy kustannussäästönä myös muissa terveydenhuollon prosesseissa, koska ihmisen kokonaisuhyvinvointi paranee.

SUUN TERVEYDENHUOLLON NETTOKUSTANNUKSET 2021-2030, 1 000 €

Nettokustannukset = toimintakate + poistot + vyörytyserät

Ilman toimenpiteitä suun terveydenhuollon kustannusten arvioidaan kasvavan väestön ikääntymisestä ja julkisen kysynnän kasvun johdosta 5 % vuosittain. Vuonna 2030 vuosittaiset kustannukset ovat 4 M€ korkeammat kuin nykytasolla mikäli toiminnallisia muutoksia ei tehdä.

Mikäli vuosittaiset toimenpiteet pystytään toteuttamaan ja pitkän aikavälin tavoitteet saavutetaan, on mahdollista rajata kustannuskasvu normaaliin 2% kustannustason nousuun vuodessa. Vuoteen 2030 mennessä vuosittaiset kustannukset nousisivat tässä tapauksessa noin 1,4 M€. Potentiaalinen kumulatiivinen säästö tarkasteluajanjaksolla on lähes 12 miljoonaa euroa.

Kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen vaatii vähintään nykyisen määrärahatason säilyttämisen. Riskinä on myös, että ikäihmisten hoito ja moniammatillinen yhteistyö muiden palvelualueiden kanssa ei toteudu suunnitellusti. Tällöin ikäihmisten suun terveyteen ei päästä puuttumaan tarpeeksi ajoissa ja suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset nousevat. Alle 18-vuotiaiden ennaltaehkäisevän työn ja aikuisväestön parodontiaalisairauksien hoidon tehostamisen onnistuminen edellyttää henkilöstöjohtamisen onnistumista.

Lisäksi on huomattava, että maksukaton laajeneminen suun terveydenhuollon asiakasmaksuihin nostaisi nettokustannusten lähtötasoa merkittävästi. Maksukaton laajentumisen riskinä on julkisen suun terveydenhuollon kysynnän kasvu, jolloin kustannuskehitys voi poiketa esitetystä huomattavasti.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Iäkkäiden suun terveyden parantaminen kustannustehokkaasti, iäkkäille tehtävien vaativien operaatioiden määrän laskeminen

Toimenpide 1: Maksuton hammastarkastus 70-vuotiaille

Mittari 1: Maksuttoman tarkastuksen hyödyntäneet, % ikäluokasta. 70 prosenttia 70-vuotiaista hyödyntää maksuttoman tarkastuksen.

Mittari 2: CPI-indeksin laskeminen nykytasosta (3-4) tasolle 0-1. Ei hammaskiveä eikä ientulehdusta / vähäisessä määrin ientulehdusta.

Mittari 3: Plakki-indeksin asettuminen tasolle 0-1. Ei plakkia tai vähäisessä määrin plakkia.

Mittari 4: D-indeksin muutos tarkastusten välissä on 0. Ei uusia paikattavia kariespintoja.

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Toimenpide 2: Säännöllisen suuhygienistipalvelun tarjoaminen kotihoidossa oleville vanhuksille

Mittari: Yhteistyön aloittaminen iäkkäiden palveluiden kanssa vuoden 2021 aikana

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Pitkän aikavälin tavoite 2. Paikkaustoimenpiteiden vähentäminen alle 18-vuotiailla

Toimenpide: Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisääminen lapsille ja nuorille (seurantaryhmät 6-vuotiaat, 12-vuotiaat ja 14-vuotiaat)

Mittari 1: Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suhdeluku vähintään 1 / henkilö.

Mittari 2: Paikkaustoimenpiteiden suhdeluku keskimäärin 0-1 / henkilö.

Mittari 3: Alkavien kariesvaurioiden määrä tarkastuksissa 1-3 / henkilö.

Mittari 4: Plakki-indeksin muutos hoitojakson aikana 0.

Vastuuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Pitkän aikavälin tavoite 3. Aikuisväestön iensairauksien ehkäisy ja pysäytys

Toimenpide: Iensairauksien ennaltaehkäisevien ja hoitotoimenpiteiden lisääminen

Mittari: Tarkastusten jälkeisten parodontiitin hoidon toimenpiteiden ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden määrä suhteutettuna CPI-indeksiin nostetaan tasolta 0-1 tasolle 2-4.

Vastuuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Sivistystoimiala

Tilannekuva

Sivistystoimialan tehtävänä on tuottaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä tukevia monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, liikunta- ja nuoriso-, sekä kulttuuripalveluita. Sivistystoimialan toimintaympäristöön vaikuttavat tällä hetkellä lainsäädännön muutokset, opetussuunnitelmauudistukset sekä tuleva maakuntauudistus, johon sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos. Maakuntauudistuksen myötä toimialan palveluiden merkitys tulee entistään tärkeämmäksi kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja kunnan elinvoimaisuuden varmistamisessa. Muuttuvassa toimintaympäristössä tulee panostaa ehyisiin palveluketjuihin, ennaltaehkäisevien ja kevyempien palvelumuotojen kehittämiseen. Kunnan sivistyspalveluiden alueellinen saatavuus on turvattava.

Vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla sivistyspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen tarvetta. Tämä edellyttää eri palvelusektorien, resurssien sekä osaamisen yhteistarkastelua. Toimintatapamuutoksia haetaan asiakasohjauksella, aktivoivilla palveluilla, omatoimi- ja sähköisillä palvelukonsepteilla sekä poikkitoiminnallisten prosessien ja rakenteiden luomisella. Palvelujen tuottamisessa tietojohtaminen korostuu ja palveluiden järjestämistapoja on kyettävä uudelleen arvioimaan ja muokkaamaan. Kaupunkilaisten kuuleminen ja osallisuuden vahvistaminen palveluiden kehittämisessä korostuu.

Perusopetus

Perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Toimintaympäristömme ja työelämä edellyttävät jatkuvaa kehittymistä ja uuden oppimista. Muutos edellyttää opetusmenetelmien jatkuvaa kehittämistä ja digitalisaation hyödyntämistä oppimisessa ja opetuksessa. Vaatimusten kasvaessa yhä useampi oppilas tarvitsee tukea oppimisessa. Tukea toteutetaan lähikouluperiaatteen lain hengen mukaisella tavalla.

Oppivelvollisuuden nostaminen vaatii nivelvaiheen opintojen luomista niille oppilaille, joille jatko-opintojen suunta ei ole selvillä. Oppilashuollon rooli kasvaa nivelvaiheessa ja jatko-opinnoissa. Oppilashuollon tarpeen kasvu aiheuttaa lisäkustannuksia.

Toimintaympäristön muutokset ja oppilasmäärien väheneminen aiheuttavat painetta palveluverkon kehittämiseen. Palveluverkkopäätöksillä on päätetty rakentaa kaksi uutta peruskoulua. Vähärauman koulu valmistuu 2022 ja Pohjois-Porin koulun ensimmäinen vaihe 2023. Palvelualueiden kouluista ja päiväkodeista kehitetään monitoimitiloja, joilla nostetaan rakennusten käyttöastetta ja tarjotaan tilat alueen palvelujen ja toiminnan kehittämiseksi asukaslähtöisesti.

Lukiokoulutus

Koulutuksen tehtävänä on laajan yleissivistyksen antaminen sekä jatko-opintojen ja työelämän kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittäminen. Lukiossa saa yleisen jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Lukiossa otetaan käyttöön uudet opetussuunnitelmat elokuussa 2021. Porissa valmistellaan paikallinen, lukiokoulutuksen opetussuunnitelma. Se valmistuu syksyllä 2020. Uusi opetussuunnitelma velvoittaa muun muassa tarjoamaan opiskelijoille entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opinto-ohjausta sekä erityistä tukea sitä tarvitseville. Niin ikään yhteydet ympäröivään maailmaan, etenkin korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämä- ja yrittäjyysyhteistyö, painottuvat entistä enemmän. Opiskelijavalinnat korkea-asteelle tehdään jatkossa yhä enemmän ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella. Tämä edellyttää laajaa ja kaikissa oppiaineissa toteutuvaa kurssitarjontaa.

Hallitusohjelman linjaus oppivelvollisuuden nostamisesta ja toisen asteen maksuttomuudesta vaikuttavat lukiokoulutukseen. Muutokset astuvat voimaan vuonna 2021. Opetussuunnitelmauudistus, ohjausvelvoitteiden lisääntyminen ja maksuttomuus aiheuttavat lisäkustannuksia.

Porin lukiot on kaupunginvaltuuston 15.6.2020 § 83 päätöksellä päätetty yhdistää hallinnollisesti 1.8.2021 alkaen. Porin lukio toimii nykyisessä PSYL-korttelissa 1.8.2022 alkaen. Lukiokoulutuksen haasteena on pitää lukiokoulutus vetovoimaisena. Mikäli opiskelijamäärä pienenee voimakkaasti, vaikeuttaa se toiminnan järjestämistä taloudellisesti tehokkaasti.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus kattaa ikävuodet 0 – 6. Huoltajat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistaminen sekä varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nosto.

Ennusteiden mukaan lasten määrä vähenee. Vähennys ei heijastu samassa suhteessa varhaiskasvatuksen käyttäjämääriin, koska osallisuus on kasvussa valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti. Vuoteen 2025 mennessä päivähoidossa olevien lasten määrän ennustetaan olevan n. 350 lasta vähemmän kuin tällä hetkellä. Muutos edellyttää jatkuvaa henkilöstö- ja tilasuunnittelua.

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön ja kustannuksiin vaikuttavat valtakunnalliset linjaukset. Kansallisena tavoitteena on varhaiskasvatuksen osallisuuden ja maksuttomuus lisääminen sekä esiopetuksen laajentaminen kaksivuotiseksi.

Kulttuuriyksikkö

Kulttuuriyksikön tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalveluiden tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä.

Kulttuuriyksikkö vastaa kirjastopalveluista, museopalveluista ja kulttuurivarallisuuden ylläpitämisestä, orkesteri- ja musiikkipalveluista, yksikön tapahtumatuotannosta, lasten ja nuorten kulttuuripalveluista sekä taiteilijoiden, opiskelijoiden ja kolmannen sektorin kulttuuritoiminnan tukemisesta.

Kulttuuriyksiköiden palveluverkkoa ja laitosten aukioloaikoja sopeutetaan taloustilanteen vaatimalla tavalla. Palvelualueiden kirjastoverkkoa karsitaan ja muutetaan hoidettavaksi kirjastoautopalveluilla. Museotoimipisteiden aukioloaikoja supistetaan. Sivistyslautakunta asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on pohtia Pori Sinfoniettan tulevaisuutta.

Liikunta- ja nuorisoyksikkö

Liikuntapalvelujen tehtävänä on kaupungin liikuntapalveluiden ja kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan järjestäminen, seuratoiminnan tukeminen sekä edellytysten luominen nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lisäksi tehtävänä on liikuntapaikka-verkoston laajuuden ja hoitotason määrittäminen yhdessä teknisen toimialan kanssa.

Organisaatiomuutoksen myötä liikunta- ja nuorisoyksikön toiminnan painopiste siirtyi yhä vahvemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävään ennaltaehkäisevään työhön. Liikuntapalveluiden osalta kohderyhmänä ovat kaikki porilaiset, erityisesti terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta liian vähän liikkuvat sekä erityisryhmät (mm. ikäihmiset ja erityistä tukea tarvitsevat). Vuoden 2021 alussa julkaistaan uusi sähköinen tapa aktivoida porilaisia liikkumaan.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Toiminnalla tuetaan nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista. Tehtävää toteutetaan monialaisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten kanssa sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien toimijoiden kanssa.

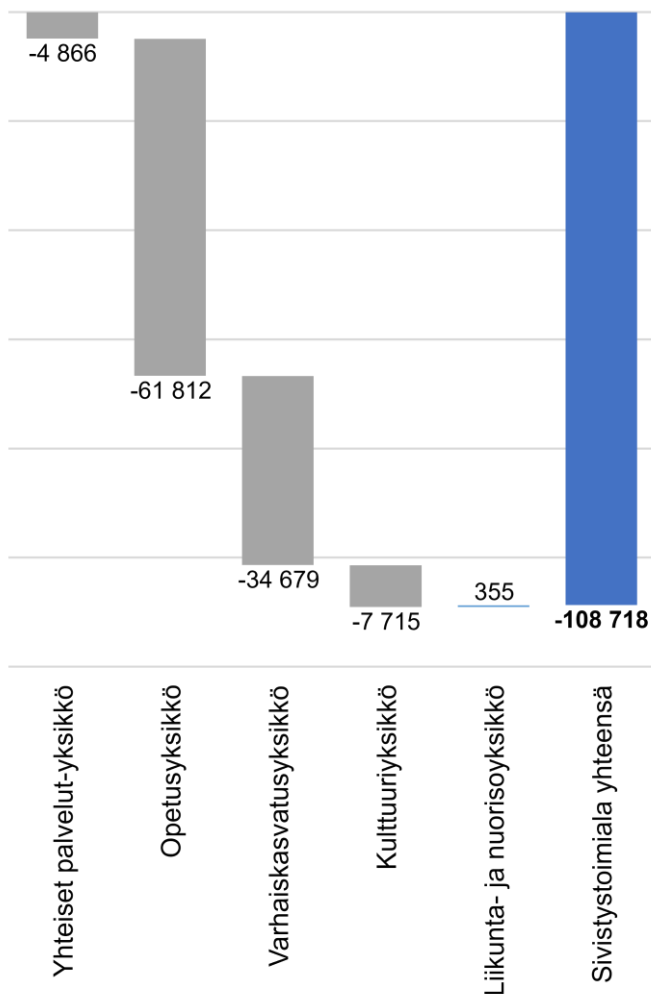
Nuorisopalvelu tarjoaa nuorille kohtaamispaikkoja nuorisotilojen ja -tapahtumien muodossa. Nuorisopalveluiden ennaltaehkäisevä työ on tärkeää normaalioloissa, mutta erityisen merkitykselliseksi se muuttuu poikkeusoloissa. Nuorten kasvavasta oireilusta on ollut nähtävissä merkkejä viime aikoina.

Ohjaamo Satakunnan toiminta siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi liikunta- ja nuorisoyksikön alaisuuteen 1.1.2021 alkaen. Ohjaamohankkeesta siirtyy 4 työntekijää ja palvelua jatketaan kävelykadun varrella olevissa tiloissa. Ohjaamo tarjoaa tietoa, tukea ja yksilöllistä ohjausta muun muassa koulutus-, harrastus- ja työllistymisasioiden alle 30-vuotiaalle. (Kaupunginjohtajan ehdotuksessa lisätty 200 000 euroa).

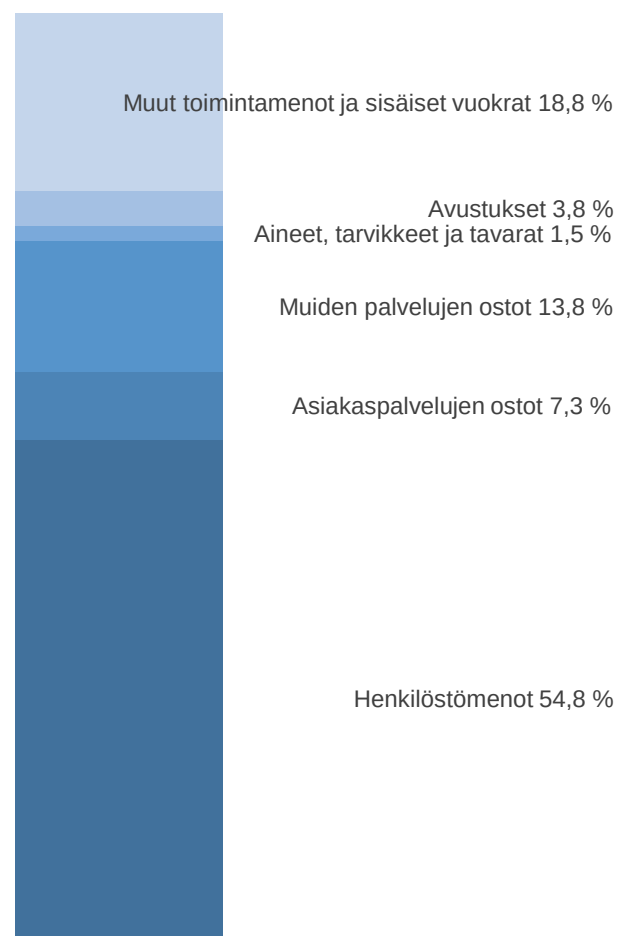
Sivistystoimialan käyttötalous

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	11 647	10 510	13 851	13 851	13 851
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-120 976	-124 088	-122 568	-119 742	-117 166
Toimintakate (Netto)	-109 329	-113 579	-108 718	-105 892	-103 316
Laskennalliset tulot	7	0	0	0	0
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-703	-592	-592	-592	-592
Muut laskennalliset kustannukset	-29 409	-30 719	-30 390	-30 390	-30 390
Tehtävän kokonaiskustannukset	-139 436	-144 890	-139 700	-136 874	-134 298
= valtuustoon nähden sitova erä					

TA 2021 toimintakate yksiköittäin, 1 000 €

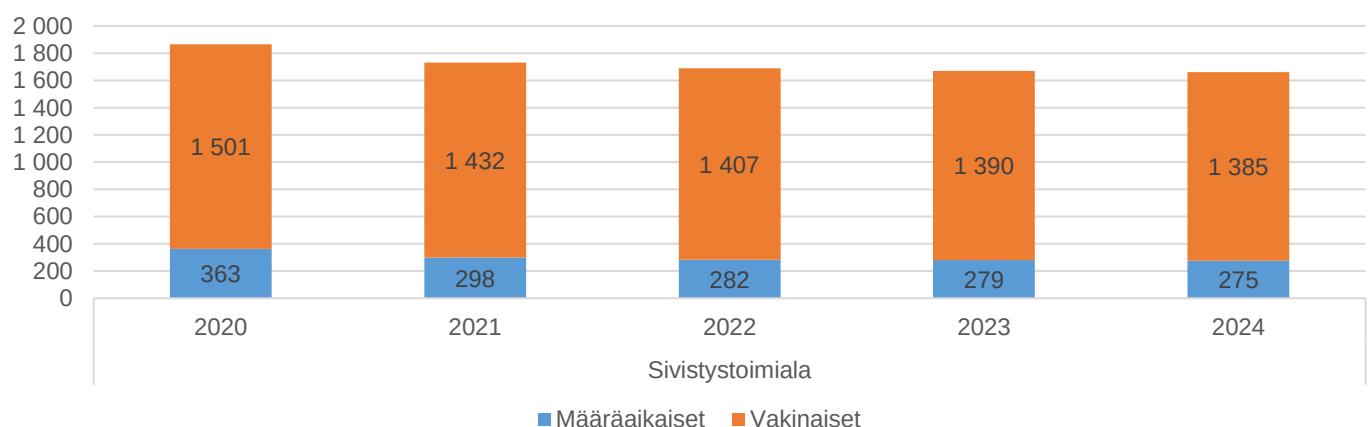

Toimialan menolajijakauma TA 2021

Liikunta- ja nuorisoyksikön toimintakate on positiivinen, koska liikuntapaikkojen hoitokustannukset on organisaatiomuutoksen yhteydessä siirretty tekniselle toimialalle 1.9.2020 alkaen.

Sivistystoimialan suunnitellut henkilötyövuodet

Perusopetus

Palvelun tilannekuva

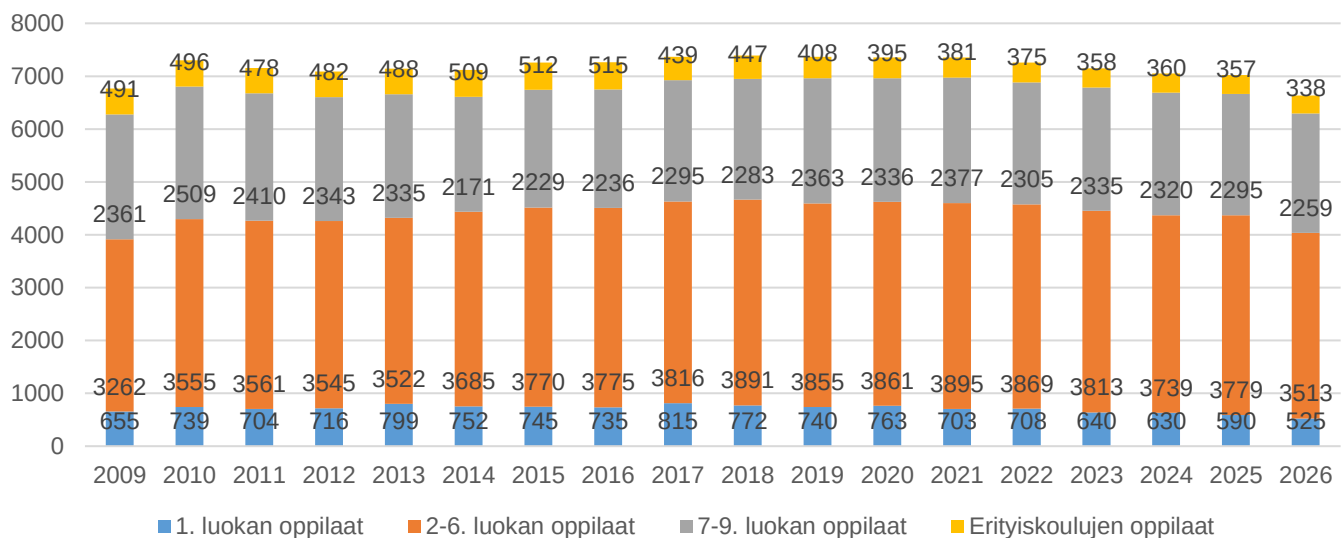
Koulut ja oppilasmäärät

Perusopetusta annetaan 27 koulussa, joista 15 on vuosiluokkien 1–6 koulua, neljä vuosiluokkien 7–9 koulua, viisi yhtenäiskoulua ja kolme erityiskoulua. Erityiskouluista yksi on Tiilimäen koulu, joka tarjoaa opetusta osastohoidossa oleville oppilaille.

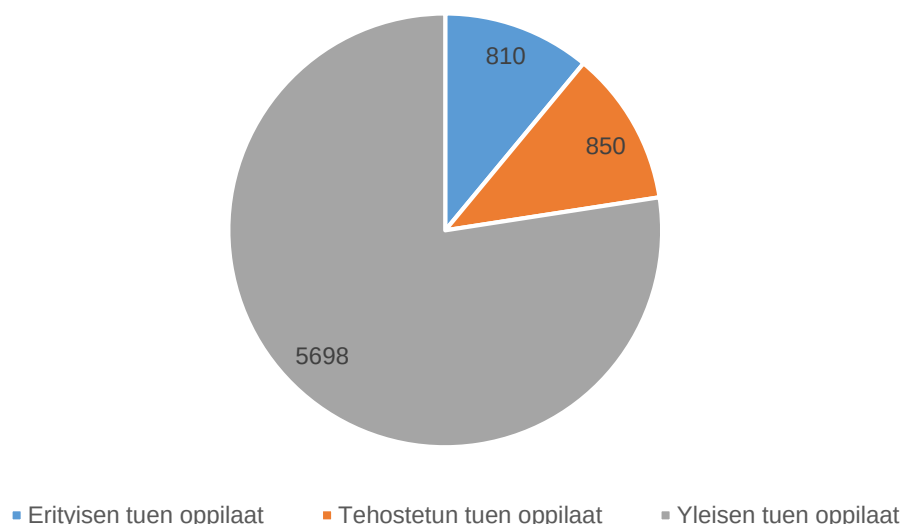
Perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä on 20.9.2020 oppilastilaston mukaan 7358. Yleisopetuksen koulujen oppilasmäärä on 6964. Erityistä tukea saavia oppilaita on yhteensä 810, joka on 11 prosenttia kokonaisoppilasmäärästä. Erityistä tukea annetaan erityiskouluissa ja yleisopetuksen kouluissa pienryhmissä sekä yleisopetuksen luokissa opetusta eriyttämällä. Tehostettua tukea saavia oppilaita on 850, joka on 12 prosenttia kokonaisoppilasmäärästä. Monikielisiä oppilaita, joilla äidinkielen oppimäärä on suomi toisena kielenä, on perusopetuksessa 251, heistä 27 oppilasta osallistuu erilliseen, osin valtion erityisavustuksella kustannettavaan S2-opetukseen. S2-oppilaita osallistuu myös oman uskonnon ja oman äidinkielen opetukseen. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli tilastointipäivänä 14 oppilasta.

Oppilasennuste on laadittu lukuvuoteen 2025–2026 asti. Oppilasmäärät ovat laskussa tarkasteltaessa koulun aloittavien määrää, vuosiluokkien 1–6 oppilasmäärää, vuosiluokkien 7–9 oppilasmäärää sekä kokonaisoppilasmäärää luokilla 1–9. Vuoden 2026 jälkeinen ennustaminen on hankalaa, mutta oppilasmäärät todennäköisesti jatkanevat laskua.

Peruskoulun oppilasmäärät

Erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista

Opetuksen resursointi

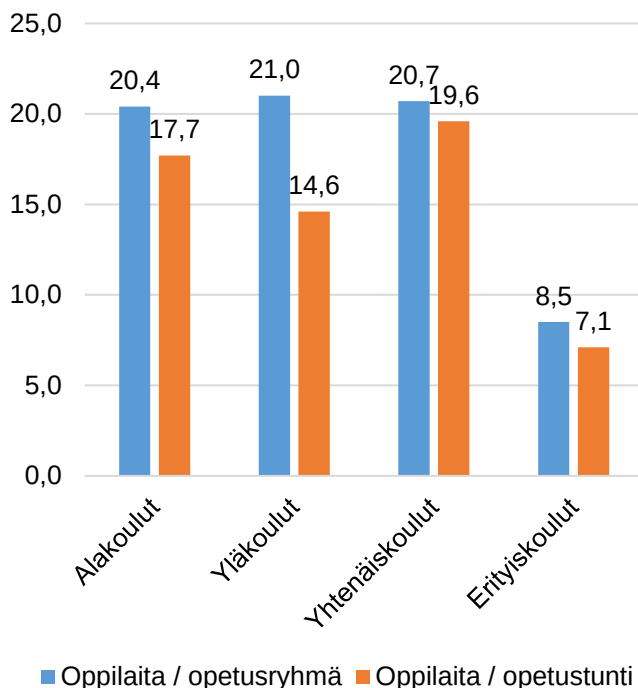
Lukuvuonna 2020–2021 peruskouluilla on tuntikehystä käytössä kaikkiaan 13 058 tuntia. Tästä erityisopetukseen kohdennetaan peruskouluissa yhteensä 2 661 tuntia, joka on 20 prosenttia käytetyistä tunneista. Tunnit jakautuvat erityiskouluihin (1390 tuntia) ja yleisopetuksen kouluihin (1271 tuntia). Suurten ryhmien jakamiseen käytetään 241 tuntia (rahoitetaan kohdennetulla harkinnanvaraisella valtionosuudella 80%) ja tukiopetukseen noin 150 tuntia. Yleisopetuskouluissa oppilaskohtainen tuntikehys on 1,68 tuntia (sisältäen myös niiden antaman erityisopetuksen) ja erityiskouluissa 3,53 tuntia.

Covid-rahoitus: Kohdennettua, harkinnanvaraista valtionavustusta on saatu kevään 2020 poikkeusjakson aiheuttamien osaamis- ja hyvinvointivajeiden paikkaamiseen. Koulut saavat em. tuntikehyksessä näkymätöntä lisäresurssia mm. tukiopetukseen, erityisopetukseen, samanaikaisopetukseen ja ohjaajaresurssiin.

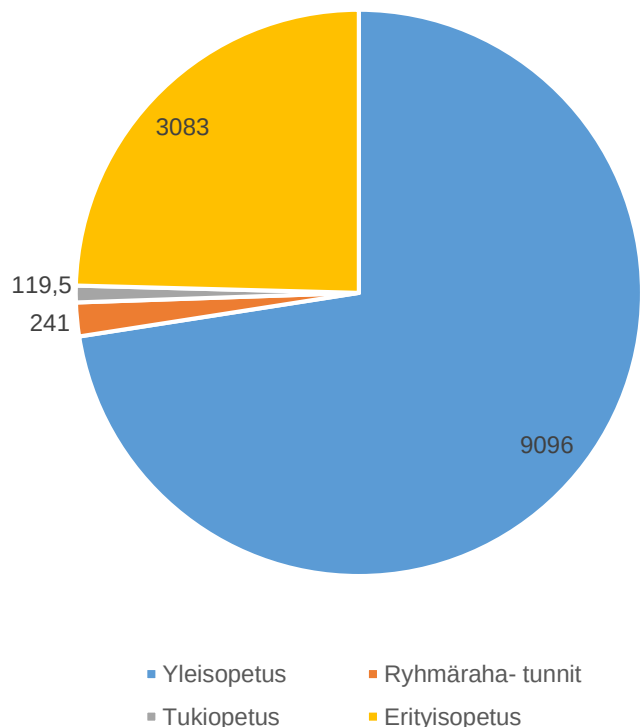
Lukuvuonna 2020-2021 yleisopetusluokkien keskimääräinen koko oli alakoulussa 20,4, yläkouluissa 21,0, yhtenäiskouluissa 20,7 ja luokkakoko erityiskoulussa 8,5. Kun opetukseen kohdennetaan samanaikaisopetusresurssia tai jakotunteja, niin oppilasmäärä keskimäärin yhtä opetustuntia kohden on tätä pienempi. Oppilasryhmien minimi- ja maksimikoko vaihtelevat kouluittain. Kolmessa koulussa on vähintään 30 oppilaan ryhmä, kun taas esimerkiksi Ahlaisten koulussa suurin opetusryhmä on 13 oppilaan yhdysluokka.

Päätoimisia opettajia on lukuvuonna 2020–2021 perusopetuksessa 528 ja sivutoimisia 14. Erityisopettajia on 120, joista 96 on vakinaisia ja 24 määräaikaisia. Määräaikaisista osa on vailla pätevyyttä. Koulunkäyntiohjaajia on yhteensä 207, joista vakinaisia on 120 ja määräaikaisia 87.

**Oppilaita keskimäärin opetusryhmässä ja opetustunnilla
Iv. 2020-2021**

Tuntikehysten käyttö 2020 - 2021

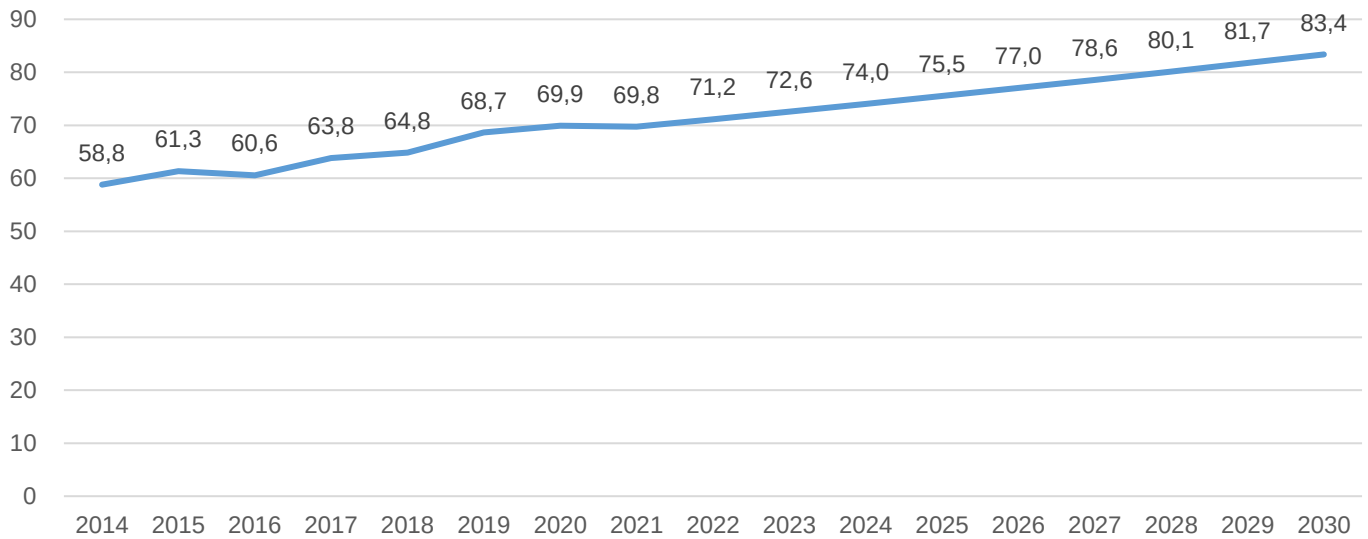

Tulevaisuuden haasteet ja kehittämistarpeet

- Yhdenvertaisen, tasa-arvoisen perusopetuksen toteutuminen tulee varmistaa taustoiltaan yhä polarisoituneempien oppilaiden osalta.
- Tulevaisuuden työelämän ja muun yhteiskunnan vaatimukset edellyttävät pedagogiikan ajan tasalla pitämistä ja kehittämistä.
- Kun oppilasmäärän vähenee ja koulujen määrä pysyy ennallaan ja asukkaat keskittyvät yhä enemmän tietyille alueille, opetusryhmien koot koulujen välillä tulevat yhä enemmän eriytymään. Pienissä kouluissa tulee olemaan haasteita järjestää opetus normien ja nykytarpeiden mukaan.
- Lähikouluperiaatteen toteutuminen lain hengen mukaisella tavalla edellyttää tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen kehittämistä.
- Opetuksen resursointia pitää kehittää tasa-arvoa edistäväksi.
- Oppivelvollisuusiän nostamisen vaatii nivelvaiheen opintojen luomista niille oppilaille, joille jatko-opintojen suunta ei ole vielä selvinnyt
- Oppilashuollon rooli kasvaa nivelvaiheessa ja myös jatko-opinnoissa.

Taloudelliset vaikutukset

Perusopetuksen kustannukset (M€)

Oppivelvollisuuden korotus tarkoittaa uusia palveluja ja niihin ei ole varauduttu tässä talousarviossa. Niiden toteutus vaatii lisämäärärahaa.

Riskit

- Toimintaympäristön jatkuvaa muutosta ei huomioida palveluverkon kehittämisessä
- Oppilashuollon tarve lisääntyy polarisaatiokehityksen voimistuessa, jonka johdosta kustannukset kasvavat.
- Henkilökunnan saatavuus joissakin ammateissa (psykologit, erityisopettajat)
- Oppilasmäärä pienenee ennusteita enemmän
- Koulushoppailu käynnistyy, jos koulujen taso eriytyy

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Lasten ja nuorten hyvinvointi lisääntyy

Toimenpide: Vahvistetaan mielenterveystaitoja, varmistetaan riittävä henkilöstöresurssi ja osaaminen, valmistellaan Porilaisten lasten ja nuorten turvataidot -suunnitelma osaksi Intopolku-sivustoa.

Mittari 1. Kouluterveyskyselyn kiusaamisen liittyvät tunnusluvut/paraneva kehitystrendi.

Mittari 2. Koulujen lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvän tilasto-osion koulukiusaamistapausten määrä/laskeva trendi.

Mittari 3. Koulupsykologien htv suhteutettuna oppilasmäärään.

Mittari 4. Turvataidot-suunnitelma on valmis.

Vastuhenkilö: toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Tavoitellaan optimikokoisia opetusryhmiä. Opetuksen laatu säilyy, vaikka kustannukset laskevat.

Toimenpide: Oppilaaksi ottoalueiden tarkastus vuosittain

Mittari 1: Oppilasta per opetustunti

Mittari 2: Opetuksen kustannukset per oppilas

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 3. Kehitetään porilaisia malleja peruskoulun ja toisen asteen opintojen väliin.

Toimenpide: Porilaisen mallin luominen nivelvaiheeseen

Mittari: Perusopetuksen päättäneistä toisen asteen opintoihin siirtyneet %

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 4. Perheiden ja lasten tukeminen varhaisessa vaiheessa, matala kynnyks

Toimenpide: Tuodaan matalan kynnyksen palveluita kouluille. Toteutus vaatii yhteistyötä perusturvan kanssa.

Mittari 1: Oppilasmäärä suhteutettuna koulukuraattorien ja koulupsykologien määrään.

Mittari 2: Perusturvan tuottamien tukihenkilöiden määrä kouluilla

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Varhaiskasvatus

Palvelun tilannekuva

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus kattaa ikävuodet 0 – 6. Huoltajat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta keskeiset lait, nykytilanne

Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatuslaki 5 §)

Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.

Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Vuorohoidon järjestäminen varhaiskasvatuksessa (Varhaiskasvatuslaki 13 §)

Vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäivinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

Varhaiskasvatusympäristö (Varhaiskasvatuslaki 10 §)

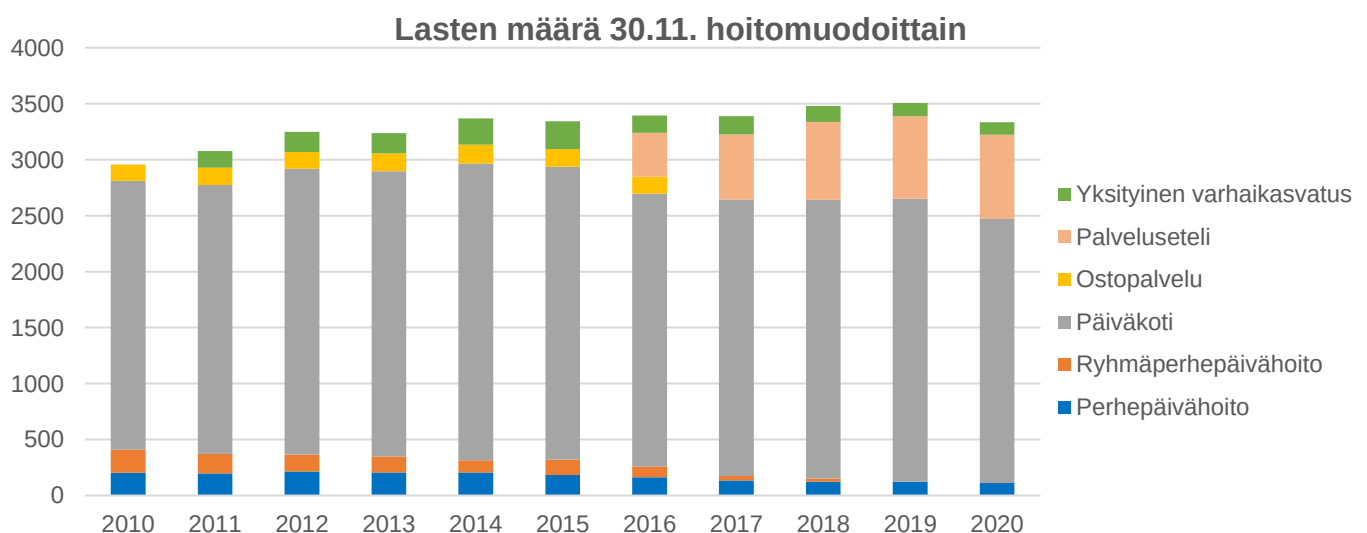
Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Tulossa olevat lakimuutokset tai ehdotukset lakimuutoksiksi

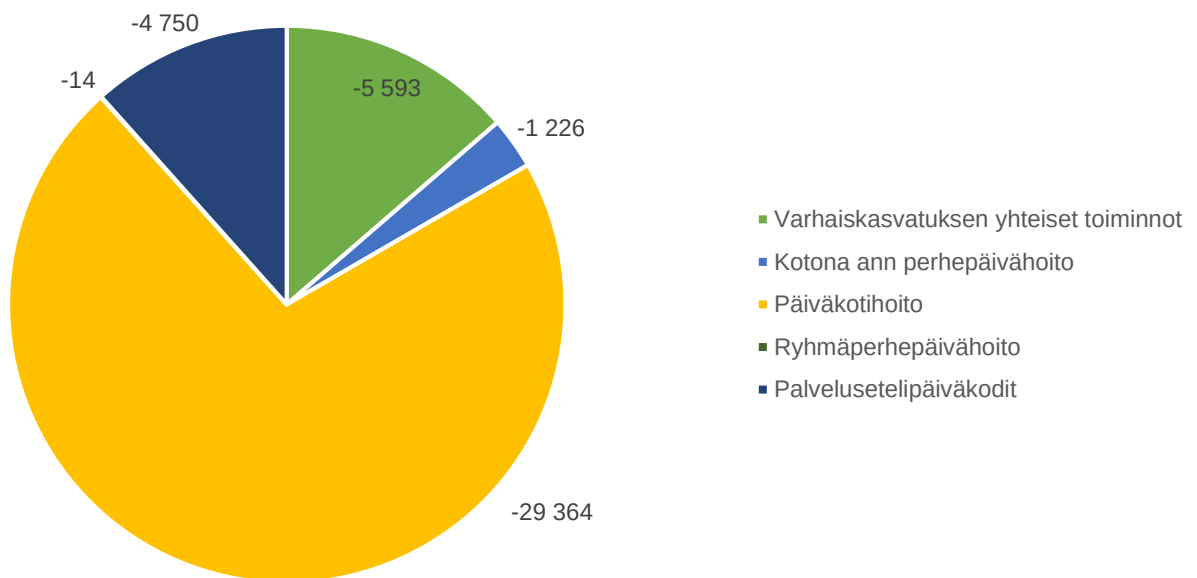
- 1.8.2020 alkaen varhaiskasvatuslakia muutetaan siten, että lapsen varhaiskasvatusoikeutta ei enää rajata miltään osin 20 tuntiin viikossa vaan lapsi voi olla kokopäivähoidossa myös silloin, kun jompikumpi huoltajista tai molemmat huoltajat ovat kotona. Tällä tulee olemaan taloudellinen vaikutus vuodelle 2021 kustannuksia nostavasti: 936 000 €.
- 1.8.2020 alkaen asetusta varhaiskasvatuksesta esitetään muutettavaksi siten, että päiväkodin henkilöstömitoitus yli kolme -vuotiaiden kokoaikaisessa palvelussa olevien osalta muutetaan nykyisen yksi työntekijä kahdeksaa lasta kohti (1:8) -> yksi työntekijä seitsemää lasta kohti (1:7). Porissa on jo noudatettu henkilöstömitoitusta yksi työntekijä seitsemää lasta kohti (1:7), joten tällä ei ole taloudellisia vaikutuksia.
- Hallitusohjelman mukaisesti suunnitelmissa on muuttaa esiopetus kaksivuotiseksi alkaen 5 vuotiaista. Ensin on tulossa 3-vuotinen kokeilu.

Varhaiskasvatuksen nykytila Porissa

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kasvanut vuosien 2010-2019 välillä joka vuosi ylöspäin. Alla olevassa kuvassa lasten määrän tilanne hoitomuodoittain 2010-2019 sekä varhaiskasvatuksen kustannusten jakauma.

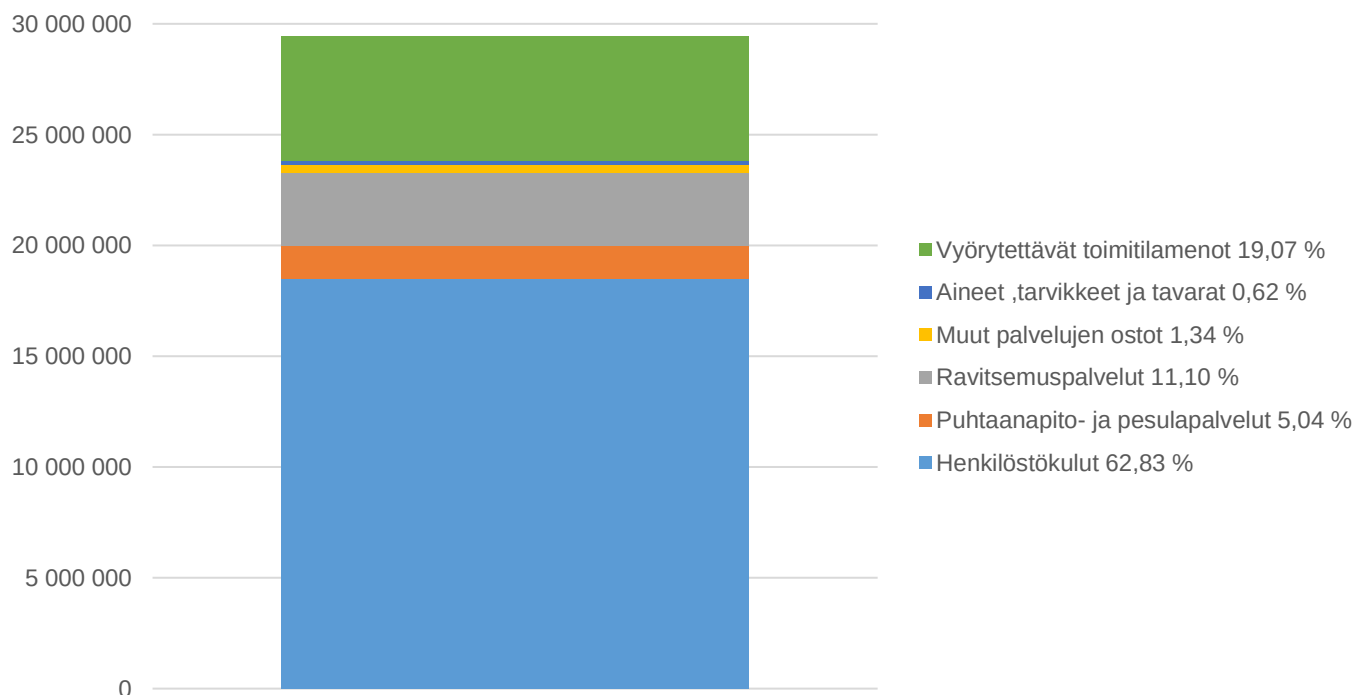
Varhaiskasvatuksen kustannusten jakauma

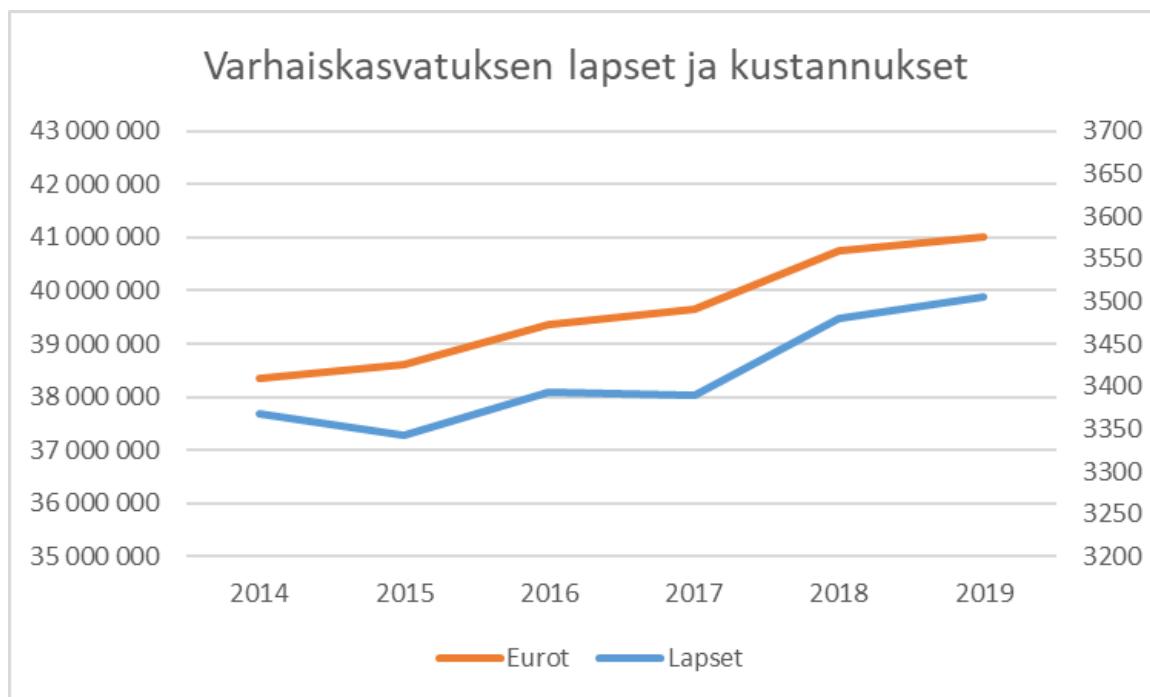
Varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista 31.10.2020: 71% on päiväkotihoidossa, 23% palvelusetelipäiväkodeissa, 3% perhepäivähoidossa, 3% yksityisessä hoidossa. Ryhmäperhepäivähoito loppui Porin kaupungilla 31.5.2019, kun viimeinen ryhmäperhepäivähoitoyksikkö sulkeutui. Vuosien 2015 ja 2016 tilastoissa näkyvät ostopalvelupäiväkodit, jotka lopetettiin palvelusetelin myötä. Palveluseteli on otettu käyttöön tammikuussa 2016 ja ostopalvelupäiväkodit siirtyivät palvelusetelipäiväkodeiksi lautakunnan päätöksellä vuoden 2017 alusta. Porissa on yhteensä 29 kunnallista päiväkotia ja lisäksi Porissa toimii kymmenen yksityistä päiväkotia, joihin asiakkaiden on mahdollista hakea palveluseteliä. Perhepäivähoitoa tarjoaa noin kolmekymmentä perhepäivähoitajaa, jotka hoitavat lapsia omissa kodeissaan.

Varhaiskasvatuksen omassa tuotannossa henkilöstökulut, toimitilamenot, ravitsemus ja puhtaanapito ovat kustannuksista yhteensä 98 % kokonaiskustannuksista.

Päiväkotihoido, oma tuotanto - kustannusten jakauma

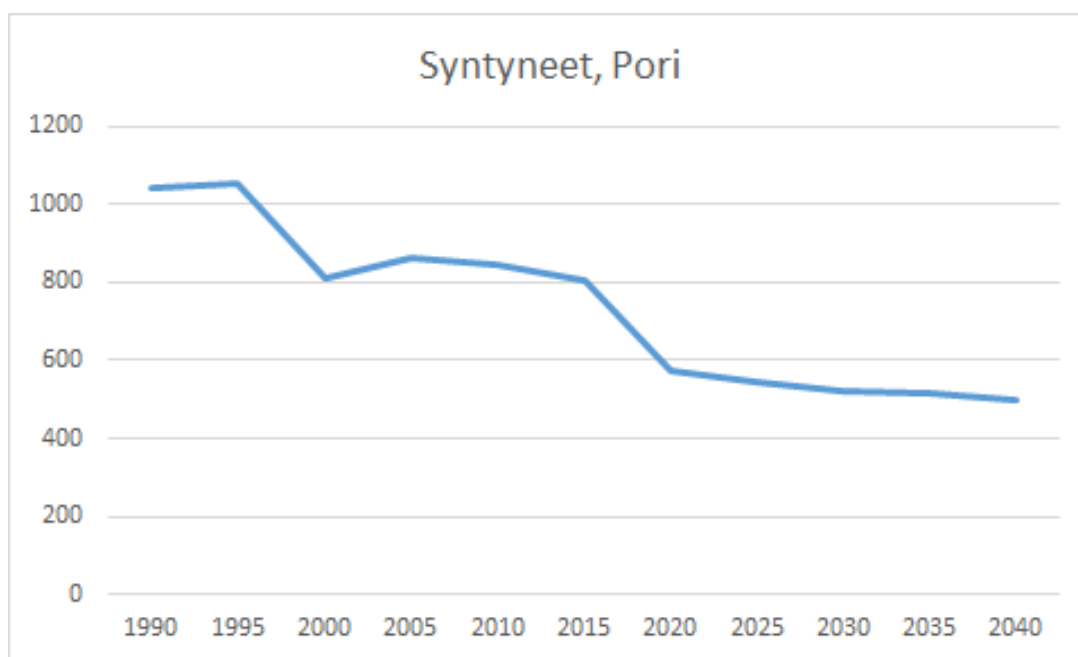

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrän ja kustannusten muutos on kuvattu seuraavassa kuviossa vuosien 2014-2019 välillä

Väestö- ja varhaiskasvatuksen lasten määrän ennusteet

Tilastokeskuksen kuntakohtainen väestöennuste on syksyltä 2019, joka ulottuu vuoteen 2040. Samoin kuin muuallakin Suomessa, Porin väestö ikääntyy. Syntyneiden määrä on 2000-luvun alusta alkaen ollut pienempi kuin kuolleisuus.

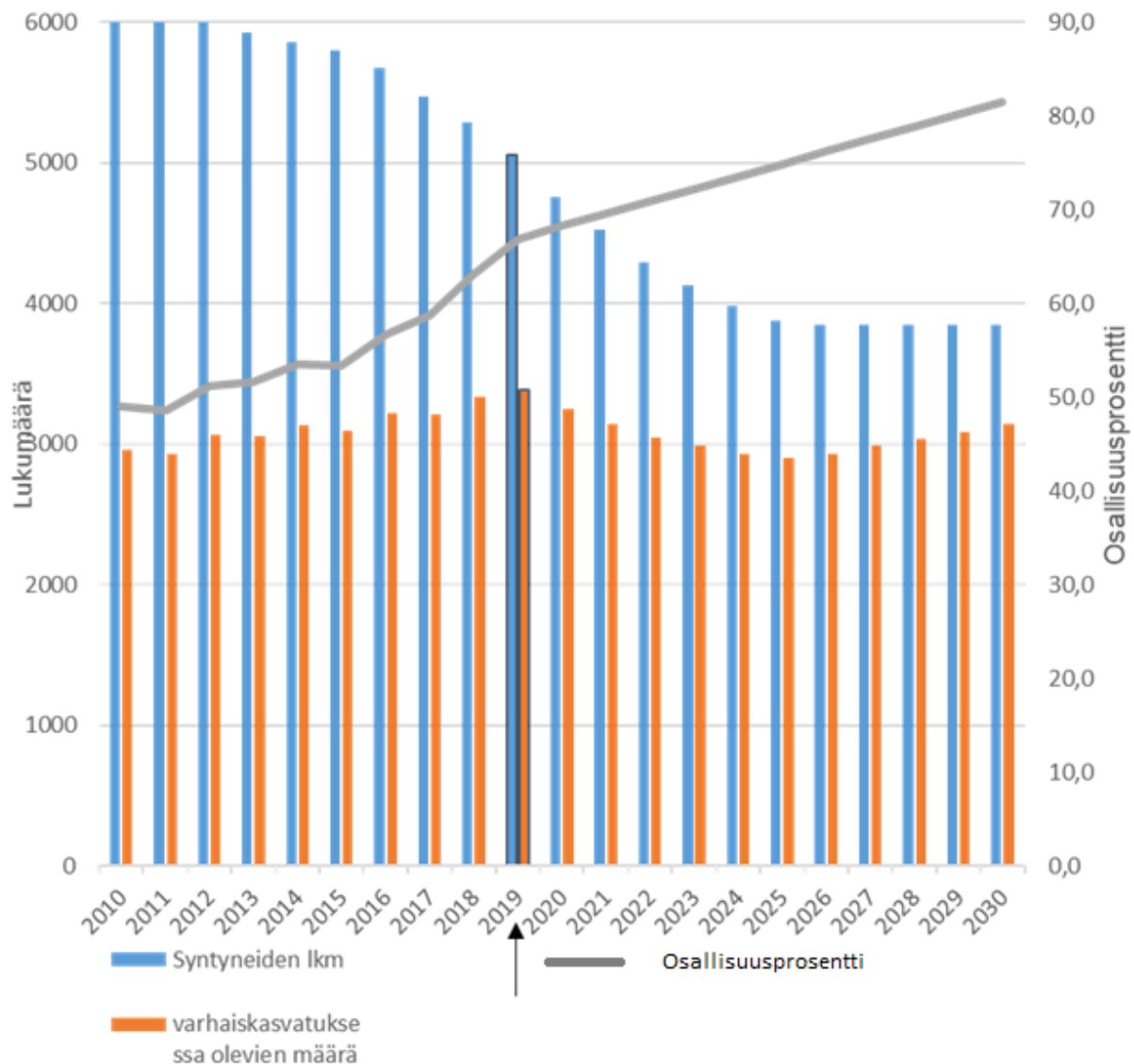

Lähde: <http://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kuntakuvaajat/vaestoennusteet>

Vaikka ennusteiden mukaan lasten määrät vähenevät, on syntyvyys todellisuudessa kääntynyt kasvuun vuonna 2020. Lasten määrän vähennys ei suoraan korreloi varhaiskasvatuksen käyttäjämääriin, koska osallisuus on kasvussa valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti. Lisäksi subjektiivisen oikeuden rajausta poistuu elokuussa 2020.

Vaikka väestömäärä laskee Porissa, lapsimäärien kehityksessä on eroja palvelualueittain. Osa alueista on vetovoimaisempia ja niihin suuntautuu jatkossakin muuttoliikettä. Lapsiperheiden suosimia alueita ovat erityisesti Länsi- ja Pohjois-Pori, joissa asuu paljon lapsiperheitä ja alueille myös kaavoitetaan sekä rakennetaan. Myös Keski-Porin suosio säilyy. Tällä hetkellä Keski-Porin väestöstä enemmistö on iäkästä. Samoin syntyneiden määrä on Keski-Porissa melko suuri, mutta kouluikäisten määrä on ollut perinteisesti päiväkotikäisiä pienempi. Tämä selittyy kaupungin sisäisellä muuttoliikkeellä lapsiperheiden suosimille alueille.

Lasten määrä ja osallistumisaste 2010-2030

Muutostarpeet kiinteistöissä

Osa varhaiskasvatuksen yksiköistä on huonossa kunnossa ja toiminnan jatkaminen niissä edellyttää peruskorjausta jollakin aikavälillä. Uudisrakentaminen on tarkoituksenmukaista silloin kun kiinteistön peruskorjauskustannukset nousevat lähelle uuden rakentamista. Uutta rakentamalla saadaan myös pedagogisesti toimivampi kiinteistö. Uusi kiinteistö voidaan sijoittaa lasten ja kulkuyhteyksien kannalta optimaaliselle paikalle. Toiminnan keskittäminen elinvoimaisiin ja muunneltaviin yksiköihin on järkevää toiminnan laadun ja kokonaistaloudellisuuden kannalta. Kiinteistöjen korjauksissa ja uudisrakentamisessa lähtökohtana tulee olla myös tilojen pedagoginen toimivuus, aiempaa korkeampi käyttöasteen ja energiatehokkuuden mahdollistaminen. Peruskorjausten kannattavuutta kannattaa pohtia myös alueilla, joilla lapsimäärä vähenee huomattavasti.

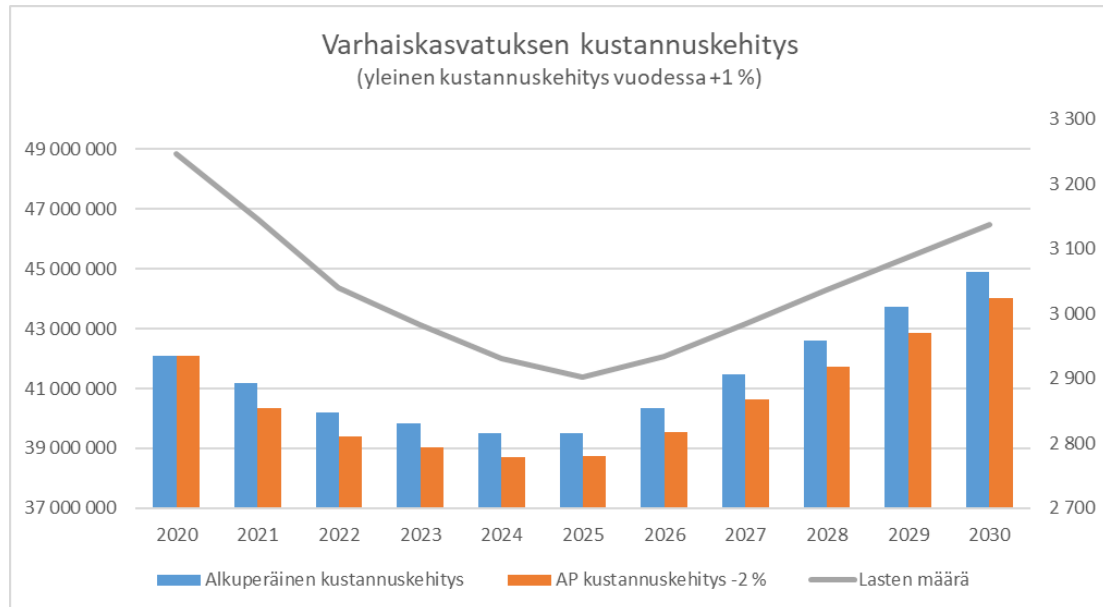
Varhaiskasvatuksen tilasuunnitelman mukaisesti pieniä yksiköitä on lakkautettu. Osasta kiinteistöjä on luovuttu sisäilmaongelmien vuoksi. Tulevaisuudessa päiväkotien koko ja sijainti määritellään alueellisesti tarpeiden mukaan. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen yksiköt ovat Meri-Porin aluetta lukuun ottamatta hyväkuntoisia ja toimivia ja suuria muutoksia ei varhaiskasvatuksen verkkoon tarvitse nyt tehdä. Meri-Porin varhaiskasvatuksen yksiköt ovat huonokuntoisia ja pieniä. Alueen lapset mahtuisivat kahteen riittävän kokoiseen päiväkotiin.

Taloudelliset vaikutukset

Varhaiskasvatuksen kustannusten kannalta olennaisimmat tekijät ovat lasten määrä, työntekijä-lapsi suhde ja osallistumisaste sekä päiväkotipalveluissa oman tuotannon ja palvelusetelien ostojen suhde. Nykytilanteessa palvelusetelipäiväkodin hoitopäivähinta on edullisempi kuin oman tuotannon hoitopäivähinta. Omassa tuotannossa kustannuksiin voi-

daan vaikuttaa eniten sillä, että omien yksiköiden käyttöaste on riittävän korkealla ja lisäksi henkilökunnan määrä vähentyy lasten määrän vähentyessä suhteessa 2/10. Varhaiskasvatuksen kokonaisuuden kannalta paras mittari on seuraava kokonaiskustannusta €/lapsi/vuosi.

Varhaiskasvatuksen kustannusten toteuma vuosille 2017-2019 ja ennuste vuosille 2020-2030. Ennusteen mukaan kustannukset laskevat lapsimäärän laskiessa vuoteen 2025 asti, jonka jälkeen lapsimäärä nousee (oletuksena osallistumistasen nousu) ja kustannukset alkavat nousemaan vuoteen 2030 asti. Tavoitteena on laskea kokonaiskustannuksia 2 %.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite: Varhaiskasvatuksen organisaation taloudellisuuden parantaminen ja organisaation tarkastelu vastaamaan kysyntää sekä asiakkaalle tarjottavien palveluiden monipuolisuus

Toimenpide 1: Omien yksiköiden käyttöasteen nosto

Mittari: Käyttöaste on vähintään päivämuotoisissa päiväkodeissa < 85 % ja ilta/vuoropäiväkodeissa < 70 %. Vuoteen 2024 mennessä.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 2: Kokonaiskustannusten laskeminen

Mittari: Kokonaiskustannus 12 956 €/lapsi/vuosi laskee -2 % (tähän summaan lasketaan koko varhaiskasvatuksen kokonaisuus)

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 3: Henkilökunnan vähentyminen lasten määrän vähentyessä

Mittari: Lasten määrän vähentyessä henkilöstön määrä vähenee suhteessa 2/10

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 4: Asiakkaalle tarjottavien palvelujen monipuolisuus

Mittari: Oman tuotannon ja palvelusetelien ostojen suhde 70 %/30 % vuoteen 2024 mennessä

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

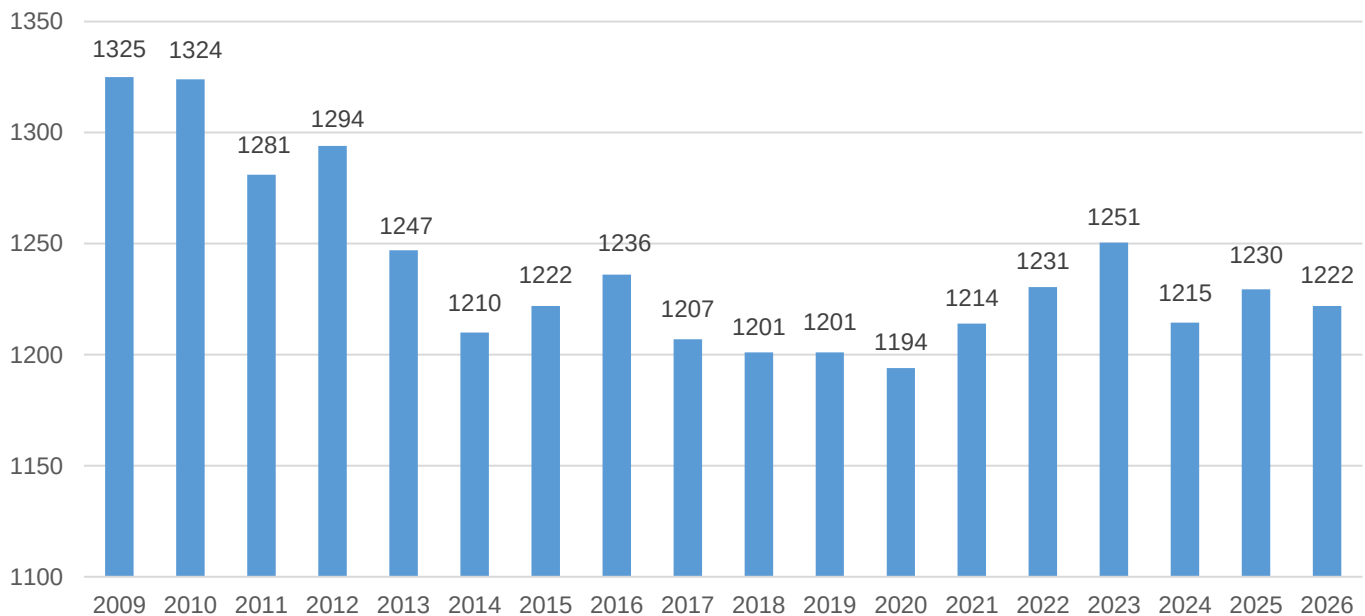
Lukiokoulutus

Palvelun tilannekuva

Porin lukiot on kaupunginvaltuuston 15.6.2020 § 83 päätöksellä päätetty yhdistää hallinnollisesti 1.8.2021 alkaen. Tämän hetken tiedon mukaan Porin lukio toimii yhdessä kiinteistössä nykyisessä PSYL-korttelissa 1.8.2022 alkaen.

Porin kaupunki järjestää päivälukiokoulutusta kahdessa yksikössä. Lisäksi se ylläpitää aikuislukiota, joka antaa myös aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetusta. Päivälukioissa on 1246 opiskelijaa (20.9.2020) ja 94 opettajaa. Opiskelijoista 747 on Porin suomalaisen yhteislyseon lukiossa (PSYL) ja 499 Porin Lyseon lukiossa. Lukioden opiskelijamäärä on ollut viime vuodet tasainen. Vuoden 2019 palveluverkkopäätös ei vaikuttanut Porin lukiokoulutuksen järjestämiseen. Molemmilla lukioilla on sekä rehtori että virka-apulaisrehtori. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laajan yleissivistuksen antaminen sekä jatko-opintojen ja työelämän kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittäminen. Lukiota saa yleisen jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

Lukion opiskelijamäärät 2009 - 2026

Lukioden opiskelijamäärien tulevaisuuden ennustaminen on hankalaa. Siihen vaikuttavat etenkin alueen lapsimäärän yleinen kehitys, lukiokoulutuksen vetovoimaisuus suhteessa muihin toisen asteen opintoihin sekä Porin lukiokoulutuksen vetovoimaisuus suhteessa alueen muihin lukioihin. Perusopetuksen tilannekuvassa kerrottu lapsimääräkehitys heijastuu viipeellä lukiokoulutukseen.

Lukiossa otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma elokuussa 2021. Se laaditaan Opetushallituksen marraskuussa 2019 julkaisemien lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Porissa valmistellaan oma paikallinen, lukiokoulutuksen opetussuunnitelma. Se valmistuu syksyllä 2020. Uusi opetussuunnitelma muun muassa velvoittaa tarjoamaan opiskelijoille entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opinto-ohjausta sekä erityistä tukea sitä tarvitseville. Niin ikään yhteydet ympäröivään maailmaan, etenkin korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämä- ja yrittäjyysyhteistyö, painottuvat entistä enemmän. Porin lukiossa toimii jo nyt kaksi vuosityöajassa olevaa erityisopettajaa. Myös lukion opinto-ohjaajat toimivat vuosityöajassa. Korkeakouluyhteistyötä tehdään etenkin Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa.

Lukion uusi opetussuunnitelma korostaa oppilaiden hyvinvointia. Esimerkiksi muutokset korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa ovat lisänneet lukiolaisten suorituspainetta, ja eri asteinen oireilu näkyy esimerkiksi vuoden 2019 kouluterveyskyselyn tuloksissa. Opiskelijahuoltopalveluiden toimivuuteen ja lukiokoulutuksen toimintakulttuurin kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Osana lukioden opetussuunnitelmaprosessiin kytkeytyvää johtoryhmävalmennusta lukiot pohtivat myös tulevaisuuden johtamisjärjestelmää. Tulevaisuuden lukiokoulutus edellyttää johtamiselta yhä enemmän.

Porin lukioissa on yleislinjojen lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän saaneet luonnontieteellinen linja sekä urheilulinja. Molemmat toimivat Psyllin lukiossa. Lisäksi erityislinjoina Lyseossa toimivat ilmaisutaidon linja ja englanninkielinen linja. Painotuksina ovat liiketalous (Lyseo) ja kuvataide (Psyl) sekä molempia lukioita palveleva Satakunnan urheiluakatemia (SSA). Englanninkielisen lukiokoulutuksen ja sitä tukevan perusopetuksen kehittämiseen on saatu erillistä rahoitusta. Lukiokoulutuksen osalta linjan vetovoimaisuuteen vaikuttaa muun muassa se, ettei nykyinen lainsäädäntö anna mahdollisuutta suorittaa ylioppilastutkintoa englannin kielellä.

Haasteet ja kehittämistarpeet

Uudistuvat lukiolaki, lukion opetussuunnitelman perusteet ja laki ylioppilastutkinnosta

- Lukiokoulutus muuttuu modulaariseksi ja eri oppiaineiden välinen yhteistyö lisääntyy.
- Opiskelun tukeen tulee uusia vaatimuksia, kuten erityisopetuksen järjestäminen.
- Ohjauksen merkitys korostuu entisestään.
- Vaatimukset korkea-aste yhteistyölle ja kansainväliselle yhteistyölle lisääntyvät. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa.

Laaja kurssitarjonta

- Opiskelijavalinnat korkea-asteelle tehdään jatkossa yhä enemmän ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella. Tämä edellyttää laajaa ja kaikissa oppiaineissa toteutuvaa kurssitarjontaa.
- Tarve erilaisten kertaavien kurssien järjestämiselle lisääntyy, samoin opiskelijoiden tarve uusia ylioppilaskokeita.
- Ylioppilaskokeet ovat nyt kokonaan sähköiset, mutta niiden uudistaminen edennee valtakunnan tasolla lähivuosina. Tulevaisuutta voivat olla esimerkiksi avointen verkkojen käyttäminen, oppiainerajat ylittävät tehtävien lisääntyminen ja kokelaan oman aikataulun puitteissa ”tenttiakvaariossa” suoritettavat kokeet.

Väestökehityksen ja hyvinvoinnin haasteet ja yhteistyö ammatillisen toisen asteen kanssa

- Lukioikäisten määrä vähenee merkittävästi lähivuosien aikana erityisesti Satakunnan pienissä kunnissa. Kunnat käyttävät yhä enemmän omaa rahaa lukiokoulutuksen järjestämisen.
- Yhteistyö ammatillisen toisen asteen kanssa lisääntyy. Opiskelijoille tarjotaan joustavia väyliä suorittaa opintoja. Eri koulutuksen järjestäjien kilpailu opiskelijoista lisääntyy.
- Opiskelijahuollon palveluiden kehittäminen ja tähän liittyvän verkostoyhteistyön lisääminen on välttämätöntä.
- Tuleeko toisen asteen koulutuksesta kaikille pakollinen, mikäli oppivelvollisuutta pidennetään?
- Mahdollinen toisen asteen opintojen maksuttomuus lisää kustannuksia.

Lukion vetovoimaisuuden edistäminen

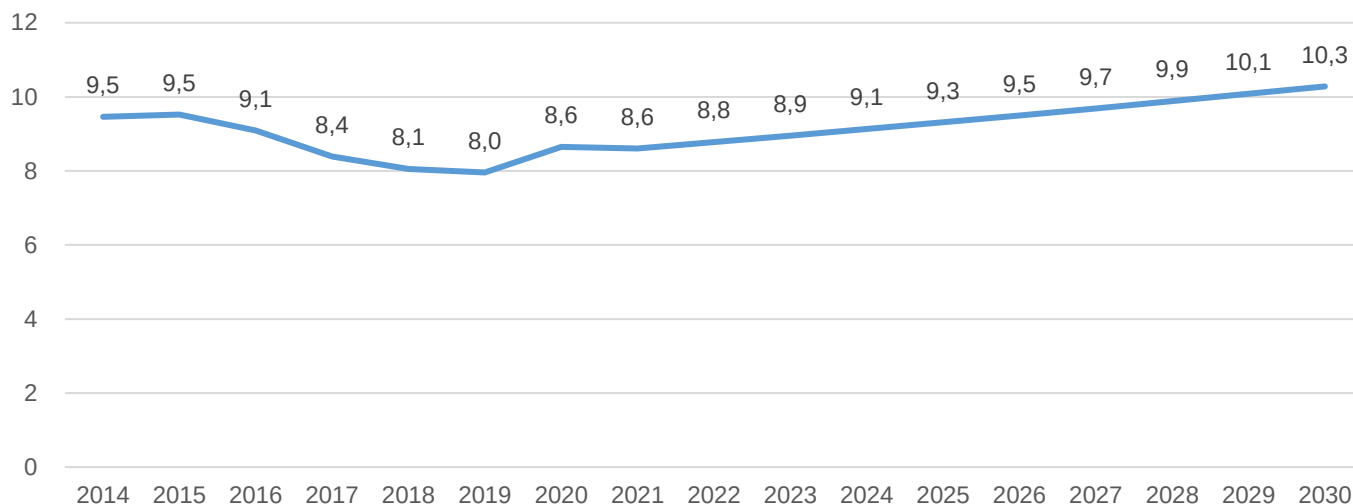
- Sijainti, brändi ja opetustarjonnan laajuus ja laatu
- Henkilöstön tarkoituksenmukainen hyödyntäminen, toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä entistä laajempi yhteistyö kotimaassa ja kansainvälisesti vaativat riittäviä resursseja. Pääallekkäisyyksien karsiminen on välttämätöntä.
- Hallinnon ja sen tukipalveluiden toimivuus ovat yhä keskeisempää.
- Erityisopetuksen ja ohjauksen kehittäminen, opetussuunnitelmatyöhön panostaminen, arviointikulttuurin uudistaminen, työelämäyhteistyön lisääminen sekä opiskelijoiden osallisuuden ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen vaativat työtä.
- Porin lukio eli yhden lukion malli edistää vetovoimaisuutta
 - o Ohjaukseen, erityisopetuksen ja opiskelijahuoltoon liittyvän osaamisen ja palveluiden saatavuus paranee. Erityis-tehtävien ja omien painotusten mukanaan tuoma osaamisen lisääminen tulee entistä paremmin kaikkien eduksi.
 - o Tilat ja toiminnot voidaan suunnitella palvelemaan ainoastaan lukiolaisia.
 - o Toiminta on entistä laadukkaampaa korkeakoulu- ja kansainvälisessä yhteistyössä.
 - o Suuressakin yksikössä opiskelija voi kokea olevansa osa yhteisöä, löytää apua ja tukea sekä kokea tulevansa kuulluksi. Kyse on ennen kaikkea toimintakulttuurista, jonka rakentavat ihmiset.

Taloudelliset vaikutukset

Hallitusohjelman linjaukset oppivelvollisuusiän nostamisesta ja toisen asteen maksuttomuudesta vaikuttavat myös lukiokoulutukseen. Muutosten on suunniteltu astuvan voimaan vuonna 2021. Maksuttomuuden arvioidut kustannukset vaihtelevat noin 1800 ja 2500 euron oppilaskohtaisen vuosikustannuksen välillä. Asian arvioiminen on vaikeaa. Koulutuksen järjestäjän hallinnoitavaksi tulee oppilaskohtaisia tietokoneita yli 1200 kappaletta. Hallinnollinen työ lisääntyy esimerkiksi oppimateriaalihankintojen vuoksi. Ohjausveloitteiden lisääntyminen aiheuttaa niin ikään kustannuspaineita. Opetussuunnitelmauudistuksen vaatimukset yhdistettyinä maksuttomuuteen saattavat synnyttää vielä ennakoimattomia kustannuksia.

Aikuislukio ja sen antama aikuisten perusopetus ovat tärkeitä palveluita maakunnan keskuskaupungissa. Tulevaisuudessa aikuislukio voi olla nykyiseen tapaan oma oppilaitos tai päivälukion aikuislinja. Ratkaisulla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, mutta toiminnan ja imagon kannalta asiaa tulee pohtia. Opetustarjonnan laajuutta ja painotusta lähi- ja verkko-opetuksen osalta on myös tarkasteltava. Aikuisten perusopetuksen osalta tarvetta on ilmennyt laajentaa opetusta nykyisen päättövaiheen ohella alkuvaiheen opintoihin. Vuosikustannukset tälle olisivat noin 75 000 euroa.

Lukiokoulutuksen kustannukset (M€)

Riskit

- Opiskelijamäärien voimakas pieneneminen vaikeuttaa opetuksen järjestämisen taloudellisesti tehokkaasti.
- Oppilashuollon henkilöstön saatavuus.
- Lukion vetovoimaisuuden hiipuminen

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite: Porin lukion vetovoimaisuuden ja laadun varmistaminen

Toimenpide: Varmistetaan laadukas opetus ja houkutteleva kurssitarjonta

Mittari: Mittarien ja seuranta järjestelmän luominen

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Tilannekuva

Kasvupalvelut- ja kaupunkisuunnitteluyksikkö

Kasvupalvelut- ja kaupunkisuunnitteluyksikössä hoidetaan kaupungin elinkeinopalvelua, johon kuuluvat niin sijoittumistapauksiin liittyvät palvelut kuin Prizztech Oy:n sopimusohjaus ja yhteistyö yritysten kasvun edistämiseksi. Yksikössä on lisäksi kaksi kasvutavoitetta tukevaa toimintayksikköä, työllisyyspalvelut ja kaupunkisuunnittelu. Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin työllisyydenhoidosta, kuten työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta ja 2021 alkaen myös uudesta työllisyyskokeilusta, jossa kokeiluun osallistuville kaupungeille siirretään TE-toimistojen tehtäviä, resursseja ja asiakaskuntaa. Toisena toimintayksikkönä on kaupunkisuunnittelu, joka vastaa kaupungin kaavoituksesta. Henkilökuntaa kasvupalvelut- ja kaupunkisuunnitteluyksikössä on yhteensä noin 70 htv, lisäksi kaupungin työllistettyjen (n. 80 henkilöä) työsuhteet sijoittuvat työllisyyspalveluihin.

Osana toimialan kehysleikkaukseen liittyviä säästötoimenpiteitä on elinkeinotoiminnan ostopalveluista suunniteltu tehtäväksi 253.000 euron vähennys Prizztech Oy:n kanssa solmittuun ostopalvelusopimukseen vuonna 2021. Tämän lisäksi kaupunki ottaa kannettavakseen joitakin yhtiön kautta maksettuja kustannuksia, kuten Match Industry -tapahtuman kustannukset ja muita yhteistoimintakustannuksia. Prizztech Oy:n sopimuksen kustannukset vähentyvät 78.000 euroa vuonna 2022 ja 50.000 euroa vuonna 2023 eli yhteensä sopimuksen muuttamisella tavoitellaan 381.000 euron säästöä.

Työllistämispalkkoihin varatut rahat ovat vuosien ajan olleet riittämättömät työllistämistoiminnan tarpeeseen nähden. Kuitenkin työllistämisen pitämiseen korkealla tasolla on ollut yhteinen tahtotila, minkä vuoksi määrärahojen puutetta on vuosittain korjattu lisämäärärahaypyynnöillä. Toimialojen talousarvioissa ei ole enää varattu rahoja työllistämiseen, vaan lähes kaikki työllistämispalkat on maksettu yksiköstä. Työllistämisessä painottuvat toimialojen työvoiman tarve pysyväisluontoisiin toimintoihin, kunnalle asetettu työllistämismäärä sekä asiakkaiden palvelutarpeet.

Kaupunginhallitus on päättänyt 18.11.2019 hakeutumisesta työllisyyden kuntakokeiluun. Kaupunki on kokeiluun hakiesaan sitoutunut panostamaan toimintaan. Kokeilu alkaa 1.10.2020 ja päättyy 30.6.2023.

ICT-yksikkö

ICT-yksikössä huolehditaan keskitetysti koko kaupunkiorganisaation ICT-palveluiden hankinnasta ja kehittämisestä sekä laitteiden ja tunnusten hallinnasta. Palveluiden tuottamisesta huolehtii 46 henkilöä. Koko kaupungin ICT-kustannukset katetaan yksikön määrärahoista. ICT-yksikön kustannuspaikalle kohdistuvat sovelluskustannukset tulevat nousemaan ensi vuonna noin 250.000 euroa, mitä ei ole huomioitu annetussa kehityksessä. Hintojen nousu muodostuu uusien sovellusten hinnoista sekä olemassa olevien sovellusten päivittämisestä nykyvaatimuksia vastaaviksi. Sovellushankinnat vastaavat prosessien tehokkuuden ja toisinaan myös lainsäädännön vaatimuksiin, ja niillä tavoitellaan työn sujuvoittamista siten, että tehtävän työn määrä vähenee. Työn tuottavuuden kasvu näkyy puolestaan toimialojen henkilöstökustannuksissa. Uusien sovellusten käyttöönoton myötä voidaan luopua joistakin vanhoista sovelluksista, mikä aikanaan vähentää ICT-yksikön kustannuksia. Esimerkiksi vuonna 2019 toteutetun verkkokilpailutuksen myötä saadaan huomattavaa kustannussäästöä jo tänä vuonna.

Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen robotiikan käyttöönottamisen edistämisestä kaupungissa ja kaupunginjohtaja on asettanut tätä varten työryhmän. Robotiikan käyttöönoton kustannukset ovat 100.000 euroa vuonna 2021.

Matkailu- ja markkinointiyksikkö

Uusi matkailu- ja markkinointiyksikkö vastaa matkailu-, asukas- ja yritysmarkkinoinnista, yrityskumppanuuksista ja tapahtumahankinnasta. Yyterin ja Kirjurinluodon kohdejohtamisen vastuu on yksiköllä. SuomiAreenan tuottaminen siirtyi konsernipalveluista matkailu- ja markkinointiyksikön tehtäväksi.

Yksikön budjetti muodostuu kaupungin aiemmin Visit Pori Oy:lle maksamista sopimuskorvauksista ja markkinointirahasta. Yksikön henkilöstön määrä on 11.

Suunnittelu- ja kehittämisyksikkö

Yksikön vastuulla on ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun ja luonnon virkistyskäytön edistäminen kaupungissa. Lisäksi yksikkö toteuttaa ympäristöhankkeita ja ympäristökasvatusta. Yksikkö vastaa jätehuollon suunnittelusta ja neuvonnasta sekä jätehuollon ja joukkoliikenteen viranomaistehtävistä. Henkilöstöä on 14.

Joukkoliikenteen toteuttamiseen on tulossa vuonna 2021 toiminnallinen muutos, kun siirrytään hankintasopimukseen eli ns. bruttomalliin. Muutos vaikuttaa toimialan talouteen merkittäväällä tavalla.

Osana henkilötövuosien säästövelvoitetta toimiala on päättänyt olla hakeutumatta EU-rahoitteisen Circwaste – kohti kiertotaloutta -hankkeen kolmanteen vaiheeseen. Hanke loppuu Porin osalta siis toisen vaiheen päättyessä lokakuussa 2021.

Ympäristö- ja terveystalvontayksikkö

Ympäristö- ja terveystalvontayksikkö hoitaa lakisääteisiä ympäristövalvonnan viranomaistehtäviä sopimusperusteisesti viiden kunnan alueella, terveystalvonnan ja eläinsuojelun viranomaistehtäviä viiden kunnan yhteistoiminta-alueella sekä maaseutuhallinnon viranomaistehtäviä viiden kunnan yhteistoiminta-alueella. Lisäksi yksikkö huolehtii Porin ja Harjavallan kunnan lakisääteisestä velvollisuudesta ilmanlaadun seurantaan ja raportointiin sekä tarjoaa ilmanlaadun tarkkailuun liittyviä palveluita Porin ja Harjavallan teollisuudelle ja Rauman kaupungille. Vuonna 2018 myönnetty määräaikainen toimivalta valtiolle kuuluvien ympäristölupien käsittelyyn on lisännyt yksikössä ympäristövalvonnan tehtäviä, mutta on tuonut myös lisätuottoja. Paikallinen lupakäsittely sujuvoittaa merkittäväällä tavalla yritysasiakkaiden palvelua ja ympäristölupa on pystytty käsittelemään parhaimmillaan kahdessa kuukaudessa kuulemisaikoiheen, kun valtiolla käsittelyaika on vähintään 11 kuukautta.

Henkilöstön vahvuus vuonna 2021 on 29 htv. Henkilöstö on virkasuhteisia viranhaltijoita, jotka hoitavat hallintosäännöllä elinvoima- ja ympäristötoimialalle osoitettuja kunnan viranomaistehtäviä. Näitä tehtäviä ovat erilaiset ilmoitus- ja lupamenettelyt, valvonta, ohjeistus ja neuvonta sekä maatalousyrittäjien EU- ja kansallisten tukien maksatus.

Eläinlääkintäyksikkö

Eläinlääkintäyksikkö tuottaa peruseläinlääkintähuollon ja virkaeläinlääkärin palvelut viisi kuntaa kattavalla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Palveluita tarjotaan pien- ja suurelaimille ympäri vuorokauden ja viikonloppuisin. Henkilöstö muodostuu eläinlääkäreistä ja eläintenhoitajista.

Eläinlääkintäyksikön osalta talousarvioehdotus sisältää 150 000 euron kustannussäästöt, jotka perustuvat toiminnallisiin muutoksiin, joista käydään yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön kanssa, sekä Lavian ostopalvelusopimuksesta luopumiseen. Neuvotteluihin ei sisälly irtisanomisia tai lomautuksia.

Rakennusvalvontayksikkö

Rakennusvalvontayksikkö vastaa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamisen valvonnasta, rakentamisen ja muiden toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä rakentamiseen liittyvästä neuvonnasta. Lisäksi yksikkö huolehtii kiinteistöinsinöörille lain mukaan kuuluvista tehtävistä, kiinteistötietojen ja paikkatietoaineistojen tiedonhallintajärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon kuuluvista tehtävistä sekä lakisääteisten kartta-aineistojen ylläpidosta.

Sujuva rakentaminen edellyttää kaavoitusta, rakennuskelpoisia tontteja ja karttoja rakentajille kaupunkimittauksesta ja ennakkoneuvontaa, lupakäsittelyä ja tarkastuksia. Rakennusvalvontayksikön lakisääteiset tehtävät hoidetaan virkavastuulla. Rakennusvalvonnassa on kaksitoista virkaa ja viisi työsuhdetta, kaupunkimittauksessa neljä virkaa ja kahdeksan työsuhdetta. Kaupunkimittauksen henkilömäärä on vähentynyt viidessä vuodessa neljällä htv:lla prosessien tehostamisen myötä. Rakennusvalvontayksikön toimintaa kehitetään jatkuvasti, henkilöstö on pätevää ja työhönsä sitoutunutta.

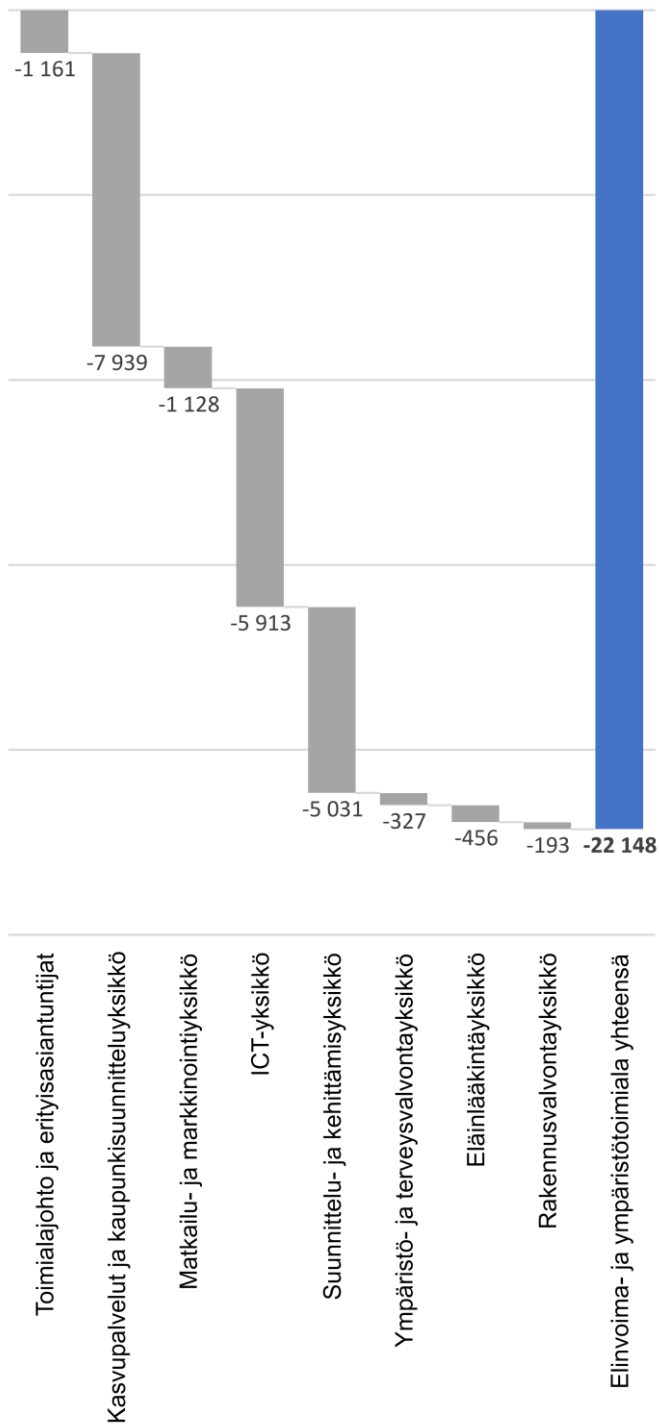
Kaupunginhallituksen päättämät kirjaukset

Oppisopimuksen kuntalisäkokeilu: selvitetään ja kokeillaan vuoden 2021 aikana mahdollisuutta tukea heikosti työllistyviä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria tukemalla yrityksiä, jotka tarjoavat heille mahdollisuuden oppisopimuskoulutukseen. Kokeilun koordinoinnista vastaa työllisyysyksikkö ja sen etenemistä seuraa ja raportoi kaupunginhallitukselle elinvoima- ja ympäristötoimialan johtaja. Kokeilu toteutetaan talousarviota muuttamatta.

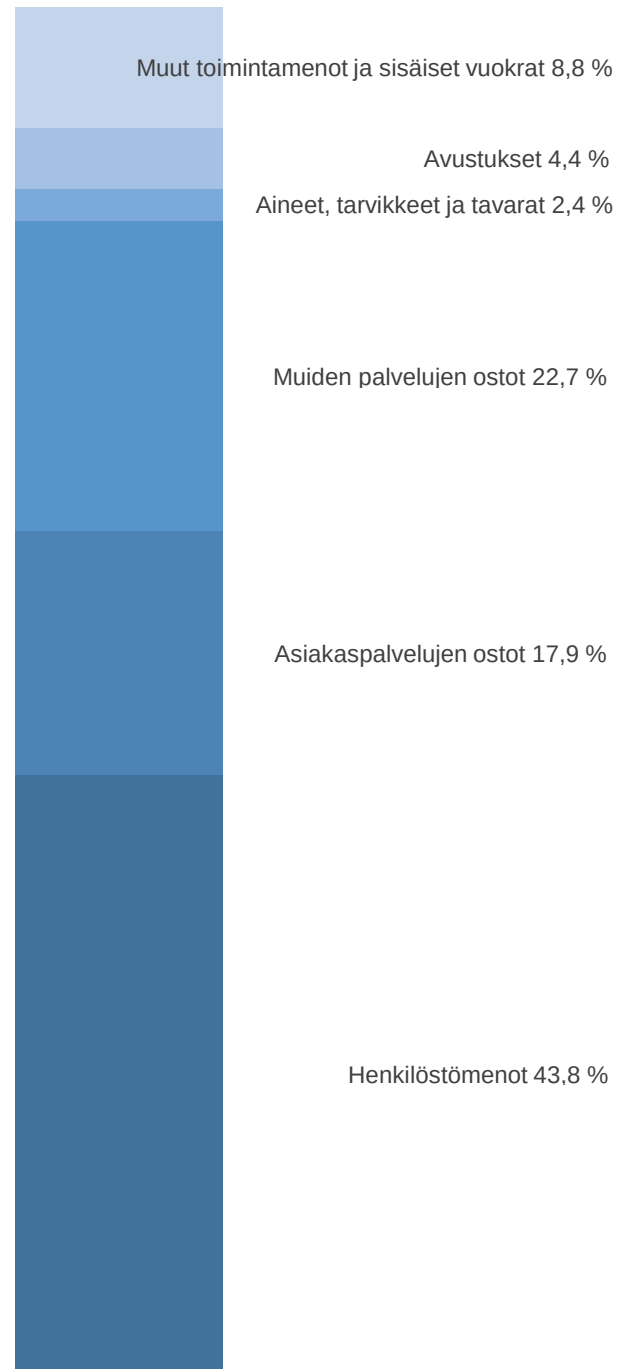
Elinvoima- ja ympäristötoimialan käyttötalous

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	4 905	8 417	8 844	9 532	9 534
Valmistus omaan käyttöön	1	0	200	0	0
Toimintamenot	-10 363	-29 661	-31 192	-30 731	-29 745
Toimintakate (Netto)	-5 457	-21 244	-22 148	-21 199	-20 211
Laskennalliset tulot	72	4 407	3 931	4 539	4 539
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-7	-675	-761	-748	-748
Muut laskennalliset kustannukset	-834	-1 991	-2 177	-2 177	-2 177
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 226	-19 503	-21 154	-19 585	-18 596
			= valtuustoon nähden sitova erä		

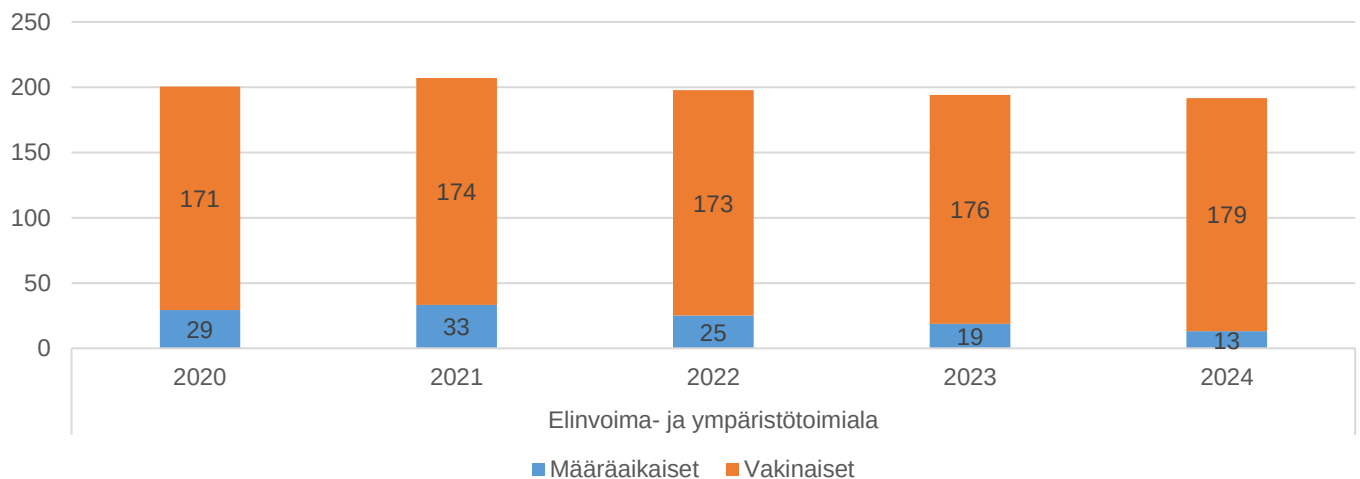
TA 2021 toimintakate yksiköittäin, 1 000 €

Toimialan menolajijakauma TA 2021

Elinvoima- ja ympäristötoimialan suunnitellut henkilötyövuodet

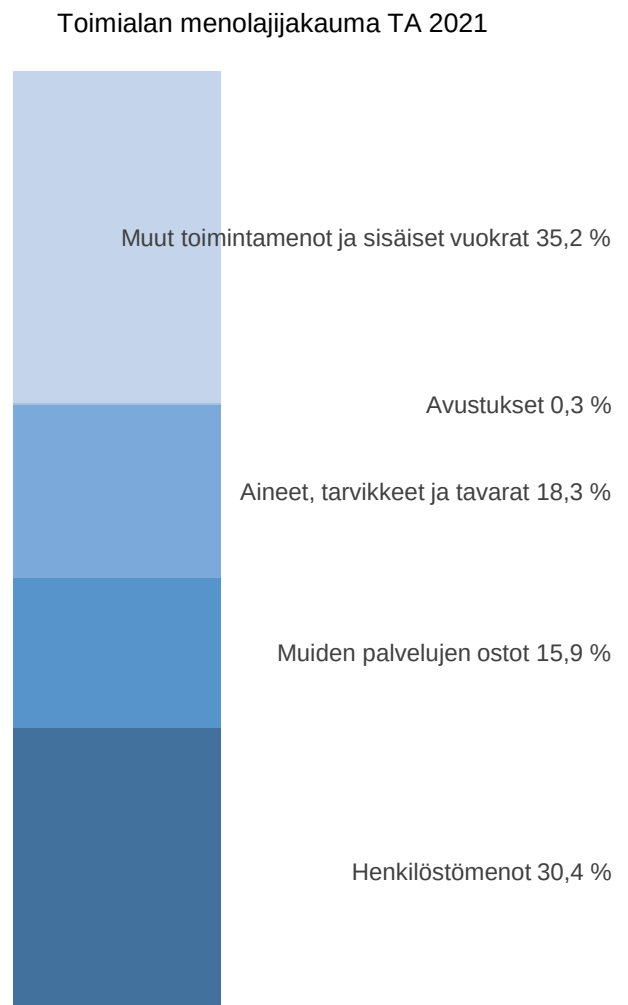
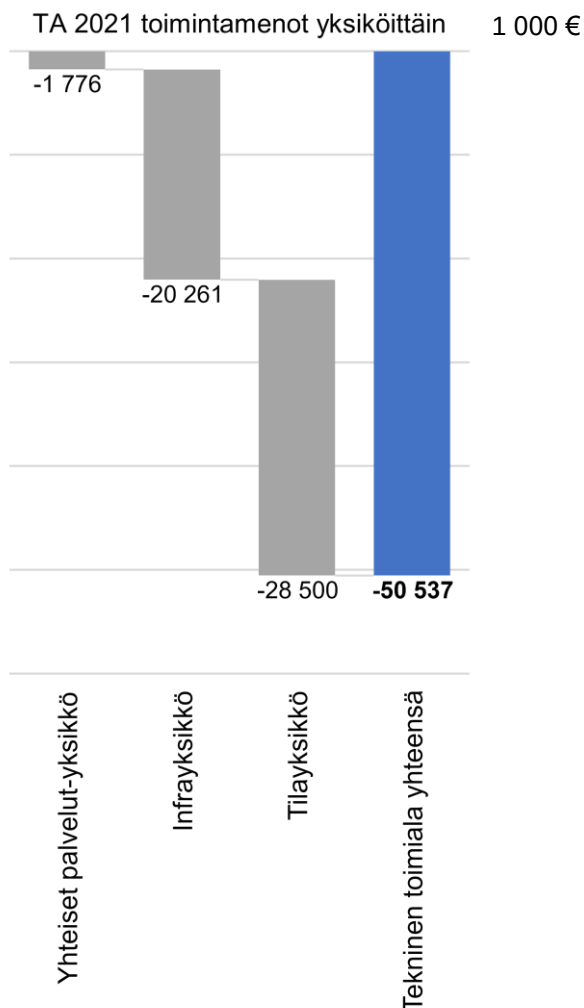
Tekninen toimiala

Tilannekuva

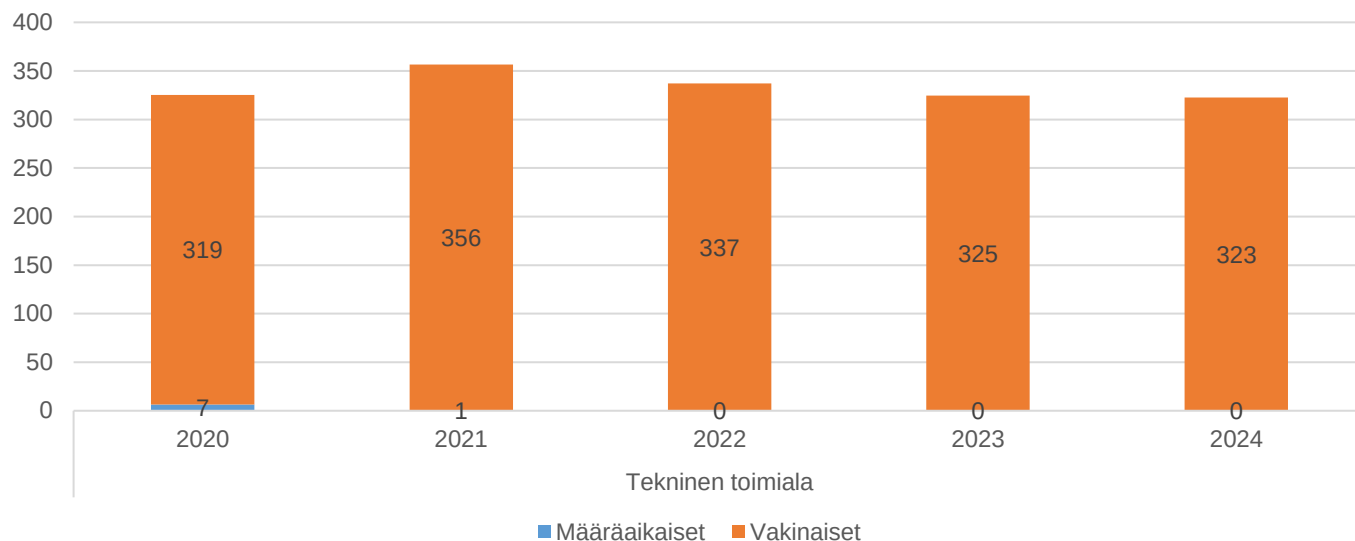
Kaupungin taloustilanne rekrytointilinjauksineen edellyttää tekniseltä toimialalta suunnitelmallista sekä kustannustehokkuutta parantavaa ja toimintoja priorisoivaa johtamista ja päätöksentekoa. Talouden haasteisiin vastataan omien resursien tehokkaan käytön ja palvelutuotantorakenteen kehittämällä sekä suunnitelmallisuudella digitalisaatiota hyödyntäen. Toimialan tulee löytää ne ei lakisääteiset palvelut, joita voidaan vähentää tai lopettaa kokonaan. Organisaatiouudistuksen loppuun vieminen ja palvelutuotantorakenteen kehittäminen ovat toiminnan keskiössä. Asioiden valmistelun tulee olla ennakoivaa, vuorovaikutteista ja asukkaat osallistavaa. Porin kaupungin ja maakunnan elinvoiman tukemiseksi palveluasenteen tulee olla mahdollistavaa ja maakunnallisesti tärkeiden liikennehankkeiden toteutumista tuetaan aktiivisella osallistumisella edunvalvontaan. Toimialan hallinnassa olevien tilojen ja infran suunnitelmalliseen hoitoon, kunnossapitoon, peruskorjaukseen ja uudisrakentamiseen liittyen tulee jatkaa monia kehittämistoimia. Konsernitaseista yhteistyötä pyritään osaltamme tiivistämään.

Teknisen toimialan käyttötalous

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	21 154	21 116	19 278	19 125	19 125
Valmistus omaan käyttöön	4 563	3 831	3 831	3 831	3 831
Toimintamenot	-47 310	-53 837	-50 537	-48 997	-47 610
<i>Toimintakate (Netto)</i>	-21 593	-28 890	-27 428	-26 041	-24 655
Laskennalliset tulot	48 356	45 772	47 938	47 938	47 938
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-21 291	-18 306	-19 382	-19 463	-19 463
Muut laskennalliset kustannukset	-6 246	-10 978	-10 764	-11 372	-11 372
Tehtävän kokonaiskustannukset	-828	-12 402	-9 774	-9 076	-7 689
			= valtuustoon nähden sitova erä		

Teknisen toimialan suunnitellut henkilötyövuodet

Tilatehokkuus

Palvelun tilannekuva

Kaupungin tilat jakautuvat itse omistettuihin omassa käytössä oleviin tiloihin, vuokrattuihin tiloihin sekä kaupungin omistamiin tiloihin, joita vuokrataan ulkopuolisille. Vuokratut tilat voidaan vielä jakaa konserniyhtiöiltä vuokrattuihin sekä vapailta markkinoilta vuokrattuihin tiloihin. Vuokratuiksi luokitelluissa tiloissa voi myös olla mukana osakeomistukseen perustuvia tiloja, joiden hallinnasta maksetaan erilliselle yhtiölle vastikkeita.

Kaupunki omistaa tiloja 239 tuhatta neliötä (lukuun ei sisälly pelastuslaitoksen tilat). Omistetuista tiloista 91 % on kaupungin omassa käytössä ja 9 % vuokrattuna ulkopuolisille. Oman toiminnan käytössä on yhteensä 361 tuhatta neliötä. Näistä 60 % on itse omistettuja tiloja ja 40 % on vuokrattuja tiloja. Vuokratuista tiloista merkittävä osa on vuokrattu kaupunkikonserniin kuuluvilta yhtiöiltä. Tyhjen tilojen osuus kokonaisuudesta on marginaalinen, noin 1 % luokkaa.

Kuva 1. Kaupungin tilojen jakautuminen toimialoittain

Koska sivistystoimialan ja perusturvan käytössä on 90 % kaupungin käyttämistä tiloista, on seuraavassa keskitytty näiden kahden toimialan tiloihin.

Kuva 2. Sivistystoimialan tilojen jakautuminen yksiköittäin

Sivistystoimiala on kaupungin merkittävin tilojen käyttäjä. Varhaiskasvatus ja opetus (perus- ja lukio-opetus sekä sivistävä koulutus) kattavat sivistystoimialan tilankäytöstä 63 %.

Varhaiskasvatuksen käytössä on yhteensä 28 tuhatta neliötä tiloja. Näistä noin puolet on kaupungin omia ja noin puolet vuokrattu. Varhaiskasvatuksessa Porissa terveysvalvonnan ohjeistuksella tilojen mitoituksessa on käytetty alle 3-vuotiaalle lapsille 8,5 neliötä per lapsi ja yli 3-vuotiaalle 7,5 neliötä per lapsi. Kun tilat suhteutetaan varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrään, Porissa yhtä lasta kohden on keskimäärin 8,4 neliötä tiloja.

Opetusyksikön käytössä on yhteensä 113 tuhatta neliötä. Näistä 70 % on kaupungin omia tiloja ja vuokratut tilat on pääosin vuokrattu konserniyhtiöiltä. Merkittävimpiä vuokrattuja tiloja ovat mm. Itätuulen koulu, jonka omistaa Sampolan Palvelukeskus Oy, Kaarisillan koulu, jonka omistaa Kaarisillan Koulu Oy ja Meri-Porin Yhtenäiskoulu, jonka omistaa Meri-Porin Palvelukeskus Oy. Koulutilojen mitoituksessa ohjeistuksella on pidetty 10 neliötä per oppilas esimerkiksi uusia kouluja suunniteltaessa. Porissa käytössä on yhtä oppilasta kohden keskimäärin 12,2 neliötä. Koulujen välillä on kuitenkin suuria eroja. Esimerkiksi Lavian Yhtenäiskoulussa luku on 26,2 neliötä per oppilas, kun se Kaarisillan koulussa on 8,7 neliötä per oppilas. Laviassa tiloja per oppilas on siten käytössä kolme kertaa enemmän kuin mitä Kaarisillan koulussa. Keskiarvoa laskettaessa mukana on koulutilat luokille 1-9 sekä lukiot.

Kuva 3. Perusturvan tilojen jakautuminen yksiköittäin

Perusturva on toiseksi merkittävin tilojen käyttäjä. Yhteensä perusturvalla on käytössään 102 tuhatta neliötä tiloja. Näistä tiloista noin 40 tuhatta neliötä eli 39 % on kaupungin itse omistamia. Vuokrattuja tiloja on yhteensä noin 62 tuhatta neliötä eli noin 61 % kaikista tiloista. Vuokratiloista kuitenkin 77 % eli 47 tuhatta neliötä on vuokrattu kaupunkikonserniin kuuluvilta yhtiöiltä.

Tiloista merkittävin osa on iäkkäiden palveluiden käytössä, yhteensä 37 tuhatta neliötä eli 36 % kaikista tiloista. Näistä suurin osa on asuntoja. Kuvassa on esitetty yhdessä avoterveydenhuolto, sairaalapalvelut sekä sotekeskukset, koska nämä ovat usein samoissa tiloissa. Näiden osuus kokonaisuudesta on noin 32 tuhatta neliötä eli 31 % kaikista perusturvan tiloista. Terveyskeskusten yhteydessä voi lisäksi olla myös muita tiloja, kuten esimerkiksi suun terveydenhuollon vastaanottoja, jotka tässä on esitetty osana sotekeskusten neliöitä.

Tilatehokkuus Porin kaupungilla

Kaupungilla on käytössä paljon neliöitä. Tilatehokkuuteen pyrittäessä tavoitteena ei ole automaattisesti vähentää tiloja vaan tarkastella niiden käytön tehokkuutta ja tavoitella tuottavaa käyttöä. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, että tyhjäksi jääville tiloille löytyy uutta käyttöä tai pyrkiä luopumaan niistä mahdollisimman nopeasti käytön loputtua.

Kaupungilla on käytössä tiloja noin 361 tuhatta neliötä. Suurimpia yksittäisiä kiinteistöjä ovat isot koulukeskukset sekä liikuntapaikat, kuten karhuhalli ja jäähalli. Mikäli tavoitteeksi haluttaisiin asettaa vuosittain esimerkiksi 1 % vähennys kaupungin käytössä oleviin neliöihin eli noin 3.600 neliötä se tarkoittaisi käytännössä joka vuosi yhden tai useamman koulun, useamman päiväkodin, liikuntapaikkojen tai jonkin muun kaupungin tarjoaman palvelun lopettamista tai siirtämistä toisiin tiloihin. Teknisen toimialan omassa käytössä on vain noin 6 % kaupungin kaikista tiloista. Tästä syystä tilojen vähentämiseen liittyvät tavoitteet täytyy asettaa yhdessä toimialojen kanssa, jotka käyttävät tiloja. Teknisen toimialan tavoitteena on huolehtia kaupungin kiinteistöomistusten kunnosta ja siitä, että käyttäjät saavat toimia terveellissä ja turvallisissa tiloissa. Sekä lisäksi huolehtia siitä, että käytöstä poistuvat tilat eivät jää rasittamaan kaupungin taloutta tarpeettomasti. Luopumisen suunnittelu tulisi aloittaa hyvissä ajoin ennen käytön loppumista yhteistyössä kaa-voituksen, elinvoiman ja konsernipalveluiden kanssa.

Tästä samasta syystä tilatehokkuuden prosessista ei ole laadittu 10 vuoden kuvaajaa, kuten muista prosesseista. Muutokset tilojen määrässä vuosittain ovat kokonaiskuvan kannalta pieniä. Esimerkiksi uuden koulun rakentaminen lisää kaupungin neliöitä ennen kuin vanhoille kouluille löytyy uusi käyttäjä. Pohjois-Poriin rakennettava 600 oppilaan koulu lisää tiloja todennäköisesti ainakin 6.000 neliöllä. Koulu korvaa Ruosniemen koulun (3.180 neliötä) ja Toejoen koulun (3.364 neliötä). Tiloissa säästöä syntyy noin 500 neliön verran, mikäli vanhoista kouluista pystyttäisiin luopumaan samalla hetkellä, kun uusi otetaan käyttöön. Prosentuaalisesti muutos on pieni. Arviolta 15 miljoonan euron investoinnilla saadaan koko kaupungin mittakaavassa 0,1% vähennys tiloihin. Mikäli koulu laajennetaan myöhemmin 900 oppilaan kouluksi, tilat lisääntyvät aiempaan verrattuna. Investoinnilla tavoitellaan kuitenkin parempia palveluita porilaisille. Samalla myös korjausvelka pienenee ja energiatehokkuus paranee, mutta kääntöpuolena tulosta rasittavat poistot kasvavat merkittävästi.

Vastaavalla tavalla kaupungin hallinnon keskittäminen lähivuosina vähentää merkittävästi toimistotiloja per työntekijä verrattuna nykytilanteeseen. Tällä hetkellä kaupungin eri yksiköt ovat sijoittuneet ympäri kaupunkia. Lisäksi se vähentää esimerkiksi työntekijöiden toimipisteestä toiseen siirtymiseen käyttämää työaikaa.

Perusturvan puolelta esimerkkinä voidaan käyttää hammaslääkäreitä. Suun terveydenhuollolla on useita toimipisteitä koulujen yhteydessä. Yksittäisen toimipisteen sulkeminen voi tuoda suun terveydenhuollon toimintaan säästöjä, mutta koko kaupungin näkökulmasta tilakustannukset siirtyvät jonkun toisen yksikön maksettaviksi. Kaupungin omistamassa koulurakennuksessa tilojen määrä ei vähene, vaikka hammaslääkärin vastaanottoa siellä ei jatkossa pidettäisikään. Säästöjä voidaan saada, mikäli tilat on vuokrattu kaupunkikonsernin ulkopuoliselta taholta ja sopimus on irtisanottavissa kohtuullisella irtisanomisajalla.

Tilaratkaisuissa toimiala- tai yksikkökohtainen osaoptimointi ei tuo kaupungille säästöjä tilakustannuksista. Hyvä esimerkki on myös Himmeli. Vaikka perusturva olisi luopunut Himmelin käytöstä kokonaisuudessaan, tilakustannusten kannalta säästöä ei olisi vastaavalla tavalla syntynyt, koska kyseinen rakennus olisi edelleen pysynyt kaupunkikonsernin omistuksessa. Tästä syystä tilatehokkuuden kannalta toimiva ratkaisu oli löytää rakennukselle uutta käyttöä, vaikka se ei enää palvele perusturvaa alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan. Purettavista rakennuksista säästöjä voidaan saada vähentämällä lämmitystä ja kiinteistöhuoltoa, mutta Himmelin kaltaisissa suojelluissa rakennuksissa se ei ole mahdollista, vaikka toiminta rakennuksessa olisi loppunutkin.

Kaupunkisuunnittelussa on käynnistetty kaupungin kiinteistöjen salkutusta eli luokittelua sen mukaisesti onko kiinteistö tarkoitus säilyttää kaupungin käytössä tai omistuksessa vai onko siitä tarkoitus tulevaisuudessa luopua. Vuokratuista kohteista merkittävimmät luovuttavat tilat liittyvät hallinnon keskittämiseen. Näiden tilojen vuokratulot jäävät pois, mutta tilalle tulee uusien toimitilojen vuokrat. Purettavista kohteista merkittävimmät säästöt olisi mahdollista saada Lavian virastotalosta. Rakennuksen omistaa Kiinteistö Oy Lavian virastotalo, joka on hakenut kiinteistölle purkulupaa. Mikäli kiinteistö saadaan myytyä tai purettua vähentää se kaupungin maksamia vastikkeita ja tuo siten suoria säästöjä.

Myymällä ilman käyttötarkoitusta olevia kiinteistöjä haetaan myös säästöjä. Suurimmat kuluerät kuitenkin näissä koh-teissa liittyvät yleensä sähköön, veteen ja kaupungin omana työnä tehtävään kiinteistöhuoltoon. Suurimmat kuluerät ovat siis kaupunkikonsernin sisäisiä eriä. Tulosta rasittavat mahdollisesti myös poistot, mikäli rakennusta ei ole kirjanpi-dossa poistettu loppuun. Merkittävin säästö tulee poistojen pois jäämisen lisäksi kuitenkin kaupungin investointitarpeen pienenemisestä minkä lisäksi kauppahinta voi parantaa kaupungin tulosta. Pienempi kiinteistömäärä mahdollistaa myös toiminnan tehostamisen sekä voimavarojen keskittämisen kaupungin palvelujen kannalta keskeisiin kohteisiin.

Vaikka tekniselle toimialalle ei nyt ole asetettu tavoitteeksi vähentää kaupungin käytössä olevia neliöitä tiettyä neliömää-rää per vuosi, sisältyy se silti pitkällä tähtäimellä ajatukseen tehokkaista tilaratkaisuista. Toimialan tehtävänä on valvoa, ettei tilojen määrä tulevaisuudessa kasva ja uusissa tilahankkeissa pyritään myös tehokkaisiin ratkaisuihin. Tärkeää on suunnitella yli toimialarajojen tilaratkaisuja siten, että olemassa olevat sekä uudet tilat ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä. Lisäksi talouden kannalta olennaista on yhteistyössä tilojen käyttäjien kanssa tehdä pois käytöstä jäävistä tiloista suunnitelmallista luopumisesta jo hyvissä ajoin ennen tilojen jäämistä tyhjilleen, jolloin minimoidaan tyhjiä tiloista maksettavat turhat kustannukset.

Taloudelliset vaikutukset

Tiloihin liittyvät tuotot

Tili		2017	2018	2019
34000	Asuntojen vuokrat	5 065 218	5 219 786	5 047 267
34010	Liikehuoneistojen vuokrat	1 137 628	832 463	767 930
34200	Muiden rakennusten vuokrat	784 370	957 064	838 310
		6 987 216	7 009 313	6 653 507

Taulukko 1. Tuottotilit koko kaupunki (FPM)

Kaupunki saa vuosittain merkittävän määrän vuokratuottoja. Suurin osa tuotoista koostuu asuntojen vuokratuotoista, joista vuonna 2019 noin 4,7 miljoonaa euroa eli 93 % oli perusturvan vuokraamia asuntoja. Näissä perusturva on väli-vuokraajana eli se hankkii joko kaupungilta, konserniyhtiöiltä tai markkinoilta asuntoja, joita se vuokraa edelleen asiak-kailleen. Näihin tuottoihin kohdistuu lähes vastaava määrä kuluja, jotka on kirjattu tilille "rakennusten ja huoneistojen vuokrat". Ilman näitä perusturvan välivuokraamia asuntoja kaupunki sai vuonna 2019 yhteensä noin 2 miljoonaa euroa vuokratuottoja.

Kaupungin omistuksessa on hyvin laaja valikoima erilaisia tiloja ja rakennuksia varastoista liiketiloihin ja asuntoihin. Olennaista on saada niistä mahdollisimman hyvä vuokratuotto, mikäli tiloja ei hyödynnetä omassa toiminnassa.

Tiloihin liittyvät kulut

Tili	2017	2018	2019
45700 Kaukolämpö	3 966 675	3 923 675	3 839 833
45710 Lämmitys	547 471	483 350	511 297
45720 Sähkö	26 040 166	26 828 037	26 212 529
45730 Vesi	129 570	72 512	111 890
45737 LL Sis. vesimaksut	230 367	357 844	336 926
45747 LL Sis. veden perusmaksut	102 623	38 253	15 799
48200 Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	24 406 880	23 758 365	24 174 116
	55 423 751	55 462 036	55 202 390

Taulukko 2. Kulutit koko kaupunki (FPM)

Lämmityskustannuksiin voidaan vaikuttaa rakennusten energiatehokkuutta parantamalla. Lämmitystilille (45710) kirjaan polttoöljyn ostot öljylämmitteisistä rakennuksista. Siirtymällä muihin lämmitysmuotoihin voidaan tätä kulua pienentää. Lämmityskustannuksiin vaikuttaa aina lämpötila, minkä lisäksi öljyn hinta voi muuttua merkittävästi myös maailmanmarkkinatilanteiden mukana, joten muutokset tilikausien välillä eivät johdu ainoastaan kulutuksen muutoksista.

Sähköluihin vuosittain sisältyy Pohjolan Voima Oyj:n osuus, joka vuonna 2019 oli yhteensä noin 21 miljoonaa euroa. Kaupunki myy Pohjolan Voimalta ostamansa sähkön eteenpäin, joten vastaavan suuruinen erä löytyy tuloslaskelmalta myös sähkön myyntituottoina. Ilman tätä erää kaupungin sähkötulot vuonna 2019 olivat yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Sähköluihin sisältyy merkittävimpiä erinä myös esimerkiksi katuvalaistus sekä pumppaamot.

Kustannustietous parantaa mahdollisuuksia saada aikaan säästöjä. Kustannuseristä, joihin käyttäjä voi vaikuttaa omalla käytöksellään pitäisi saada kulutustiedot toimialojen ja yksiköiden käyttöön. Tällaisista eristä tärkeimpänä esimerkkinä on sähkö. Tällä hetkellä osaa perusturvan kohteita lukuun ottamatta sähkökustannukset katetaan tilayksikön budjetista, josta ne vyörytetään edelleen käyttäjille. Vyörytyserät arvioidaan kerran vuodessa etukäteen, eikä niistä tule "tasauslaskua" eli käyttäjällä ei ole tarkkaa tietoa sähkön todellisesta kulutuksesta. Kulutustietojen toimittaminen yksiköihin voisi auttaa parantamaan kulutus- ja kustannustietoutta. Lisäksi käyttäjiä olisi tärkeää motivoida säästämään sähköä, vaikka sitä ei katettaisikaan omasta budjetista.

Rakennusten ja huoneistojen vuokrat tilille kirjataan sekä konserniyhtiöille että ulkopuolisille maksetut tilavuokrat. Vuonna 2019 viisi suurinta kohdetta olivat:

vuokrattu kohde	vuokranantaja	vuokra 2019
Luotsinmäen keskuspuhdistamo	Koy Luotsinmäen puhdistamo	1 751 649
Keskustan uimahalli	Koy Porin Uimahalli	1 143 011
Kaarisillan koulu	Kaarisillan Koulu Oy	1 029 079
Itätuulen oppimiskeskus	Sampolan Palvelukeskus Oy	906 765
Palvelukoti Jokihelmi	Porin Palvelukiinteistöt Oy	770 732
		5 601 236

Taulukko 3. Tilin rakennusten ja huoneistojen vuokrat suurimmat erät 2019 (FPM)

Viidentenä on Palvelukoti Jokihelmi, johon kohdistuu vastaavan suuruinen tuotto tilillä vuokratuotot asunnoista. Jos vuokratulot tilistä (ks. taulukko 3) vähennetään perusturvan asuntojen vuokratuotot (4,7 miljoonaa euroa), kuluiksi jää 19,5 miljoonaa euroa. Neljä suurinta vuokraerää vastaavat tämän jälkeen neljäsosaa tilin saldosta. Yllä mainitut viisi suurinta kohdetta ovat kaikki konserniyhtiöiden omistuksessa. Itätuulen oppimiskeskuksen vuokrat vuonna 2019 ovat alle puolelta vuodelta, joten vuonna 2020 summa tulee merkittävästi nousemaan.

Omistettujen ja vuokrattujen tilojen kustannusten vertaaminen on haastavaa. Vuokriin voi sisältyä rahoituskuluja, jotka kohdistuvat rakennukseen. Kaupungin omissa tiloissa ei pystytä kohdistamaan rahoituskuluja yhdelle yksittäiselle kohteelle, koska kaupunki ei ota lainaa yksittäisiä investointeja varten vaan se lainottaa kokonaisuutta. Lisäksi kaupungin tiloissa säästöjä on voitu hakea rakennusten huolto- ja korjauskuluista, kun taas vuokriin sisältyy tietty määrä vuosittaista huoltoa ja korjaustyötä.

Poistot ja arvonalentumiset

Tili	2017	2018	2019
71300 Poistot rakennuksista	10 478 047	10 936 569	11 223 556
71400 Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista	9 327 367	9 959 533	11 020 726
72340 Arvonalentumiset rakennuksista	285 140		2 892 264

Taulukko 4. Rakennusten poistot ja arvonalentumiset koko kaupunki (FPM)

Poistojen tarkoitus on kuvata omaisuuden kulumista. Rakennusten tasearvo vuoden 2019 lopussa oli 163 miljoonaa euroa ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden 151 miljoonaa euroa. Vastaavasti eriin kirjattiin lisäyksiä rakennuksiin noin 10 miljoonaa euroa ja kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin 17,5 miljoonaa euroa. Investoinnit yhteensä näihin kahteen erään siten ylittivät poistojen mukaisen kuluman. Olemassa olevien rakennusten kunnon kannalta olennaista on, onko investoinnit kokonaisuudessaan uusia kohteita vai korjausinvestointeja. Mikäli rakennukset päästetään huonoon kuntoon, syntyy riskejä sekä toiminnan jatkuvuuden kannalta että myös talouden kannalta. Kustannuksia voi syntyä äkillisesti ilmenevistä korjauksista tai pahimmassa tapauksessa rakennukset joudutaan ottamaan kokonaan pois käytöstä huonon kunnon takia. Rakennusten purkamisesta seuraa jäljellä olevan kirjanpitoarvon alaskirjaus, joka rasittaa aina merkittävästi tilikauden tulosta. Lähtökohtana on tarjota kaupungin tiloissa toimiville henkilöille terveelliset ja turvalliset tilat. Myös henkilöiden äkilliset siirrot väistötiloihin aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia ja on siksi merkittävä taloudellinen riski.

Järjestelmät

Talouden seurannan kannalta haasteita aiheuttaa perusturvan erilainen rooli. Kaupungin tilojen hallinta on keskitetty tekniselle toimialalle tilayksikköön perusturvaa lukuun ottamatta. Tilayksikön hallinnoimiin tiloihin liittyvät kustannukset sisältyvät tilayksikön budjettiin, josta ne vyörytetään toimialoille ja yksiköihin. Kaupungin tilat on rekisteröity Haahtela-järjestelmään. Talouden raportointi on koko kaupungin osalta Sarastian tarjoamassa FPM-järjestelmässä. Kokonaisuuden hallinnan kannalta on olennaista huolehtia, että kaupungilla on jatkuvasti järjestelmissä ajantasainen tieto käytettävissä muodossa.

Toiminnalliset tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoite 1. Kaupungin käytössä olevien tilojen tehokas käyttö

Toimenpide: Tarpeettomien kiinteistöjen kehittäminen, myyminen, purkaminen tai vuokraaminen

Mittari: Tilojen käyttöaste, tyhjien tilojen määrä korkeintaan 1 %

Vastuuhenkilö: Yksikön päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2. Luovuttaviksi luokitelluista tiloista kustannussäästö 200 tuhatta euroa vuodessa

Toimenpide: Luovuttavien kohteiden säännöllinen läpikäynti sekä säästökeinot kuten tilojen lämmön säätäminen, kiinteistöhuollon sopeuttaminen tilojen käyttöasteeseen jne.

Mittari: Toteutuneet säästöt

Vastuuhenkilö: Yksikön päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3. Kaupungin käytössä olevien tilojen seuranta yhdessä järjestelmässä

Toimenpide 1. Kiinteistödata ylläpidetään ja päivitetään koko kaupungin osalta

Mittari: käytössä olevat järjestelmät

Vastuuhenkilö: Yksikön päällikkö

Satakunnan Pelastuslaitos

Tilannekuva

Pelastuslaitoksen toiminnassa ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia vuoden 2021 aikana. Pelastuslaitoksen uusi palvelutasopäätös on tarkoitus saada voimaan vuoden 2021 alusta alkaen. Palvelutasopäätöksen laadinnassa hyödynnetään pelastuslaitoksen toiminnasta ja palveluista laadittua ulkoista selvitystä. Merkittävimmät toiminnalliset muutokset liittyvät syksyllä 2020 käynnistyneeseen maakunnan yhteiseen tilannekeskukseen, jonka osalta ensi vuosi on uusien yhteistoimintamallien käyttöönottoa. Combilanssi-yhteistyö jatkuu ensi vuoden pilottihankkeena tavoitteena vakiinnuttaa toiminta. Pelastuslaitoksen henkilöstötoimiston myötä on syntynyt tarve uudistaa pelastuslaitoksella hallinnon tukipalveluiden toimintatapaa, mikä työ alkaa vuoden 2021 alussa.

Pelastuslaitoksen palveluverkossa ei ole tapahtumassa muutoksia, vaan tavoitteena on operatiivisen toimintavalmiuden osalta säilyttää nykyinen tilanne ja varmistaa hyvä toimintavalmius koko maakunnan alueella riskiarvion mukaisesti.

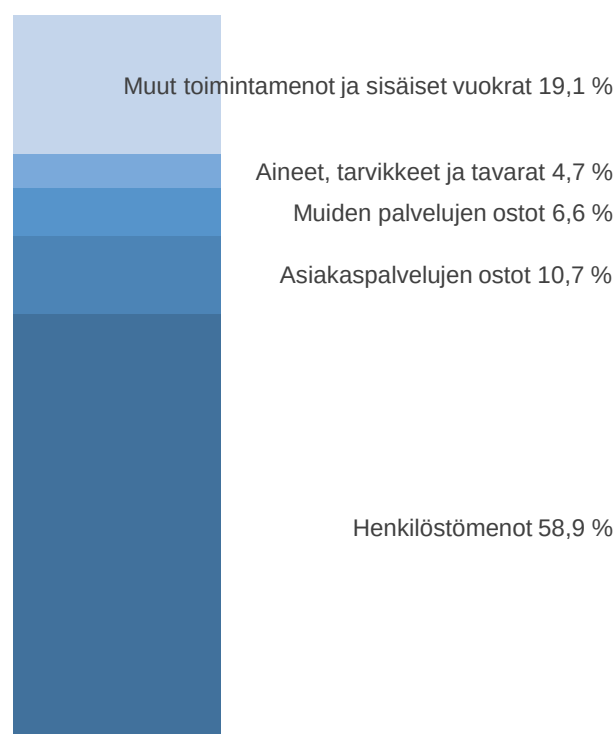
Sote-maakuntien käynnistyminen 2023 alusta edellyttää myös pelastuslaitokselta panostusta valmisteluun ja esimerkiksi tietojohdantamisen juurruttamiseen osaksi pelastuslaitoksen toimintaa.

Riskinä voidaan pitää sitä, että talouden tilanne johtaa siihen, että nyt määräaikaissa tehtävissä olevien virkamääräyksiä ei kyetä jatkamaan, jolloin valmisteluun ja kehittämiseen käytettyä resurssia joudutaan supistamaan.

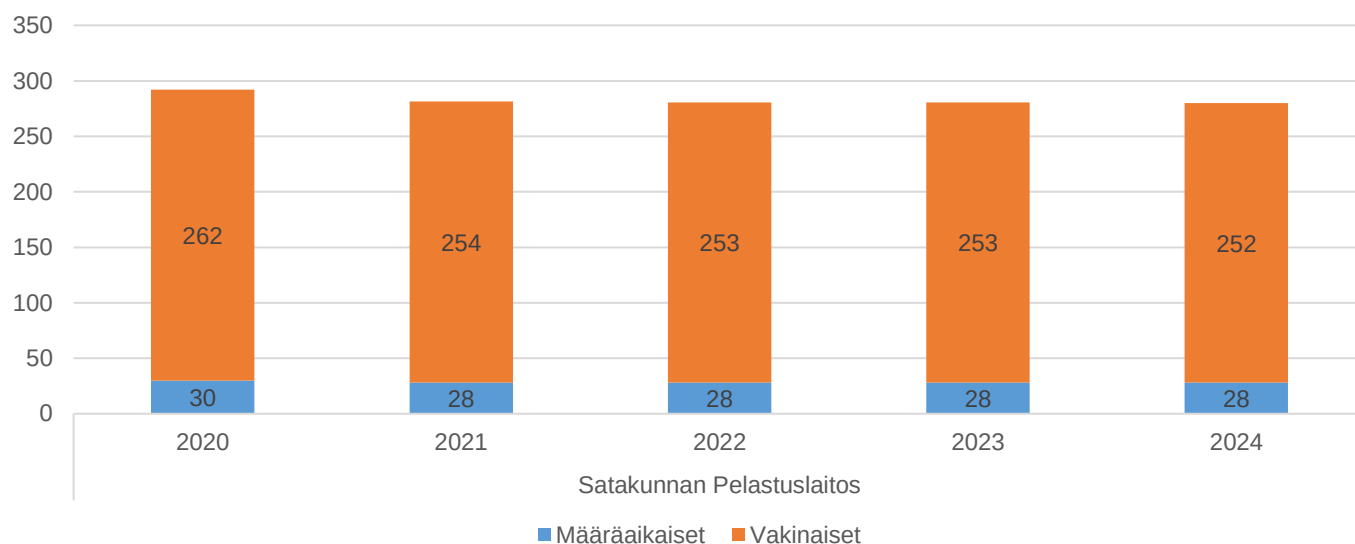
Pelastuslaitoksen käyttötalous

Meno- ja tuloarviot (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	27 199	27 686	28 601	28 598	28 554
Toimintamenot	-24 537	-25 329	-26 143	-26 139	-26 096
<i>Toimintakate (Netto)</i>	2 663	2 357	2 458	2 458	2 458
Laskennalliset tulot	127	67	64	64	64
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1 371	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Muut laskennalliset kustannukset	-987	-1 024	-1 122	-1 122	-1 122
Tehtävän kokonaiskustannukset	469	0	0	0	0
= valtuustoon nähden sitova erä					

Pelastuslaitoksen menolajijakauma TA 2021

Pelastuslaitoksen suunnitellut henkilötyövuodet

Tuloslaskelmaosa

Toimintakate

Toimintakate kuvaa kaupungin toiminnasta aiheutuvien tuottojen ja kulujen erotusta. Koska toimintakatteeseen ei sisälly verotuloja, valtionosuuksia eikä rahoitustuottoja ja -kuluja, sen kehitys kuvaa parhaiten kaupungin toiminnan vaikutusta talouteen. Toimintakatteen nopea heikkeneminen ajaa kunnan talouden helposti ahdinkoon.

Vuonna 2021 kaupungin toimintakatteeksi muodostuu -490,7 M€, jossa on 3,9 % kasvua vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Vuoden 2020 toteumaennusteeseen (-484,3 M€) verrattuna toimintakatteen kasvu on maltillinen 1,3 %. Suunnitelmavuosina 2022 ja 2023 toimintakate hieman paranee henkilöstösäästötoimien toteutuessa.

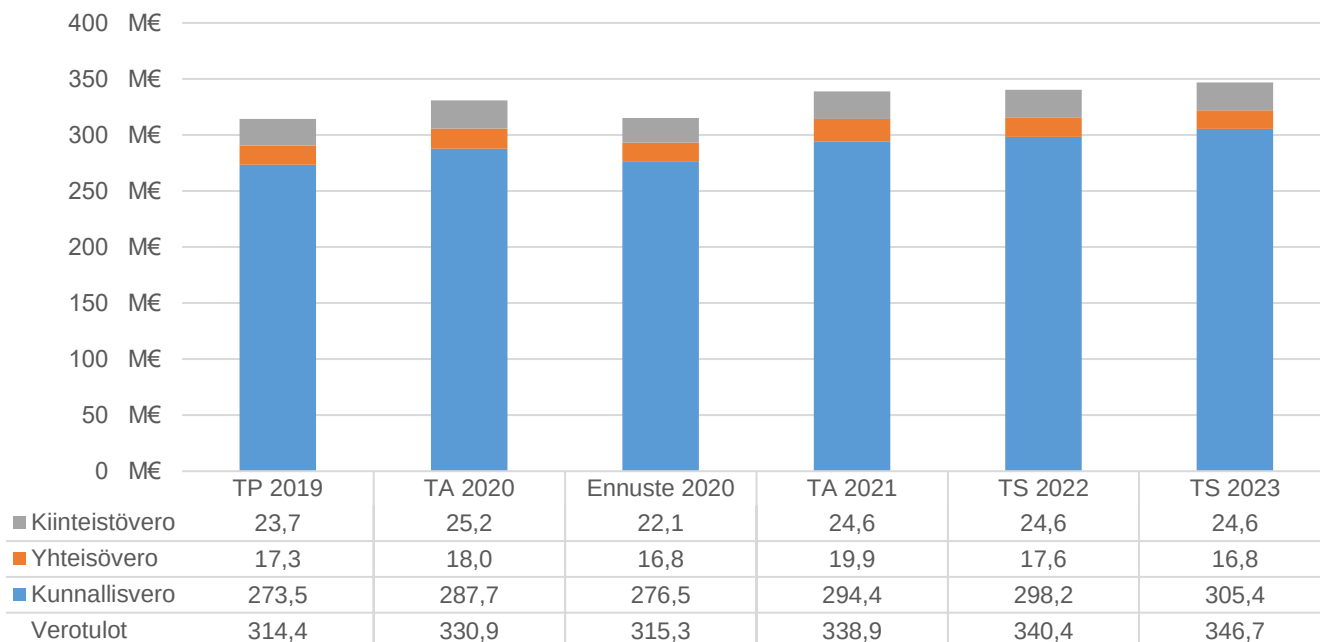
Verotulot

Kunnallisveron osalta talousarvion verotuloennuste pohjautuu lokakuussa 2020 annettuun Kuntaliiton kuntakohtaiseen ennusteeseen. Ennusteessa on huomioitu valtion talousarvion julkaisussa 5.10.2020 saadut tiedot. Kuntaliiton ennustetta on pienennetty 0,5 M€ paikallisten tekijöiden takia. Kesän 2020 festivaalien peruuntuminen, vientiteollisuuden lomautukset ja mahdolliset irtisanomiset ovat tärkeimmät tekijät oletettuun verotulokertymän pienenemiseen. Kaupunginvaltuusto (16.11.2020 § 138) on päättänyt, että kaupungin kunnallisveroprosentti vuonna 2021 on 21,00 %. Kunnallisveroprosentti nousee 0,75 prosenttiyksikköä vuoden 2020 veroprosentista (20,25 %). Korotuksen jälkeen kunnallisverokertymäksi arvioidaan 294,4 M€. Ennusteessa on kasvua vuoden 2020 toteumaennusteeseen 6,5 %. Ilman veronkorotusta kasvua olisi +3,0 %:ia.

Yhteisöveron ennuste perustuu myös Kuntaliiton ennusteeseen, jossa on huomioitu valtiovarainministeriön syksyllä päivitetty ennuste. Kuntaliiton ennustetta on pienennetty paikallisten tekijöiden takia 0,6 M€. Porin osalta vuoden 2020 yhteisövero tulee pienenemään 3 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Edelleen yhteisövero kasvaa 18,5 % vuonna 2021 ja Porin yhteisöveron määräksi arvioidaan vuonna 2021 noin 19,9 M€. Ennusteissa on huomioitu yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisten korotukset eli kuntien osuutta on korotettu 10 prosenttiyksikköä vuosina 2020 ja 2021. Lisäksi päivähoitomaksujen alennuksen takia yhteisöveron jako-osuutta korotetaan pysyvästi 2 % vuodesta 2021 alkaen. Yhteisöveron kehitykseen vaikuttaa erittäin suuresti korona pandemian kehitys ja erityisesti Euroopan talouskehityksen elpyminen.

Kiinteistöveroennuste perustuu Kuntaliiton vuoden 2019 valmistuneeseen verotukseen. Myös sitä on pienennetty 0,5 M€ aikaisempien vuosien toteutuman perusteella. Porin kiinteistöverotuloiksi vuonna 2021 arvioidaan 24,6 M€. Kaupunginvaltuusto (16.11.2020 § 139) on päättänyt vahvistaa kiinteistöveroprosentit ilman muutoksia vuodesta 2020. Ne ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 %
- vakituiset asuinrakennukset 0,5 %
- muut asuinrakennukset 1,1 %
- voimalaitokset 3,1 %
- rakentamaton rakennuspaikka 6 %
- yleishyödylliset yhteisöt 0 %

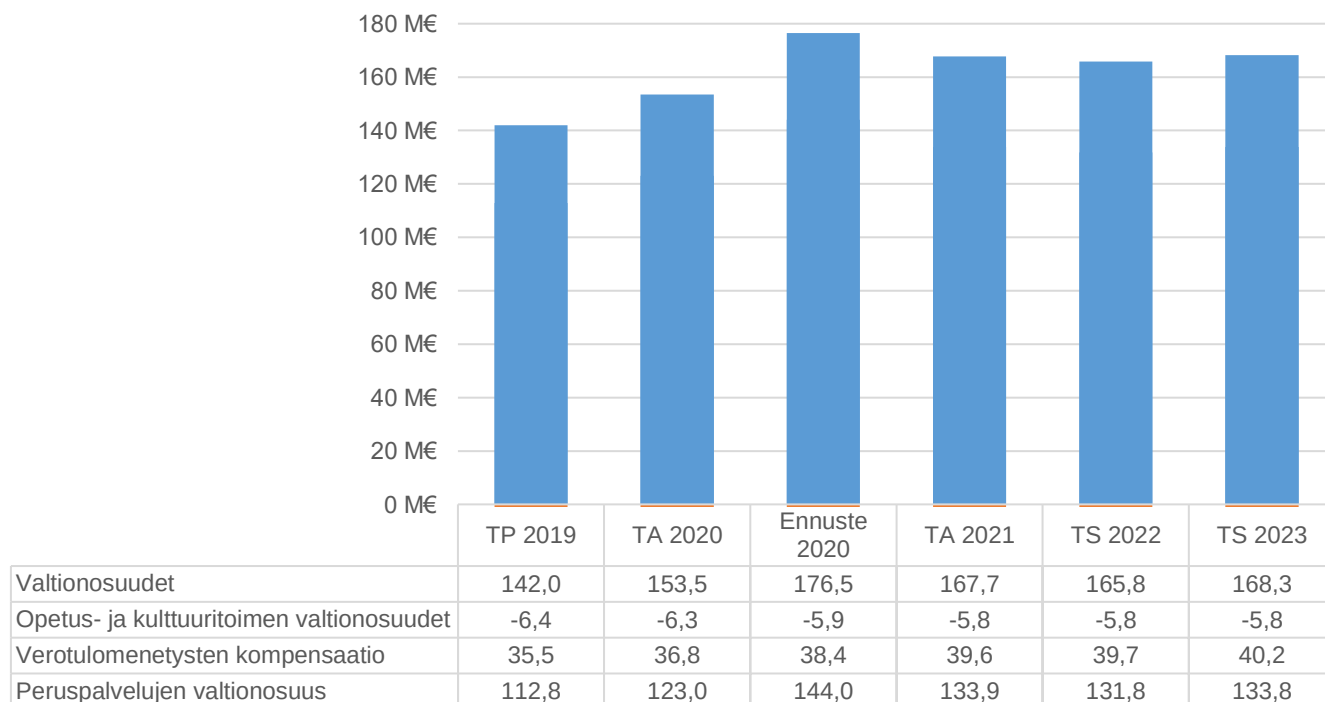

Valtionosuudet

Valtion talousarvioesityksen mukaan valtionosuudet ja verotulomenetysten kompensaatiot kasvavat 0,7 miljardia euroa (+7 %) vuoden 2020 talousarviosta vuoteen 2021. Huomioiden kuitenkin koronaviruksesta johtuvat lisätalousarviot vuodelle 2020, putoaa valtionosuus vuodesta 2020 n. 0,7 miljardilla eurolla (-5,3 %). Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 8,72 mrd. euroa ja veromenetysten kompensatioita 2,36 mrd. euroa vuonna 2021, yhteensä 11,08 mrd. euroa (yhteensä 11,71 mrd. euroa vuonna 2020 lisätalousarviot huomioiden). Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,20 prosenttiyksikköä ja on 25,67 % vuonna 2021 (25,47 % vuonna 2020).

Peruspalvelujen valtionosuuden mitoitukseen vuonna 2021 vaikuttavia tekijöitä	Porin osuus (arvio)
Kertaluonteinen lisäys 280 milj. euroa (joka sisältää kilpailukyky sopimukseen liittyvän 233,6 milj. euron vähennyksen poistumisen), jolla kompensoidaan koronavirustilanteesta aiheutunutta kuntien verotulojen alenemista.	4,1 M€
Vanhuspalvelulain muutos (hoitajamitoitus) 52,8 milj. euroa	0,8 M€
Sote-asiakasmaksulain uudistus 17,9 milj. euroa	0,3 M€
Lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa	0,2 M€
Varhaiskasvatus (subjektiivinen oikeus ja ryhmäkoot) 19,2 milj. euroa	0,3 M€
Oppivelvollisuuden laajentaminen 5,9 milj. euroa	0,1 M€
A1 -kielen opetuksen varhentaminen 4,5 milj. euroa	0,1 M€

Porin kaupungin saamat valtionosuudet vuonna 2021 on arvioitu valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman yhteydessä laatimien kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella. Peruspalvelujen valtionosuudeksi on arvioitu 133,9 M€. Se on noin 10,9 M€ enemmän kuin talousarviossa 2020, mutta 10,2 M€ vähemmän kuin vuoden 2020 ennuste lisätalousarvioiden koronakorvaukset huomioiden. Verotulomenetysten kompensaatiot ovat 39,6 M€ eli 1,2 M€ enemmän kuin vuoden 2020 kompensaatiot. Vertailussa on huomioitu koronaviruksen takia vuonna 2020 maksettu verotulojen viivästymisestä johtuva määräaikainen korvaus 1,6 M€, joka vastaavasti vähennetään vuoden 2021 kompensatiosta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudeksi arvioidaan -5,8 M€. Porin kaupungin valtionosuuksien määräksi muodostuu yhteensä 167,7 M€.

Rahoitustulot ja –menot

Korkotulot

Antolainojen korkotuotot muodostuvat Pori Energia Oy:n 4,7 M€:n ja Porin Satama Oy:n arvioituista 1,5 M€:n korkotuotoista. Korkotuottoihin sisältyvät lisäksi korkotuotot talletuksista ja sijoituksista, maksuliikennetilien korot ja muut korkotuotot. Korkotuotot yhteensä ovat 6,3 M€.

Muut rahoitustulot

Pori Energia Oy maksaa korvausta energiaosakkeiden käytöstä 1,3 M€. Osinkotuottojen määräksi on arvioitu 0,6 M€. Arviot viivästyskorkotuloista sekä muista rahoitustuotoista ovat yhteensä 0,3 M€.

Liikelaitosten peruspääoman tuotot

Liikelaitosten peruspääomista suorittama korvaus (5 %) tuottaa peruskaupungille yhteensä 2,5 M€. Korvauksesta Porin Palveluliikelaitoksen osuus on 0,3 M€ ja Porin Veden 2,2 M€.

Korkomenot

Pitkäaikaisten lainojen korkomenot on arvioitu tämänhetkisellä korkotasolla. Lainojen korkomenoksi vuonna 2020 muodostuu 0,5 M€. Lainojen korkosuojaukseen tehtyjen koronvaihtosopimusten kustannukset ovat 1,8 M€. Kaupungin tarvitsema tilapäisluotto otetaan kuntatodistuksia liikkeelle laskemalla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan, kun toimintakatteeseen lisätään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Vuosikate on siis kunnan tuloslaskelman välitulos, joka osoittaa sen tulorahoituksen, mikä juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin. Vuoden 2021 talousarviossa kaupungin vuosikate on 21,9 M€.

Tilikauden tulos

Kun vuosikatteesta vähennetään suunnitelman mukaiset poistot, noin 28,0 M€, tilikauden tulokseksi muodostuu vuonna 2021 -6,0 M€.

Taseen kumulatiivinen ylijäämä

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä kaupungin taseeseen kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 44,5 M€. Ennuste vuoden 2020 tuloksesta on talousarvion laadintahetkellä n. -15,9 M€. Ennustetun tuloksen ja vuoden 2021 talousarvion tuloksen toteutuessa olisi taseen kumulatiivista ylijäämää jäljellä tilikauden 2021 jälkeen noin 22,6 M€. Mikäli myös suunnitelma- vuodet 2022 (tulos -4,7 M€) ja 2023 (+4,8 M€) toteutuvat taloussuunnitelman mukaisina, on kumulatiivinen ylijäämä suunnitelmakauden lopussa 31.12.2023 hieman alle 23 M€.

Tuloslaskelmat

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Peruskaupunki ilman liikelaitoksia					
Toimintatulot	178 180	167 944	169 566	170 095	170 303
Myyntitulot	101 516	100 523	103 380	104 373	104 375
Maksutulot	39 587	35 627	35 639	35 443	35 443
Tuet ja avustukset	10 759	9 123	9 125	8 813	9 019
Muut toimintatulot	26 319	22 671	21 423	21 465	21 465
Valmistus omaan käyttöön	14 623	13 692	11 068	10 868	10 868
Toimintamenot	-663 289	-664 779	-682 813	-681 759	-681 702
Henkilöstömenot	-248 573	-259 581	-268 900	-265 589	-263 336
Palvelujen ostot	-299 459	-287 764	-299 238	-298 554	-297 916
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48 493	-53 742	-50 635	-50 757	-50 396
Avustukset	-35 707	-32 335	-29 251	-29 251	-29 251
Muut toimintamenot	-31 057	-31 357	-34 789	-37 607	-40 803
Toimintakate	-470 486	-483 144	-502 179	-500 796	-500 531
Verotulot	314 442	330 923	338 864	340 373	346 740
Valtionosuudet	141 985	153 480	167 717	165 776	168 262
Rahoitustulot ja -menot	6 962	8 482	8 544	8 344	8 144
Korkotulot	4 864	6 511	6 282	6 282	6 282
Muut rahoitustulot	5 282	4 711	4 761	4 681	4 601
Korkomenot	-2 882	-2 734	-2 361	-2 481	-2 601
Muut rahoitusmenot	-302	-6	-137	-137	-137
Vuosikate	-7 098	9 741	12 946	13 697	22 616
Poistot ja arvonalentumiset	-24 831	-21 353	-22 545	-22 545	-22 545
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 939	-21 353	-22 545	-22 545	-22 545
Tilikauden tulos	-31 929	-11 612	-9 599	-8 848	71
Tilinpäätössiirrot	43	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-31 886	-11 612	-9 599	-8 848	71
			= valtuustoon nähden sitova erä		

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikelaitokset mukaan lukien					
Toimintatulot	229 768	220 198	217 797	218 108	218 323
Myyntitulot	152 190	151 853	150 865	151 653	151 662
Maksutulot	39 987	36 036	35 928	35 733	35 733
Tuet ja avustukset	11 037	9 430	9 371	9 046	9 253
Muut toimintatulot	26 554	22 879	21 633	21 676	21 676
Valmistus omaan käyttöön	15 061	14 370	11 598	11 397	11 397
Toimintamenot	-704 407	-706 709	-720 057	-718 220	-717 605
Henkilöstömenot	-273 009	-284 630	-290 777	-286 948	-284 221
Palvelujen ostot	-305 024	-293 253	-304 469	-303 708	-303 060
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 768	-62 480	-58 654	-58 629	-58 193
Avustukset	-35 707	-32 335	-29 251	-29 251	-29 251
Muut toimintamenot	-33 900	-34 011	-36 906	-39 684	-42 880
Toimintakate	-459 579	-472 142	-490 662	-488 715	-487 885
Verotulot	314 442	330 923	338 864	340 373	346 740
Valtionosuudet	141 985	153 480	167 717	165 776	168 262
Rahoitustulot ja -menot	4 443	5 949	6 015	5 815	5 615
Korkotulot	4 864	6 511	6 282	6 282	6 282
Muut rahoitustulot	5 298	4 713	4 767	4 687	4 607
Korkomenot	-2 882	-2 734	-2 361	-2 481	-2 601
Muut rahoitusmenot	-2 837	-2 542	-2 673	-2 673	-2 673
Vuosikate	1 291	18 209	21 934	23 249	32 733
Poistot ja arvonalentumiset	-30 194	-26 665	-27 965	-27 965	-27 965
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 302	-26 665	-27 965	-27 965	-27 965
Tilikauden tulos	-28 903	-8 456	-6 032	-4 717	4 767
Tilinpäätössiirrot	77	0	33	33	33
Tilikauden yli-/alijäämä	-28 827	-8 456	-5 998	-4 683	4 800

Investointiosa

Investointiosan esittely ja sitovuus

Irtain ja muut investoinnit sisältää kaikkien toimialojen irtaimen omaisuuden hankinnat ja muihin ryhmiin kuulumattomat investoinnit. **Infrastruktuuriin kohdistuvat investoinnit** on edelleen ryhmitelty seuraaviin kokonaisuuksiin: kiinteä omaisuus, liikenneväylät, viheralueiden rakentaminen, muu toiminta ja erillishankkeet sekä ajoneuvojen hankinta. **Tiloihin kohdistuvat investoinnit** sisältää rakennusprojektit ja kokonaissumman kiinteistöjen kunnossapitoon.

Investointien sitovuus valtuustoon nähden on merkitty seuraavissa kappaleissa esitettyihin taulukoihin. Pitkäjänteisyyden korostamiseksi esitetään investointiosassa muusta taloussuunnitelmasta poiketen viiden vuoden suunnitelmakausi. Taulukoissa summat on esitetty tuhansina euroina (1 000 €).

Irtain ja muut investoinnit

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Kaupunginhallitus	-1 220	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Määräraha on varattu kaupunginhallitukselle erikseen päätettäviin elinkeinoelämää tukeviin investointeihin.							

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Konsernipalvelut							
Yritysjärjestelyt	-316	-1 210	-2 000	-1 210	-1 210	-1 210	-1 210
Satasairaalan lainan lyhennys	-726	-1 398	-2 076	-2 522	-3 310	-3 310	-3 310
Kiinteistö Oy Porin Jäähalli	-451	-625	-625	-625	-625	-625	-625
Muut pääomavastikkeet	-742	0	-662	-662	-662	-662	-662
Vesiosuuskuntien avustaminen	0	-300	-300	-300	-300	-300	-300
Konsernipalvelut yhteensä	-2 235	-3 533	-5 663	-5 319	-6 107	-6 107	-6 107

Perusturva	-439	-823	-1 355	-655	-655	-655	-655
Perusturvan irtaimen omaisuuden investointimääräraha käytetään asiakas- ja potilastietojärjestelmien päivityksiin ja avattavien suun terveydenhuollon hoitoyksiköiden hankintoihin.							

Sivistystoimiala	-819	-953	-700	-700	-700	-700	-700
Sivistystoimialan irtaimen omaisuuden investointimäärärahalla hankitaan 4.-7. luokkalaisten henkilökohtaiset tietotekniset laitteet. Lisäksi yksiköt tekevät toimintaansa liittyvien kalusteiden sekä laitteiden uus- ja korvaushankintoja. Opetus- ja varhaiskasvatustalouksissa oppilas- ja päiväkotikalusteita, kulttuuriyksikössä kirjastokalusteita, museotarpeita sekä soittimia, liikunta- ja nuorisoyksikössä liikuntaan liittyviä välineitä ja varusteita.							

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Elinvoima- ja ympäristötoimiala							
Yyteri	-398	-400	-580	-865	-815	-400	-400
ICT-investoinnit	-1 028	-1 400	-1 500	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Työllisyys	-91	-30	-30	-20	-20	-20	-20
Muu irtain omaisuus	-18	-40	-20	-20	-20	-20	-20
Elinkeino- ja ympäristötoimiala yht.	-1 535	-1 870	-2 130	-2 305	-2 255	-1 840	-1 840

Yyterin kehittämiseen liittyvä investointi on Piletti-rakennuksen suunnittelu ja rakentaminen, jonka suunnittelukustannukset vuonna 2021 ovat 180 000 euroa. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2022-23 ja sen kustannukset ovat 1,7 M€. Elinkeinoelämää tukevien investointien kokonaisuus Yyterissä on 0,4 M€ vuonna 2021. Näistä merkittävimpiä toimenpiteitä ovat Yyterin aukion ensimmäisen vaiheen rakentaminen, pitkittäissuuntaisen lankonkin rakentaminen sekä WC-kontin hankinta rannan eteläpään.

ICT-määrärahoilla hankitaan tietokoneohjelmistoja ja laitteita. Lisäksi ICT-investointeihin on lisätty kaupunginjohtajan ehdotuksessa 100 000 euroa *Intelligent Cities Challenge* (ICC)-ohjelmaan osallistumiseksi yli sadan muun eurooppalaisen kaupungin kanssa. Määräraha varataan pilottihankkeiden toteuttamiseen, jotta Porin kaupunki pystyy tuomaan digitalisaation ja kiertotalouden edistämiseksi riittävästi toteutusympäristöjä ja pilotoimaan digitalisaation, ohjelmistobottiikan ja tekoälyn mahdollisuuksia. Investoinnilla edistetään kaupungin toiminnan tehostumista, parannetaan kuntalaisen saamaa palvelukokemusta ja mahdollistetaan ICT-yrityksille oman tuotteen kehittäminen todellisessa ympäristössä tulevan liiketoiminnan kasvun pohjaksi.

Nuorten työpajan koneisiin ja kalustoon varataan 20 000 euroa ja Rehti-hankkeen aineellisiin hyödykkeisiin 10 000 euroa. Toimialan muun irtaimiston hankintaan varataan 20 000 euroa.

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Tekninen toimiala	-177	-300	-300	-300	-300	-300	-300
Määrärahalla hankitaan mm. pyöräkuormaaja Hangassuon jätekeskukseen (200 000 euroa), traktori liikuntapaikkojen huoltoon (50 000 euroa) sekä vaarallisen jätteen kontti Kierrätyskeskukseen (15 000 euroa).							

= valtuustoon nähden sitova erä

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Satakunnan Pelastuslaitos	-1 303	-1 400	-1 683	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Pelastuslaitoksen investointien painopiste on pelastustoiminnassa tarvittavan kaluston uusimisessa. Tämä käsittää mm. raskaiden pelastusajoneuvojen uusimisen. Investointeja kohdistetaan myös onnettomuuksien ehkäisytyön välineistöön ja varautumista tukevaan kalustoon. Koronaviruksen aiheuttamien toimitusviivästysten vuoksi vuoden 2020 määrärahoista 283 345 euroa on lisätty vuodelle 2021.							

Osakkeiden myynti	1 318	1 320	1 320	1 320	1 320	1 320	1 320
Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeiden myynti Pori Energia Oy:lle kaupunginvaltuuston 26.10.2015 (§ 122) hyväksymän sopimusjärjestelyn mukaan. Investointiosaan budjetoidaan vuosittain myytävät osakkeet tasearvosta.							

= valtuustoon nähden sitova erä

Infrastruktuuriin kohdistuvat investoinnit

Kiinteä omaisuus	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-1 748	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Omaisuuksien myynti	188	600	600	600	600	600	600

Määrärahalla hankitaan raakamaata kaavoituksen tarpeisiin. Investointitulot muodostuvat maaomaisuuden, lähinnä tonttien, myynnistä. Investointiosassa myyntitulo on budjetoitu tasearvoon. Maaomaisuuden myynnistä kirjattavat myyntivoitot ja -tappiot vaikuttavat kaupungin käyttötalousluteen.

Liikenneväylät	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-8 279	-8 008	-9 090	-8 520	-8 720	-5 355	-10 375

Liikenneväyläinvestoinnit kohdentuvat katuverkon kehittämiseen rakentamalla uusien asuntoalueiden katuverkkoa, pää- ja kokoojakatuverkkoa, kaavoituksen ja tonttituotannon edellyttämässä tahdissa. Katuverkkoa ja urheilualueita peruskorjataan sekä parannetaan viihtyisyyttä ja liikenneturvallisuutta. Katuverkon perusparantaminen vähentää korjausvelkaa ja alentaa kunnossapitokustannuksia sekä parantaa olemassa olevan verkoston käytettävyyttä.

Investointisuunnitelmassa on huomioitu vuosikello. Palveluverkkopäätös, teollisuuden liikennepoliittiset ratkaisut, tonttituotannon ohjaus sekä muut liikenneverkkoa koskevat linjaukset tulevat osaltaan vaikuttamaan liikenneinfran investointien priorisointiin ja suunnitteluperusteisiin. Liikenneväyläinvestointien osalta hankkeiden ohjelmoinnin aikajänne on viisi vuotta.

Pää- ja kokoojakadut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-6 638	-1 000	-640	-1 500	-515	-900	-1 000

Kaupungin osallistuminen valtion tiehankkeisiin edistää tieverkon ja kevyen liikenteen väylästä kehitymistä. Kaupunki osallistuu aluevarausuunnitelmien ja tie- ja rakennussuunnitelmien kustannuksiin sekä rakentamiskustannuksiin erikseen sovittavilla maksuosuuksilla. Suunnitelmavalmiuden parantaminen edistää valtion hankkeiden toteutumista. Suunnitelmakaudelle ei ole osoitettu rahaa valtion tiehankkeiden osallistumiseen infran investointisuunnitelmassa. Osallistumisesta päätetään erikseen.

Pää- ja kokoojakaduista suunnitellaan ja rakennetaan vuoden 2023 loppuun mennessä Länsiväylä, Pohjoisväylä, Pappilankatu ja Koillistulentie. Uusien koulujen sijoittuminen tulee oleellisesti vaikuttamaan väylien suunnitteluperusteisiin. Suunnittelussa huomioitavia asioita ovat mm. alikulkujen ja linja-autopysäkkien sijoittuminen. Pohjoisväylän rakentaminen edellyttää liikennejärjestelyjä myös mt2660:n (Vanha Vaasantie) ja Pohjoisväylän risteyksessä viimeistään vuonna 2024. Ohjelmointikauden loppupuolella 2024-25 esitetään rakennettavaksi pääkatuverkkoa Hyvelässä sekä Ruosniementien oikaisua Liitostien ja Tormilaisentien risteysalueella. Hyvelän katujen osalta katusuunnitelmat ovat valmiit.

Länsiväylän kokonaiskustannusarvio välille Rikkapolku-Alaruukintie (520 m) on 1 450 000 € sisältäen Alaruukintien kevyen liikenteen väylän suunnittelu-, rakennuttamis- ja rakentamiskustannukset. Kustannukset kohdistuvat vuosille 2020-21.

Pohjoisväylän, Pappilankadun ja Koillistulentien kokonaiskustannusarvio puuttuvien osuuksien osalta on noin 2,5 M€ sisältäen suunnittelu-, rakennuttamis- ja rakentamiskustannukset. Kustannusarvioon vaikuttavat merkittävästi alikulkujen määrä, toteutusperiaate ja hulevesien käsittely. Kustannusarviot tarkentuvat suunnitelmien valmistuttua. Kustannukset kohdistuvat vuosille 2020-23.

Asunto- ja teollisuusalueiden kadut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-538	-3 233	-4 030	-2 240	-5 670	-1 250	-6 220

Asunto- ja teollisuusalueiden katuja suunnitellaan ja rakennetaan tonttituotantoa varten. Niiden suunnittelu- ja rakentamisaikatauluun tulee vaikuttamaan oleellisesti tonttituotannon ohjaus. Uudet asuntoalueet lisäävät käyttötalousluden me-
noja kunnossapitoalueen kasvaessa.

Liikennejärjestelyt Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-534	-970	-815	-620	-415	-490	-470

Investointirahalla suunnitellaan ja rakennetaan liikennejärjestelyjä, jotka mm. parantavat liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Hankkeet edistävät osaltaan usein myös esteettömyyttä ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Hankkeiden ohjelmointiin vaikuttavat palveluverkon ja elinkeinoelämän tarpeiden lisäksi liikenneonnettomuuksien kasaumapisteet. Porissa tapahtuu vuosittain yli 100 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta, jotka aiheuttavat Porin kaupungille laskennallisesti vuosittain noin 8 miljoonan euron välittömät ja välilliset kustannukset. Onnettomuuksia ja niiden aiheuttamia kustannuksia voidaan vähentää liikenneturvallisuutta parantavilla investoinneilla. Investointisuunnitelmassa on varattu vuotuinen määräraha myös uuden tieliikennelain edellyttämiin muutoksiin.

Kevyen liikenteen väylät Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-440	-245	-500	-250	-250	-360

Investointirahalla suunnitellaan ja rakennetaan kevyen liikenteen väyliä, jotka osaltaan täydentävät olemassa olevaa kevyen liikenteen verkkoa. Lisäksi investointirahalla tehdään pieniä kevyen liikenteen järjestelyjä. Kevyen liikenteen investointien hyötykustannussuhde on yleensä erittäin hyvä, koska väylien rakentaminen mm. parantaa liikenneturvallisuutta ja vähentää koulukuljetustarvetta. Kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden lisääminen tuo monia hyötyjä: asukkaat ovat terveempiä ja sairaanhoitomenot pienenevät, kaupunki on viihtyisämpi, liikenne sujuvampaa ja liikenteen kustannukset ja ympäristöhaitat vähenevät. 10 % kasvu jalan ja pyörällä tehdyissä matkoissa tuo laskennallisesti kaupungille vuosittain n. 3,4 M€:n säästöt (terveysvaikutusten arviointi HEAT-laskentamenetelmällä).

Katujen perusparantaminen Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-392	-1 695	-3 010	-3 110	-1 720	-2 115	-1 975

Katujen perusparantaminen pidentää liikenneinfran elinkaarta ja hillitsee korjausvelan kasvua. Investointirahalla suunnitellaan ja toteutetaan erillisiä perusparannuskohteita ja hulevesisaneerauksia, katujen perusparantamista vesi-, viemäri- ja sähköverkon saneeraustöiden yhteydessä (yhteishankkeet) sekä kevyen liikenteen väylien perusparannuskohteita. Katujen uudelleenpäällystykset on siirretty infran kunnossapidon käyttötaloudesta tehtäväksi katujen perusparantamisen investointirahalla. Katuverkon perusparantaminen vähentää korjausvelkaa ja alentaa kunnossapitokustannuksia sekä parantaa olemassa olevan verkoston käytettävyyttä.

Vanhojen sorakatuja päällystäminen erillisenä pääotsikkona on poistettu ja yhdistetään katujen perusparantamiseen. Sorakatuja päällystäminen edellyttää, että kadun kantavuus on riittävä. Päällystettävät kohteet on nimetty vuosille 2021-22. Vuosien 2023-24 kohteet tarkentuvat kantavuusmittausten tulosten ja pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) perusteella.

Vuonna 2019-2020 teetettiin Porin katujen kuntotarkastus ja korjausvelan määrittäminen. Laskennallinen korjausvelka on noin 27 M€. Korjausvelan kasvun pysäyttäminen edellyttäisi vähintään 4,5 M€:n vuotuista katujen perusparantamiseen tarkoitettua määrärahaa.

Joukkoliikenne Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50

Investointiraha on tarkoitettu joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseen kuten pysäkkijärjestelyjen, sadekastosten ja kääntöpaikkojen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Siltojen peruskorjaus Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-80	-200	-300	-500	-100	-300	-300

Vuonna 2019 teetettiin kaupungin omistamien siltojen ja teräspuutkirumpujen yleistarkastus. Sen pohjalta on teetetty tarvittavat erikoistarkastukset ja korjaussuunnitelmat tulevalle suunnittelukaudelle. Korjaussuunnitelmasta tehdään pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS), kun kustannusarviot ja korjaustöiden kiireellisyysjärjestys ovat tiedossa.

Viheralueiden rakentaminen Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-382	-500	-500	-500	-500	-500	-500

Viheralueiden rakentaminen–investoinnit parantavat viheralueiksi kaavoitettujen alueiden käytettävyyttä mm. rakentamalla puistoiksi, parempikulkuisiksi polkuverkostoiksi, kuivatuksen keinoin vähemmän haittaa tuottaviksi niittyalueiksi ja pienilmastoa parantaviksi metsäistutuksiksi. Investointimäärärahoja käytetään myös hoitoa helpottaviin rakentamisratkaisuihin, joilla tavoitellaan kunnossapitomäärärahojen parempaa riittävyyttä.

Muu toiminta ja erillishankkeet Investointimenot Rahoitusosuudet	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-1 952	-9 125	-2 060	-4 430	-2 730	-5 570	-2 720
	27	960	150	150	650	1 488	432

Tulvasuojelu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-487	-2 745	-290	-290	-1 350	-3 100	-900
Rahoitusosuudet	25	960	150	150	650	1 488	432

Investointihankkeella toteutetaan pääosin Harjunpääjoen alaosan ja Sunniemen vesitaloushankkeen edellyttämiä suunnittelu- ja rakentamistöitä. Hankkeeseen liittyvät katujärjestelyt toteutetaan Liikenneväylien kohdasta Asunto- ja teollisuusalueiden kadut. Aikatauluun vaikuttavat kaavoitusprosessin, vesilain mukaisen luvan ja maankäyttösopimusten neuvottelujen aikataulut. Harjunpääjoen alaosan ja Sunniemen vesitaloushankkeen tulvasuojelun osuus on noin 5 M€, johon valtionosuus on 48 %. Tämän lisäksi alueen muun infran (katujen, hulevesien hallinnan ja sillan) kustannusarvio on noin 10,4 M€. Hankkeen suunnittelu-, rakennuttamis- ja rakentamiskustannukset kohdistuvat tämänhetkisen arvion mukaan vuosille 2020-26.

Maanläjitysalueet	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-12	-20	-20	-20	-20	-20	-20

Pienvenesatamat ja -väylät	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-162	-450	-400	-820	-560	-1 650	-1 000

Vuoden 2019 aikana valmistui pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) kaupungin pienvenelaitureiden kunnosta. Tätä suunnitelmaa noudatetaan vuonna 2021 pienvenelaitureihin liittyvissä investoinneissa.

LED-valojen vaihtourakka	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-777	-1 110	-1 000	-500	-500	-500	-500

Jatketaan katuvalaistuksen LED-vaihtoprojektia. LED-valaistukseen siirtyminen alentaa merkittävästi katuvalaistuksen energiakulutusta.

EU-hankkeet ja erillisprojektit	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-413	-400	-200	-200	-200	-200	-200

Määräraha on varattu erinäisiin vuoden aikana esiin tuleviin hankkeisiin.

Kävelykadun suunnittelu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-47	0	-50	-100	-100	-100	-100

Määräraha on varattu kävelykadun kehittämisen suunnitteluun ja toteutukseen.

Jokikeskus	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-52	-4 400	-100	-2 500	0	0	0

Vuosien 2017 ja 2018 aikana peruskorjattiin etelärannan rantamuuri ja kenttäalue Porin sillalta Cafe-Jazzin rakennukseen asti. Jokikeskuksen jatko oli suunniteltu toteutettavan vuosina 2019-2020. Lupateknisistä syistä johtuen hankkeen jatkototeutus on siirtynyt toistaiseksi. Seuraavassa vaiheessa projektia jatketaan vajaan 300 metrin matkalta Cafe-Jazzin rakennuksen itäpäädyistä ohi Taavisillan. Suunnitelma toteutetaan vuonna 2012 hyväksytyn Jokikeskushankkeen suunnittelukilpailun periaatteita noudattaen. Suunnitelman mukaan jokeen rakennetaan uudet rantalaiturit alatasanteineen. Laiturien tausta-alue rakennetaan uudelleen eli vaihdetaan rakennekerrokset, varustetaan alue teknisillä järjestelmillä (vesi, viemärit ja sähkö sekä valaistus), uudistetaan kenttäpinnat ensimmäisen vaiheen mukaisiksi (graniittikiveys) sekä varustetaan alue istutuksin, penkein ym. varustein. Alue mahdollistaa tapahtumien järjestämisen korkeatasoisessa paikassa sekä edistää matkailua ja porilaisten hyvinvointia.

Jokikeskushankkeen kokonaiskustannusarvio kevyen liikenteen siltoineen on noin 21 M€. Ensimmäinen vaihe on toteutettu.

Ajoneuvojen hankinta	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-80	-200	-200	-500	-100	-300	-300

Infrastruktuuriin kohdistuvat investoinnit yhteensä

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-12 403	-19 433	-13 350	-15 250	-13 750	-13 225	-15 395
Rahoitusosuudet	27	960	150	150	650	1 488	432
Omaisuuksien myynti	188	600	600	600	600	600	600
Investoinnit, netto	-12 188	-17 873	-12 600	-14 500	-12 500	-11 137	-14 363

Tiloihin kohdistuvat investoinnit

Perusturvan rakennukset Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-299	-2 420	-720	-500	-3 000	-1 675	-1 800

A-rakennuksen peruskorjaus Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-20	-120	-500	-3 000	-1 500	0

Kokonaiskustannukset 5 140 000 euroa.

Maantienkadun A-rakennus on suojeltu rakennus. Rakennuksen pääasiallinen toiminta on loppunut vähitellen 2000-luvulla. Rakennuksessa on tehty leikkaustoimintaa vielä 2010-luvulla. Nykyään rakennus on vajaalla käytöllä. Rakennuksessa toimii hanketyöntekijöitä ja kotihoitopalvelut. Rakennus on myös käyttökänsä päässä teknisesti. Rakennuksen talotekniikka ja riskirakenteet vaativat pintojen ohella peruskorjausta. Peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä on syytä tarkastella myös rakennuksessa toimivan tilatarpeet. Perusturva on aloittanut yhteistyössä teknisen toimialan kanssa tarveselvityksen/hankesuunnitelman laatimisen. Perusturvan tilatarpeita ovat mm. Hengitystieinfektio-osaston sijoitus Otavankadulta, sosiaali- ja perhepalvelut, perheneuvola ja psykososiaaliset avopalvelut Teljäntorilta ja Porin talosta.

Uusi lastensuojelulaitos Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-1 200	-600	0	0	0	0

Kokonaiskustannukset 1 860 000 euroa.

Perusturvan toiminnan tukeminen. Rakennustöiden loppuunsaattaminen.

Sivistystoimialan rakennukset Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	-4 724	-6 626	-15 760	-18 223	-14 100	-8 245	-3 473

Vähärauman uusi koulu Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-970	-6 920	-7 473	0	0	0

Kokonaiskustannus 15 028 000 euroa.

Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti nykyisen koulun tilalle rakennettava uudisrakennus 600:lle alakoulun oppilaalle.

Pohjois-Porin monitoimitalo Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-300	-5 700	-8 000	-5 000	0	0

Kokonaiskustannukset 18 800 000 euroa.

Palveluverkkosuunnitelman 2020 toteuttamista. 1. vaihe 600 oppilaan uudisrakennus luokkien 1-6 monitoimikoulu, johon sisältyvät perusturvan, kirjaston ja nuorisotoimen palvelut. Varaus yläkoululle, tehdään kaksivaiheisesti: ensimmäisessä vaiheessa alakoulua rakennettaessa tehdään myös tarvittavat suunnitelmat ja työt, jotta toisessa vaiheessa koulun laajentuminen yhtenäiskouluksi on toteutettavissa.

Ahlaisten monitoimitalo Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	-156	-450	0	0	0	0

Kokonaiskustannukset 606 000 euroa.

Palveluverkkosuunnitelman toteuttamista. Nykyinen koulu muutetaan monitoimitaloksi, koulun lisäksi varhaiskasvatukseen, perusturvan ja kirjaston palvelut 1.8.2021 alkaen.

Kallelan koulu Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	0	-750	-1 150	0	0	0

Kokonaiskustannukset 1 900 000 euroa.

Palveluverkkosuunnitelman toteuttamista. Kallelan koulun muutostyöt ja saneeraus Myötätuulen koulun käyttöön.

PSYL- ja Lyseo-korttelit Investointimenot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
	0	0	-50	0	0	0	0

Kaupunginhallituksen III lukemiseen lisätty suunnitteluraha PSYL- ja Lyseo-kortteleiden muutostöille. Suunnittelua jatketaan teknisen toimialan ja sivistystoimialan yhteistyönä.

Reposaaren alue	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	0	-400	-600	0	0	0

Kokonaiskustannukset 1 060 000 euroa.

Palveluverkkosuunnitelman toteuttamista. Reposaaren alueen palvelumuotoilu ja toteutus. Selvitetään kokonaistaloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkain tapa järjestää kaupungin palvelut alueella. Selvitetään Reposaaren puukorttelin kunto ja mahdollisuus peruskorjata se kaupungin palvelujen käyttöön. Selvitetään mahdollisuus yhdistää esi- ja alkuopetus 1.8.2021 alkaen.

Taidemuseon vesikaton uusiminen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	-600	-790	0	0	0	0

Kokonaiskustannukset 800 000 euroa.

Vesikaton uusiminen ja suunnittelu.

Isomäen palloiluhalli	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	-150	-230	-1 000	-7 500	-7 500	0

Kokonaiskustannus 16 100 000 euroa.

Palloiluun ja joukkueurheiluun rakennettava palloiluhalli. Hankesuunnittelu valmistuu keväällä 2021 ja rakennus on valmis vuoden 2024 aikana.

Noormarkun palolaitos	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	-430	-900	-2 300	0	0	0

Kokonaiskustannus 3 200 000 euroa.

Muut rakennukset	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-5 718	-5 471	-4 930	-2 000	-2 090	-4 300	-4 300
Omaisuuksien myynti	649	300	300	300	300	300	300

Investointiosassa myyntitulo on budjetoitu tasearvoon. Rakennusten myynnistä kirjattavat myyntivoitot ja -tappiot vaikuttavat kaupungin käyttötalouteen.

Reposaaren kalasatama	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	-400	-200	0	0	0	0

Kokonaiskustannukset 600 000 euroa.

Kalasataman kehittäminen: toimintaedellytysten parantaminen, rannikkokalastuksen ja mahdollisuuksien tukeminen.

Kiinteistöjen kunnossapito	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-3 422	-3 031	-4 550	-2 000	-2 090	-3 500	-3 500

Kokonaiskustannukset 21 505 000 euroa.

PTS-suunnitelmien toteutus, järjestelmäkohtaisen ja teknisen korjausvelan pienentäminen. Palveluverkkosuunnitelman (2020) mukaisten peruskorjausten siirtäminen lisää kunnossapidon tarvetta viranomaisvaatimusten tason ylläpitämisen takia.

Energiatehokkuusinvestoinnit	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-2 296	-2 000	-180	0	0	-800	-800

Osaperuskorjaus- ja energiatehokkuusinvestoinnit.

Tiloihin kohdistuvat investoinnit yhteensä

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-10 740	-14 947	-22 310	-23 023	-19 190	-14 220	-9 573
Rahoitusosuudet	265	0	0	0	0	0	0
Omaisuuksien myynti	649	300	300	300	300	300	300
Investoinnit, netto	-9 826	-14 647	-22 010	-22 723	-18 890	-13 920	-9 273

Teknisen toimialan infrastruktuuriin ja tiloihin kohdistuvat investoinnit yhteensä

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-23 144	-34 380	-35 660	-38 273	-32 940	-27 445	-24 968
Rahoitusosuudet	27	960	150	150	650	1 488	432
Omaisuu den myynti	837	900	900	900	900	900	900
Investoinnit, netto	-22 280	-32 520	-34 610	-37 223	-31 390	-25 057	-23 636
				= valtuustoon nähden sitova erä			

Rahoitusosa

Kaupungin ja liikelaitosten toiminnan ja investointien rahavirta on noin -28,7 M€. Vuoden 2020 talousarviossa vastaava luku oli -29,0 M€. Vuonna 2022 rahavirta pysyy edelleen heikkona, mutta paranee olennaisesti suunnitelmakauden lopussa.

Antolainasaamiset vähenevät 3 M€ vuosittain Pori Energia Oy:n lyhennyksistä johtuen. Uusia antolainoja ei esitetä myönnettäviksi suunnitelmakaudella.

Rahoitusmarkkinoilla on juuri tällä hetkellä tilanne, jossa suomalaiset sijoittajat ovat osoittaneet kiinnostusta uusien kuntien joukkovelkakirjaemissioita (jvk) kohtaan. Erityisesti on nähtävissä suurin kysyntä 5-6 vuoden maturiteeteissa. Joukkovelkakirjamarkkina tarjoaa alhaiset rahoituskustannukset, kilpailukykyiset maturiteetit sekä rahoituspohjan tehokkaan hajauttamisen. Näin ollen kuntajvk on hyvä lisä täydentämään perinteisiä taselainoja ja kuntatodistuksia. Nykymarkkina näyttäisi mahdollistavan jvk-emission jopa negatiivisella tuottotasolla. Tämän takia pitkäaikaisen lainan osuutta on kasvatettu talousarvioon 2021 tarkoituksena varautua korvaamaan joukkovelkakirjalainalla ainakin osittain kuntatodistuksia, jolloin kaupunki pääsisi hyödyntämään negatiivisia korkoja myös pidemmissä maturiteeteissa. Jotta jvk-emissiosta saa parhaan hyödyn irti, emission koon pitäisi tällä hetkellä olla vähintään 20 M€.

Pitkäaikaisten lainojen osalta nettolainanotto on korkeintaan 29,9 M€ vuonna 2021. Tämänhetkisen arvion mukaan kaupungin konsernin ulkopuolinen lainamäärä on vuoden 2021 lopussa 289,9 M€, jos talousarviolainaa nostetaan 72,0 M€. Valtuustoon nähden sitova erä määrittelee kaupunginhallituksen vuosittain erikseen päättämän lainanoton enimmäismäärän.

1 000 €

Peruskaupunki ilman liikelaitoksia	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toiminnan rahavirta	-14 798	4 734	7 984	8 692	17 611
Vuosikate	-7 098	9 741	12 946	13 697	22 616
Tulorahoituksen korjauserät	-7 700	-5 007	-4 962	-5 005	-5 005
Investointien rahavirta	-19 631	-36 897	-41 359	-42 777	-37 682
Investointimenot	-31 570	-45 084	-48 691	-50 152	-45 557
Rahoitusosuudet investointimenoihin	724	960	150	150	650
Pysyvien vastaavien luovutustulot	11 215	7 227	7 182	7 225	7 225
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 429	-32 162	-33 375	-34 086	-20 071
Rahoituksen rahavirta	29 584	25 000	32 900	28 900	12 100
Antolainauksen muutokset	3 558	3 000	3 000	3 000	3 000
Antolainasaamisten vähennys	3 558	3 000	3 000	3 000	3 000
Lainakannan muutokset	14 310	22 000	29 900	25 900	9 100
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 000	63 000	72 000	70 900	52 100
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-39 031	-41 000	-42 100	-45 000	-43 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-659				
Oman pääoman muutokset	132				
Muut maksuvalmiuden muutokset	11 584				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 844	-7 162	-475	-5 186	-7 971

1 000 €

Liikelaitokset mukaan lukien	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toiminnan rahavirta	-6 409	13 202	16 971	18 244	27 728
Vuosikate	1 291	18 209	21 934	23 249	32 733
Tulorahoituksen korjauserät	-7 700	-5 007	-4 962	-5 005	-5 005
Investointien rahavirta	-25 046	-42 216	-45 679	-47 097	-42 002
Investointimenot	-37 264	-50 404	-53 011	-54 472	-49 877
Rahoitusosuudet investointimenoihin	968	960	150	150	650
Pysyvien vastaavien luovutustulot	11 250	7 227	7 182	7 225	7 225
Toiminnan ja investointien rahavirta	-31 456	-29 014	-28 708	-28 853	-14 274
Rahoituksen rahavirta	29 584	25 000	32 900	28 900	12 100
Antolainauksen muutokset	3 558	3 000	3 000	3 000	3 000
Antolainasaamisten vähennys	3 558	3 000	3 000	3 000	3 000
Lainakannan muutokset	14 310	22 000	29 900	25 900	9 100
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 000	63 000	72 000	70 900	52 100
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-39 031	-41 000	-42 100	-45 000	-43 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-659				
Oman pääoman muutokset	132				
Muut maksuvalmiuden muutokset	11 584				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 870	-4 014	4 192	47	-2 174
= valtuustoon nähden sitova erä					

Talousarvion meno- ja tuloarvioiden yhteenveto

1 000 €

Sitovuus valtuustoon nähden: B=Brutto, N=Netto, E=Ei sitova

	Sitovuus	Menoarviot	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
Tarkastustoimi	N	513	11
Kaupunginvaltuusto	N	248	0
Kaupunginhallitus	N	10 352	71
Konsernipalvelut	N	11 501	831
Energian välitys	N	23 000	23 000
Porin pelastustoiminnan kustannukset	N	8 148	0
Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät	N	16 710	11 937
Perusturva	N	381 902	70 180
Sivistystoimiala	N	122 527	13 851
Ympäristö- ja lupapalvelut toimiala	N	31 192	9 044
Tekninen toimiala	B	50 578	23 109
Satakunnan pelastuslaitos	N	26 143	28 601
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		338 864
Valtionosuudet	B		167 717
Korkotulot	N		6 282
Muut rahoitustulot	N		4 761
Korkomenot	N	2 361	
Muut rahoitusmenot	N	137	
Investointiosa			
Irtain ja muut investoinnit	B	13 031	1 320
Infrastruktuuriin ja tiloihin kohdistuvat investoinnit	B	35 660	1 050
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennys	E		3 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		72 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	E	42 100	
Vaikutus maksuvalmiuteen			475
Talousarvion loppusumma		776 103	776 103
Liikelaitosten talousarviot			
Porin Palveluliikelaitos			
Tulosbudjetti	E	26 206	27 317
Investointibudjetti	N	320	
Rahoitusbudjetti	E	791	
Porin Vesi			
Tulosbudjetti	E	13 574	21 450
Investointibudjetti	N	4 000	
Rahoitusbudjetti	E	3 877	
Talousarvion loppusumma liikelaitokset huomioiden		824 870	824 870

Liikelaitosten talousarviot

Porin Palveluliikelaitos

Tilannekuva

Aterian ja puhtauden toimintamalli perustuu yhdistelmätyöhön, jolla saavutetaan tehokkuutta ja joustavuutta töiden suunnittelussa. Toimintamalli mahdollistaa myös työntekijöille monipuolisen tehtäväkuvan. Aterian ja puhtauden toimintojen kehittämisellä on vaikutusta sekä asiakastytyytyväisyyteen että työhyvinvointiin. Liikelaitoksen toimintaa sopeutetaan palvelutarpeen ja -rakenteen mukaiseksi.

Palveluliikelaitoksen riskienhallintaa toteutetaan osana normaalia toimintaa. Palveluliikelaitoksella on varautumissuunnitelma ja sitä päivitetään tarvittaessa. Palveluiden tuottaminen perustuu asiakkaiden kanssa tehtyihin sopimuksiin ja palvelukuvauksiin. Toiminnalle on olemassa kuvaukset ja lisäksi Palveluliikelaitoksella on toimintakäsikirja, joka sisältää toiminnan periaatteet, strategiat, suunnitelmat ja tärkeimmät toimintaohjeet. Varsinkin ateriapuolella riskejä on useita ja niitä pyritään jo ennalta ehkäisemään.

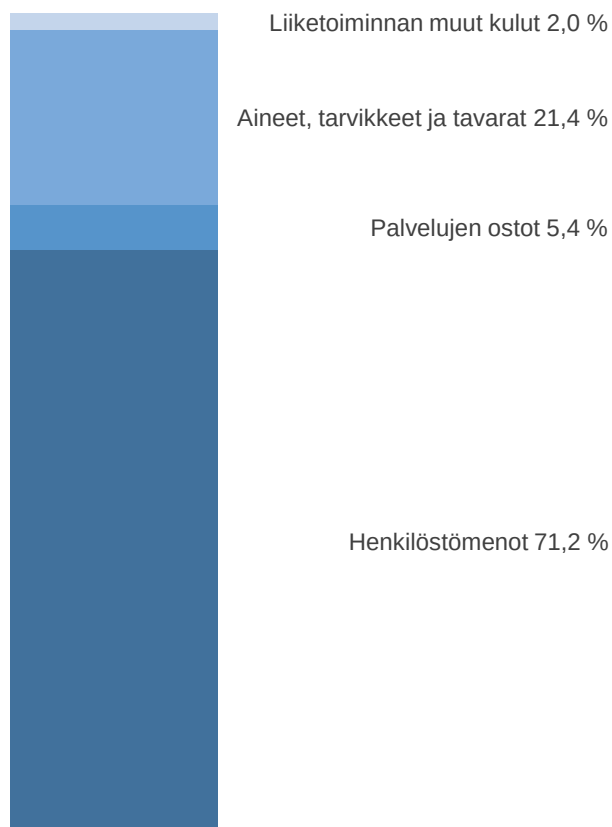
Palveluliikelaitos pyrkii varmistamaan, että merkittävimpiin riskeihin on varauduttu ja pystytään mahdollisimman hyvin tuottamaan ja turvaamaan palvelut palvelukuvausten mukaisesti. Palveluliikelaitos on tehostanut sisäistä laadunvalvontaa ja riskien hallintaa mm. kehittämällä laatupoikkeamien kirjaamista ja käsittelyä. Talouden seurannan kehittäminen ja esimiesten vastuuttaminen on lisännyt organisaation talousajattelua ja tavoitteisiin sitoutumista. Tulevaisuuden riskinä on ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus. Tähän ollaan varauduttu mm. oppisopimuskoulutuksella ja jatkuvalla työvoimapoliittisella haulla.

Omistajaohjaus ryhtyy valmistelemaan liikelaitoksen uudelleenorganisointia heti kun eduskunta on hyväksynyt soteuudistukseen liittyvät lakiehdotukset.

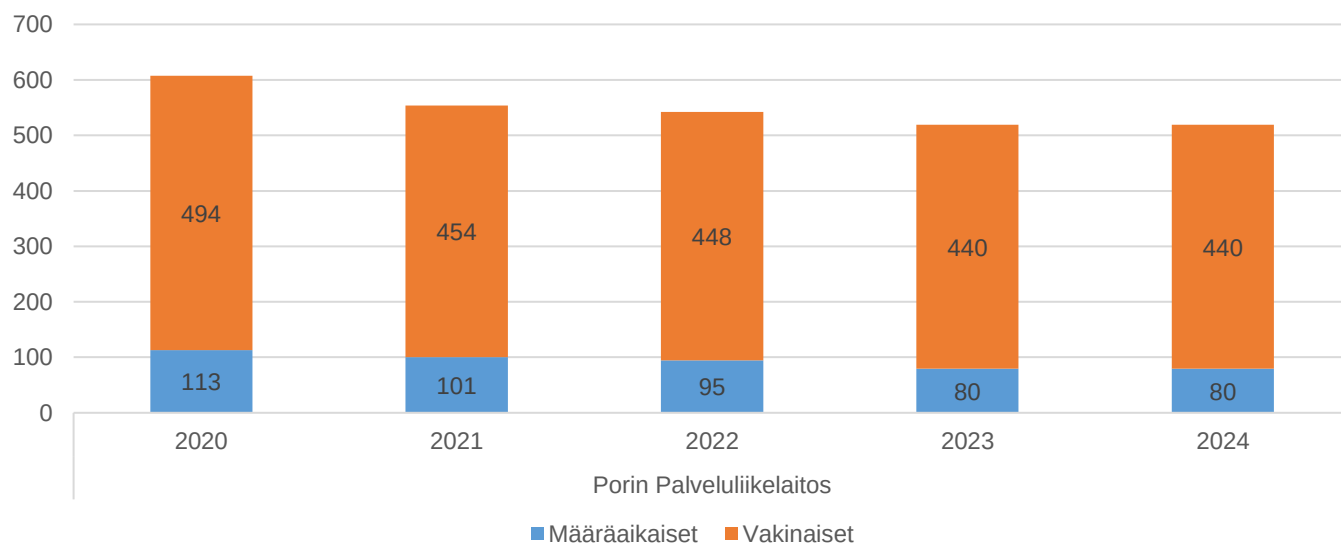
Palveluliikelaitoksen talous

Tulosbudjetti (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liiketoiminnan tulot	30 924	31 286	27 317	27 099	27 105
Liiketoiminnan menot	-29 844	-30 326	-25 881	-25 289	-24 921
Poistot ja arvonalentumiset	-636	-612	-621	-621	-621
Liikeliiketoiminta	444	347	815	1 190	1 564
Rahoitustulot ja -menot					
Korvaus peruspääomasta	-325	-325	-325	-325	-325
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	119	22	490	865	1 239
Investointibudjetti (1000 €)					
Investointimenot	-331	-320	-320	-320	-320
Nettoinvestoinnit	-331	-320	-320	-320	-320
Rahoitusbudjetti (1000 €)					
Toiminnan ja investointien rahavirta	425	314	791	1 165	1 540
Rahoituksen rahavirta	-727				
Rahavarojen muutos	-302	314	791	1 165	1 540
			= valtuustoon nähdessä sitova erä		

Liiketoiminnan menojakauma TA 2021

Palveluliikelaitoksen suunnitellut henkilötyövuodet

Porin Vesi

Tilannekuva

Porin Veden talous on vakaalla pohjalla. Saneerausinvestointeihin on pystytty panostamaan riittävästi. Verkostojen ja laitojen kunto on hyvä ja niiden toimintavarmuus on viime vuosina koko ajan parantunut.

Vesihuoltotoimialalla on pysyvästi riskejä liittyen vedenlaatuhäiriöihin, putkirikkoihin, viemäritulviin ja jätevesipäästöihin ympäristöön. Nämä on Porissa saatu varsin hyvin hallintaan.

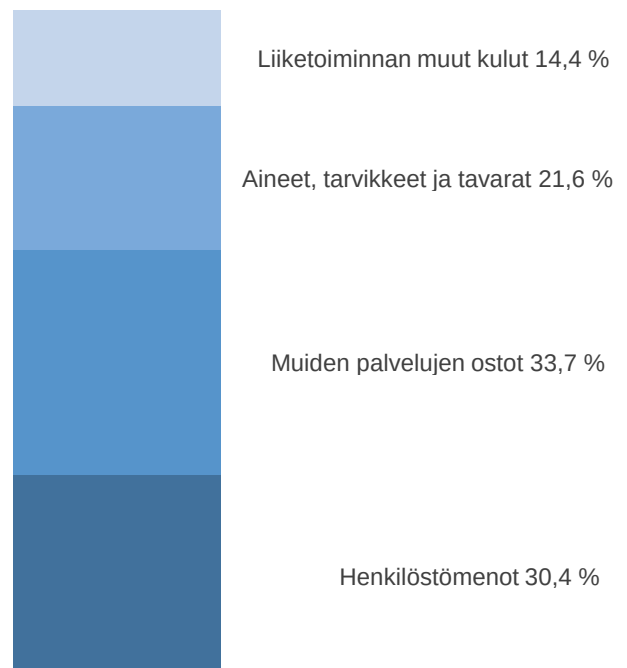
Mahdollisesti tulossa oleva organisaatiouudistus huonosti toteutettuna voi johtaa investointikyvyn alenemiseen ja taksojen nousuun. Toiminnalliset riskit kasvavat välittömästi vuosittaisten saneerausmäärien vähentyessä.

Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit ovat alkaneet näkyä. Tehtävät ovat entistä vaativampia ja kaupungin palkkatasolla olemme alkaneet hävitä kilpailussa hyvästä työvoimasta.

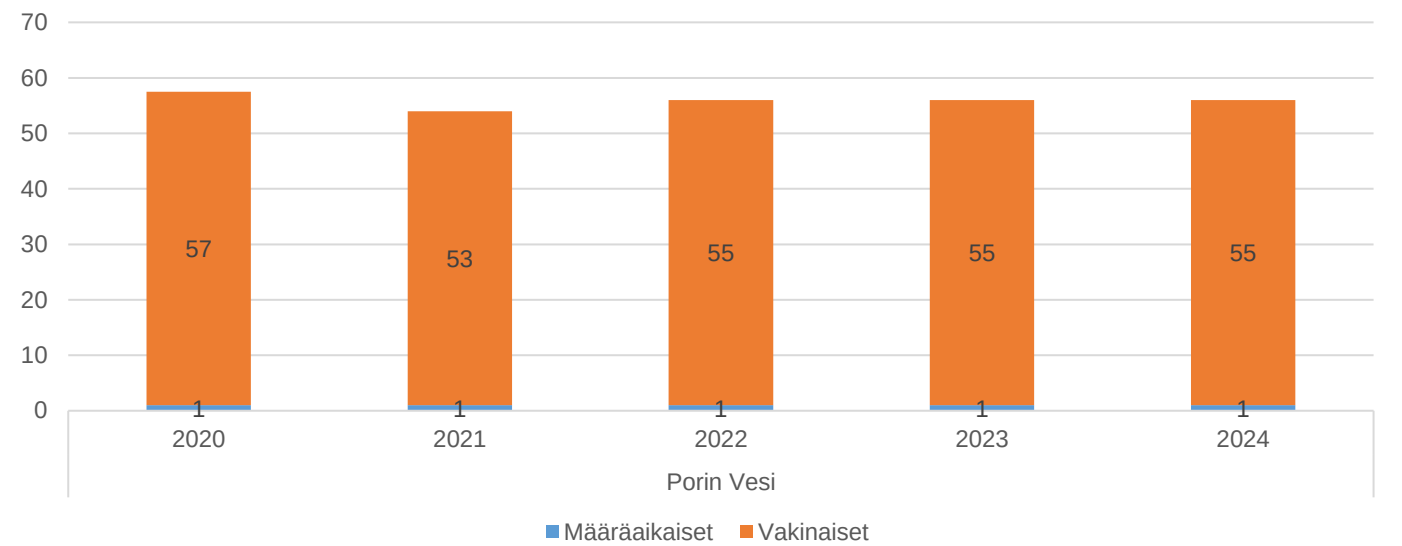
Porin Veden talous

Tulosbudjetti (1000 €)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liiketoiminnan tulot	20 664	20 968	20 914	20 914	20 914
Valmistus omaan käyttöön	438	678	530	530	530
Liiketoiminnan menot	-11 275	-11 604	-11 363	-11 173	-10 982
Poistot ja arvonalentumiset	-4 727	-4 700	-4 800	-4 800	-4 800
Liikelyliikenne	5 100	5 342	5 281	5 471	5 661
Rahoitustulot ja -menot					
Muut rahoitustuotot	16	2	6	6	6
Korvaus peruspääomasta	-2 210	-2 210	-2 210	-2 210	-2 210
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	2 906	3 134	3 076	3 267	3 457
Poistoeron vähennys	33				
Tilikauden ylijäämä	2 939	3 134	3 110	3 300	3 491
Investointibudjetti (1000 €)					
Investointien rahoitusosuudet	244				
Investointimenot	-4 479	-5 000	-4 000	-4 000	-4 000
Nettoinvestoinnit	-4 234	-5 000	-4 000	-4 000	-4 000
Rahoitusbudjetti (1000 €)					
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 399	2 834	3 877	4 067	4 257
Rahoituksen rahavirta	-4 513				
Rahavarojen muutos	-1 114	2 834	3 877	4 067	4 257
= valtuustoon nähden sitova erä					

Liiketoiminnan menojaikauma TA 2021

Porin Veden suunnitellut henkilötyövuodet

Liikelaytosten vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen

Talousarvio 2021 1 000 €	Tuloslaskelma		Eliminoinnit		Kaupunki +
	Kaupunki	Liikelaytokset	Kaupunki	Liikelaytokset	Liikelaytokset
Toimintatulot	160 801	48 111	-1 867	-27 457	179 587
Myyntitulot	95 233	47 365	-1 224	-27 032	114 342
Maksutulot	35 021	289	-245	-289	34 776
Tuet ja avustukset	9 125	246			9 371
Muut toimintatulot	21 423	210	-398	-136	21 099
Valmistus omaan käyttöön	11 068	530			11 598
Toimintamenot	-674 047	-37 124	27 457	1 867	-681 847
Henkilöstömenot	-268 900	-21 877			-290 777
Palvelujen ostot	-290 472	-5 119	26 620	1 103	-267 867
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 635	-8 011	412	121	-58 114
Avustukset	-29 251	0			-29 251
Muut toimintamenot	-34 789	-2 117	425	643	-35 837
Toimintakate	-502 179	11 516	25 590	-25 590	-490 662
Verotulot	338 864	0			338 864
Valtionosuudet	167 717	0			167 717
Rahoitustulot ja -menot	8 544	-2 529	-2 535	2 535	6 015
Korkotulot	6 282	0			6 282
Muut rahoitustulot	4 761	6	-2 535		2 232
Korkomenot	-2 361	0			-2 361
Muut rahoitusmenot	-137	-2 535		2 535	-137
Vuosikate	12 946	8 987	23 055	-23 055	21 934
Poistot ja arvonalentumiset	-22 545	-5 421			-27 965
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 545	-5 421			-27 965
Tilikauden tulos	-9 599	3 567	23 055	-23 055	-6 032
Poistoeron muutos	0	33			33
Tilikauden yli-/alijäämä	-9 599	3 600	23 055	-23 055	-5 998